

• वर्ष ५६ वे

जुन्नर तालुका शिवनेर शिक्षण प्रसारक मंडळ

• अंक ३७ वा.

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय

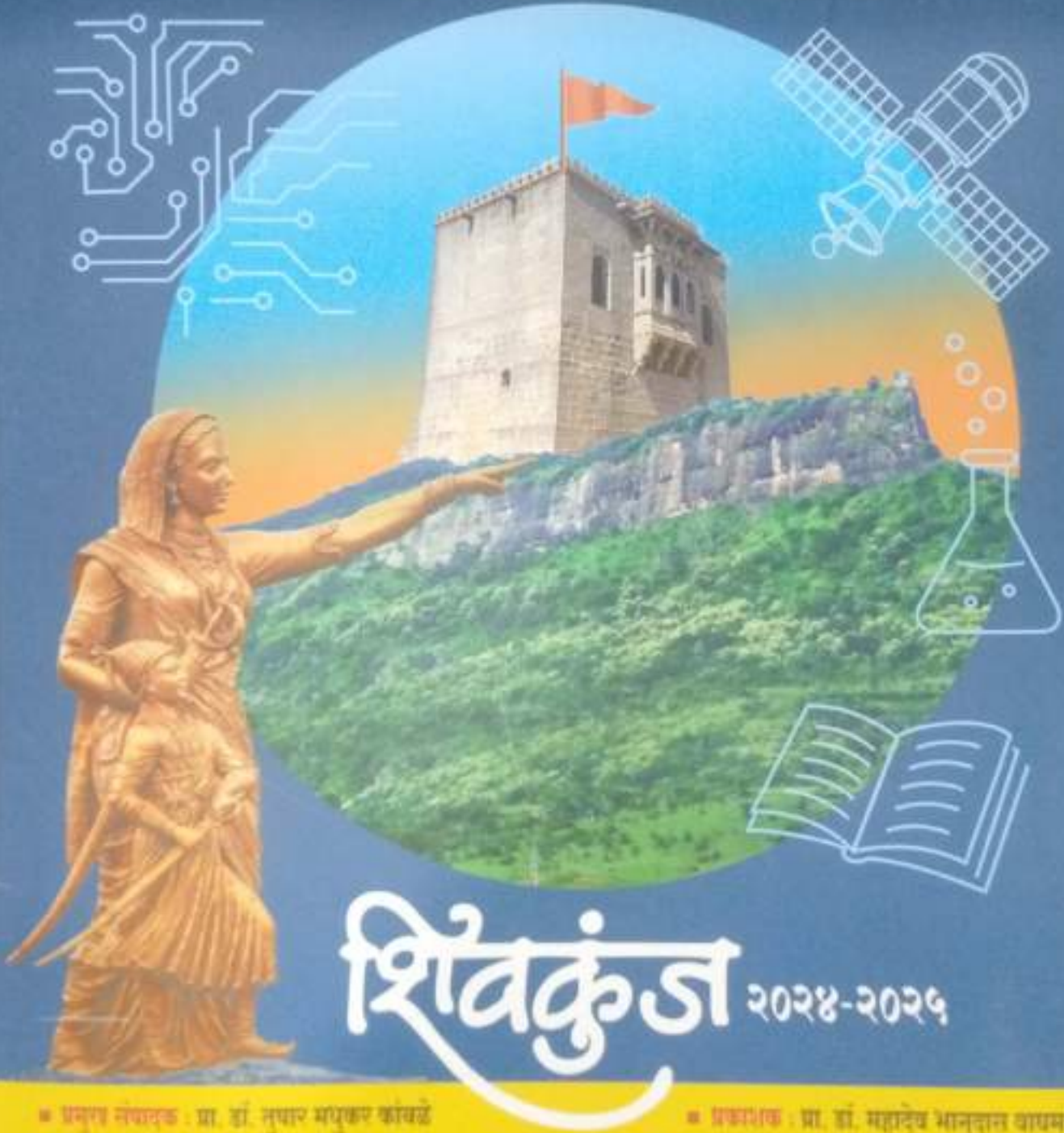
कला, वाणिज्य व विज्ञान

बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे - ४१० ५०२
(आय नं. पी.यु./पी.एन./ए.एस.सी./०२६(१९७०))

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
॥ वा. ज्ञानवान् स पण्डितः ॥

- नॅक पुनर्मूल्यांकित 'B+' श्रेणी
- उत्कृष्ट महाविद्यालय पुरस्कार (ग्रामीण विभाग) : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे
- विज्ञान व तंत्रज्ञान विभाग भारत सरकार यांचेकडून फीस्ट (FIST) अंतर्गत अनुदान प्राप्त
- विद्यापीठ अनुदान आयोगाकडून सर्वोत्कृष्टतेचे क्षमताधिष्ठीत महाविद्यालय दर्जा प्राप्त (CPE)

शिवकुंज २०२४-२०२५

• प्रमुख संपादक : प्रा. डॉ. सुधाकर कांबळे

• प्रकाशक : प्रा. डॉ. महादेव भानुदान बाघमारे, प्राचार्य

शिवकुंज २०२४-२०२५

जुन्नर पर्यटन नकाशा

JUNNAR TOURISM MAP

शिवकुंज २०२४-२०२५

सहकार महर्षी

माजी आमदार कै. शिवाजीराव महादेव तथा दादासाहेब काळे

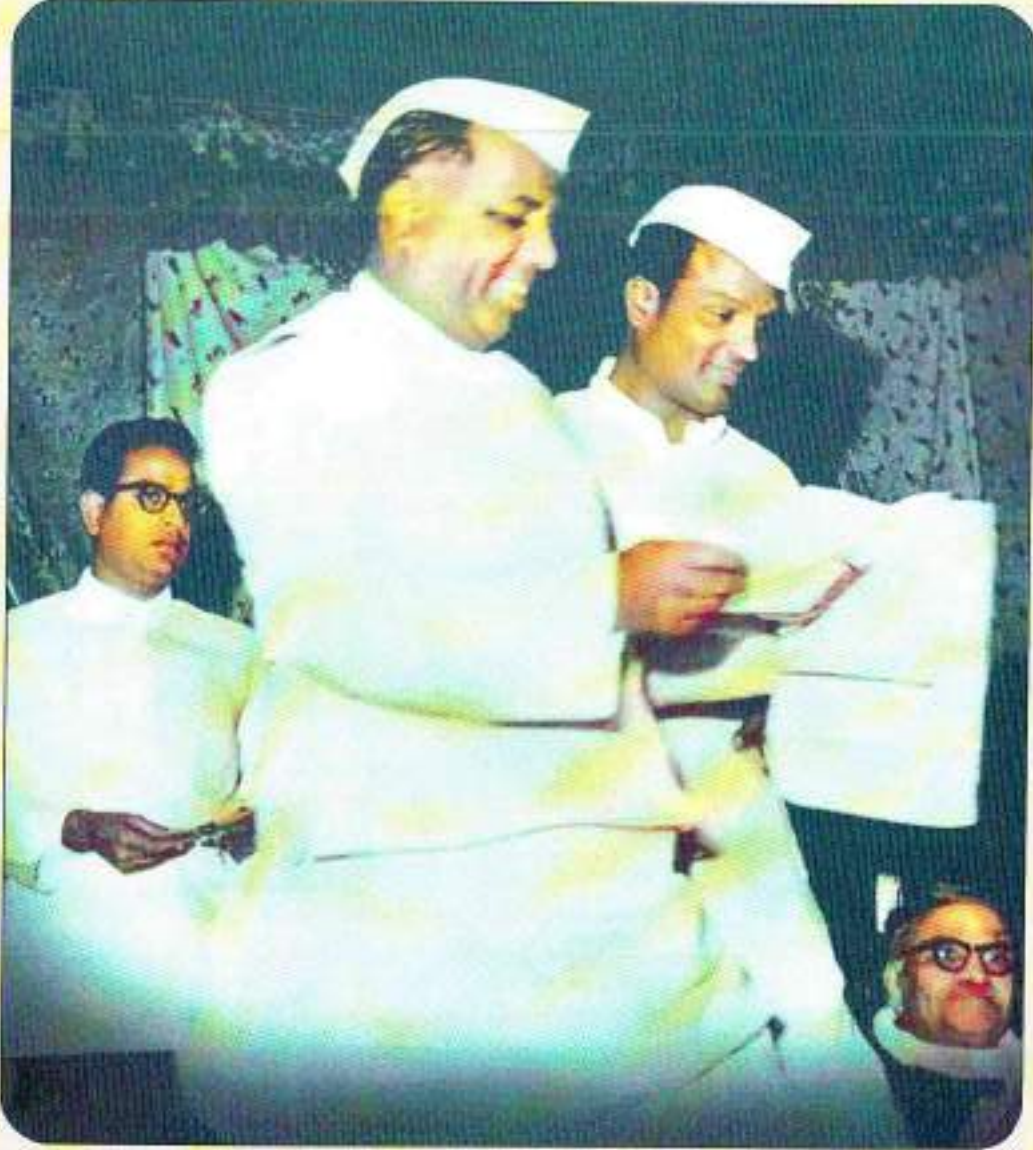
संस्थापक अध्यक्ष

दिव्यत्वाची जेथे प्रचिती । तेथे कर माझे जुळती ।

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

दि. १ मे १९६० रोजी महाराष्ट्र राज्य निर्मितीची घोषणा महाराष्ट्राचे तत्कालीन
मुख्यमंत्री मा. यशवंतरावजी चव्हाण सो.
यांनी शिवनेरी किल्ल्यावर केली. त्या ऐतिहासिक क्षणाचे साक्षीदार तत्कालीन
आमदार व संस्थेचे संस्थापक मा. शिवाजीराव महादेवराव तथा दादासाहेब काळे

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ संस्थेचे प्रेरणास्थान ॥

कै. प्रा. गोवर्धनदास पारीख
संस्थापक अध्यक्ष

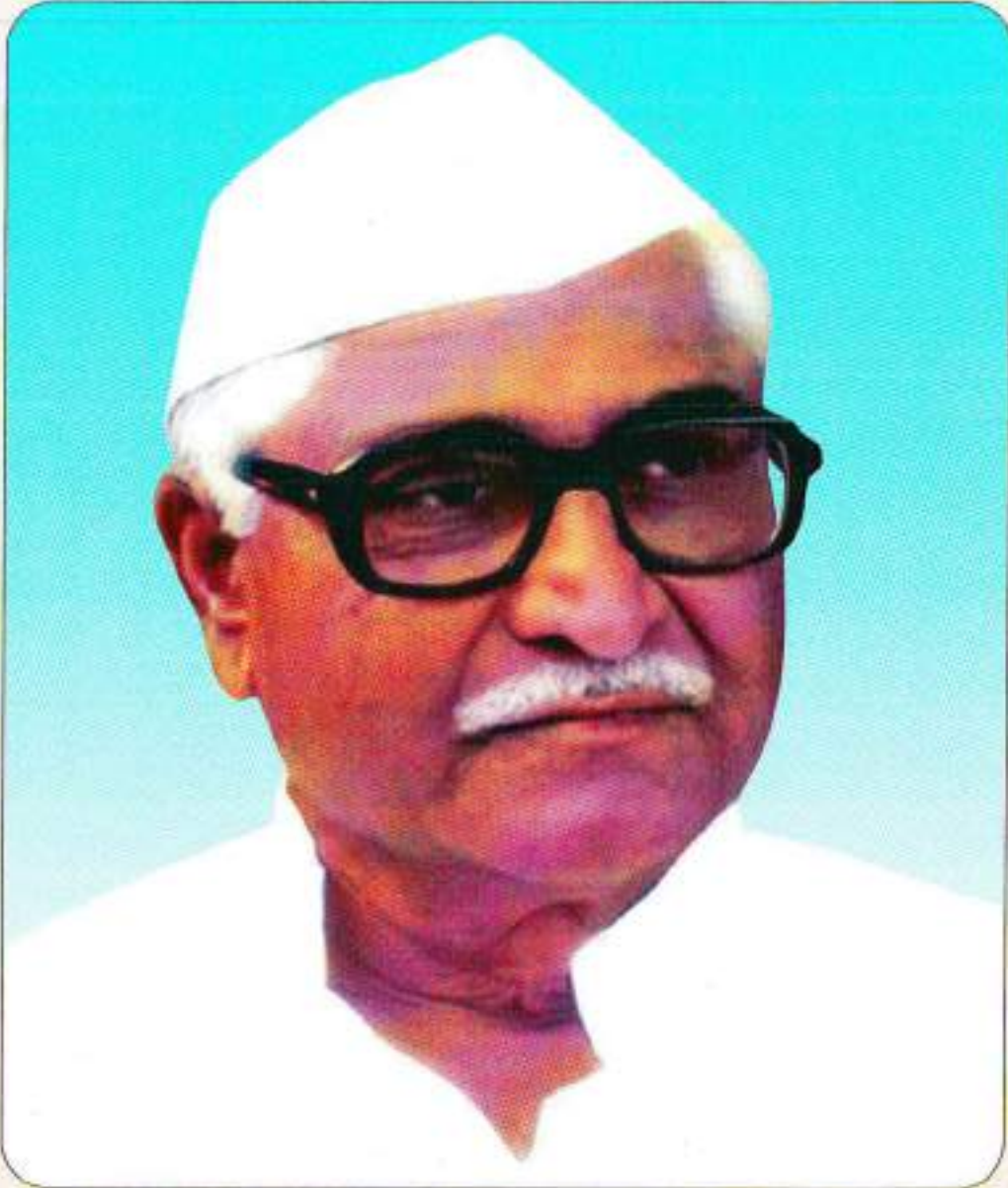
श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

|| माजी खासदार ||

स्व. निवृत्तीशेठ शेरकर

माजी संस्था अध्यक्ष व संस्थापक, श्री विघ्नहर सहकारी साखर कारखाना लि., जुन्नर/आंबेगाव

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ दातृत्व ॥

कै. गणपतराव आबाजी बोडके (गुरुजी)
संस्थेसाठी १० एकर भूदान

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

|| जाणता राजा ||

आदरणीय मा. श्री. शरदचंद्रजी पवार
माजी केंद्रीय कृषी मंत्री, भारत सरकार

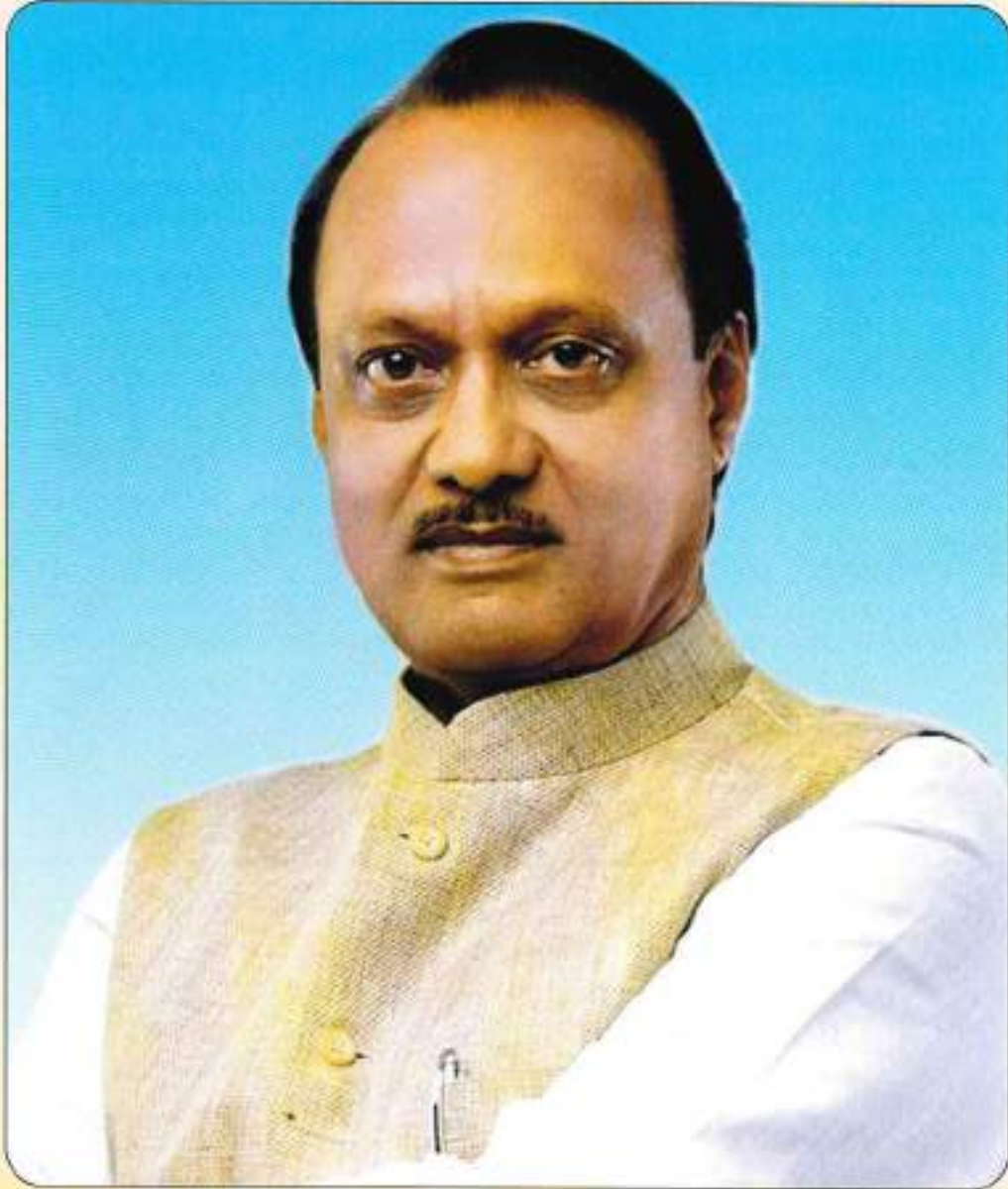
श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

आमचे मार्गदर्शक, आधारस्तंभ व
महाराष्ट्राचे आशास्थान...

मा. नामदार श्री. अजितदादा पवार
उपमुख्यमंत्री, वित्त व नियोजन मंत्री, महाराष्ट्र राज्य

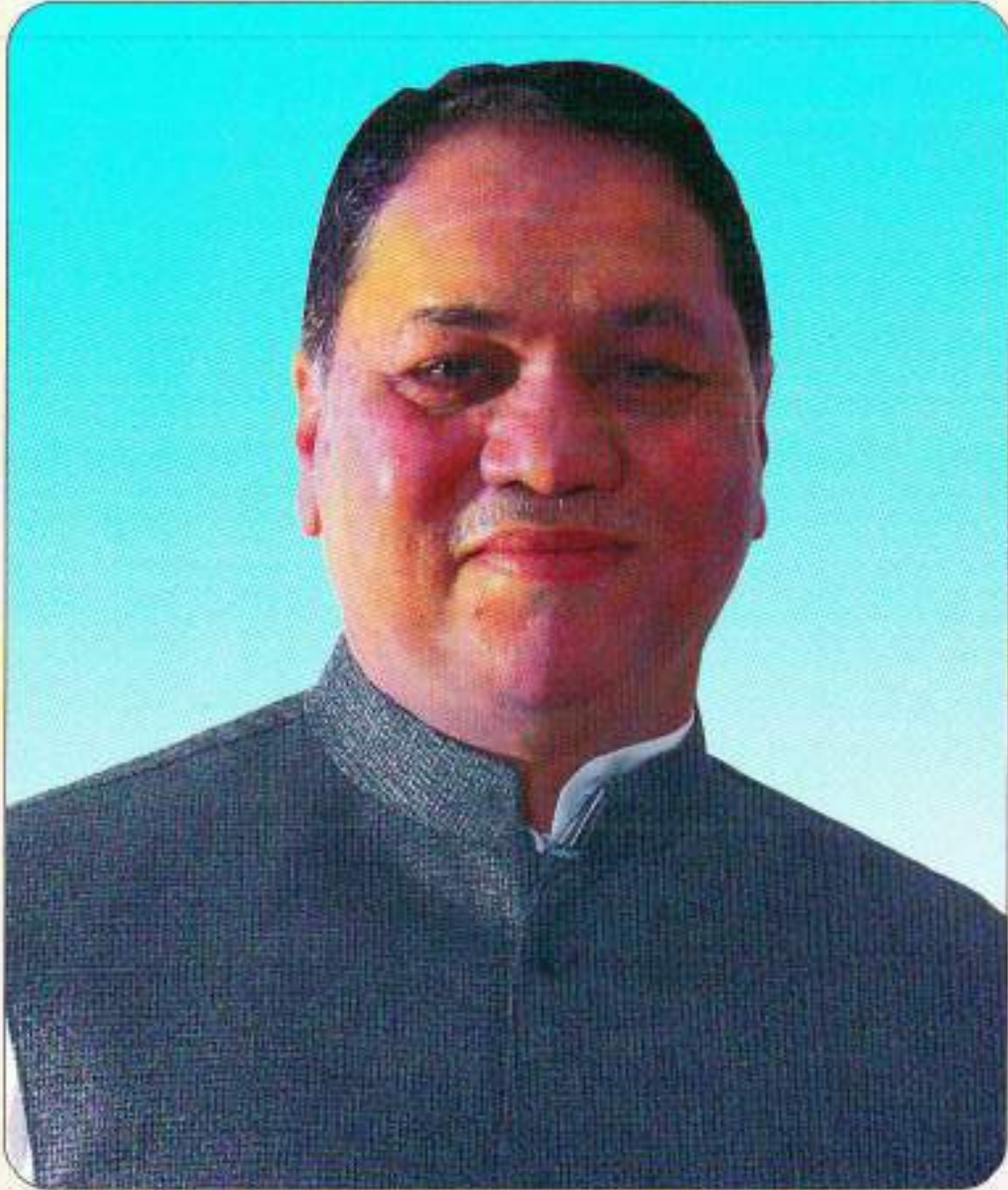
श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ आमचे मार्गदर्शक ॥

मा. नामदार श्री. दिलीपरावजी वळसे पाटील
विद्यमान सहकार मंत्री, महाराष्ट्र राज्य

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ विद्यमान खासदार ॥

मा. डॉ. श्री. अमोल रामसिंग कोल्हे
खासदार, शिरूर लोकसभा मतदार संघ

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ संस्था नेतृत्व ॥

मा. अॅड. संजय शिवाजीराव काले

एम.ए., एलएल.एम. (केंब्रिज,) इंग्लंड, गोल्ड मेडलिस्ट (पुणे विद्यापीठ, पुणे)
अध्यक्ष, जुन्नर तालुका शिवनेर शिक्षण प्रसारक मंडळ, जुन्नर

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ संस्थेचे विश्वस्त मंडळ ॥

मा. अॅड. संजय काळे
अध्यक्ष

मा. निवृत्ती काळे
उपाध्यक्ष

मा. दत्तात्रय थोरात
सचिव

मा. सुभाष कवडे
सहसचिव

मा. सौ. कांताबाई मस्करे
खजिनदार

मा. अशोक काळे
विश्वस्त

मा. अनिल जोगळेकर
विश्वस्त

मा. अॅड. अविनाश थोरवे
विश्वस्त

मा. प्रा. विलास कुलकर्णी
मा. अध्यक्ष प्रतिनिधी

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ प्रशासकीय नेतृत्व ॥

प्रा. डॉ. महादेव भानुदास वाघमारे
प्राचार्य, वरिष्ठ महाविद्यालय

॥ वरिष्ठ महाविद्यालय ॥

प्रा. डॉ. आर. डी. चौधरी
उपप्राचार्य व विज्ञान शाखा प्रमुख

डॉ. ए. एस. पाटील
कला शाखा प्रमुख

डॉ. एस. जे. जाधव
वाणिज्य शाखा प्रमुख

मा. प्रा. एम. डी. कोरे
प्र. प्रबंधक

॥ कनिष्ठ महाविद्यालय ॥

मा. प्रा. श्रीमती पी.एस. लोढा
समन्वयक

मा. प्रा. एस. ए. श्रीनंते
पर्यवेक्षक

मा. प्रा. के. जी. नेटके
विभागप्रमुख, एम.सी.व्ही.सी.

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ महाविद्यालय विकास समिती ॥

मा. अॅड. संजय काळे
अध्यक्ष

मा. सुभाषराव कावडे
सहसचिव

मा. महेश्वरीशेटे
सदस्य

मा. कोंडीराम वाघमारे
सदस्य

मा. अॅड. चंद्रकांत डहाळे
सदस्य

मा. कैलास गोसावी
सदस्य

मा. प्रा. डॉ. महादेव वाघमारे
प्राचार्य, सचिव

मा. प्रा. डॉ. रविंद्र चौधरी
सदस्य

मा. डॉ. विनायक लोखंडे
सदस्य, IQAC समन्वयक

मा. डॉ. तुषार कांबळे
सदस्य

मा. प्रा. डॉ. अभिजीत पाटील
सदस्य

मा. प्रा. डॉ. सौ. वंदना नळे
सदस्या

मा. सौ. निलम मोडवे
सदस्या, शिक्षकेतर कर्मचारी

॥ कनिष्ठ महाविद्यालय स्थानिक व्यवस्थापन समिती ॥

मा. अॅड. संजय काळे
अध्यक्ष

मा. श्री. दत्तात्रय थोरात
सदस्य

प्रा. डॉ. महादेव वाघमारे
प्राचार्य, सचिव

मा. प्रा. प्रतिभा लोढा
समन्वयक

मा. प्रा. मनिषा कोरे
प्र. प्रबंधक

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ शैक्षणिक समिती ॥

मा. डॉ. सुनिल सुधाकर शिरपे
सदस्य

मा. डॉ. मिलिंद बंधू घोडेकर
सदस्य

मा. डॉ. रहेबर महंमदवाद सैय्यद
सदस्य

मा. डॉ. विवेक भानुदास खत्री
सदस्य

मा. डॉ. मारुती यशवंत डमढेरे
सदस्य

॥ सांस्कृतिक समिती ॥

मा. श्री. शरदचंद्र नारायण रेळेकर
सदस्य

मा. श्री. महेंद्र मल्हारी बोन्हाडे
सदस्य

मा. सौ. कांताबाई बाळासो मस्करे
सदस्या

मा. सौ. सुवर्णा बाळासो कबाडी
सदस्या

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ स्थानिक शालेय व्यवस्थापन समिती ॥

मा. अॅड. संजय काळे
अध्यक्ष

मा. दत्तात्रय थोरात
सदस्य

मा. प्रा. श्रीमती प्रतिभा लोंढे
समन्वयक, ज्युनि. कॉलेज सहसचिव

मा. कोंडीराम वाघमारे
सदस्य

मा. सुभाषशेठ बोकरिया
सदस्य

मा. डॉ. जैनुद्दिन मुल्ला
सदस्य

मा. प्रा. सौ. उर्मिला काटेकर
सदस्या

मा. प्रा. सौ. संजिवनी काळे
सदस्या

मा. प्रा. मनिषा कोरे
प्र. प्रबंधक

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ सल्लागार समिती ॥

मा. अॅड. विश्वनाथ सदाशिव जोशी
सदस्य

मा. श्री. कोंडीराम भागुजी वाघमारे
सदस्य

मा. श्री. संजयशेठ नारायण पानसरे
सदस्य

मा. श्री. मच्छिंद्र बाबुराव शेते
सदस्य

मा. श्री. कारभारी शिवराम डुंबरे
सदस्य

मा. अॅड. उल्हास चिमाजी तांवे
सदस्य

मा. डॉ. रफीक इ. मोकाशी
सदस्य

मा. श्री. प्रताप बाळासाहेब गोरे
सदस्य

मा. श्री. हितेश रमेश शहा
सदस्य

मा. श्री. विलास धर्माजी पानसरे
सदस्य

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ महाविद्यालयास प्राप्त गुण-गौरव प्रमाणपत्र ॥

राष्ट्रीय मूल्यांकन एवं प्रत्यायन परिषद
विश्वविद्यालय अनुदान आयोग का स्वयं संचालित
NATIONAL ASSESSMENT AND ACCREDITATION COUNCIL
An Autonomous Institution of the University Grants Commission

Certificate of Accreditation

*The Executive Committee of the
National Assessment and Accreditation Council
on the recommendation of the duly appointed
Peer Team is pleased to declare the
Junnar Taluka Shivner Shikshan Prasarak Mandal's
Shri Shiv Chhatrapati College, Junnar
Bodkenagar, Tal. Junnar, Dist. Pune, affiliated to Savitribai Phule Pune University,
Maharashtra as
Accredited
with CGPA of 2.59 on four point scale
at B* grade
valid up to August 08, 2024*

Date : August 09, 2019

S. L. Desai
Director

EQSC/43/KAR/MECCO21004

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ महाविद्यालयास प्राप्त गुण-गौरव प्रमाणपत्र ॥

॥ मानाचा तुरा ॥

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या गुणवत्तासुधार योजने अंतर्गत शैक्षणिक वर्ष २००७-२००८ साठीचा ग्रामीण विभागातील सर्वोत्कृष्ट संलग्न महाविद्यालय पुरस्कार सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरु मा. नरेंद्र जाधव यांच्या शुभ हस्ते स्विकारताना संस्थेचे अध्यक्ष मा. अॅड. संजय शिवाजीराव काळे साहेब, मा. संचालक मंडळ व प्राचार्य

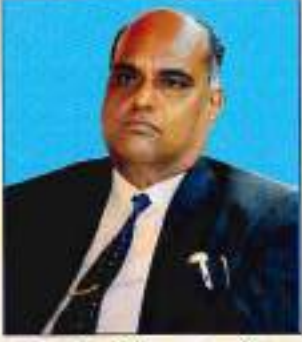
श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे सन्मानित विविध गुण-गौरव पुरस्कार प्राप्त महाविद्यालयीन प्राध्यापक व शिक्षकेतर कर्मचारी

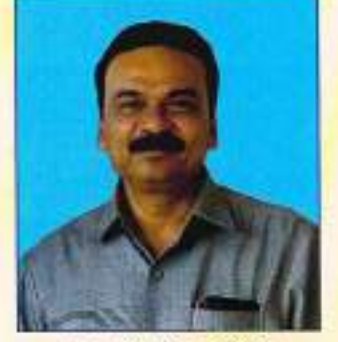
डॉ. कांतीलाल पुराणे
उत्कृष्ट प्राचार्य पुरस्कार,
पुणे ग्रामीण विभाग (२०१२-१३)

डॉ. भास्कर शेळके
उत्कृष्ट प्राध्यापक पुरस्कार,
पुणे ग्रामीण विभाग (२००७-०८)

डॉ. मोहन जाधव
सर्वोत्कृष्ट नावीन्यपूर्ण शैक्षणिक कामगिरी
पुरस्कार, पुणे ग्रामीण विभाग (२०१२-१३)

प्रा. डॉ. रविंद्र चौधरी
उत्कृष्ट प्राध्यापक पुरस्कार,
पुणे ग्रामीण विभाग (२०१४-१५)

श्री. लतिफ हलवाई
उत्कृष्ट शिक्षकेतर
कर्मचारी पुरस्कार,
पुणे ग्रामीण विभाग (२००८-०९)

डॉ. चंद्रकांत मंडलिक
उत्कृष्ट कार्यक्रम अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना,
पुणे ग्रामीण विभाग (२००६-०७)

प्रा. डॉ. महादेव वाघमारे
उत्कृष्ट कार्यक्रम अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना,
पुणे ग्रामीण विभाग (२०१२-१३)

डॉ. अशोक दुर्शिग
उत्कृष्ट कार्यक्रम अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना,
पुणे ग्रामीण विभाग (२०१६-१७)

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, राष्ट्रीय सेवा योजना सन्मानित 'सर्वोत्कृष्ट एकक महाविद्यालय पुरस्कार'

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

|| महाविद्यालयास प्राप्त गुण-गौरव प्रमाणपत्र ||

विद्यापीठ अनुदान आयोगाकडून 'सर्वोत्कृष्टतेचे क्षमताधिष्ठीत महाविद्यालय' CPE दर्जा प्राप्त

ज्य. निखर अहमद मिर
संयुक्त सचिव
Dr. Nikar Ahmad Mir
Joint Secretary

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय
बोडकेनगर, र (पुणे)
आलेख क्र. 122
दिनांक 05/05/2016

विश्वविद्यालय अनुदान आयोग
University Grants Commission
(मानव संसाधन विकास विभाग, भारत सरकार)
Ministry of Human Resource Development, Govt. of India
बहादुर शाह जल्ल मार्ग, नई दिल्ली-110002
Behادر Shah Zafar Marg, New Delhi-110002
दूरभाष Phone : 011-23212227 फॅक्स Fax : 011-23214719
e-mail : ugc@ugc.ac.in

Speed post

No. F.12-1/2010/2015(NS/PE)

May, 2016

The Principal,
Shri Shiv Chhatrapati College of Arts,
Commerce and Science, Bodkenagar,
Junnar, Tal. Junnar, Dist. Maharashtra-410502

Sub:- Award of "Colleges with Potential for Excellence" (CPE) Status during XII Plan period under the CPE Scheme.

Sir/Madam,

This is with reference to the Interface meeting held in the UGC office from 27.01.2016 to 30.01.2016 with the Expert Committee on "Colleges with Potential for Excellence" (CPE) to approve the action plan and budget of colleges during the XII Plan period under the CPE Scheme.

I am pleased to inform you that UGC has approved the College with Potential for Excellence (CPE) Status to your college under the CPE Scheme for a period of five years. The CPE status will be effective from 1st April, 2016 to 31st March, 2021 subject to submission of following certificates/undertaking from the college:-

- 1) Declaration that the salary of teaching and non-teaching staff is being paid by the State Government (along with documentary evidence).
- 2) Undertaking that CPE funds will not be used on un-aided/Self-financing departments/courses of the college.
- 3) Certificate to the effect that provisions laid down in the CPE guidelines will be strictly adhered to.
- 4) Delinking the plus-2 courses, in case of composite colleges.

Pertinent to mention here that during Interface meeting it was observed that some of the colleges have ambiguity about delinking the plus-2 courses from the colleges. In this connection, it is to inform you that as per the XII Plan CPE guidelines, if a college is a composite college, it should take immediate steps to delink the plus-2 courses from the college.

It is reiterated that 1st instalment of grant under the Scheme will be released to the college only after submission of above documents.

With warm regards,

Yours sincerely,

(Dr. Nikar Ahmad Mir)
Joint Secretary

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ महाविद्यालयास प्राप्त गुण-गौरव प्रमाणपत्र ॥

विज्ञान व तंत्रज्ञान विभाग भारत सरकार यांचेकडून फीस्ट (FIST) अंतर्गत अनुदान प्राप्त

Dr. A Mukhopadhyay
Head
INSPIRE & FIST Division
Email: tsd@nic.in
Tel. + Fax: 011-26602193

योग्य शास्त्रज्ञ
विज्ञान और प्रौद्योगिकी विभाग
विज्ञान और प्रौद्योगिकी विभाग
टेक्नोलॉजी भवन यमा महामेखी मार्ग नई दिल्ली - 110016

GOVERNMENT OF INDIA
MINISTRY OF SCIENCE & TECHNOLOGY
Department of Science & Technology
Technology Bhawan, New Mehrauli Road, New Delhi-110016

SR/FST/ College-160/2013

November 2013

Subject: Your Proposal under "FIST Program - 2013"

Dear Sir,

This is in connection with the aforesaid proposal submitted by your Department/ Centre for support under the FIST Program of DST. We are happy to inform you that the aforesaid proposal has been identified for support in Level-I category by the DST based on the recommendations of the FIST Advisory Board (FISTAB). The details of the recommendations for 5 years duration of the project are given below:

Departments/ Centres/ Schools/ College are also requested for sending all documents at one stage instead of sending in parts by Post only. Please avoid of sending these documents by Email as well as at the last moment. Incomplete documents submitted by any Department/ Centre/ School/ College would be unable to process for releasing grants and the matter would be kept pending maximum for six months, beyond which recommendations for the Department/Centre/School/ College deemed to be forfeited automatically for considering support under DST-FIST Program.

We look forward for kind cooperation from you in this regard and if any clarifications are needed, please feel free to contact us. Please submit the following documents before 14th February 2014 (Friday). All documents will be required to send by Post. Documents may not be sent by E-mail for releasing fund.

With best regards.

A. Mukhopadhyay
(A. Mukhopadhyay)

To

Principal,
Shri Shiv Chhatrapati College of Arts, Commerce and Science,
Bodkenagar, Junnar,
Pune-410502
Maharashtra

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

महाविद्यालयास नियतकालिक स्पर्धेमध्ये प्राप्त प्रमाणपत्र

पुणे विद्यापीठ
विद्यार्थी कल्याण मंडळ
प्रमाणपत्र

सन २०१३ - १४

शिवकुंज
जुन्नर तालुका शिवनेर शिक्षण प्रसारक मंडळाचे,
श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर, बोडकेनगर, जि. पुणे
या महाविद्यालयास पुणे विद्यापीठ, विद्यार्थी कल्याण मंडळा तर्फे
आयोजित केलेल्या नियतकालिक स्पर्धेमध्ये
विभागीय स्तर - प्रथम क्रमांक - पुणे ग्रामिण
मिळाल्याबद्दल हे प्रमाणपत्र प्रदान करण्यात येत आहे

डॉ. पंडित शिळे
संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ

डॉ. वासुदेव गाडे
कुलगुरु

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

“MISSION STATEMENT”

1. To uplift the downtrodden, backward, tribal and weaker sections of Junnar block through higher education,
2. To empower the illiterate, ignorant, uneducated masses by educating them and by creating in them the social, political and cultural awareness,
3. To give them confidence that they are the creators and not the creatures of their fate,
4. To make them think that knowledge alone can help them in creating their future,

“VISION”

Strengthen - Vibrant, flexible and self-reliant institutional processes of higher learning along with an emphasis value systems to generate prudent citizen of India with "can do attitude."

Ensure - Recognition as art International Leader in Holistic Education to achieve Global Competency in Corporate and Social World.

Provide - Equal opportunities and ensure support without prejudice for gender, class, caste, religion and economic status.

Globally - Competitive education infrastructure compatible to the changing challenges of India's nation-building processes.

Go beyond - The recognized frontiers of social equity and justice and provide pioneering leadership action in bringing together the illiterate and the Ignorant towards education to transform human population in to a human resource.

The Vision and Mission of the institution is transmitted to the students, teachers, staff and other stakeholders through the action.

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

गुणवंत, आदर्श व विशेष प्राविण्य प्राप्त
प्राध्यापक, प्राध्यापिका व शिक्षकेतर कर्मचारी

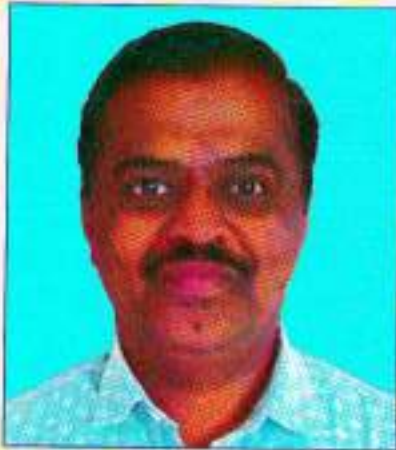
हार्दिक
अभिनंदन!

प्रा. ज्ञानेश्वर भगवंत सोनार
सहकारमहर्षी मा. श्री. शिवाजीराव महादेव तथा
दादासाहेब काले गुणवंत व आदर्श प्राध्यापक

प्रा. सौ. वर्षा मिलिंद आहरे
कै. पार्वतीबाई शिवाजीराव काले
गुणवंत व आदर्श प्राध्यापिका

श्री. शेखर शिवाजी भास्कर
कै. शब्दश्री भास्कर शेळके
आदर्श शिक्षकेतर कर्मचारी

प्रा. सचिन जलिनंदार पिंगळे
लाइफ सायन्स विषयात सेट परीक्षा उत्तीर्ण

प्रा. प्रिया सोमा उतळे
वाणिज्य विषयात नेट आणि
जी. डी. सी. अँड ए. परीक्षा उत्तीर्ण

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

स्थापना : १९७०

अंक : ३७ वा

जुन्नर तालुका शिवनेर शिक्षण प्रसारक मंडळ,

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर (पुणे)

(कला, वाणिज्य व विज्ञान)

बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे-४१०५०२.

दूरध्वनी : (०२१३२) २०२०९४ / ९५२९१०४९३३

(I.D.No.PU/PN/ASC/026/1970)

E-mail : sscj@yahoo.co.in

Web-site : www.ssccollegejunnar.org

नॅक
'बी+'

शिवकुंज २०२४-२०२५

वार्षिक नियतकालिक
(सन २०२४-२५)

प्रा. डॉ. तुषार मधुकर कांबळे
प्रमुख संपादक

प्रा. डॉ. महादेव भानुदास वाघमारे
प्राचार्य

शिवकुंज २०२४-२०२५

शिवकुंज २०२४-२०२५

प्रकाशक

प्रा. डॉ. महादेव भानुदास वाघमारे,
प्राचार्य, श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय,
जुन्नर, पुणे

संपादक :

प्रा. डॉ. तुषार मधुकर कांबळे

सहसंपादक :

प्रा. डॉ. विनायक हरीभाऊ लोखंडे

संपादक मंडळ :

प्रा. डॉ. वर्षा देसाई
प्रा. कु. रेखा गायकवाड
प्रा. सौ. युगंधरा गिरमे
डॉ. सौ. पूनम माने
प्रा. जावेद शेख
सौ. वंदना चव्हाण

प्रा. सौ. सारिका सोनार
प्रा. विकास वाघमारे
प्रा. सौ. कविता शिंदे
प्रा. नचिकेत धर्माधिकारी
प्रा. शिवानंद वाघमोडे

विशेष सहाय्य :

प्रा. विलास कुलकर्णी, अध्यक्ष प्रतिनिधी
प्रा. मनिषा कोरे, प्रभारी प्रबंधक
सौ. वंदना चव्हाण, प्रभारी ग्रंथपाल

मूखपृष्ठ व मलपृष्ठ संकल्पना :

श्री. हेमंत काले

अक्षर जुळणी :

अस्मिता क्रिएशन

मुद्रक :

दर्शन प्रिंटिंग प्रेस

नारायणगाव, मोबा. ८६०००४५२७५

वार्षिक नियतकालिक २०२४-२५

प्रकाशन स्थळ :

जुन्नर तालुका शिवनेर शिक्षण प्रसारक मंडळ
श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर, जि. पुणे

प्रकाशक :

प्रा. डॉ. महादेव भानुदास वाघमारे (प्राचार्य)
पत्ता : श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर, जि. पुणे

संपादकाचे नाव :

प्रा. डॉ. तुषार मधुकर कांबळे

राष्ट्रीयत्व - भारतीय

मालकी - श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर, जि. पुणे

मी प्राचार्य प्रा. डॉ. महादेव भानुदास वाघमारे जाहीर करतो
की, वर दिलेली माहिती माझ्या समजूतीप्रमाणे बरोबर आहे.

प्राचार्य, प्रा. डॉ. महादेव भानुदास वाघमारे
प्रकाशक

सदर अंकित प्रसिध्द करण्यात आलेल्या साहित्यातील गतांशी प्रकाशक व
संपादक मंडळ सहमत असतीलच असे नाही.

शिवकुंज २०२४-२०२५

शिवकुंज २०२४-२०२५

वार्षिक नियतकालिक
(सन २०२४-२५)

संपादक मंडळ

अध्यक्ष

प्राचार्य प्रा. डॉ. महादेव भानुदास वाघमारे

प्रमुख संपादक

प्रा. डॉ. तुषार मधुकर कांबळे

सह संपादक

प्रा. डॉ. विनायक हरीभाऊ लोखंडे

मराठी विभाग

प्रा. डॉ. सौ. वर्षा देसाई
प्रा. सौ. सारिका सोनार

इंग्रजी विभाग

प्रा. सौ. युगंधरा गिरमे
प्रा. सौ. कविता शिंदे

अहवाल आणि फोटो विभाग

प्रा. डॉ. सौ. पूनम माने प्रा. सौ. कविता शिंदे
प्रा. जावेद शेख प्रा. शिवानंद वाघमोडे

हिंदी विभाग

प्रा. कु. रेखा गायकवाड
प्रा. विकास वाघमारे

संस्कृत विभाग

प्रा. नचिकेत धर्माधिकारी

कार्यालयीन सहयोग

प्रा. मनिषा कोरे - प्रभारी प्रबंधक
श्री. मितेश गाडेकर - टेक्नीकल मदतनीस
श्री. हेमंत काळे

शिवकुंज २०२४-२०२५

जुन्नर तालुका शिवनेर शिक्षण प्रसारक मंडळ
बोडकेनगर, ता. जुन्नर, जि. पुणे

विश्वस्त मंडळ

मा. अॅड. संजय शिवाजीराव काळे	अध्यक्ष
मा. श्री. निवृत्तीशेठ मुरलीधर काळे	उपाध्यक्ष
मा. श्री. दत्तात्रय सुदाम थोरात	सेक्रेटरी
मा. श्री. सुभाष शंकरराव कवडे	सह सेक्रेटरी
मा. सौ. कांताताई बाळासाहेब मस्करे	खजिनदार
मा. श्री. अशोकशेठ शंकरराव काळे	विश्वस्त
मा. श्री. अनिलकाका मोरेश्वर जोगळेकर	विश्वस्त
मा. अॅड. अविनाश विठ्ठलराव थोरवे	विश्वस्त

शिवकुंज २०२४-२०२५

वरिष्ठ महाविद्यालय महाविद्यालय विकास समिती

मा. अॅड. संजय शिवाजीराव काळे	अध्यक्ष
मा. श्री. सुभाष शंकरराव कवडे	सह-सचिव
मा. श्री. मच्छिंद्रशेठ बाबुराव शेठे	स्थानिक सदस्य
मा. श्री. कोंडीराम भागुजी वाघमारे	स्थानिक सदस्य
मा. अॅड. चंद्रकांत सुदाम डहाळे	स्थानिक सदस्य
मा. अॅड. श्री. कैलास गणपत गोसावी	स्थानिक सदस्य
मा. प्रा. डॉ. महादेव भानुदास वाघमारे	प्राचार्य, सचिव
प्रा. डॉ. रविंद्र देवराम चौधरी	सदस्य
मा. डॉ. विनायक हरिभाऊ लोखंडे	सदस्य, IQAC समन्वयक
मा. डॉ. तुषार मधुकर कांबळे	सदस्य
प्रा. डॉ. अभिजित सुशिलकुमार पाटील	सदस्य, विभाग प्रमुख
मा. डॉ. सौ. वंदना विनायक नढे	महिला सदस्य
मा. सौ. निलम सचिन मोढवे	सदस्य, शिक्षकेतर कर्मचारी

कनिष्ठ महाविद्यालय स्थानिक व्यवस्थापन समिती

मा. अॅड. संजय शिवाजीराव काळे	अध्यक्ष
मा. श्री. दत्तात्रय सुदाम थोरात	सदस्य
मा. डॉ. महादेव भानुदास वाघमारे	प्राचार्य, सचिव
मा. प्रा. प्रतिभा सुनिल लोढा	समन्वयक
मा. सौ. मनिषा धर्मेन्द्र कोरे	सदस्य

शिवकुंज २०२४-२०२५

संपादकीय

आदरणीय विद्यार्थी, विद्यार्थ्यानी, शिक्षिका-शिक्षकवृंद आणि सर्व मान्यवर,

शिक्षण म्हणजे केवळ ज्ञानसंचय नव्हे, तर समाजपरिवर्तनाचे प्रभावी साधन आहे. या विचाराच्या अधिष्ठानावर आपल्या महाविद्यालयाची वाटचाल सदैव पुढे जात आहे. २०२४-२५ हे शैक्षणिक वर्ष नव्या आव्हानांसह नव्या संधी घेऊन आले आहे.

महाराष्ट्राची वाचनसंस्कृती ही आपल्या समाजाची खरी ताकद आहे. संत-साहित्यापासून आधुनिक विज्ञान परंपरेपर्यंत वाचनाने समाजाला दिशा दिली आहे. यावर्षी आपण सर्व "एक पुस्तक-एक नवा विचार" हा संकल्प करूया. प्रत्येक पान आपल्याला नवे विचार देईल आणि भविष्य घडवेल. याचबरोबर, आपल्या मराठी भाषेला मिळालेला अभिजात दर्जा ही अभिमानाची बाब आहे. मराठी ही केवळ भाषा नसून आपल्या संस्कृतीचा श्वास आहे. म्हणूनच महाविद्यालयात मराठी साहित्य, कविता, निबंधलेखन यांना प्रोत्साहन देणे, हे आपले कर्तव्य आहे.

राष्ट्रीय शिक्षण धोरण (NEP) २०२० ने शिक्षणात नवा दृष्टीकोन दिला आहे. कौशल्याधारित शिक्षण, लवचिक अभ्यासक्रम आणि उद्योगसंबंधित उपक्रम यामुळे विद्यार्थी भविष्यातील संधींना अधिक समर्थ होतील. उद्योगविश्वात डिजिटल कौशल्ये, कृत्रिम बुद्धिमत्ता, उद्योजकता आणि शाश्वत विकास या क्षेत्रांना विशेष महत्व प्राप्त होत आहे. या बदलांचा स्विकार करून आपणही सज्ज राहिले पाहिजे.

आजचा काळ डिजिटल इंडियाचा आहे. ज्ञानाचे दरवाजे आता एका क्लिकवर उघडतात. ई-लायब्ररी आणि ऑनलाईन प्लॅटफॉर्मस विद्यार्थ्यांना जागतिक ज्ञानाशी जोडतात. तंत्रज्ञानाचा वापर फक्त मनोरंजनासाठी नव्हे, तर स्वतःचा विकास साधण्यासाठी करणे ही खरी शहाणपणाची गोष्ट आहे.

हे वार्षिक नियतकालिक केवळ लेखांचा संग्रह नाही, तर तुमच्या विचारांचे, स्वप्नांचे आणि आकांक्षांचे प्रतिबिंब आहे. येथे लिहिलेला प्रत्येक शब्द तुमच्या कल्पनाशक्तीचा पुरावा आहे आणि तुमच्या भविष्याची दिशा आहे. म्हणूनच जास्तीत जास्त लिहा, वाचा, आणि स्वतःला व्यक्त करा.

हा अंक साकारण्यासाठी संस्थेचे अध्यक्ष मा. अॅड. संजय शिवाजीराव काळे साहेब व सर्व सहकाऱ्यांचे मनःपूर्वक आभार.

आशा आहे की या नियतकालिकाच्या माध्यमातून वाचन, लेखन आणि सर्जनशीलतेला नवा उंचाळा मिळेल आणि आपल्या महाविद्यालयाचे वैभव अधिक वृद्धिंगत होईल.

शुभेच्छा!

प्रा. डॉ. तुषार मधुकर कांबळे
संपादक

शिवकुंज २०२४-२०२५

महाविद्यालय वार्षिक अहवाल २०२४-२५

मित्र हो!

प्राचीन व मध्ययुगीन भारताच्या इतिहासाची साक्ष देणाऱ्या, स्वराज्य संस्थापक छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या जन्माने पुनित झालेल्या, नैसर्गिक सौंदर्याची उधळण करणाऱ्या या भूमीतील श्री शिव छत्रपती महाविद्यालयाचा शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ चा ५५ वा वार्षिक अहवाल सादर करताना अतिशय आनंद होत आहे.

संपूर्ण शिवनेरीच्या परिसरात अक्षरशऱ्या वेढा असताना, ज्ञानोदयाची कुठलीही चिन्हे दिसत नसताना तत्कालीन मुंबई विद्यापीठाचे माजी रेक्टर व नामवंत शिक्षणतज्ञ, सामाजिक व बुद्धीवादी विचारवंत कै. मा. गोवर्धनदास पारिख यांच्यासारख्या समग्र क्रांतीचा अग्रदूत विद्यार्जनाचा आग्रह धरीत होता. त्यांच्या प्रेरणेने व मार्गदर्शनाने जुन्नरचे सुपुत्र सहकारमहर्षी माजी आमदार कै. शिवाजीराव महादेवराव तथा दादासाहेब काळे यांनी त्यांचे सहकारी कै. सद्गुण परदेशी, कै. अॅड. गणपतराव रोकडे, कै. अॅड. बाबा दीक्षित, कै. अॅड. शिवाजीराव बुट्टे, कै. डॉ. आय. एम. मोकाशी, अॅड. कै. भाईसाहेब पुरवंत इ. च्या मदतीने जु. ता. शि. प्र. मंडळ, जुन्नर या संस्थेची स्थापना करून संस्था संचालित श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय सन १९७० साली सुरु केले.

छत्रपती शिवाजी महाराजांचा आदर्श व प्रेरणा डोळ्यासमोर ठेवून संस्थेने शिवनेरी गडाच्या पायथ्याशी स्थापन केलेल्या श्री शिव छत्रपती कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालयाचे सारथ्य सध्या विद्यमान अध्यक्ष मा. अॅड. संजय शिवाजीराव काळे सो. यांच्या कणखर हातात असल्याने उत्तरोत्तर महाविद्यालयाच्या विकासाचा रथ वेगाने पुढे दौडत आहे. विविध अभ्यासक्रमांची संस्था देणाऱ्या या संस्थेने व महाविद्यालयाने जनसामान्यांच्या मनात मानाचे स्थान मिळविले आहे.

दातृत्व व ऋणनिर्देश :

दानशूर कै. गणपतराव बोडके व त्यांच्या कुटुंबियांनी संस्थेला दान दिलेल्या १० एकर जमिनीवर महाविद्यालय आज डौलाने उभे आहे. संस्थेचे विद्यमान अध्यक्ष अॅड. संजय शिवाजीराव काळे साहेब व विश्वस्तांच्या अथक, सातत्यपूर्ण प्रयत्नांमुळे व मार्गदर्शनामुळे महाविद्यालयाचा अखंड विकास चालू असून सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ क्षेत्रात एक नामवंत, उपक्रमशील महाविद्यालय म्हणून महाविद्यालयाचा नावलौकिक आहे. राष्ट्रीय मूल्यांकन परिषदेकडून महाविद्यालयास 'बी+' दर्जा प्राप्त आहे.

या शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालयातील शैक्षणिक विभाग, अभ्यासपूरक उपक्रम, सामाजिक उपक्रम, कार्यक्रम, प्राध्यापकांची शैक्षणिक व सामाजिक कामगिरी यांचा संक्षिप्त स्वरूपातील आढावा मी आपणापुढे सादर करित आहे.

उल्लेखनीय कामगिरी :

१. वाणिज्य विभाग आणि संशोधन केंद्र - वाणिज्य विभाग व संशोधन केंद्रामध्ये एकूण ४२ विद्यार्थ्यांनी पीएच. डी. साठी नोंदणी केली व आतापर्यंत २९ विद्यार्थ्यांना सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातर्फे पीएच. डी. पदवी प्रदान करण्यात आली. सद्यस्थितीत ०६ विद्यार्थी पीएच. डी. संशोधन कार्य करित आहेत. वाणिज्य विभाग व संशोधन केंद्रातर्फे आतापर्यंत ०७ परदेशी विद्यार्थ्यांनी पीएच. डी. चे संशोधन कार्य पूर्ण केले आहे.
२. संस्थेचे विद्यमान अध्यक्ष मा. अॅड. संजय शिवाजीराव काळे साहेब यांच्या सूचनेवरून प्रत्येक वर्गात प्रथम क्रमांकाने उत्तीर्ण होणाऱ्या व याच महाविद्यालयात प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे संपूर्ण प्रवेश शुल्क माफ केले जाते.

शिवकुंज २०२४-२०२५

३. महाविद्यालयाच्या स्वनिधीतून खालील कोर्सेस सुरु आहेत.

1. G.I.S. 2. Travel & Tourism 3. Functional English

उल्लेखनीय कामगिरी प्राध्यापक -

महाविद्यालयीन शिक्षकांनी आपल्या शैक्षणिक कारकिर्दीत उल्लेखनीय कामगिरी केली आहे. त्यांनी उच्च शैक्षणिक पात्रता मिळवली असून, संशोधन कार्यशाळा, विविध परिषदा आणि चर्चासत्रांमध्ये सक्रीय सहभाग घेतला आहे. यामुळे त्यांचे ज्ञान अद्यावत राहते आणि विद्यार्थ्यांना गुणवत्तापूर्ण शिक्षण देण्यास मदत होते. अशा शैक्षणिक व व्यावसायिक प्रगतीमुळे शिक्षण क्षेत्रातील प्रेरणास्त्रोत ठरतात.

महाविद्यालयातील अभ्यासक्रम -

- कनिष्ठ महाविद्यालय - कला, वाणिज्य, विज्ञान व एच. एस. सी. व्होकेशनल व्यावसायिक अभ्यासक्रम इ. ११ वी व इ. १२ वी +२ स्तरावरील द्विलक्षी अभ्यासक्रमावर आधारित संगणकशास्त्र, माहिती तंत्रज्ञान व इलेक्ट्रॉनिक्स
- पदवी महाविद्यालय - बी.ए., बी.कॉम., बी.एससी. (रसायनशास्त्र, पदार्थ विज्ञान, प्राणीशास्त्र आणि गणित), बी.बी.ए., बी.बी.ए. (कॉम्प्युटर अप्लीकेशन)
- पदव्युत्तर महाविद्यालय - एम.ए. मराठी, इंग्रजी, राज्यशास्त्र, भूगोल व इतिहास, एम.कॉम., एम.एससी. - रसायनशास्त्र व प्राणीशास्त्र
- संशोधन केंद्र - वाणिज्य व प्राणीशास्त्र

महाविद्यालयाची विद्यार्थी संख्या

विभाग	मुले	मुली	एकुण
वरिष्ठ महाविद्यालय	९८९	११८२	२१७१
कनिष्ठ महाविद्यालय	१२८९	९८४	२२७५
व्यवसाय शिक्षण	१९	०३	२२
एकुण	२२८९	२१६९	४४५८

प्राध्यापक व शिक्षकेतर कर्मचारी वृंद -

वरिष्ठ महाविद्यालय	कनिष्ठ महाविद्यालय	शिक्षकेतर कर्मचारी	एकुण
८०	७५	४५	२००

उत्कृष्ट निकालाची परंपरा -

• मार्च २०२५ मध्ये झालेल्या इ. १२ वी परीक्षेचे निकाल खालीलप्रमाणे

- १) इ. १२ वी आर्ट्स - ८०.३५%
- २) इ. १२ वी कॉमर्स - ९३.२४%
- ३) इ. १२ वी सायन्स - ९९.२८%
- ४) इ. १२ वी एच.एस.सी. व्होकेशनल - ८७.५०%

शिवकुंज २०२४-२०२५

वरिष्ठ महाविद्यालयाचे एप्रिल/मे २०२५ निकाल खालीलप्रमाणे

एफ.वाय.बी.ए. - ९५.८७%	एस.वाय.बी.ए. - ९८.०८%	टी.वाय.बी.ए. - ५२.२०%
एफ.वाय.बी.कॉम. - ९४.४०%	एस.वाय.बी.कॉम. - ८०.००%	टी.वाय.बी.कॉम. - ५३.२५%
एफ.वाय.बी.एस्सी. - १००%	एस.वाय.बी.एस्सी - ९०.२०%	टी.वाय.बी.एस्सी - ५४.९०%
एफ.वाय.बी.बी.ए. - १००%	एस.वाय.बी.बी.ए. - ९१.१८%	टी.वाय.बी.बी.ए. - ७३.९१%
एफ.वाय.बी.सी.ए. - १००%	एस.वाय.बी.सी.ए. - ९६.७४%	टी.वाय.बी.सी.ए. - ४८.००%
एम.ए.इंग्रजी - ८७.५०%	एम.एम.मराठी - १००%	एम.ए.इतिहास - ५०.००%
एम.कॉम. - ९८.१५%	एम.ए.राज्यशास्त्र - ९०%	एम.एस्सी.भूगोल - ९२.३१%
एम.एस्सी.प्राणीशास्त्र - १००%	एम.एस्सी.ऑर्गॅनिक रसायनशास्त्र - ८०.००%	
एम.एस्सी.ऑर्गेनिक रसायनशास्त्र - ६१.११%		

स्वागत व शुभेच्छा -

चालू वर्षात महाविद्यालयातून प्रा. डॉ. एस. के. जोशी, प्रा. के. सी. वाघचौरे, श्री. व्ही. के. आल्हाट, प्रा. एस. एम. इंगळे, प्रा. एस. एन. घोडे हे सेवानिवृत्त झाले त्यांना भावपूर्ण निरोप व शुभेच्छा. शैक्षणिक वर्षामध्ये नवनियुक्त प्राध्यापक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे स्वागत.

भावी संकल्प -

भावी काळात महाविद्यालयाने खालील संकल्प ठरविले आहेत. संस्था पदाधिकाऱ्यांच्या कृतीशिलतेमुळे व आपणा सर्वांच्या सहकार्याने ते नक्कीच पूर्णत्वास जातील याची खात्री बाटते.

१. स्किल बेस्ट ट्रेनिंग सेंटर (कौशल्यधिशिष्ट प्रशिक्षण केंद्र)
२. ज्युनिअर कॉलेज नविन इमारत उभारणी
३. सुसज्ज प्रेक्षागृहाची उभारणी
४. इनोव्हेशन सेंटर
५. मास मेडिया सेंटर

भावपूर्ण श्रद्धांजली -

संस्थेचे विश्वस्त मा. अॅड. अविनाश विठ्ठल थोरवे यांचे वडील कै. विठ्ठलराव लक्ष्मण थोरवे, संस्थेच्या खजिनदार मा. सी. कांताताई बाळासाहेब मस्करे मॅडम यांच्या मातोश्री कै. राहीबाई दगडू जाधव, महाविद्यालयाचे माजी प्राचार्य कै. प्रा. डॉ. कांतीलाल पुराणे, महाविद्यालयाचे माजी प्राचार्य प्रा. डॉ. चंद्रकांत मंडलिक यांचे वडील कै. रामनाथ दगडू मंडलिक, महाविद्यालयाचे कर्मचारी श्री. संतोष खरात यांचे वडील कै. अशोक हरिभाऊ खरात, वाणिज्य विभागातील शेते मॅडम यांच्या मातोश्री कै. उज्वला विश्वनाथ पवार, वाणिज्य विभागातील प्रा. निखळ मॅडम यांच्या सासुबाई कै. यमुना नंदकुमार काळे, प्रा. सी. तुम्ही जयकर ढोले यांचे सासरे कै. लक्ष्मण ज्ञानदेव ढोले यांचे दुःखद निधन झाले. सर्वांना स्टाफ अकॅडमी तर्फे भावपूर्ण श्रद्धांजली अर्पण करण्यात आली.

यांच्या व्यतिरिक्त संस्थेचे दिवंगत सभासद, ज्ञात, अज्ञात, हितचिंतक व देशाच्या सीमेवर यावर्षी हुतात्मा झालेल्या आपल्या शूर जवान या सर्वांना संस्थेतर्फे भावपूर्ण श्रद्धांजली.

समारोप -

मित्रहो, १९७० साली स्थापन झालेल्या या महाविद्यालयाचा आता सर्वांगाने विकास होत आहे. पुणे विद्यापीठ व नॅक कमिटीची गुणवत्तेची मोहोर आपल्या महाविद्यालयास मिळालेली आहेच. त्यास जास्तीत जास्त पात्र होण्यासाठी आपल्या सर्वांच्या सहकार्याची व सदृच्छांची आम्हांस गरज आहे. ते सदैव मिळत राहो ही अपेक्षा. यावर्षी झालेल्या विविध उपक्रमांमध्ये विद्यार्थ्यांनी व प्राध्यापकांनी सहभाग घेतला. पारितोषिके मिळविली त्याबद्दल सर्वांचे हार्दिक अभिनंदन व भावी वाटचालीस सर्वांना हार्दिक शुभेच्छा.

प्रा. डॉ. महादेव भानुदास वाघमारे, प्राचार्य

शिवकुंज २०२४-२०२५

सहकारमहर्षी शिवाजीराव महादेव तथा दादासाहेब काळे

महाराष्ट्राचे आराध्य दैवत छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या जन्माने पावन झालेल्या जुन्नर मध्ये २७ ऑगस्ट १९२७ रोजी जुन्नरच्या शेजारील अमरापूर या गावी एका सर्व साधारण शेतकरी गरीब कुटुंबात सहकारमहर्षी शिवाजीराव महादेव काळे यांचा जन्म झाला.

महाराष्ट्राची सर्वाधिक प्रगती ही सहकाराने झालेली दिसून येते. समान आर्थिक उद्दिष्ट प्राप्त करण्यासाठी समान आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक गरजा पूर्ण करण्यासाठी अनेक व्यक्ती स्वेच्छेने ज्या चळवळीत सामील होतात ती चळवळ म्हणजे सहकार चळवळ होय. योग्य सहकार्यासाठी व्यक्ती-व्यक्तीमध्ये सहकार असणे गरजेचे असते.

सहकारामध्ये नफा महत्वाचा नसून दुर्बल घटकांचे कल्याण महत्वाचे असते. 'विना सहकार नाही उध्दार' हे सहकाराचे ब्रीद वाक्य सत्यात उतरविणारे जुन्नरचे लोकनायक सहकारमहर्षी शिवाजीराव तथा दादासाहेब काळे यांनी खऱ्या अर्थाने जुन्नर तालुक्याला संजिवनी देण्याचे महत्वाचे काम सहकारक्षेत्राच्या माध्यमातून केले आहे. कारण साधारणपणे साठ ते सत्तर वर्षांपूर्वी तालुक्यात पायाभूत सुविधांचा अभाव, अत्यंत दुबळी आर्थिक स्थिती, शिक्षणाची गैरसोयी, तंत्रज्ञानाचा मागासलेपणा असे विविध प्रश्न असताना देखील या कठीण प्रसंगी दादासाहेबांनी सहकारक्षेत्राचे बोट पकडून, शिक्षणाची कास धरून व पक्षीय भेदाभेद बाजूला सारून त्यांनी उत्तमपणे समाजकारण केले.

समाजातील कोणतीही समस्या सोडवायची असेल तर प्रथमता सर्वांनी राजकीय पक्षांचे झेंडे बाजूला ठेवून एकत्र आले पाहिजे, संघटित झाले पाहिजे असा त्यांचा सहकारातील मूलमंत्र होता.

कुशल संघटक, उत्तम कारभार व निर्भय स्वभाव, हजरजबाबीपणा, एक मुत्सद्दी, धुरंधर राजकारणी व माणसांच्या गर्दीतही योग्य माणसं निवडण्याची अचूक नजर, ग्रामीण शैलीचे दमदार वक्ते, शिक्षणप्रेमी, सामाजिक जाणीव, निःस्वार्थी वृत्ती व समाजाभिमुख धोरण या सर्वांचं मूर्तीमंत प्रतिक म्हणजे सहकारमहर्षी शिवाजीराव काळे होय. ते फक्त पुणे जिल्हा नव्हे तर संपूर्ण महाराष्ट्रात सुपरिचित होते. कारण शिवाजीराव काळे यांना साने गुरुजी, आचार्य अत्रे, एस.एम.जोशी, नानासाहेब गोरे, जयप्रकाश नारायण, यशवंतराव चव्हाण, वसंतदादा पाटील, मामासाहेब मोहोळ, विलासराव देशमुख व शरदराव पवार यासारख्या अनुभवी व्यक्तीमत्वांचा सहवास लाभला होता.

आधुनिक महाराष्ट्राचे शिल्पकार व महाराष्ट्र राज्याचे पहिले मुख्यमंत्री यशवंतराव चव्हाण व लोकनेते मा.केंद्रीय कृषीमंत्री शरद पवार यांचे निष्ठावंत

शिवकुंज २०२४-२०२५

सहकारी, खंदे समर्थक दादासाहेब काळे यांनी जुन्नर तालुक्यात सहकार क्षेत्राची पहिली मुहूर्तमेढ ही १० एप्रिल १९५८ रोजी जुन्नर तालुका खरेदी विक्री संघाची स्थापना करून केली. तसेच कृषीप्रधान जुन्नर तालुक्याची तत्कालीन गरज म्हणून दूरदृष्टीने दादासाहेबांनी ३ ऑगस्ट १९६१ रोजी जुन्नर कृषी उत्पन्न बाजार समितीची स्थापना केली.

वरील दोन्ही सहकारी संस्थांचे ते संस्थापक होते. दादासाहेब काळे यांनी लावलेल्या छोट्याशा रोपट्याचे आता मोठ्या महाकाय वटवृक्षामध्ये रुपांतर झाले असून जुन्नर कृषी उत्पन्न बाजार समितीची तब्बल ४५ कोटीची भांडवली गुंतवणूक आता १२०० कोटीची वार्षिक उलाढाल असलेली राज्यातील अग्रेसर बाजार समिती म्हणून आज ओळखली जाते. टोमॅटो मार्केट, कांदा-बटाटा मार्केट, तरकारी व डाळींब मार्केट, गुरांचा बाजार, शेतकरी निवास व शॉपिंग सेंटर आणि अनेक विविध सुविधांनी व जुन्नर मुख्य बाजार तसेच नारायणगांव, ओतूर, बेलहे, आळेफाटा या उपबाजारांच्या माध्यमातून ही बाजार समिती वेगाने प्रगती करीत आहे.

या सहकारी संस्थांच्या माध्यमातून त्यांनी तालुक्यातील गोरगरीब शेतकऱ्यांस आर्थिकदृष्ट्या सक्षम करण्यास महत्वाची भूमिका बजावली. तसेच पुणे जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेच्या माध्यमातून असंख्य शेतकऱ्यांना अर्थसहाय्य करून बळीराजाला समर्थ बनविले.

तसेच १९५४ साली प्रथम पुणे जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेवर ते संचालक झाले व सलग ५३ वर्षे दादासाहेब संचालक पद भूषवित असताना सर्वसाधारण, गरीब, शेतकरी बांधवांना कायमच भक्कम साथ त्यांनी दिली. याशिवाय त्यावेळी जुन्नर तालुक्यातील शेतकरी, आदिवासी, गोरगरीबांच्या पोराना उच्च शिक्षणाची सोय नव्हती. म्हणून दादासाहेब यांनी किल्ले शिवनेरीच्या कुशीत जुन्नर तालुका शिवनेर शिक्षण प्रसारक मंडळाची स्थापना १९७० मध्ये करून श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय सुरु केले व शिक्षणाची दारे सर्वांसाठी खुली केली. त्यामुळे दरवर्षी या महाविद्यालयात साधारणपत्रे सहा हजार विद्यार्थी शिक्षण घेत असतात व वेगवेगळ्या क्षेत्रात जुन्नरचे नाव उज्वल करीत आहे.

दादासाहेब हे मूळता उत्तम कुस्तीपटू, प्रसिध्द पैलवान व अप्रतिम दांडपट्टा चालविणारे व दूरदृष्टी असणारे, सहकार व राजकारण अशा विविध क्षेत्रात मजबूत पकड असलेले कर्तृत्ववान आदर्श व्यक्तीमत्व होते. त्यांची राजकीय वाटचाल संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीच्या माध्यमातून नंतर पुढे आलेल्या प्रजा समाजवादी पक्षातून झाली.

१९५७ मध्ये प्रथमता जुन्नर विधानसभेसाठी प्रजा समाजवादी पक्षाच्या 'झोपडी' या चिन्हावर दादासाहेब हे आमदार म्हणून निवडून आले. नंतरच्या काळात यशवंतराव चव्हाण यांनी काँग्रेसला ग्रामीण भागात मजबूत करण्यासाठी संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीतील उगवत्या तरुण नेतृत्वांना काँग्रेसमध्ये येण्याचे आवाहन केले आणि मग दादासाहेब काळे काँग्रेस मध्ये आले.

पुढे १ मे १९६० रोजी महाराष्ट्राचे पहिले मुख्यमंत्री यशवंतराव चव्हाण यांनी :महाराष्ट्र राज्याच्या निर्मितीचा सुवर्णकलश शिवनेरीवर आणून महाराष्ट्राच्या पहिल्या मंत्रिमंडळाची बैठक शिवनेरी किल्ल्यावर जिथे छत्रपती शिवाजी महाराजांचा जन्म झाला तेथे घेतली. शिवनेरीवर दादासाहेब काळे यांच्या विशेष प्रयत्नातून बालशिवाजी व राजमाता जिजाऊ यांचा पुतळा 'शिवकुंज' या इमारतीमध्ये बसविण्यात आला. तसेच त्यांनी शिवजयंती उत्सव दिमाखदार पध्दतीने सुरु केला. नंतरच्या काळात १९६२ साली पारुंडे-इंगळून या जिल्हा परिषद गटाचे नेतृत्व करून ते पुणे जिल्हा परिषदेचे पहिले उपाध्यक्ष झाले व सलग १३ वर्षे जिल्हा परिषदेचे सदस्य म्हणून त्यांनी प्रभावीपणे कार्य केले.

दादासाहेब काळे हे माणसं ओळखण्यात अचूक होते. एकदा का त्यांनी एखाद्या कार्यकर्त्याच्या खांद्यावर हात टाकला की, तो माणूस, कार्यकर्ता कायमचा दादांचा व्हायचा. भारताचे राष्ट्रपिता महात्मा गांधीजी नेहमी म्हणायचे की, 'महाराष्ट्र हे कार्यकर्त्यांच्या मधाचे पोळे आहे' हे गांधीजींचे वाक्य दादांनी तंतोतंत खरे ठरविले कारण जुन्नर तालुक्यातील कानाकोपऱ्यातून त्यांनी कार्यकर्ते मोत्यांसारखे गोळा केले व विशेष म्हणजे त्यांची व्यवस्थित मोट बांधली. त्या सर्व कार्यकर्त्यांची भक्कम साथ त्यांना आयुष्यभर लाभली.

शिवकुंज २०२४-२०२५

अनेक विविध जाती धर्मातील लोकांशी दादांचे जिऱ्हाळयाचे संबंध होते. त्या सर्व कार्यकर्ते, सहकारी यांच्या भवकम साथीने त्यांनी जुन्नर तालुक्यात शिक्षण, सहकार व राजकारण या क्षेत्रावर आपली मजबूत पकड पत्रास वर्ष अबाधित ठेऊन तालुक्यात 'किंगमेकर' म्हणून महत्वाची भूमिका पार पाडली. तसेच विघ्नहर सहकारी साखर कारखान्याच्या उभारणीसाठी स्व. निवृत्तीशेठ शेरकर यांना मोलाची साथ दिली. पी. डी. सी. सी. बँकेच्या माध्यमातून शेअर्स भांडवलासाठी असंख्य शेतकऱ्यांना विशेष आर्थिक सहाय्य केले.

दादासाहेब काळे यांच्या व्यक्तीमत्वाचा एक पैलू म्हणजे ज्ञानमंदिर येथे वारकरी महामंडळाचे अध्यक्ष संतवीर रामदासबाबा मनसुख यांच्या मार्गदर्शनाखाली भरलेल्या वारकरी महामंडळाच्या अधिवेशनास त्यांनी विशेष सहकार्य केले. म्हणून दादासाहेबांच्या आमदारकीच्या निवडणुकीच्या वेळेस सावरगाव येथील पहिल्या प्रचारसभेत रामदासबाबांनी दादांना जाहीर पाठींबा दिला व प्रचारसभेचे अध्यक्षपद भूषविले होते.

दादासाहेब स्वतः एक उत्तम कुस्तीपटू असल्याने त्यांनी जुन्नर तालुक्यात गावोगावी कुस्ती आखाडा भरविण्यासाठी पुढाकार घेऊन कुस्तीच्या खेळाला प्रोत्साहन दिले. तसेच त्यांच्या काळात 'घोंगडी बैठक' हा शब्द प्रयोग खूप लोकप्रिय झाला होता. त्यावेळेस निवडणुकीची प्रचार साधने खूप कमी होती. विशेष म्हणजे घरांच्या भिंती रंगवायच्या आणि त्यावर उमेदवार, पक्ष, चिन्ह यांचा उल्लेख असायचा.

कमी वेळेत जास्तीत जास्त लोकांपर्यंत पोहचण्यासाठी प्रत्येक उमेदवाराची धडपड असे. मात्र दादासाहेबांनी पूर्वीपासूनच, बेरजेचे राजकारण करून प्रत्येक गावांतील चार पाच प्रमुख गाव पुढारी, नेते मंडळी यांची मतदानाच्या दोन तीन दिवस अगोदर गावोगावी जाऊन घोंगडी जमिनीवर टाकून 'घोंगडी बैठक' घ्यायचे. मग दादासाहेब त्या प्रमुख नेत्यांना, कार्यकर्त्यांना पक्षाचे विचार, ध्येयधोरणे समजावून सांगून आपल्याच पक्षाचा उमेदवार कसा निवडून येईल यासाठी मोर्चेबांधणी करायचे आणि यशस्वी व्हायचे. हीच पध्दत नंतरच्या काळात ग्रामीण भागात खूप लोकप्रिय झाली जी घोंगडी बैठक या नावाने सर्वत्र प्रसिध्द झाली. विशेष म्हणजे विरोधक या घोंगडी बैठकीची मोठी धास्ती घेत असे.

शिवजन्मभूमी जुन्नरचे लोकनायक, सहकारमहर्षी शिवाजीराव काळे यांनी खरेदी विक्री संघ, बाजार समिती, कॉलेज, पी. डी. सी. सी. बँकेच्या माध्यमातून असंख्य गोरगरीब शेतकऱ्यांच्या पोराना नोकरीची, रोजगाराची संधी दिल्याने अनेक कुटुंब, परिवार कायमची सक्षम बनून काळे परिवारांशी एकनिष्ठ राहिली. शेवटी दादासाहेब काळे यांचे २३ मार्च २०१२ रोजी निधन झाले. दादासाहेब यांना विनम्र अभिवादन करताना सहज दोन ओळी ओठावर येतात.

“जुन्नर तालुक्यात ज्यांनी उभारले सहकार क्षेत्राचे जाळे, ते कर्तृत्ववान, महान व्यक्तीमत्व म्हणजे सहकारमहर्षी शिवाजीराव काळे”

— प्रा. शरद मनसुख
राज्यशास्त्र विभाग

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ वार्षिक स्नेहसंमेलन व पारितोषिक वितरण समारंभ सोहळा ॥

प्रमुख पाहुणे : मा. संकर्षण कऱ्हाडे, मराठी अभिनेता व लेखक

कार्यक्रमाचे अध्यक्ष : मा. अॅड. श्री. संजय शिवाजीराव काळे, अध्यक्ष, जु. ता. शि.शि. प्र. मं., जुन्नर

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ वार्षिक स्नेहसंमेलन विद्यार्थी विविध गुणदर्शन व पारितोषिक वितरण ॥

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

वरिष्ठ महाविद्यालय गुणानुक्रमे प्रथम क्रमांक प्राप्त विद्यार्थी व विद्यार्थिनी

कु. सुमन मारुती मेमाणे
एम.ए. मराठी भाग १

मोक्ष संतोष अगवणे
एम.ए. राज्यशास्त्र भाग १

कु. योगिता कचरु तुरे
एम.ए. इतिहास भाग १

कु. सुमित्रा दगडू डोमसे
एम.ए. इंग्रजी भाग १

कु. फरहात अन्तारी
एम.ए. इंग्रजी भाग १

कु. शेते अश्विनी नानाभाऊ
एम. कॉम. भाग १

कु. श्वेता वाजीराव सरजिने
एम. कॉम. भाग १

शिवराज सुरेश चव्हाण
एम.एस्सी. भूगोल भाग १

कु. निकीता प्रविण डोळे
एम.एस्सी. ऑर्गेनिक केमिस्ट्री भाग १

कु. आयेशा गोलंदाज
एम.एस्सी. सुलोजी भाग १

कु. प्रिती भगवान गाडेकर
एम.ए. मराठी भाग २

सागर कारभारी काळे
एम.ए. राज्यशास्त्र भाग २

निखिल दिलीप शिन्लकर
एम.ए. इतिहास भाग २

कु. नयाव मुनाफ काशी
एम.ए. इंग्रजी भाग २

जयेश सुरेश घोगरे
एम. कॉम. भाग २

कु. राधीका शांताराम भालेकर
एम.एस्सी. भूगोल भाग २

सुयश दिनेश साल्खे
एम.एस्सी. ऑर्गेनिक केमिस्ट्री भाग २

कु. धनश्री बाळासाहेब धोखरे
एम.एस्सी. ऑर्गेनिक केमिस्ट्री भाग २

कु. अमिना हुसेनखान पठाण
एम.एस्सी. सुलोजी भाग २

कु. मासुमा जब्बार सय्यद
एम.एस्सी. सुलोजी भाग २

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

वरीष्ठ महाविद्यालय गुणानुक्रमे प्रथम क्रमांक प्राप्त विद्यार्थी व विद्यार्थिनी

कु. साक्षी सचिन कवाडी
एफ. वाय. बी. कॉम.

कु. हर्षल चंद्रकांत सुपे
एफ. वाय. बी. ए.

कु. निदा फातमा अलेहसन सय्यद
एफ. वाय. बी. एस्सी.

कु. रिया तुकाराम चकवे
एस. वाय. बी. कॉम.

कु. श्रुती संदिप डोके
एस. वाय. बी. कॉम.

कु. अनिशा अनिस खान
एस. वाय. बी. बी. ए. (सीए)

विदेक युवराज लांडे
एस. वाय. बी. बी. ए.

कु. सुप्रिया पांडुरंग गवळी
एस. वाय. बी. ए.

कु. सिमा रफिक तिरंदाज
एस. वाय. बी. एस्सी.

कु. श्रुती संतोष फदाले
टी. वाय. बी. कॉम.

सुजल राजेंद्र कवाडी
टी. वाय. बी. बी. ए. (सीए)

कु. नेहा अंकुश पानसरे
टी. वाय. बी. बी. ए.

कु. अपेक्षा शांताराम देवाडे
टी. वाय. बी. ए.

कु. सानिका रविंद्र बनकर
टी. वाय. बी. एस्सी.

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

कनिष्ठ महाविद्यालय गुणानुक्रमे प्रथम क्रमांक प्राप्त विद्यार्थी व विद्यार्थिनी

कु. दिव्या सुरेश पानसरे
इ.११ वी कला

कु. इवाना इलियास शेख
इ.११ वी वाणिज्य

कु. अदिती दिनेश शिंदे
इ.११ वी विज्ञान

आदित्य सुनिल घोमरे
११ वी एम.सी.व्ही.सी.

आकाश शिवाजी काळे
इ.१२ वी कला

कु. श्रावणी कैलस पुले
इ.१२ वी वाणिज्य

कु. स्नेहल निवृत्ती दिवटे
इ.१२ वी विज्ञान

सुमित हमा माळी
१२वी एमसीव्हीसी

आदित्य उल्हास आमले
१२वी एमसीव्हीसी

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

कनिष्ठ महाविद्यालय MHT-CET CRASH COURSE 2025 PCM GROUP मधील यशाचे मानकरी

मोहम्मद अयुबमुराद सय्यद
पीसीएम - ९९.३०

स्पंदन रविंद्र हांडे
पीसीएम - ९८.५६

अर्पित रामदास शिंदे
पीसीएम - ९७.७८

कु. साक्षी विलास लांबटे
पीसीएम - ९६.७४

कु.अनुष्का श्रीप्रसाद चिंकर
पीसीएम - ९८.५६

हर्षल हेमा सुपे
पीसीएम - ९५.०४

कु. ईशा चंदिप शोकार
पीसीएम - ९४.७८

साई रमेश बनकर
पीसीएम - ९३.२६

कु. कृपा कृष्णा खंडागळे
पीसीएम - ८९.५९

कु. अमृता भोंडू शिंगाडे
पीसीएम - ८७.७७

कनिष्ठ महाविद्यालय MHT-CET CRASH COURSE 2025 PCB GROUP मधील यशाचे मानकरी

कु. स्नेहल निवृत्ती दिवटे
पीसीबी - ९९.९७

कु. साक्षी विलास लांबटे
पीसीबी - ९९.४८

कु. प्रणवी गणेश बिडवई
पीसीबी - ९८.३९

साई श्रीकांत पाटील
पीसीबी - ९८.०५

वेदांत विवेकानंद दिवेकर
पीसीबी - ९६.९५

कु. अमृता भोंडू शिंगाडे
पीसीबी - ९५.२९

शार्दुल दिनकर हांडे
पीसीबी - ९५.२९

कु. कृपा कृष्णा खंडागळे
पीसीबी - ९३.४४

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर

शिवकुंज

२०२४-२०२५

मराठी विभाग

(वरिष्ठ महाविद्यालय)

“माझ्या मराठी मातीचा, लावा ललाटास टिळा
हिच्या संगाने जागल्या, दऱ्याखोऱ्यांतील शिळा....
रत्नजडित अभंग, ओवी अमृताची सखी
चारी वर्णातूनी फिरे, सरस्वतीची पालखी...”
- कवी कुसुमाग्रज

प्रा. डॉ. सौ. वर्षा विद्याधर देसाई

शिवकुंज २०२४-२०२५

अंतरंग

गद्य विभाग

अ.क्र.	विद्यार्थी नाव	विद्यार्थ्याचे नाव	वर्ग	
१.	मराठी भाषेचा इतिहास	संकलित- कुशल कमला यादव	प्रथम वर्ष कला	१३
२.	स्वयंसिद्धा संमेलनात आगळा वेगळा अनुभव	स्वरचित- सिद्धी गोमाजी तलाडे	तृतीय वर्ष वाणिज्य	१५
३.	मराठी भाषा आणि रोजगाराच्या विविध संधी	संकलित- माधुरी शांताधम केगले	प्रथम वर्ष कला	१६
४.	इयुरी वरील एक अनुभव	स्वरचित- नम्रता खंडू पारखे	एम.ए.भाग १	१७
५.	दोन साळूक्या (समज-गैरसमज)	स्वरचित- उमेश गोविंद भोसले	प्रथम वर्ष कला	१९
६.	वाचन संस्कृती महाराष्ट्राची	स्वरचित- रेखा मरभळ	तृतीय वर्ष कला	२०

पद्य विभाग

अ.क्र.	विद्यार्थी नाव	विद्यार्थ्याचे नाव	वर्ग	
१.	मंदाद हरवले कुठे?	स्वरचित- सोनल ज्ञानेश्वर धोडेकर	द्वितीय वर्ष कला	२२
२.	गावाकडच्या आठवणी	स्वरचित- समिर संतोष भालचिम	प्रथम वर्ष कला	२२
३.	शेतकऱ्यांचे जीवन	स्वरचित - शंकर म्हसकर	एम.ए.भाग २	२३
४.	जीवनप्रवास	स्वरचित- सुप्रिया बाळू गोळे	द्वितीय वर्ष कला	२३
५.	स्वातंत्र्य	स्वरचित- शर्वरी कसबे	प्रथम वर्ष कला	२३
६.	परिस्थितीची भाकर	स्वरचित -उमेश गोविंद भोसले	प्रथम वर्ष कला	२४
७.	हॉस्टेल: विभाज्यातले अविस्मरणीय क्षण	स्वरचित- प्रिया एकनाथ डामसे	प्रथम वर्ष कला	२४
८.	हसरे दुख	स्वरचित- अल्पिका नजीर पठाण	प्रथम वर्ष बी.सी.ए.	२५
९.	नवे प्रवास, नवे धडे	स्वरचित- अभिषेक ताऊत	द्वितीय वर्ष एम.ए.	२५
१०.	गुरु-शिष्याच्या शिक्षणातील प्रवास	स्वरचित- सिद्धी गोमाजी तलाडे	तृतीय वर्ष कला	२६
११.	संदर्भ जीवनाचा	स्वरचित - हेमंत चंद्रभान जाधव	तृतीय वर्ष कला	२६

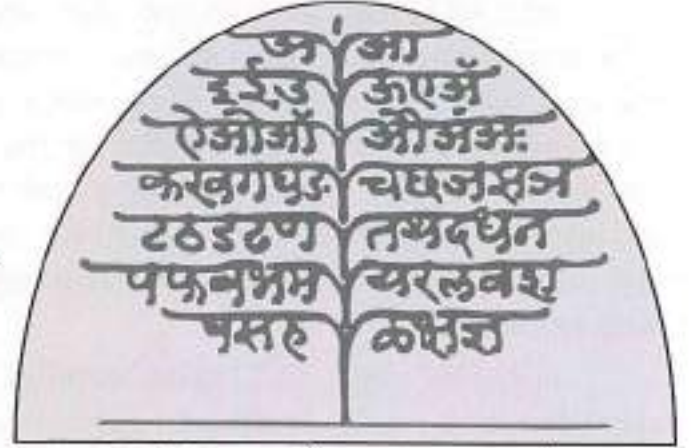

शिवकुंज २०२४-२०२५

मराठी भाषेचा इतिहास

कुशल कमला यादव, प्रथम वर्ष कला

मराठी भाषा ही इंडो-आर्यन भाषासमूहातील एक महत्वाची भाषा आहे. तिचा उगम संस्कृत भाषेपासून झाला असून, तिचा विकास मुख्यतः महाराष्ट्रीय, प्राकृत आणि अपभ्रंश भाषांमधून झाला आहे. मराठीचा इतिहास सुमारे दोन हजार वर्षांपूर्वीपासून सुरु होतो. सर्वप्रथम, मराठीसदृश भाषा सातवाहन काळात (इ.स.पूर्व १ल्या ते इ.स. ३ऱ्या शतकात) आढळते. त्या काळातील शिलालेखांमध्ये प्राकृत भाषेचा वापर दिसतो, जी पुढे मराठीचे पूर्वरूप मानली जाते.

इ.स. ११ व्या शतकात लिखित मराठीचे पहिले पुरावे मिळतात. संत ज्ञानेश्वरांनी इ.स. १२९० मध्ये ज्ञानेश्वरी लिहून मराठी साहित्यास अमूल्य योगदान दिले. ज्ञानेश्वरी हे श्रीमद्भगवतगीतेचे मराठी भाषांतर असून ते प्राकृत मराठीच्या सुरुवातीचा महत्वाचा ग्रंथ मानला जातो. त्याच काळात संत नामदेव, एकनाथ, तुकाराम इत्यादी संतांनी अभंग, ओव्या आणि भारुड या साहित्यप्रकारांचा उपयोग करून मराठी भाषेला जनमानसात लोकप्रिय केले.

मध्ययुगात पेशव्यांच्या काळात (१७ व्या ते १८ व्या शतकात) मराठी भाषा राजभाषा म्हणून वापरली गेली. त्या काळात प्रशासन, लेखन आणि न्यायव्यवस्थेत मराठीचा व्यापक वापर झाला. मोडी लिपीचा वापर मोठ्या प्रमाणात झाला होता.

ब्रिटिश राजवटीत मराठी भाषेचा आधुनिक काळ सुरु झाला. ख्रिश्चन मिशनऱ्यांनी मराठी भाषेचा अभ्यास करून तिच्या व्याकरणाचे नियम लिहिले. १८ व्या शतकात क्रांतीकारक आणि समाजसुधारकांनी मराठीमधून लेखन सुरु केले. बाळशास्त्री जांभेकर, लोकहितवादी, आणि नंतर लोकमान्य टिळक यांसारख्या लेखकांनी मराठी पत्रकारिता आणि गद्य लेखनाला चालना दिली.

इ.स. १९६० मध्ये महाराष्ट्र राज्याची स्थापना झाल्यानंतर मराठी ही राज्याची अधिकृत भाषा झाली. आज मराठी ही भारतातील प्रमुख भाषांपैकी एक आहे आणि सुमारे ८ कोटी लोकांची मातृभाषा आहे. ती शिक्षण, प्रशासन, साहित्य आणि माध्यमांमध्ये मोठ्या प्रमाणात वापरली जाते.

अशा प्रकारे मराठी भाषा ही एक समृद्ध आणि सशक्त परंपरा असलेली भाषा आहे, जिला प्राचीन वारसा आणि आधुनिक विचार यांचा सुंदर संगम लाभलेला आहे.

* मराठी भाषेची वैशिष्ट्ये -

मराठी ही भारतातील एक प्रमुख आणि समृद्ध भाषा आहे. ती इंडो-आर्यन भाषा समूहातील असून तिचा उगम संस्कृत भाषेतून झाला आहे. मराठी भाषेला तिच्या शब्दसंपदेतील विविधता, व्याकरणाची रचनात्मकता, बोलींचा वैशिष्ट्यपूर्ण रंग आणि साहित्यिक परंपरेमुळे एक विशिष्ट स्थान लाभले आहे.

मराठी भाषेचे एक महत्वाचे वैशिष्ट्य म्हणजे तिची संस्कृतप्रचुरता, अनेक मराठी शब्द थेट संस्कृतमधून घेतले गेले आहेत. त्यामुळे भाषेला फार्सी गंधीरतेचा बाज मिळतो. त्याचबरोबर मराठीत फार्सी, अरबी, इंग्रजी आणि पोर्तुगीज या भाषांमधील अनेक शब्द सहज मिसळले आहेत, जे तिच्या सामर्थ्यशील स्वीकारक्षमतेचे लक्षण आहे.

मराठीचे व्याकरण अत्यंत सुसंगत आणि शिस्तबद्ध आहे. नाम, सर्वनाम, क्रियापद, विशेषण इत्यादी भाषिक घटकांची स्पष्ट रचना आहे. लिंग, वचन, आणि कारक यानुसार शब्दरचना बदलते. क्रियापदांचे रूप प्रत्ययांमधून व्यक्त होते, जे भाषा शिकण्यासाठी मदत करते.

शिवकुंज २०२४-२०२५

मराठी भाषेचा उच्चार स्पष्ट आणि सुस्वर असतो. स्वर आणि व्यंजनांचे उच्चार शास्त्रीय पद्धतीने केले जातात. त्यामुळे शुध्द मराठी बोलणे हे कानाला सुखद वाटते. एक विशेष बाब म्हणजे मराठीतील बोलीभाषा, कोकणी, मालवणी, वऱ्हाडी, अहमदनगरची, खानदेशी, देशस्थ आणि मराठवाडयातील बोलीभाषा अशा अनेक बोलींमध्ये मराठी बोलली जाते. या बोली भाषेच्या सौंदर्यात भर घालतात आणि विविधतेतही एकता प्रकट करतात.

साहित्याच्या दृष्टीने, मराठी भाषेला संतसाहित्य, भक्तिसाहित्य, नाटक, काव्य, कादंबरी आणि ललित लेखन यांची समृद्ध परंपरा आहे. संत ज्ञानेश्वर, तुकाराम, आणि एकनाथ यांच्यापासून ते पु.ल.देशपांडे, वि.स.खांडेकर, आणि श्री.ना.पेंडसे यांच्यापर्यंत मराठी साहित्यात विविध शैली आढळतात.

आज मराठी ही शिक्षण, प्रशासन, पत्रकारिता, चित्रपट, संगीत, आणि नाटक अशा विविध माध्यमांतून व्यक्त होते. तिची अभिव्यक्तीशक्ती, भाषिक सौंदर्य आणि सांस्कृतिक खोली हे तिचे खरे वैशिष्ट्य म्हणता येईल.

एकंदरीत, मराठी भाषा ही लवचिक, सुसंवादी, समृद्ध आणि अभिव्यक्तिपूर्ण भाषा असून ती महाराष्ट्राच्या सांस्कृतिक ओळखीचा आत्मा आहे.

*** मराठी भाषेला अभिजात भाषा दर्जा मिळण्याची कारणे-**

मराठी ही भाषा प्राचीन इतिहास, समृद्ध साहित्यिक परंपरा, व्याकरणात्मक शिस्त आणि सांस्कृतिक वैशिष्ट्ये लाभलेली आहे. भारत सरकारकडून दिला जाणारा अभिजात भाषा (Classical Language) हा दर्जा एखाद्या भाषेच्या ऐतिहासिक, साहित्यिक आणि सांस्कृतिक मूल्यांवर आधारित असतो. त्या निकषांनुसार मराठी भाषेला हा दर्जा देण्यास पात्र ठरवणारी अनेक ठोस कारणे आहेत.

प्रथम, मराठीचा प्राचीन इतिहास हा तिच्या अभिजाततेचा प्रमुख आधार आहे. इ.स. ११ व्या शतकात लिहिलेला शिलाहार राजा भोज याचा शिलालेख तसेच ज्ञानेश्वरी (इ.स. १२९०) हे ग्रंथ दर्शवतात की मराठीचा लेखन परंपरेतला प्रवास १००० वर्षांहून अधिक जुना आहे. भाषेच्या अभिजाततेसाठी किमान १५०० वर्षांची परंपरा आवश्यक असते, आणि मराठी ती सहज पूर्ण करते.

दुसरे महत्वाचे कारण म्हणजे मराठीचे समृद्ध आणि विविधतापूर्ण साहित्य, संत साहित्यातून अध्यात्म, भक्ती आणि तत्त्वज्ञान प्रभावीपणे व्यक्त झाले आहे. ज्ञानेश्वर, तुकाराम, एकनाथ, नामदेव यांनी लोकभाषेतून गूढ अर्थ स्पष्ट करून जनमानसात भाषेचे स्थान उंचावले. त्यानंतरच्या काळात आधुनिक साहित्यिकांनी काव्य, नाटक, कथा, कादंबरी, ललित आणि वैचारिक लेखनात मराठीला आधुनिकतेची जोडले.

मराठी व्याकरणाची सुसंस्कृत रचना हे देखील एक महत्वाचे वैशिष्ट्य आहे. नाम, क्रियापद, विशेषण, सर्वनाम यांची रचना सुसंगत असून प्रत्ययांचा वापर अचूक आहे. ही रचना प्राचीन संस्कृत आणि प्राकृत व्याकरणाशी नाते सांगते.

तसेच मराठी भाषेचा व्यापक सामाजिक आणि सांस्कृतिक प्रभाव आहे. ती केवळ महाराष्ट्रातच नव्हे तर गोवा, कर्नाटक, मध्यप्रदेश, गुजरात आणि आंध्रप्रदेशातील काही भागातही वापरली जाते. याशिवाय, ती शिक्षण, प्रशासन, चित्रपट, नाटक, संगीत आणि पत्रकारितेमध्येही प्रभावी आहे.

भारत सरकारने तामिळ, तेलुगू, संस्कृत, कन्नड, मल्याळम आणि ओडिया या भाषांना अभिजात दर्जा दिला आहे. त्या तुलनेत, मराठी भाषेची परंपरा, साहित्य, व्याकरण आणि संस्कृती यामुळे तिला अभिजात भाषा होण्याचा पूर्ण अधिकार आहे.

निष्कर्षतः मराठी ही भाषिक, साहित्यिक आणि सांस्कृतिक दृष्टिकोनातून पुरेशी पात्र असून, तिचा अभिजात भाषांमध्ये समावेश होणे ही तिच्या गौरवशाली परंपरेची अधिकृत पावती ठरेल.

* विचार धन *

मैत्रीचे घागे कोळ्यापेक्षाही बारीक असतात,
पण लोखंडाच्या तारेपेक्षाही मजबुत असतात ...!!
तुटले तर श्वासानेही तुटतील,
नाहीतर वज्राघातानेही तुटणार नाहीत ...!!

- व.पु. काळे

शिवकुंज २०२४-२०२५

स्वयंसिद्धा संमेलनात अगळा-वेगळा अनुभव (बारामती)

सिद्धी गोमाजी तलांडे, तृतीय वर्ष वाणिज्य

आमच्या महाविद्यालयात शारदाबाई पवार महाविद्यालय बारामती या विद्यालयाकडून स्वयंसिद्धा युवती संमेलन २०२४-२५ साठी पत्र आले होते. त्या संमेलनात भाग घेण्यासाठी आमच्या महाविद्यालयामधून आठ विद्यार्थी व दोन शिक्षिका गेली. आमचा प्रवास खूप छान झाला. आम्ही २ वाजता बारामती मध्ये पोहोचलो. त्यानंतर आम्ही नोंदणी केली. आमची नंतर राहण्याची सोय केली. चहा पाणी झाले. ४ वाजता उद्घाटन समारंभ झाला. ५ वाजता मी स्वतः एक स्पर्धेमध्ये भाग घेण्यासाठी नोंदणी केली.

मी युथ आयकॉन माझी महाविद्यालयातील उत्कृष्ट कामगिरी या स्पर्धेसाठी नाव नोंदणी केली. त्या स्पर्धेमध्ये माझी खरी सुरुवात झाली. स्वतःला सिद्ध करण्याचा प्रयत्न मला स्वतःला करता आला. मी या महाविद्यालयात २०२३-२४ च्या संमेलनासाठी सुद्धा गेले होते. तेव्हा देखील माझ्या महाविद्यालयातील एक शिक्षिका म्हणजेच माझी बहिण ऋतुजा तांबोळी हिने माझी व सर्व विद्यार्थ्यांची काळजी घेतली होती. त्या संमेलनात खूप शिकायला मिळाले होते. त्यामुळेच मी २०२४-२५ या युवती संमेलनासाठी जायला उत्सुक झाले.

ज्या ठिकाणी आपण जात असतो. त्या ठिकाणी आपल्याला काहीना काही नवीन गोष्टी शिकायला मिळतात. त्या मला खूप मिळाल्या. त्यांनी आपले विचार मांडले. पहिली गोष्ट म्हणजे प्रेरणादायी व्याख्याने. ज्याचे शिक्षण खूप कमी आहे परंतु ते स्वतःच्या पायावर उभे आहेत. काही व्याख्यानांमधून आपण जरी मध्यमवर्गीय कुटुंबातले असलो तरी आपण देखील चांगल शिक्षण घेऊ शकतो. मला अस वाटलं की माझं मनोगत व्यक्त करण्यासाठी व्यासपीठावर जावे. ती देखील संधी मला महाविद्यालयाने दिली. माझे महाविद्यालयातील

उत्कृष्ट उपक्रम यावर देखील मी पीपीटी सादर केली. त्यामध्ये मला माने मॅडम व ताजणे मॅडम यांनी खूप मदत केली. युवती संमेलनात सहभागी होणं हे खूप गरजेचे आहे. जर माने मॅडम व ताजणे मॅडम आमच्याबरोबर आल्या नसत्या तर मी संमेलनाला गेले नसते. मॅडम ने माझी व विद्यार्थ्यांची काळजी घेतली. ज्या स्पर्धा झाल्या त्यामध्ये भाग घेण्यासाठी जो पाठिंबा असतो. तो मला माने मॅडम आणि ताजणे मॅडम ने दिला. गुरुंचा पाठिंबा नेहमीच मला भेटत असतो.

मी स्वयंसिद्धा का झाले? याच कारण म्हणजे आपण कुठे जात नाही त्यामुळे आपल्याला काही प्रेरणादायी व्याख्याने ऐकण्यासाठी मिळत नाही. आपण मोबाईलच्या इतके आहारी गेलो आहे की आपल्याला, कुटुंबाला, मित्र-मैत्रिणींना, नातेवाईकांना वेळ देता येत नाही. याच कारण फक्त आणि फक्त मोबाईल. संमेलनाला गेलो होतो तेव्हा मोबाईलचा वापर हा खूप कमी प्रमाणात झाला. मी फक्त आणि फक्त व्याख्यान ऐकले. त्यामुळे माझ्यात खूप बदल झाला आहे असे मला वाटते. ४ दिवस जे संमेलन झाले ते दिवस माझ्या आयुष्यातील मोलाचे मार्गदर्शन ठरले आहे.

हा लेख लिहिण्याचे कारण खूप छान आहे. ते कारण असे आहे की इतरांना वाटते की, आपण संमेलनात जातो ते फक्त मज्जा-मस्ती करण्यासाठी असं नाही. जर आपण संमेलनाला गेलो तर आपल्याला जगांबरोबर संवाद ही साधता येत असतो. नोकरीच्या संधी काय आहेत ते देखील आपल्याला व्याख्यानातून समजते.

हा माझा बारामतीचा प्रवास प्रेरणादायी ठरलेला आहे.

□ □ □

शिवकुंज २०२४-२०२५

मराठी भाषा आणि रोजगाराच्या विविध संधी

क्षेत्र	नोकरी, व्यवसाय, रोजगाराच्या संधी
स्पर्धा परिक्षा	महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या पूर्व परीक्षेत मराठी भाषा साहित्य, व्याकरण, मुख्य परीक्षेत आवश्यक मराठी पेपर, यु.पी.एस.सी. ऐच्छिक मराठी
प्रशासन	सर्व शासकीय कार्यालय, मंत्रालय, राज्य मराठी विकास संस्था, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मराठी साहित्य परिषद, विद्यापीठ, कंपनी, विविध उद्योग समुह, भाषा संस्था
पत्रकारिता	बातमीदार, पत्रकार, अग्रलेख लेखक, वृत्तसंपादक, कार्यकारी संपादक, विभागीय संपादक, उपसंपादक, स्तंभ लेखक, जाहिरात लेखक, मुद्रित शोधक, टंकलेखक, कला, संगीत, चित्रपट, नाट्य समीक्षक, क्रीडावृत्त लेखक, शोध पत्रकारिता
आकाशवाणी	निवेदक, वृत्त निवेदक, रेडिओ कार्यक्रम व्यवस्थापक, प्रकट वाचक, मुलाखतकार, बातमी लेखक, बातमी संपादक, श्रुतिका लेखक, नभोनाट्य लेखक, संपादक, जाहिरात
दूरदर्शन	निवेदक, वृत्तनिवेदक, वृत्तसंपादक, संपादक, मालिका लेखक, पटकथा लेखक, संवाद लेखक, मुलाखतकार, चर्चा, महाचर्चा समन्वयक, कार्यक्रम व्यवस्थापक, जाहिरात लेखक, जाहिरात दिग्दर्शक
चित्रपट निर्मिती	चित्रपट कथालेखक, पटकथा लेखक, गीत लेखक, दिग्दर्शक, निर्माता, प्रसिध्दी प्रमुख, व्यवस्थापक
नाट्यक्षेत्र	नाट्य लेखक, निर्माता, दिग्दर्शक, नेपथ्यकार, प्रकाश संयोजक, ध्वनी संयोजक, प्रयोग व्यवस्थापक
जाहिरात	जाहिरात लेखक, जाहिरात डिझायनर, जाहिरात संकलक, छायाचित्रकार, जाहिरात संयोजक
सर्जनशील लेखन प्रकाशन	कविता, कथा, कादंबरी, नाटक, एकांकिका, चरित्र, आत्मचरित्र, प्रवासवर्णन, निबंध ग्रंथ निर्मिती, ग्रंथ संपादक, नियतकालिका प्रकाशन, ग्रंथ वितरण, टंकलेखक, मुद्रित शोधक, स्मरणिका संपादन, ग्रंथ संपादन, नियतकालिक संपादन, मुखपृष्ठकार, मुद्रक, बायंडर, ग्रंथ प्रदर्शन
संवाद कौशल्य	संपादक, सुत्रसंचालन, महाचर्चा, चर्चा, प्रकट वाचक, निवेदक, मुलाखतकार, कार्यक्रम व्यवस्थापक, जनसंपर्क अधिकारी
भाषांतर क्षेत्र	अनुवादक, भाषातज्ञ, भाषांतरकार, वृत्त अनुवादक, चित्रपट, नाटक, दूरदर्शन मालिका, अनुवादक
शिक्षण	मराठी भाषा शिक्षक-प्राथमिक, माध्यमिक, उच्च माध्यमिक, वरिष्ठ महाविद्यालय, विद्यापीठ स्तरावर अध्यापनाच्या संधी
इलेक्ट्रॉनिक मिडिया	ब्लॉग लेखन, यु-ट्युब, फेसबुक, टेलिग्राम, व्हीट्, गुगल मीट, इंस्टाग्राम, व्हिडिओ रेकॉर्डिंग, ऑडिओ रेकॉर्डिंग, मल्टीमिडिया प्रेझेंटेशन, स्लाईड प्रेझेंटेशन, ऑनलाईन सामग्री

माधुरी केंगले, एफ.वाच.बी.ए.

□ □ □

Duty वरील एक अनुभव

कु. नम्रता खंडू पारखे, एम.ए.भाग १
(पुणे शहर पोलीस)

वेश्या.....

पहिलं लहानपणी खूप ऐकलं होत की पुण्यात बुधवार पेठ आहे तिथे वेश्या व्यवसाय चालतो.

वेश्या व्यवसाय चालतो पण वेश्या व्यवसाय म्हणजे नक्की काय? हे मात्र माहितच नव्हतं. लहानपणी वाढायचं मी पण पुण्याला गेल्यावर बुधवार पेठेत फिरून येईल, पण तेव्हा खरचं काही माहीती नव्हतं!

पण पोलीस झाल्यावर ट्रेनिंगला गेले तेव्हा कायदे शिकत असताना थोडं फार समजलं की वेश्या व्यवसाय म्हणजे नक्की काय! आणि व्यक्ती वेश्या व्यवसाय का केला जातो याची कारणे कायदे शिकत असताना समजली.

ट्रेनिंग करून आल्यावर बंदोबस्त लागेल हे ठरलेलं होतं. पण तो श्रीमंत दगडूशेठ हलवाई गणपती पाशी लागावा अशी मुळीच इच्छा नव्हती पण बाप्पाच्या दर्शनाची खूप इच्छा होती. पण नेमक ट्रेनिंग करून आल्यावर पहिला गणपती बंदोबस्त नेमका श्री दगडूशेठ बाप्पा पाशी लागला. आणि लागला तर लागला तो पण बुधवार पेठेच्या जवळच लागला. गणपती बंदोबस्तात मला Night Duty लागली आणि मला माहित पण नव्हतं का ही बुधवार पेठ आहे?

श्रीमंत दगडूशेठ बाप्पाचं दर्शन घेण्यासाठी खूप गर्दी झाली होती आणि मला माझ्या Point वरून पोलीस स्टेशनला जायचं होत पण ज्या रस्त्याने जायचं होत त्या रस्त्याला दर्शनासाठी खूपच गर्दी झाली होती मग मी विचार केला गर्दीतून कशाला जायचं मग मी दुसऱ्या रस्त्याने जात असताना तेथे काही बायका मेकअप करून तयार होवून बसल्या होत्या तेव्हा रात्रीचे २ वाजले होते. मी विचार केला की या नक्की एवढ्या रात्री का बसल्या असतील? मग मी अंदाजे मनात म्हणाले की ही बुधवार पेठ तर नाही ना? असा प्रश्न पडला. मी आईला बोलले आई

इथे काही बायका आवरून सावरून बसल्या आहेत. कदाचित ही बुधवार पेठ तर नसेल ना? तर आई बोलली का तिथेच आहे कुठे तरी बुधवार पेठ!

आई बोलली की त्या रस्त्याने एकटी जाऊ नकोस कारण त्या रस्त्याला दारु पिलेली लोक असतील. परत दुसऱ्या दिवशी आम्हाला PSI शेळके सर म्हणून इन्चार्ज आले ते पण बोलले की एकट्याने कोणीही फिरू नका कारण इथे दारु पिऊन लोक फिरत आहेत आणि इथे वेश्या व्यवसाय चालतो. इथे महिलांसाठी सुरक्षित ठिकाण नाही मग मला खात्री पटली का हीच ती बुधवार पेठ आहे.

माझ्या सोबत बंदोबस्ताला असणारी माझी मैत्रीण आणि मी विचार केला की बघून यावं इकडे नक्की काय आहे? असचं फिरत गप्पा मारत चाललो होतो तर पाहिलं की रस्त्याच्या बाजूला काही बाया व मुली छान मेकअप करून तयार होवून बसल्या आहेत. त्या बायका आणि मुली खूप सुंदर दिसत होत्या. त्यांच्याकडे बघून वाटत पण नव्हतं की या वेश्या व्यवसाय करत असतील... मुली तर खूप छान दिसत होत्या. त्यांच्याकडे बघून वाटत होत की या मुली वेश्या व्यवसाय खरचं करत असतील का? आम्ही ३ ते ४ वेळा त्या रस्त्याने गंमत पहायचं म्हणून फिरत होतो त्या महिला व मुली काही साडी घालून तर काही ड्रेस घालून तर काही शॉर्ट कपडे घालून बसल्या होत्या.

त्या रस्त्याला तरुण मुलांची खूप गर्दी होती. ती मुले त्यांच्याकडे वाईट नजरेने पाहत होती. त्यातील काही मुले दारु पिऊन आली होती तर काही सिगारेट ओढत चालली होती. ती

शिवकुंज २०२४-२०२५

मुले साधारण १५ ते ३५ या वयोगटातील होती. ती मुलं त्यांना पाहून शिट्ट्या वाजवत होती. मोठ्याने गाणी म्हणत होती. काही अपशब्द तर काही अश्लील भाषेत बोलत होती ते ऐकून आम्हाला पण वाईट वाटत होत व खूप रागही येत होता पण आता काय करणार...!!!

गणपती असल्यामुळे खूप खेळण्यांची, कपड्यांची खूप दुकाने लागली होती. त्यात मोठ्या प्रमाणात लहान मुलांच्या खेळण्यांची दुकाने लागली होती त्या दुकानांमधून त्या मुलांनी लहान मुले वाजवतात ती पुंगी, पिपाण्या घेतल्या होत्या आणि मोठ मोठ्याने रस्त्याने वाजवत चालली होती. मोठ्याने ओरडत चालली होती. मोठ्याने ओरडत चालली होती... खूप राग आला होता असं वाटत होत की लाठी घ्यावी आणि त्यांना खूप मारावं पण नाईलाज होता.

त्या महिलांकडे पाहून विचार केला की या का वेश्या व्यवसाय करत असतील???

त्यांची पण हे करण्यामागे काही तरी मजबुरी असेल....

त्यातील काहींची घरची गरिबी असेल ती दूर करण्यासाठी आपलं शरीर दुसऱ्याला विकत असतील व त्यातून मिळालेल्या पैशांवर आपल्या घराचा उदरनिर्वाह करत असतील. तर काही प्रेमात फसलेल्या किंवा पळून गेलेल्या मुली. त्या एकदा का फसल्या, तर परत घरच्यांना कसं तोंड दाखवणार?? कोणत्या हक्काने परत घरी जाणार?? अशा मुली वेश्या व्यवसाय करत असतील तर असे काही पुरुष असतील ते आपल्या पत्नीला वेश्या व्यवसाय करायला लावून त्यातून मिळालेल्या पैशांवर उदरनिर्वाह करीत असतील... त्यांच्या मनात काय विचार चालले असतील ते त्यांनाच माहीत...

आज बाकीचा समाज त्यांच्याकडे वाईट नजरेने पाहत असेल पण ते जे करतात त्या मागे त्यांचा ही काही तरी नाईलाज असेल... जर आपल्याकडे एखाद्या पर पुरुषाने पाहिले तर आपल्या तळ पायाची आग मस्तकाला जाते असं वाटत, त्या व्यक्तीला खूप बेटम चोप द्यावा असे वाटते पण त्यांच्याकडे किती पुरुष घाणेरड्या नजरेने पाहतात व काम वासनेने आपली काम पूर्ण करण्यासाठी त्यांचा उपभोग घेतात पण त्यांना ही काही तरी स्वतःबद्दल वाटत असेल ना! त्यांना पण अशा जगण्याचा व अशा व्यक्तींचा राग येत असेलच ना!

पण ते तरी काय करणार जगण्यासाठी त्यांना वेश्या व्यवसाय करणे भागच आहे. नाही करावं तर जगणार कसं?? आणि नाही करणार तर कोण पैसे देणार?? कसं पोट भरणार??

आज समाजात मोठ्या प्रमाणात महिलांवर बलात्कार, अत्याचार, सामुहिक बलात्कार, लहान मुलामुलींवर होणारे अत्याचार अशा अनेक घटना दररोज ऐकतो.

आज माणसांची मानसिकता, घाणेरडी झालेली आहे. आपण विचार पण करू शकत नाही इतक्या घाणेरड्या गोष्टी ऐकायला भेटत आहेत...

आत्ताच झालेली घटना डॉ. मोमिता हिच्यावर झालेला अत्याचार खूपच विद्रूप अवस्थेत पडलेला तिचा मृतदेह... तामिळनाडू मध्ये डॉक्टर वर सामूहिक बलात्कार करून तिला पेट्रोल टाकून जाळले....

मुंबईला बदलापूर येथे ४ वर्षांच्या त्या २ मुलींवर झालेला अत्याचार...

काय कळणार त्या लहान लेकराला की आपल्या बरोबर नक्की काय झालं???

किती माणसं निर्दयी झालीत त्यांना लहान मुलांवर देखील दया येत नाही. त्यांना लहान मुले कळत नाही का? यांना आया बहिणी नाहीत का? किती तो नीचपणा म्हणावा त्यांना वयोवृद्ध महिलांची ही दया येत नाही...! असे नीच लोक त्यांच्या थोड्या वेळच्या वासनेसाठी एखाद्या लहान मुलीचं किंवा एखाद्या महिलेचं संपूर्ण आयुष्य बरबाद करून टाकतात...

खरंच पण आज थोड्या फार प्रमाणात ज्या काही महिला, लहान मुली सुरक्षित आहेत त्या यांच्यामुळे... नाहीतर अशा कित्येक घटना आपल्याला दररोज ऐकायला मिळाल्या असल्या. आज समाज त्यांच्याकडे वाईट नजरेने पाहत आहे; त्यांना नाव ठेवत आहे पण त्यांना हे कळत नाही का की आज बाकी काही महिला व मुली सुरक्षित आहेत त्या या वेश्या व्यवसाय करणाऱ्या महिलांमुळे....

समाज त्यांना वाईट बोलतोय पण त्यांच्यामुळेच बाकीच्या महिला सुरक्षित आहेत... खरंच त्यांचे मनापासून आभार!

□ □ □

दोन साळुंक्या (समज, गैरसमज)

भोसले उमेश गोविंद, प्रथम वर्ष कला

बऱ्याच ठिकाणी असं म्हणतात की, दोन साळुंक्या पाहिल्या की दिवस चांगला जातो. आता तुम्ही म्हणाल! हा साळुंकी काय प्रकार आहे! आणि महत्वाचे म्हणजे दिवसाच्या आणि साळुंकीचा काय संबंध? तर सांगावचं झालं तर साळुंकी हा एक पक्षी आहे. आकाराने लहान पण ओळख म्हणजे उडताना या पक्षाचा पंखांचा रंग हा काळा आणि सफेद असा दिसतो. आता काही ठिकाणी ही साळुंकी दिसली की दिवस चांगला जातो म्हणतात. आता थोड्या वेळासाठी आपण श्रद्धा-अंधश्रद्धा बाजूला ठेवू आणि खरा विचार समजून घेऊ. पण जेव्हा मी ही साळुंकी पाहतो तेव्हा मलाही आनंद होतो. माझा दिवस चांगला जाणार असं वाटत. पण इथे ना एक गंमत आहे. असं मानलं जातं की साळुंकी जर जोडीने असेल म्हणजे दोन साळुंक्या असतील आणि जोडीने दिसल्या तरच दिवस चांगला जातो.

पण जर एक साळुंकी असली की दिवस खराब जातो असं म्हणतात. 'आहे ना हसण्याजोगी गोष्ट!' पण इथे मला सांगावचेय जेव्हा मला एक साळुंकी दिसते तेव्हा माझी नजर नेहमी दुसऱ्या साळुंकीला शोधत असते. इतक्या आतुरतेने की माझ्या समोर जी साळुंकी आहे. तीची किंमत माझ्या नजरेत शून्य असते. तीच असणं म्हणजेच तिचं अस्तित्व माझ्यासाठी नकारात्मक असतं. पण हेच पाहताना मला एक जाणीव झाली ती अशी की, माणूस हा नक्कीच स्वार्थी तर आहेच पण आपल्या स्वार्थी नजरेने बिचाऱ्या पक्षालाही सोडलं नाही. जेव्हा एकच साळुंकी समोर तेव्हा तिच्याविषयी किती तिरस्कार आणि आणखी महत्वाचे म्हणजे हे समजायला आपण चुकतो की,

अरे ज्या साळुंकीची वाट आपण पाहतो. ती पण एकटीच असते की! आणि जेव्हा ती येते आणि जोडी तयार करते तेव्हाच माणसाला समाधान होते. कळत नकळत आपण सगळेच

स्वार्थाला कंटाळून बसलो आहे. या प्रसंगातून किंवा आपल्या मान्यतेतून आपण हे समजून घेऊ शकतो.

“इथे ना आपल्याला स्वतःच्या अस्तित्वाची जाणीव आहे ना जी बाकी जीवांची देखील जाणीव! दुसऱ्याच्या असणाऱ्या अस्तित्वाचा नकार तो पण स्वतःच्या स्वार्थासाठी!” आणि नेहमी जगाकडे पाहणारी आपली स्वार्थी नजर यातून माणूस बाहेर येईल असं तरी नक्कीच वाटत नाही. आता दोन साळुंक्या पाहिल्या की दिवस चांगला जातो आणि एक पाहिली की वाईट हे किती खरं आणि किती खोटं याचा अनुभव ज्याला-त्याला नक्कीच वेगळा असेल परंतु जेव्हा कधी एखाद्या व्यक्तीची भावनेची भिंत कोसळते आणि खरेपणाची पोकळ पण तटस्थ जागा समोर उभी राहते तेव्हा प्रत्येकाच्या गोष्टींचा अर्थ ज्याच्या त्याच्याच पद्धतीने येतो.

या दोन साळुंक्या थोडक्यात त्या दोन टोकाच्या विचारांचं प्रतिक आहे. एक विचार सांगतो की स्वार्थ नको आणि दुसऱ्या विचारात स्वार्थाची ओढ....

* विचार धन *

विद्यार्थ्यांपुढे आज आपल्या आयुष्याचा संगमरवरी दगड आहे. त्यातून मूर्ती करावयाची आहे, की त्याचे तुकडे करावयाची हे सर्वस्वी त्यांच्याच हातात आहे.

- वि.स. खांडेकर

संकलन - कु. श्रुती पानसरे (प्रथमवर्ष कला)

शिवकुंज २०२४-२०२५

वाचन संस्कृती महाराष्ट्राची

रेश्मा मरभळ, तृतीय वर्ष कला

वाचन, मनन, चिंतन ही माणसाच्या प्रगतीची साधने आहेत. वाचन अर्थपूर्ण असले पाहिजे. वाचनाची संस्कृती एकदा आपलीशी केली, की समाज वाचता आला पाहिजे, देश वाचता आला पाहिजे, जगाच्या तुलनेत आपण कसे, कुठे आहोत, हेही वाचता आले पाहिजे. वाचन करणे म्हणजे विचार करायची सवय लावणे. त्यामुळे अर्थातच आपले जीवन समृद्ध होत जाते. अशी समृद्ध वाचन संस्कृती एकेकाळी आपल्या देशात, आपल्या महाराष्ट्र राज्यात होती.

वाचन संस्कृतीला हजारो वर्षांचा इतिहास आहे. माणसाचे जगणे आणि त्याचे पृथ्वीवर असणे याविषयीचे कुतूहल वाचनातून शमते. पुस्तके हातात येण्यापूर्वीही माणूस निसर्ग वाचत होता. आपला परिसर, भोवतालची परिस्थिती मानव वाचत होता. सुरुवातीला गुहेतील चित्रांतून मानव व्यक्त होऊ लागला. चित्रांतून व्यक्त होता. वाचन संस्कृतीला प्रारंभ झाला. भूर्जपत्र, शिलालेख, हस्तलिखिते, मुद्रित पुस्तके असे टप्पे पार करत वाचन संस्कृती १९ व्या शतकापर्यंत पोहोचली. त्यातूनच आधुनिक जगाचा, साहित्याचा, संस्कृतीचा परिचय सर्वसामान्य लोकांना झाला. १८२८ मध्ये रत्नागिरी येथे सार्वजनिक ग्रंथालय सुरू झाले. त्यामुळे महाराष्ट्रातील वाचन संस्कृतीची पहिली पावले सार्वजनिकपणे सर्वप्रथम कोकणात उमटली.

वाचन संस्कृती, वाचन परंपरा महाराष्ट्रात अजूनही खूप चांगली रुजली आहे. असे म्हणता येणार नाही. संस्कृती हा शब्द Culture या इंग्रजी शब्दासाठी वि.का.राजवाडे यांनी सर्वप्रथम वापरला. त्यांना या शब्दामागे वाचनाचा संस्कार हा अर्थ अपेक्षित होता. महाराष्ट्रातील मराठी मंडळी जगाच्या तुलनेत वाचन संस्कृतीत खूपच मागे असल्याचे जाणवते. संस्कारांतूनच संस्कृती निर्माण होते. 'वाचाल तर वाचाल' हा

संस्कार मराठी मंडळींनी आचरणात आणला पाहिजे. नुसते वाचणे म्हणजे वाचन संस्कृती नव्हे. वाचनातून अपेक्षित वर्तन बदल व्हायला पाहिजे. एकविसाव्या शतकात महाराष्ट्रात समाजमाध्यमांनी ज्ञानाऐवजी माहितीच्या उपलब्ध करून दिलेल्या प्रचंड साठ्यामुळे ज्ञानासक्ती काहीशी कमी झाल्याचे लक्षात येते. गेल्या पन्नास वर्षात महाराष्ट्रात वाचनसंस्कृती हरवून बसली आहोत.

महाराष्ट्रात वाचनाची लोकप्रियता कमी होत आहे. आजकाल डिजिटलीकरणामुळे लोक वाचनापेक्षा स्क्रीन पाहण्यावर अधिक लक्ष देत आहेत. मोबाईल फोन, टॅबलेट्स आणि सोशल मीडिया यांचा प्रभाव वाचनावर पडला आहे. यामुळे पारंपारिक वाचनाची आवड कमी झाली आहे. वाचनाची संकुचितता वाढली आहे. काही लोकांना फक्त मनोरंजनात्मक साहित्य किंवा लघुनिबंध, कथा, कविता एवढेच वाचायला आवडते. गंभीर साहित्य, संशोधनात्मक वाचन किंवा शास्त्रीय साहित्य कमी वाचले जाते.

महाराष्ट्रात वाचन संस्कृतीला प्रोत्साहन देणाऱ्या संस्था कमी आहेत. पुस्तकालये कमी आहेत. शहरी भागात पुस्तकालयांची संख्या तुलनेने चांगली असली तरी ग्रामीण भागात पुस्तकालये कमी आहेत. त्यामुळे ग्रामीण भागात वाचनाची संधी मर्यादित आहे.

महाराष्ट्रात विविध भाषांमधील साहित्य असले तरी त्याची जागतिक स्तरावर वाचनाच्या संदर्भात अधिक ओळख होणे आवश्यक आहे. मराठी साहित्याचे प्रसारण अधिक प्रमाणात झाले पाहिजे. पुस्तके महाग होणे, विशेषतः नवीनतम प्रकाशित पुस्तके वाचनाची आवड कमी करण्याचे एक कारण होऊ शकते. ग्रामीण आणि आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल भागांमध्ये पुस्तके पोहोचवण्याची व्यवस्था उत्तम नाही.

शिवकुंज २०२४-२०२५

स्मार्टफोन आणि इंटरनेटच्या वापरामुळे महाराष्ट्रातील लोकांच्या वाचनाची आवड कमी झाली आहे. डिजिटल मीडियावर फक्त मनोरंजन, वेब सिरीज आणि सोशल मीडियावर तरुणांचा अधिक वेळ जात आहे. आधुनिक जीवनशैलीमुळे लोकांना वाचनासाठी वेळ मिळवणे कठीण जात आहे. कार्य, कुटुंब आणि इतर जबाबदाऱ्या यांच्या कारणाने वाचनाची सुसंगतता तोडली जाते. मराठी साहित्य आणि इतर पुस्तकांच्या बाबतीत विषयांच्या मर्यादा असू शकतात. वाचन संस्कृती विकसित होण्यासाठी प्रकाशक आणि लेखक यांच्यात उत्तम समन्वय होणे गरजेचे आहे. प्रकाशकांनी उत्कृष्ट साहित्य समाजात पोहोचवण्यासाठी पुरेसा पाठिंबा आणि मंच मिळवून दिला पाहिजे.

महाराष्ट्रात वाचन संस्कृतीचे जतन आणि संवर्धन करण्यासाठी शालेय, शहरी आणि ग्रामीण भागामध्ये ग्रंथालय सुविधा वाढवणे गरजेचे आहे. डिजिटल आणि पारंपारिक वाचनाच्या समन्वयासाठी उपाय योजना करणे गरजेचे आहे.

महाराष्ट्रात वाचन संस्कृती वाढवण्यासाठी महाराष्ट्रात शासनाकडून विविध योजना राबविण्यात येतात. “वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा” हा त्यातील एक महत्वाचा उपक्रम आहे. डॉ. ए.पी.जे.अब्दुल कलाम यांचा जन्मदिवस १५ ऑक्टोबर हा वाचन प्रेरणा दिन म्हणून साजरा केला जातो. जगातील प्रत्येक यशस्वी व्यक्ती हा वाचक असतो. वाचन हे ज्ञान आणि नवनिर्मितीचे साधन आहे. वाचन हे आनंदासाठी आणि मनाच्या विकासासाठी आवश्यक आहे. या सर्व बाबींचा विचार करून वाचन संस्कृती रुजवण्यासाठी “महावाचन उत्सव” आयोजित केला होता. त्यातून विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रमाच्या पलीकडे जाणारी वाचनाची गोडी लागली. वाचनातून विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्त्व विकास, सर्जनशीलता आणि भाषिक कौशल्य विकसित झाली.

महाराष्ट्रातील महाविद्यालये, विद्यापीठे, सार्वजनिक वाचनालये या ठिकाणी सामुहिक वाचन ‘वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा’ या उपक्रमांतर्गत घेतले जाते. त्यातून वाचनाला प्रोत्साहन देऊन तरुण पिढीला ग्रंथालयांशी जोडणे आणि वाचन संस्कृती बळकट करणे साधले जाते. महाराष्ट्रातील काही शाळांतून दिवसाआड एक तास वाचनाचा, एक मिनिट वाचन

स्पर्धा, मुक्त वाचनालय, वाचन कोपरा, फिरते वाचनालय, दोरीवरील वाचनालय असे विविध उपक्रम राबवून वाचन संस्कृती वाढविण्यासाठी आवर्जून प्रयत्न केले जातात. वरील प्रकारे महाराष्ट्रात सर्वच स्तरांत वाचन संस्कृती रुजवण्यासाठी प्रत्येकाने प्रयत्नशील असलेच पाहिजे. महाराष्ट्रात वाचन संस्कृती विकसित करण्यासाठी प्रत्येकाने पुढाकार घेतला पाहिजे, वाचन संस्कृतीला चालना देऊन, काळाची गरज ओळखून वाचन संस्कृतीचा प्रसार आणि प्रचार केला पाहिजे. आशिया खंडातील, भारत देशातील, महाराष्ट्र राज्यातील ‘भिलार’ हे पुस्तकांचे पहिलेच गाव आहे. या गावात महाराष्ट्र शासनाच्या राज्य मराठी विकास संस्थेच्या वतीने पुस्तकांचे गाव हा प्रकल्प राबविण्यात आला. मे २०१७ मध्ये पुस्तकाचे गाव हे महाराष्ट्रातील ‘भिलार’ येथील एक विशेष ग्रंथालय उघडले गेले. येथे भूतकाळातील अनेक प्रसिद्ध कवी आणि लेखकांच्या उत्कृष्ट कलाकृतींचे वाचन आणि चित्रण समुदायातर्फे आयोजित केले जाते. या कार्यक्रमाला साहित्य क्षेत्रातील मान्यवर अनेकदा उपस्थित राहतात. दोस्ती पुस्तकांशी, स्मरण विदांचे, पुस्तक भिशी असे विविध उपक्रम वाचन संस्कृती विकसित करण्यासाठी राबवले जातात.

इंटरनेटच्या वर्चस्व असलेल्या युगातही लोकांना पुस्तक वाचनाचे मूल्य लक्षात आणून देण्यासाठी महाराष्ट्राची वाचन संस्कृती अखंडपणे जोपासली पाहिजे.

* विचार धन *

आईचे प्रेम जिथे असेल ती,
झोपडी राज राजेश्वरीच्या
ऐश्वर्यालाही लाजवेल, हे
प्रेम जिथे नाही, ते महाल व
दिवाणखाने म्हणजे स्मशानेच होत.

- साने गुरुजी

संकलन - कु. काजल ताजणे पानसरे (प्रथमवर्ष कला)

□ □ □

शिवकुंज २०२४-२०२५

संवाद हरवले कुठे?

संवाद, संवाद कुठे हरवले?
इकडे तिकडे शोधून पाहिले
नाही कुठे सापडले
अरेच्चा!

हे तर मोबाईल मध्ये जाऊन बसले.
बोटांना काम मिळाले
तोंडाचे काम कमी झाले
शब्द मुके झाले
मोबाईल मध्ये लपून बसले
हाय करायला मोबाईल
बाय करायला मोबाईल
जीएम करायला मोबाईल
जीएन करायला मोबाईल
शुभेच्छांसाठी मोबाईल
भावपूर्ण श्रद्धांजली साठीही मोबाईल
खरेदीसाठी मोबाईल
नाटक, सिनेमांची तिकिटं मोबाईलवर
बस, ट्रेन, विमानाची तिकिटं मोबाईलवर
शाळा, कॉलेज ची फी मोबाईलवर
डॉक्टरांची फी मोबाईलवर
वेळंच नाही येत आता दुसऱ्यांशी बोलण्याची
बोलता बोलता चेहऱ्यावरचे भाव टिपण्याची
वेगवेगळ्या इमोजी धावून येतात मदतीला
दूधाची तहान ताकावर भागवायला
आता शब्द कानांना सुखावत नाहीत
आता शब्द ओठांवर येत नाहीत
आता शब्द कोणी जपून ठेवत नाही
आता शब्द मैफल कुठे भरतच नाही
मोबाईलवरील संवादाला अर्थ नाही
प्रत्यक्ष संवादातील मौज इथे नाही
आभासी जगातले संवादही आभासी
अशा संवादांचा आनंद नाही मनासी
म्हणून या, चला प्रत्यक्ष भेटूया
आभासी संवादाला मूर्त रूप देऊया!

कु. सोनल ज्ञानेश्वर घोडेकर,
द्वितीय वर्ष कला

गावाकडच्या आठवणी

अरे माणसा असा किती मोठा झालास तू
शहरात गेलास गावाला का विसरलास तू
शहरात तुला पैसा मिळेल, नाव मिळेल
पण गावाकडचा तो माणुसकीचा भाव मिळेल?
इकड फक्त चार भिंती; तिथं मोकळा माळ
शहरात दार बंद; तिथं ओसरीवर टाकली पाट
लहानपणीचे ते खेळ आठवतात का तुला!
गोटया, विटी-दांडू ते सायकलवरून उडालेला धुळा
नदीतील पोहणी अंगणातील माती
सांग अजुनही का तुला ती नाही आठवती!
गावाकडे येऊन बघ वाट पाहती मित्र मंडळी
आजही घराच्या ओटीवर तुझ्यासाठी मोकळी जागा राखली
म्हणून सांगतो कितीही मोठा झालास तू
'गावाकडची मस्ती गावाकडची आठवणी
नको विसरून जाऊ तू

समिर संतोष भालचिम
प्रथम वर्ष कला

शेतकऱ्यांचं जीणं

काय सांगू तुम्हाला, शेतकऱ्यांचं जीणं
ज्याच्यामुळं मिळतो, पोटभर अन्नाचा कण
ऊन-वारा-पावसात राबत असतो शेतात,
शेतमालाचा भाव मात्र सरकारच्या हातात
शेतात राबणे हाच त्यांचा एकमेव धंदा
म्हणूनच म्हणतात त्याला जगाचा पोशिंदा
ना गाडी, ना बंगला, ना ऐशो आरामाची आस
दिनरात शेतात राबणं हाच मनी ध्यास
शेती करणं आजकाल झाला आहे जुगार
शेतीविना नाही त्याला दुसरा काही आधार
शेती सुधारण्यासाठी होई कर्जबाजारी
येतील सोन्याचे दिस हिच इच्छा उरी
कर्ज फेडण्यासाठी लावतो प्राण पणाला
त्याच्या परिस्थितीची जाण नसे कुणाला
खाई कांदा नी भाकर नाही पक्वान्नाची ओढ
राही प्राप्त परिस्थितीला मानुनिया गोड
कधी मिळे नफा तर कधी होई तोटा
काळ्या आईशिवाय दुसरा पर्याय नाही मोठा
कर्ज फेडताना त्याच्या येतात नाकी नऊ
कर्जाच्या ओझ्यापायी वाटे जीव देऊ
मुलांचं आरोग्य, शिक्षण अन् भविष्याची चिंता
कर्जापायी बळीराजा माझा करी आत्महत्या
त्याच्या जगण्याचा करून सारासार विचार
आपण सर्वजण देऊयात त्याला आधार

शंकर म्हसकर
एम.ए.भाग २

जीवन प्रवास

जीवन म्हणजे एक प्रवास रे, कधी आनंद, कधी निराश रे,
कधी जिकतो, कधी हरतो, कधी स्वप्नांसाठी लढतो!
वाटचाल सारी काटेरी, पण मनामध्ये जिद्द हवी
वान्याविरुद्ध उभं राहायचं, स्वतःवर ठाम निश्चय हवा!
हात पसरू नकोस कधी, कोणाच्या दयेवर जगू नको
प्रयत्नांनीच घडते दुनिया, नशिबावर कधी भांडू नको!
काट्यांना सुध्दा ओलांड, तुझं ध्येय नेहमी मोठं ठेव,
अंधारानंतर प्रकाश असतो, त्यामुळे कधीही थांबू नको!

कु. सुप्रिया बाळू गोडे
द्वितीय वर्ष कला

स्वातंत्र्य (Freedom)

स्वातंत्र्य शब्दाचा अर्थ तेव्हा कळला मला
जेव्हा वेळ स्वतःच्या मनाविरुद्ध झाली
स्वातंत्र्य कुठे नको? कुठे हवे? काय कळेनाच झाले मला
सध्या आयुष्याचा गाडा आहे बापाच्या हातात
स्वातंत्र्य शब्दच आहे आत्ता हे कळले मला
हा प्रवास आहे एका कन्येचा, पुढे चला
पुढचा प्रवास कसा होईल? काही अंदाज आहे का हिला?
आता आयुष्यात काही करायचे ठरवलेच तर
तू नुसती फक्त घरच्यांच्या पुढे पुढे कर
कारण आयुष्याचा गाडा तुझ्या हातात नाही बरं का!
स्वातंत्र्य हा फक्त शब्दच आहे हिच्या आयुष्यातला पक्का
हया जन्मी प्रार्थना कर नको मला लेकीचा जन्म
जर देवाने ऐकले तर पुढच्या जन्मी कायमचे स्वातंत्र्य
स्वातंत्र्य शब्दाचा शब्दशः अर्थ तेव्हाच भेटेल मला

शर्वरी कसबे,
प्रथम वर्ष कला

शिवकुंज २०२४-२०२५

हॉस्टेल :

तिसाव्यातले अतिस्मरणीय क्षण

एकदा शिक्षणासाठी घर सोडल्यानंतर
आयुष्याच्या वाटेवर एक नवीन पाऊल असते
नवीनच चेहरे आणि नवीनच चाहूल असते
सुरुवात ओळखीने नंतर मैत्री हेच आयुष्य बनते
ते म्हणजे हॉस्टेल असते...

हॉस्टेल म्हणजे एक वेगळीच दुनिया
जिथे प्रत्येक रुममध्ये एक वेगळेच विश्व
तिथे राहणाऱ्या अनोळखी व्यक्ती
कधी आपल्या होऊन जातात कळतही नाही
कधी अस्वस्थ वाटल्यावर आधार देणे,
एकमेकींची काळजी घेणे,
एकमेकींना मदत करणे,
अगदी छोट्या छोट्या गोष्टीत आनंद शोधणे
हे दृश्य हॉस्टेलाच बघायला मिळते
सारखे गुण जुळून एक ग्रुप तयार होतो
त्यात हुशार सगळेच असतील
पण शहाण कुणीच नसतं....

आणि तो मेसचा डब्बा त्याला कितीही नावं ठेवली तरी
शेवटी तेच खायला लागतं
हॉस्टेलचं जीवन असच असतं...

कोणी आपलं नसतानाही सगळे आपलेच असतात
शेवटी हॉस्टेल म्हणजे काय???
२०-२० रुम असलेले एक मोठे घर म्हणजे हॉस्टेल
जीवनाच्या पुस्तकातील कायम आठवणीत राहणार
अनमोल पान म्हणजे हॉस्टेल

प्रिया एकनाथ डामसे

प्रथम वर्ष कला

परिस्थितीची भाकर

आयुष्याच्या रांगेत वाटया आली नाही साखर
वेळ म्हणे लढ होऊनी ताठर...
गळा उतरेना ही परिस्थितीची भाकर
येणाऱ्या दुःखाचा वाटे व्हावा आता चुरा

गिळेना भाकर लोक म्हणती मज, मजूर
त्या मजूरपनाच्या पहा डोळ्यांतल्या धारा
विचार दमतिल मज कधी सपेल हा पसारा
त्या भाकरीचे तुकडे मी रोज गोळा करी
त्याची एक भाकर करण्या जीवाची ही मुजोरी

पाणी ओतून ओतून कोरडी गिळेना भाकर
किती होऊ आता मी या परिस्थितीचा चाकर
गळा उतरेना परिस्थितीची भाकर
या भाकरीवर जगून एक दिवस होईल मी मोठा
शिळी असली म्हणून काय नाही भाकरीला तोटा
कोणाच्या तरी उरलेल्या भाकरीत आहे आमचा एक वाटा

आई खाईना भाकर... देई पोटाला चिमटा...
त्या अर्ध्या भाकरीत आई भागवी माझी भूक
का दिले नाही देवा तिच्या पोटाला तू सुख
बाप गेला राबू राबू त्या भाकरीच्या पायी
डोळ्यांत नव्हती कधी त्याच्या या लबाडीची घाई

जाता जाता ही त्याची असली आठवण
पोरांना भेटेल का भाकर
नाही केली मी साठवण

प्रश्न आता माझ्या मनी, परिस्थिती तू देशील का भाकरी?
का माझाही अंत होईल तूला मिळवता मिळवता या
सरणावरी....

उमेश गोविंद भोसले

प्रथम वर्ष कला

हसरे दुःख

कुणास ठाऊक होते?
 इतके खोल असतात हृदयाचे घाव
 या दुःखाचा घेईल का हो कुणी ठाव?
 वेदनांच्या झळांना सावरते नेहमीच हसून
 पण अंतरंगावरचे हे घाव जातात का कधी पुसून?
 कधीच बोलत नाही कारण ओठ असतात मिटलेले
 पण सत्य मात्र सांगतात डोळे भिजलेले
 नेहमीच होती स्वप्ने, इच्छा अन् आकांक्षा
 पण नशिबाने दिली होती निराशेचीच भिक्षा
 नियतीचा कसला हा करार..?
 फक्त तिच्याच वाट्याला का हे दुःख अपार?
 येत नसेल का राग, होत नसेल का त्रस्त
 पण व्यक्त होणार कशी? कारण कामात आहे व्यस्त
 कधीच करत नाही कसलीच आशा
 मिळेल का तिला स्वतःची दिशा
 विसरलीये स्वतःला देताना दुसऱ्यांना सुख
 आणि हेच तर आहे या ती चे हसरे दुःख

अल्फिया नजीर पठाण,
 प्रथम वर्ष बी.सी.ए.

नवे प्रवास, नवे धडे

पहाट उजाडे, स्वप्नं नव्याने,
 मनात उमटे आशेचे गाणे।
 पण कामामध्ये पाऊल ठेवता,
 नव्या शिकवणी येती समोरता।।
 हे सुधारायचं, हे बदलायचं,
 नवे विचार, नवी वळणे।
 प्रयत्नांना मिळो नवी दिशा,
 अनुभवांनी फुलो नव्या वाटा।।
 तुलना इथली थांबत नाही,
 तो बघ कसा आहे भारी!
 त्याच्या छायेत तू हरवू नको,
 तूच घडव तुझी कहाणी सारी।।
 शब्दांशी नको कर लढाई,
 स्वतःच्या मनाशी धर तू मिठी।
 संकटांनाही पाहा उंचीवरुनी,
 त्या सगळ्यांचाच आहे हा प्रवास जुनी।।
 स्वतःवर ठेव एक विश्वास,
 प्रयत्नांमध्ये आहेच प्रकाश।
 तूच आहेस तुझ्या मार्गाचा दीप,
 चालत राहशील, पोहचशील खास।।

श्री. अभिषेक राऊत

शिवकुंज २०२४-२०२५

गुरु-शिष्याच्या शिक्षणातील प्रवास

College ला येतो रोज शिकण्यासाठी
फक्त आणि फक्त Lecture करण्यासाठी
College ला रोज राऊंड मारतो
फक्त तुम्हांला पाहण्यासाठी व भेटण्यासाठी
Lecture केल्यावर खूप काही शिकायला मिळते
तुम्हाला पाहिल्यावर मन काही तरी वेगळेच बोलते
पुस्तकातून व्यावहारिक गोष्टींचे ज्ञान खूप खूप मिळते
तुमच्याशी बोलल्यावर अनमोल असे मार्गदर्शन मिळते
Student ला शिक्षकांशी बोललेल काही आवडत नाही
मॅडमला पाहिल्याशिवाय माझा दिवस जात नाही
बेंचवर बसतो आम्ही समोर शिकवता तुम्ही
प्रश्न पडतात आम्हांला तेव्हा उत्तर देता तुम्ही
काळ्या फळ्यावर पांढरा शुभ्र खडू छान छान चालतो
अर्थशास्त्र विषयात शब्द कमी आकृत्या जास्त काढतो
Important Question सांगताना आम्ही बाहेर पाहतो
पेपरच्या वेळेला पेपरमध्ये नेमका तोच Question येतो
College & Ground ला रोज मारतो आम्ही चक्कर
अचानक तुम्ही समोर येता तुमची माझी होती ना टक्कर
आठवण येता मला तुमची तुम्ही मला दिसता
आदर्श विद्यार्थीनी घडविण्यात तुमचे मोठे योगदान आहे
अशा माझ्या आदर्श गुरुंचा मला खूप अभिमान आहे

सिद्धी गोमाजी तलांडे,
तृतीय वर्ष वाणिज्य

संघर्ष जीवनाचा

नसेल कोणी संगतीला जरी
चालायचे तुला एकटेच आहे
यशासाठी लागलेली ठेच आहे
नको कोसू तू स्वतःला
नको कोसू तू या दिवसांना
उगवेल तुझाही दिवस उद्या
सांभाळ जरा या आसवांना
का विचार करतोस तू
त्या झोपलेल्या लोकांचा
स्वार्थासाठी दसलेल्या
या कृतघ्न नात्यांचा
जागा हो उभा रहा
स्व अस्तित्वासाठी
नेहमी लढत रहा

हेमंत चंद्रभान जाधव
तृतीय वर्ष कला

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर

शिवकुंज

२०२४-२०२५

मराठी विभाग

(कनिष्ठ महाविद्यालय)

घासावा शब्द। तासावा शब्द। तोलावा शब्द। बोलण्यापूर्वी ॥
शब्द हेचि कातर। शब्द सुईदोरा। बेतावेत शब्द। शास्त्राधारे ॥
बोलावे मोजके। नेमके खमंग, खमके। ठेवावे भान। देश, काळ, पात्राचे ॥
बोलावे बरे। बोलावे खरे। कोणाच्याही मनावर। पाडू नये चरे ॥

- संत तुकाराम महाराज

प्रा. सौ. सारिका ज्ञानेश्वर सोनार

शिवकुंज २०२४-२०२५

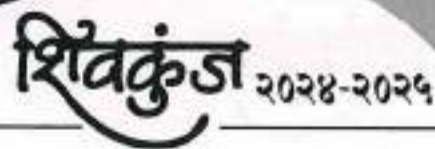
अंतरंग

गद्य विभाग

अ.क्र.	विषयाचे नाव	विद्यार्थ्यांचे नाव	वर्ग	
१.	मराठी भाषेला अभिजात दर्जा प्राप्त	रोहन संतोष पानसरे	१२ वी विज्ञान	२७
२.	ऐतिहासिक प्राचीन भारत	कु. सानिका अरुण बाघोले	११ वी वाणिज्य	२८
३.	मराठी भाषा अभिजात दर्जा	कु. सिद्धी मंगेश नायकोटी	१२ वी विज्ञान	३०
४.	जुन्नर आणि बरचं काही!	कु. वेदिका सोगवणे	११ वी वाणिज्य	३१
५.	मराठी भाषा	मयुर युवराज गावडे	११ वी विज्ञान	३४
६.	जुन्नरचे सांस्कृतिक व ऐतिहासिक महत्त्व	कु. अस्मिता मुनिल जाधव	१२ वी वाणिज्य	३५
७.	फिती मुंदर बाराबोटी	कु. गौरी प्रभाकर डोमसे	१२ वी विज्ञान	३६
८.	माझ्या मराठीचा अभिमान	कु. गौरी भरत शेखरे	११ वी विज्ञान	३७

पद्य विभाग

अ.क्र.	विषयाचे नाव	विद्यार्थ्यांचे नाव	वर्ग	
१.	माव बोली मराठी	कु. गौरी प्रभाकर डोमसे	१२ वी विज्ञान	२९
२.	गौरव गाथा मराठीची	कु. गौरी बाळू जोशी	११ वी विज्ञान	२९
३.	राजांची तस्कर	कु. ज्ञानेश्वरी कैलास पानसरे-स्वलिखित	१२ वी विज्ञान	३७
४.	प्रेम! काय असतं ग?	समर्थ विक्रम डमाले	११ वी विज्ञान	३७
५.	येणं तुझं!	समर्थ विक्रम डमाले	११ वी विज्ञान	३८
६.	दिशेब काय ठेवायचा	कु. मोनिका दिपक घोलप	११ वी वाणिज्य	३८
७.	आई	कु. पुजा विनोद डोके	११ वी वाणिज्य	३९
८.	बशवंत, कीर्तीवंत, जाणता राजा	कु. पुजा विनोद डोके	११ वी वाणिज्य	३९
९.	पाऊल पुढे टाकू की मागे?	कु. ऋतुजा प्रदिप बोन्हाडे	११ वी वाणिज्य	३९
१०.	मैत्री एक अतुट नातं	कु. ज्ञानेश्वरी कैलास पानसरे -स्वलिखित	१२ वी विज्ञान	४०
११.	कवीचे मन	संस्कार बाळसराफ	११ वी वाणिज्य	४०
१२.	ती	कु. ज्ञानेश्वरी कैलास पानसरे-स्वलिखित	१२ वी विज्ञान	४०
१३.	माझा राजा	कु. ज्ञानेश्वरी कैलास पानसरे	१२ वी विज्ञान	४०
१४.	कॉलेज कट्टा	कु. श्रवणी जनार्दन सरजिने	११ वी वाणिज्य	४१
१५.	जमवून बघ	कु. पुजा विनोद डोके-स्वलिखित	११ वी वाणिज्य	४१
१६.	महाराष्ट्राची शान	प्रणव मनोज बटवाल	११ वी विज्ञान	४२
१७.	मी कोण?	मयुर युवराज गावडे	११ वी विज्ञान	४२
१८.	जागा मराठीचा	कु. गौरी प्रभाकर डोमसे	१२ वी विज्ञान	४२

रोहन संतोष पानसरे, १२ वी विज्ञान (इ)

एक्स पूर्वीचे ट्विटर वर लिहिलेल्या पोस्टमध्ये ते पुढे म्हणतात, अखेर माय मराठीला अभिजात भाषेचा दर्जा मिळाला.

ਮੋਲਾ ਮਰਾਠੀ
ਵਾਘਾ ਮਰਾਠੀ
ਲਿਹਾ ਮਰਾਠੀ

१. अभिजात भाषेचा दर्जा मिळाल्यास स्कॉलर्ससाठी दरवर्षी दोन राष्ट्रीय पुरस्कार मिळतात.
२. अभिजात भाषेचा दर्जा मिळाल्यानंतर सेंटर ऑफ एक्सलन्स फॉर स्टडिज स्थापन करण्यात येते.
३. अभिजात भाषेला प्रत्येक विद्यापीठात एक अध्यासन केंद्र स्थापन केलं जाते.

☐ ☐ ☐

शिवकुंज २०२४-२०२५

ऐतिहासिक प्राचीन भारत

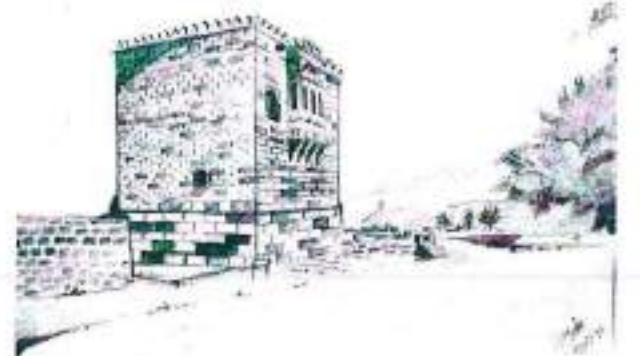
वाघुले सानिका अरुण, ११ वी वाणिज्य(क)

शिवनेरीच्या पायथ्याशी ।
निमगाव माझे गाव ॥
विषयाला सुरुवात करते ।
सानिका माझे नाव ॥

भारत हा देश मानवी इतिहासातील प्राचीन देशांमध्ये गणला जातो. येथील लिखित इतिहास २५०० वर्षांपूर्वीचा असून इतर पुराव्यांनुसार भारतात ७०,००० वर्षांपूर्वीपासून मानवी अस्तित्व आणि इतिहास आहे. भारताचा इतिहास वैभवसंपन्न आणि सामर्थ्यशाली असाच राहिलेला आहे. भारतामध्ये प्राचीन काळापासून ते आधुनिक काळापर्यंत अनेक राजवटी, सत्ताकेंद्री आल्या. या राजवटीने भारतामध्ये अनेक काळापर्यंत राज्य केलं. यामधील सर्वात प्रभावी आणि सामर्थ्यशाली राज्य म्हणजे मौर्य साम्राज्य होय. मौर्य साम्राज्य ज्याला गुप्त राज्य असेही म्हणले जाते. हे भारताचे पहिले प्रभावी असे केंद्रीय शासन होते. भारतामध्ये सत्ताही मोठ्या काळापर्यंत टिकून राहिली. देशातील ती पहिली केंद्रीकृत अशी सत्ता होती. या काळामध्ये राज्यकर्त्यांनी मोठा भूप्रदेश आपल्या अंमलाखाली आणला आणि प्रजा कल्याणकारी शासन व्यवस्था निर्माण करण्याचा प्रयत्न केला.

भवानी मातेचा लेक तो, मराठ्यांचा राजा होता ।
झुकला नाही कोणासमोर, मुघलांचा तो बाप होता ।

मध्यप्रदेशातील भीमबेटका येथील पाषाण युगातील भित्तिचित्रे हे मानवी अस्तित्वाचे सर्वात जुने पुरावे आहेत. पुराण तज्ज्ञांनुसार आदिमानवाने भारतात सत्तर हजार वर्षांपूर्वी प्रवेश केला. साधारणपणे ९,००० वर्षांपूर्वी भारतात ग्रामीण व शहरी स्वरूपांची मानवी वस्ती होऊ लागली व सिंधू नदीच्या काठावर त्याचे हळूहळू सिंधू संस्कृतीत रूपांतर झाले. इसवी सन पूर्व ३५०० चा सुमार सिंधू संस्कृतीचा काळ मानला जातो. या

सिंधू संस्कृतीची सुरुवात भारताच्या वायव्य प्रांतात म्हणजेच आजच्या पाकिस्तानात झाली.

गगनाला भिडली, शिवबा तुमची किर्ती
रयतेचा खरा वाली, अशी तुमची ख्याती

वायव्य प्रांतात म्हणजेच आजच्या पाकिस्तानात झाली मोहेंजोदडो व हडप्पा ही उत्खननात सापडलेली शहरे आज पाकिस्तानात असली तरी भारतीय इतिहासातच गणली जातात. ह्या शहरांचा शोध दयारामजी सहानी यांनी लावला.

छाती होती पोलाद ज्याची,

डोळ्यात ज्यांच्या अंगार

त्या माझ्या शिवबाचा

आज गर्जा जयजयकार...

ना भूमीच्या तुकड्यासाठी

ना सोन्याच्या सिंहासनासाठी

माझा शिवबाराजा लढला

फक्त रजयेच्या सुखासाठी

शिवनेरी किल्ला हा भारताच्या महाराष्ट्र राज्यातील एक किल्ला आहे. शिवनेरीचा हा प्राचीन किल्ला महाराष्ट्र राज्यात जुन्नर शहराजवळ, पुण्यापासून १०५ किलोमीटरवर आहे.

भारत सरकारने या किल्ल्याला दिनांक २६ मे इ.स.१९०९ रोजी महाराष्ट्रातील राष्ट्रीय संरक्षित स्मारक म्हणून घोषित केलेले आहे. १९ फेब्रुवारी १६३० रोजी छत्रपती शिवाजी महाराजांचा जन्म शिवनेरी गडावर झाला. हा किल्ला खूप प्रसिद्ध आहे. या किल्ल्याला चारही बाजूंनी कठीण चढाव असून त्याला जिकावयास कठीण असा बालेकिल्ला आहे. किल्ल्यावर शिवाई देवीचे छोटे मंदिर व राजमाता जिजाऊ व बाल-शिवाजी यांच्या प्रतिमा आहेत. या किल्ल्याचा आकार शंकराच्या पिंडीसारखा आहे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

विजेसारखी तलवार चालवून गेला,
निघडया छातीने हिंदूस्थान हादरवून गेला,
मुठभर मावळ्यांना घेवून,
हजारो सैतानांशी लढून गेला...
लाख मेले तरी चालतील पण,
लाखांचा पोशिंदा जगला पाहिजे...
अरे हजार असतील धर्म
लाख असतील जाती,
सर्वांना एकत्र गुंफणारा,
एकच राजा शिवछत्रपती

.....
वाघाचं काळीज होतं
वात्सल्याचं मांगल्य होत,
रयतेच्या काळजीच,
जीतं जागत जग होतं...

अन्यायाच्या अंधाराला
उजेडाची पहाट,
स्वर्गात गेल्यावर देवाने
थोपटली पाठ

छत्रपती शिवाजी महाराजांनी स्थापन केलेले हिंदवी
स्वराज्य हे रयतेचे राज्य होते. रयतेचे कल्याण व्हावे, लोकांवर
जुलूम होऊ नये. महाराष्ट्र धर्माचे रक्षण व्हावे असा त्यांचा
उदात्त हेतू होता. शिवाजी महाराजांनंतरच्या काळातही मराठी
राज्याचा भारतभर विस्तार झाला. मराठ्यांची सत्ता सुमारे १५०
वर्षे टिकून राहिली.

भगवे आमचे झेंडे
आणि भगवे आमचे रक्त,
फक्त आणि फक्त
आम्ही शिवरायांचे भक्त....

माय बोली मराठी

नटली माझी मराठी
लेवून अलंकार
काना अनुस्वार वेलांटी
सांगे मात्रा ऊकार
अहिराणी वऱ्हाडी
पुणेरी सोलापुरी
वैविध्यतेने सजलेली
मराठी माझी भाषा
जणू सौंदर्याची खाण
मायबोली आमुची
आम्हा जिचा सार्थ अभिमान
वळवावी तशी वळते
माय मराठी भाषा
घराघरात जपूया
तिचा गौरवशाली वारसा

कु. समृद्धी जितेंद्र शिंदे,
११वी सायन्स(ड)

गौरव गाथा-मराठीची

माझ्या मराठीची,
गोड मधाळ वाणी !
मराठी भाषा माझी
महाराष्ट्राची राणी !
मनात उमलली भाषा गोड,
आयुष्यभर ठेवू तिचा बोध
मराठीतच गवसतो आनंद,
भाषा आपली शब्दांचं नंदनवन
आईच्या माथेचा स्पर्श जसा,
मराठीत आहे तोच ठसा !
प्रेम ओलावा आणि माया,
मराठीत गवसते सुख साया
शब्द आमचे तलवारीसारखे,
शुखीरांची आठवण जागते !
मराठी मन लढवय्ये असते,
इतिहासात त्यांचे नाव गाजते

कु. गौरी बाळू जोशी,
११वी सायन्स(ड)

मराठी अभिजात दर्जा

कु.सिद्धी मंगेश नाथकोडी, १२ वी विज्ञान (ड)

मराठी भाषा बोलणाऱ्यांची संख्या जगात नऊ कोटी इतकी असून ती जगातील दहाव्या क्रमांकाची भाषा समजली जाते. भारतात सहा भाषांना अभिजाततेचा दर्जा मिळालेला आहे. तमीळ (२००४), संस्कृत (२००५), कन्नड (२००८), तेलगू (२००८), मल्याळम् (२०१३) व उडीया (२०१४), मराठी भाषेने २०१३ साली केंद्र शासनाकडे प्रस्ताव सादर केल्यानंतर अकरा वर्षांनी मराठी भाषेला अभिजात भाषेचा दर्जा प्राप्त झाला आहे. मराठी सोबत अजून चार भाषांना तो दर्जा त्याच दिवशी मिळाला. मग मराठी ही देशातील सातवी अभिजात भाषा की अकरावी? भारताच्या राज्यघटनेने मान्यता दिलेल्या बावीस भाषांपैकी अकरा म्हणजे आर्या भाषा आता अभिजात ठरल्या आहेत.

केंद्रीय सांस्कृतिक मंत्रालयाकडून भाषा अभिजात ठरवण्यासाठी प्रमुख चार निकष निश्चित करण्यात आले आहेत. अ) भाषेची प्राचीनता दीड ते दोन हजार वर्षे जुनी असावी. ब) भाषेची मौलिकता आणि सलगता दिसून यावी. क) भाषिक आणि वाङ्मयीन परंपरेचे स्वयंभूषण -म्हणजेच भाषेत अभिजात ग्रंथ असावेत. ड) प्राचीन भाषा व तिचे आधुनिक रुप यांची सांगड दिसण्यास हवी. म्हणजे प्राचीन भाषेचे संदर्भ आणि आजची भाषा एकच आहे. असे सिद्ध करण्यासाठी त्यात संबंध ओढूनताणून आणलेला नसावा.

मराठीचा भाषिक प्रवास प्राचीन महारट्टी, महाराष्ट्री प्राकृत, अपभ्रंश मराठी असा झाला आहे. आजची मराठी असा झाला आहे. या भाषा वेगवेगळ्या नसून तींची रुपे मराठी या एकच असा झाला आहे. असे ल. रा. पांगारकर यांनी सोदाहरण दाखवून दिले आहे. लीळाचरित्र, ज्ञानेश्वरी, विवेकसिंधू हे मराठीतील आद्य ग्रंथ नव्हेत तर ते मराठी प्रगल्भ व श्रीमंत झाल्यानंतरचे श्रेष्ठ ग्रंथ आहेत. ते ग्रंथ आठशे वर्षांपूर्वी ज्या

मराठी भाषेत लिहिले गेले ती त्याच्या आधी किमान चौदाशे वर्षे समृद्ध भाषा होती याचे शिलालेख, ताम्रपट, पोथ्या आणि हस्तलिखित ग्रंथ असे पुरावे उपलब्ध झाले आहेत.

मराठीत उपलब्ध असलेला आणि दोन हजार वर्षे जुना असलेला ग्रंथ म्हणजे 'गाथासप्तशती' वा 'गाथा सत्तसई' हा आहे. तो ग्रंथ दुसऱ्या शतकातील सतरावा सातवाहन राजा व कवी 'हाल' याने लिहिला आहे. पुण्यातील भांडारकार प्राच्य विद्या संशोधन संस्थेकडे सुमारे वीस हजार प्राचीन पोथ्या उपलब्ध आहेत. त्यांतील ऐंशी ग्रंथ दीड ते दोन हजार वर्षे इतके जुने आहेत. त्यांत प्रामुख्याने कालिदासाचे शाकुंतल चौथे शतक, शुद्रकाचे मृच्छकटिक सहावे शतक, प्रवरसेनेचे सेतुबंधू पाचवे शतक, भद्राबाहुचे नियुक्ती तिसरे शतक आदींचा समावेश आहे.

शेकडो मराठी शब्द रामायण-महाभारतातही सापडतात. 'गुणादय' या मराठी लेखकाने दोन हजार वर्षांपूर्वी बृदत्कथा हा पैशाची भाषेतील ग्रंथ लिहिला आहे. विनयपिटक, दीपवंश, महावंश या बौद्ध ग्रंथांमध्ये पाली व सिंहली भाषांत महाराष्ट्राचा उल्लेख आलेला आहे. मराठी भाषेतील पहिला शिलालेख दोन हजार दोनशे वीस वर्षांपूर्वीचा म्हणजे इसवी सन सुरु होण्याच्या आधीचा आहे. तो ब्राम्ही लिपीतील आहे. तो शिलालेख पुणे जिल्ह्यातील जुन्नर जवळच्या नाणेघाटात सापडला.

तसेच मराठीतील 'लीळाचरित्र' व 'ज्ञानेश्वरी' या ग्रंथांना युनोने अभिजात ग्रंथांचा दर्जा दिलेला आहे. मराठी भाषेच्या भौगोलिक क्षेत्रात पासष्ट प्रकारच्या विविध बोली आहेत. साहित्यात त्या बोलींच्या उपाययोजनेमुळे प्रमाण मराठी दिवसेंदिवस श्रीमंत होत आहे. मराठीतील एक घटकबोली अहिराणी ही माझी बोली. ती इसवी सनाच्या दुसऱ्या तिसऱ्या शतकापासून बोलली जात असल्याचे पुरावे मिळतात. प्रमाणभाषा मराठीही तितकीच जुनी असल्याचे असे उपलब्ध पुरावे आहेत. म्हणून मराठीबरोबर मराठीतील सर्व घटक बोलीही बोलीभाषाही अभिजात ठरतात असे आम्हा बोलीभाषा अभ्यासकांना वाटते. बोलीच्या खांदयावरच प्रमाणभाषा उभी असते.

□ □ □

शिवकुंज २०२४-२०२५

जुन्नर आणि बरचं काही !

वेदिका सोनवणे, ११ वी याणिज्य (क)

नयनरम्य सह्याद्री पर्वतरांगांच्या पायथ्याशी वसलेले, अत्यंत आकर्षक किल्ल्यांचे अवशेष असलेले, दिव्य मंदिरे, हिरवळ, धबधबे आणि हिरवळीच्या दऱ्यांनी नटलेले हे शहर इतिहास, निसर्ग, अध्यात्मिक आणि पश्चिम घाटातील मोहक दृश्यांचे विलोभनीय मिश्रण देते ते म्हणजे जुन्नर

जुन्नर महाराष्ट्र राज्यातल्या पुणे जिल्ह्यातील एक शहर, दोन सहस्र वर्षांच्या समृद्ध इतिहासातील एक महत्वपूर्ण आणि राजकीय केंद्र, दामोदर कोसंबी यांच्या मते जुन्नरचे खरे नाव 'तगारा' असावे, त्यांच्या मते जुन्नर हे जीर्णनगरचे कंत्राटी स्वरूप असू शकते. भूतकाळातील प्राचीन व्यापारी मार्गावर प्रमुख उपस्थित असण्यापासून ते पुणे जिल्ह्यातील पहिला पर्यटन तालुका म्हणून निवडले जाण्यापर्यंत, शहराचा इतिहास हा त्यांच्या सांस्कृतिक आणि ऐतिहासिक विशिष्ट यांना आकार देण्यात आकर्षक आहे.

पुण्यापासून अवघ्या दीड-दोन तासांच्या अंतरावर असलेल्या जुन्नरमध्ये सातवाहन राज्यकर्ते आणि छत्रपती शिवाजी महाराज ह्यांचे जीवन इतिहासातील महत्वाची पाने आहेत. ऐतिहासिक पुरावे असे सुचित करतात की हा प्रदेश तटबंदी आणि स्थापित जलमार्ग असलेले एक मजबूत शहर होते. हे केवळ सातवाहनांसाठी सत्तेचे एक महत्वाचे स्थान नव्हते तर महाराष्ट्रातील सर्वात प्राचीन राज्यकर्ते या मार्गावर एक लोकप्रिय दुवा देखील देत.

पंधराव्या शतकात रशियन प्रवासी 'Afanasy Nikitin' याने पावसाळ्यात जुन्नरमध्ये बरेच महिने घालवले. त्याने जुन्नरच्या आसपासच्या बहमनी-शासित भागातील जीवनाचे स्पष्टपणे वर्णन केले आहे. बहमनीचा नाश झाल्यानंतर निजामशाहीच्या तुटलेल्या राज्याने १४९० च्या दशकात

जुन्नरला आपली पहिली राजधानी घोषित केले. नंतर १६०० दशकाच्या सुरुवातीच्या काळात निजामशाही सेनापती मलिक अंबर याने पुन्हा आपली राजधानी येथे हलवली. शिवाजी राजांचे वडील शहाजीराजे भोसले यांनी त्यांच्या कारकीर्दीच्या सुरुवातीस मलिक अंबरासाठी काम केले.

किल्ले शिवनेरी आणि इतर सहा गड किल्ले -

मराठा योद्धा छत्रपती शिवाजीराजे भोसले यांचे जन्मस्थान असलेल्या शिवनेरी किल्ल्याला भेट दिल्याशिवाय जुन्नरची कोणतीच सहल पूर्ण होत नाही. भव्य दरवाजे, किचकट वास्तुकला आणि मोहक दृश्ये इथे चुकवता येत नाहीत. देवगिरीच्या यादवांच्या ताब्यात असल्याने या गडाला 'शिवनेरी' हे नाव पडले. या किल्ल्याचा उपयोग प्रामुख्याने देशातून कल्याण या बंदर शहरापर्यंतच्या जुन्या व्यापारी मार्गावर पहारा ठेवण्यासाठी केला जात असे. १५व्या शतकात दिल्ली सल्तनत कमकुवत झाल्यानंतर हे ठिकाण बहमनी सल्तनतीकडे गेले आणि १६ व्या शतकात अहमदनगर सल्तनतीकडे. १५९५ मध्ये छत्रपती शिवाजी महाराजांचे आजोबा मालोजी भोसले नावाच्या मराठा सरदाराला अहमदनगरचा सुलतान बहादूर निजामशहा याने नियुक्त केले आणि त्यांना शिवनेरी आणि चाकण दिले. शिवाजी राजांचा जन्म १९ फेब्रुवारी १६३० रोजी याच शिवनेरी किल्ल्यावर झाला आणि त्यांचे बालपणदेखील तेथेच गेले. हा किल्ला १८१९ मध्ये ब्रिटिश राजवटीत आला.

३०० पायऱ्या काहीसाठी एक आव्हान असू शकते परंतु जेव्हा आपण महान मराठा राज्याच्या शौर्याच्या कथा ऐकतो तेव्हा आपल्याला ऐतिहासिक जन्मस्थान आणि बदामी तलाव नावाच्या लहान तलावाकडे आरामात चालत जाण्याची प्रेरणा मिळते.

शिवकुंज २०२४-२०२५

छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या जयंती निमित्त येथे शिवजयंती उत्सव मोठ्या उत्साहात आणि जयघोषात साजरा केला जातो. किल्ला सर करताना वाटेत आपल्याला बौद्ध लेणी, अंबरखाना आणि देवी शिवाई देवीला समर्पित केलेले एक लहान मंदीर देखील पहावयास मिळते, ज्याच्या नावावरून शिवाजी राजांचे नाव ठेवण्यात आले.

शिवनेरीला वेढलेले इतर सहा किल्ले म्हणजे चावंड, नारायणगड, हडसर, जीवधन, सिंदोळा(शिंदोळा)आणि निमगिरी, हे सर्व किल्ले इतिहासाचे लोकप्रिय अवशेष आहेत. गडाच्या माथ्यावरून शेजारील प्रदेशांचे सुंदर दृश्य आणि त्यांच्या पायथ्याशी असलेल्या वैविध्यपूर्ण वनस्पती निसर्गप्रिमीना आवडतात.

किल्ले चावंड : निजामशाही वंशाचे संस्थापक निजाम अहमद हे पहिले निजामशहा होते. त्यांनी बहमनी साम्राज्याच्या विघटनानंतर चावंडचा किल्ला ताब्यात घेतला. दुसरा बुरहानशहा हा सातवा निजामशहा होता. बहादूर शहाच्या नातवाला १५९४ मध्ये कैद करून या किल्ल्यावर नेण्यात आले. बहादूरशहा हा चांदबीबीचा पुतण्या, १६३६ मध्ये निजामशाहीशी तह करून मुघलांना चावंडचा किल्ला मिळाला. १ मे १८१८ मध्ये ब्रिटिश सैन्याने हा किल्ला ताब्यात घेतला.

हडसर : हडसर किल्ला हा पुणे जिल्ह्यातल्या जुन्नर तालुक्यातील अनेक किल्ल्यांपैकी एक आहे जी मावळ प्रदेशातून नाणेघाट मार्गे कल्याण या प्राचीन व्यापारी मार्गाच्या संरक्षणासाठी होता. बुरुज आणि किल्ल्याच्या प्रवेशद्वाराची शिल्परचना अप्रतिम आहे, जी इतरत्र दिसत नाही. ते सर्व एकाच खडकात कोरलेले आहे. हा किल्ला सातवाहन काळात बांधला गेला असे दिसून येते कारण राजा शिवाजी आणि मोगल यांच्यातील पुरंदरच्या तहात या किल्ल्याचा उल्लेख आहे. १८१८ मध्ये हा किल्ला इंग्रजांनी ताब्यात घेतला.

जीवधन : समुद्रसपाटीपासून ११४५ मीटर उंचीवर असलेला हा किल्ला सहयाद्रीच्या पर्वतराजीत आहे. या किल्ल्याचा उगम सातवाहन काळात झाला. शिवाजी राजांनी बांधलेल्या किल्ल्यावरील प्रत्येक प्रवेश बिंदूवर कलश आणि त्यावर गणपती कोरलेला आहे. समुद्राला मुख्य भूमीशी जोडणारे हे एक महत्त्वाचे खिंडर असल्याने शत्रूपासून ते खूप

सुरक्षित होते. विविध राज्यांच्या हिताचे रक्षण करण्यासाठी जीवधन किल्ला हा एक महत्त्वाचा सुरक्षित किल्ला होता. अहमदनगरच्या आदिलशहाचा शेवटचा सम्राट छोटा मूर्तजा याला किल्ल्यावर कैदी म्हणून ठेवले होते. १६३५ मध्ये शहाजी राजांनी त्याला तुरुंगातून सोडले आणि अहमदनगरचा राजा घोषित केले. १८१५ आणि १८१८ मध्ये इंग्रजांनी वेढा घालून किल्ला लुटला आणि नष्ट केला.

सिंदोळा (शिंदोळा) : सिंदोळा किल्ला जुन्नरच्या माळशेज घाट प्रदेशात वसलेला आहे. हा किल्ला निमगिरी आणि हडसर कालखंडातील आहे. आणि माळशेज व पारगावसह अजूबाजूच्या परिसरांचे मोहक दृश्यासह एक धोरणात्मक टेहाळणी बुरुज म्हणून या किल्ल्याने काम केले आहे.

निमगिरी : निमगिरी उर्फ हनुमंतगड हा जुन्नर मधील आहे. हे दोन किल्ले एकत्रपणे एकाच टेकडीवर दोन शिखरे तयार करतात. या किल्ल्याने मध्ययुगीन काळात जुन्नर ते नाणेघाट मार्गे कल्याण बंदर या व्यापारी मार्गाचे संरक्षण केले होते. हा किल्ला जुन्नर पासून २५ किमी अंतरावर आहे.

जुन्नर मधील नद्या :

एकही निश्चित गणना नसताना जुन्नर हे कुकडी नदी (जुन्नर मधील प्रमुख नदी) आणि तिच्या उपनद्यांसह अनेक नद्या असलेले जुन्नर तसेच भीमा आणि नीरा नदीच्या खोऱ्यात वसलेले आहे. घोडची उपनदी असलेली कुकडी नदी जुन्नरच्या उत्तरेला वाहते. कुकडी व्यतिरीक्त मीना नदी ही देखील घोडची उपनदी आहे. या भागात कुकडीमध्ये वाहणाऱ्या पुष्पावती आणि इंद्रायणीची उपनदी आंध्रासह इतर नद्या आणि नाले देखील आहेत.

या परिसरात अनेक धरणे आहेत. कुकडी नदीवरील येडगाव धरण, मीना नदीवरील वडज धरण, जे एक शांत दृश्य देते आणि पुष्पावतीवरील पिंपळगाव जोगे धरण यांचा समावेश आहे. ही ठिकाणे पक्षांसाठी उत्तम आहेत. येथे हिरव्यागार झाडांमध्ये पक्षांच्या जातींचे निरीक्षण करता येते. पिंपळगाव जोगा धरणावर अनेक चित्रपट व गीतांचे चित्रीकरण झाले आहे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

नाणेघाट :

नाणेघाट हा प्राचीन व्यापारी मार्गाचा एक भाग आहे. ही पश्चिम घाटातील एक पर्वतीय खिंड आहे. हा घाट साहसी ट्रेकिंग, आकर्षक गुहा, सुर्यास्ताचे आकर्षक दृश्य आणि ब्राम्हणी लिपीतील प्राचीन शिलालेखांसाठी ओळखला जातो. सातवाहनांच्या कारकीर्दीत नाणेघाट हा कोकण किनारपट्टीच्या समुदायांनी जुन्नर मार्गे दख्खनच्या उंच पठारांशी जोडणारा एक व्यापारी मार्ग होता. पुरावे असे सुचित करतात की, हे ठिकाण टोल गेट आणि विश्रांतीचे ठिकाण व व्यापाऱ्यांमध्ये अत्यंत लोकप्रिय होते. हे शिलालेख तत्कालीन राणी नागनिकाच्या राजवटीत लिहले गेले असे मानले जाते. या लिपींनी लक्ष वेधले आहे आणि इतिहासकारांना सातवाहन घराण्याबद्दल जाणून घेण्यासाठी आणि त्या काळातील काही नोंदी स्थापित करण्यासाठी खूप अंतर्दृष्टी देते.

लेण्याद्री समूह :

जुन्नरमध्ये जवळपास २०० हून अधिक गुफा आहेत. यांत मानमोडी, शिवनेरी, तुळजा आणि अंबाअंबालिका ही बौद्ध कलेची भावपूर्ण व नेत्रदीपक उदाहरणे आहेत. सातवाहनांच्या कारकीर्दीत बौद्ध धर्माची भरभराट होती आणि राज्यकर्त्यांनी त्यांच्या आश्रयाखाली अनेक गुहा बांधल्या.

त्यातच लेण्याद्री गुफा परिसर हे सर्वात लोकप्रिय पर्यटन आणि तीर्थक्षेत्र आहे. हे अष्टविनायकांपैकी एक आहे. हे बौद्ध आणि हिंदू धर्माचे नेत्रदीपक एकीकरण पुढे आणते. ३० लेण्यांपैकी २८ विहार(मठ) आहेत. तर उर्वरीत चैत्यगृहे आहेत. गुहा ७ हे अत्यंत आदरणीय गणेश मंदीर आहे. ही लेणी भगवान श्री गणेश यांचे जन्मस्थान आहे. कारण पौराणिक कथांमध्ये सांगितले जाते देवी पार्वतीने येथे १२ वर्षे ध्यान केले होते.

ओझर गणपती मंदीर :

जुन्नर विशेषतः अध्यात्मिक वातावरणात उच्च आहे. ओझर येथील गणेश मंदीर हे देखील अष्टविनायकांपैकी एक आहे. या मंदीर बनवण्याच्या शैली समजून घेण्यात विशेषतः अभिनिवेश आहे. हे मंदीर येडगाव या धरणाजवळ स्थित आहे.

हापसी महाल :

हा राजवाडा इतर राजवाड्यांपेक्षा वेगळा उभा राहतो. ही वस्तुस्थिती आहे की इतर राजवाड्यांप्रमाणे या ठिकाणी मराठी स्थापत्य कलेचे चित्रण होत नाही. विस्कटलेल्या अवस्थेतही या महालाचे वैभव अबाधित आहे. ४०० वर्षांपूर्वी बांधलेला हा वाडा मलिक अंबर याने बांधला होता. त्या काळात हा राजवाडा असलेल्या परिसराला 'हपशीबाग' चा 'हपूसबाग' असे नाव पडले. शहाजहान, मुमताज बेगम आणि औरंगजेब यांनी उत्तरेत बुरहानपुरात जाण्यापूर्वी येथे वास्तव्य केले होते. हा राजवाडा चौरस आकाराचा असून लाकडी छतासह चूनाखडीने कोरलेला आहे. हा राजवाडा ३ टप्प्यांत बांधण्यात आला होता व भिंती आणि खांबांवर आकर्षक आणि गुंतागुंतीच्या आकृत्यांनी व मुघल कोरीव कामांनी सजवलेल्या आहे. किंबहुना या राजवाड्यातील खिडक्या ही झारोळ्याच्या पद्धतीच्या आहेत. या जागेची केवळ अंतर्गत रचना मोहक बनवते असे नाही तर महालाच्यामागे एक लहान तलाव देखील आहे जो पूर्वी खूप सुंदर होता.

सीदागर घुमट :

जुन्नरमधील हापूसबाग गावात हे स्मारक आहे हे सतराव्या शतकात बांधले होते आणि शहराच्या इस्लामिक काळातील ही सर्वोत्तम इमारत मानली जाते. थडग्यांचा दर्शनी भाग दुमजली आहे ज्यामध्ये एक मोठी जागा आहे. हे बहमनी नंतरच्या सुरवातीच्या वास्तुकलेचे उदाहरण आहे. हे महाराष्ट्रातील राष्ट्रीय महत्त्वाच्या स्मारकांच्या यादीत आहे.

जीएमआरटी :

जायंट मीटर रेडिओ टेलिस्कोप वेधशाळा पुण्यापासून सुमारे ८० किमी उत्तरेस खोडद येथे आहे. राष्ट्रीय खगोल भौतिकशास्त्र केंद्र कार्यालय सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या परिसरात आहे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

मराठी भाषा २७ फेब्रुवारी मराठी भाषा गौरव दिन

मयुर युवराज गावडे, ११ वी विज्ञान (अ)

२७ फेब्रुवारी रोजी महाराष्ट्राचे ज्येष्ठ कवी श्री विष्णू वामन शिरवाडकर उर्फ कुसुमाग्रज यांच्या जन्मदिवशी 'मराठी भाषा गौरव दिन' दरवर्षी साजरा केला जातो. कुसुमाग्रज यांनी महाराष्ट्राच्या सांस्कृतिक क्षेत्रामध्ये मोलाचे योगदान दिले असून मराठी भाषाही ज्ञान भाषा घेण्यासाठी अथक परिश्रम घेतले आहेत.

मराठी साहित्य प्रकार :

मराठी भाषेत ४८ पेक्षा जास्त साहित्यप्रकार आहेत आणि १३० पेक्षा जास्त कलाप्रकार असून हा एक जागतिक विक्रम आहे.

१ मे राज्यभाषा मराठी दिन :

राजभाषा मराठी दिन हा एक मे (१ मे) रोजी साजरा करण्यात येतो. १ मे १९६० ला महाराष्ट्र राज्याची स्थापना झाली. त्या दिवसापासून मराठी भाषेला राजभाषेचा दर्जा मिळाला, म्हणून १९९७ पासून १ मे हा दिवस राजभाषा मराठी दिन म्हणून साजरा करण्यात यावा असा शासनाने निर्णय घेतला.

* मराठी भाषा व त्याची व्याप्ती :

मराठी ही महाराष्ट्रासोबतच गोव्याचीही राजभाषा असून, मी गोवा, कर्नाटक, गुजरात, आंध्रप्रदेश, मध्यप्रदेश, तामिळनाडू, छत्तीसगड या राज्यांसोबतच दमण आणि दीव

दादरा आणि नगर हवेली या केंद्रशासित प्रदेशांमध्येही बोलली जाते. मराठी भाषा भारतासह मॉरिशस व इस्रायल या देशांतही बोलली जाते. त्याचबरोबर जगभरात विखुरलेल्या मराठी भाषकांमुळे मराठी अमेरिकेची संयुक्त संस्थाने, संयुक्त अरब अमिरात, दक्षिण आफ्रिका, पाकिस्तान, सिंगापूर, जर्मनी युनायटेड किंगडम, ऑस्ट्रेलिया न्यूझीलंड येथेही बोलली जाते.

* किती लोक मराठी भाषा बोलतात ?

लोकसंख्येनुसार मराठी ही सर्वात जास्त बोलली जाणारी भारतातील ४ आणि जगातील १४ वी भाषा आहे. सध्यास्थितीला मराठी भाषा बोलणारी लोकसंख्या सुमारे ९ कोटी आहे. मराठी भाषा ९ व्या शतकापासून प्रचलित आहे असे मानले जाते.

लाभले आम्हांस भाग्य । बोलतो मराठी ।

जाहलो खरेच धन्य । ऐकतो मराठी ।

धर्म, पंथ, जात एक । जाणतो मराठी ।

एवढ्या जगात माव मानतो मराठी ।

शिवकुंज २०२४-२०२५

जुन्नरचे सांस्कृतिक व ऐतिहासिक महत्त्व

कु.अस्मिता सुनिल जाधव,
११ वी वाणिज्य (क)

भारतातील सर्वात प्रगत असलेल्या महाराष्ट्र राज्यातील विद्येचे माहेरघर अशी ओळख असलेला पुणे जिल्ह्यातील उतरेस अखंड स्वराज्याचे छत्रपती श्री शिवाजीराजे शहाजीराजे भोसले महाराज यांची जन्मभूमी म्हणजेच शिवजन्मभूमी असा नावलौकिक असणारा तालुका म्हणजेच 'जुन्नर' तालुका होय.

ठाणे, अहमदनगर जिल्ह्यांना लागून असलेला आणि सहयाद्रीच्या रांगेत वसलेला ऐतिहासिक आणि भौगोलिक दृष्ट्या संपन्न असलेला जुन्नर तालुका निसर्ग सौंदर्याने परिपूर्ण नटलेला आहे.

ऐतिहासिक पार्श्वभूमी :

प्रसिध्द किल्ले : ७

- १) किल्ले शिवनेरी : जुन्नर
- २) किल्ले नारायणगड : खोडद
- ३) किल्ले चावंड : चावंड गाव
- ४) किल्ले जिवधन : घाटघर
- ५) किल्ले निमगिरी : निमगिरी गाव
- ६) किल्ले हडसर : हडसरगाव
- ७) किल्ले सिंदोळा : मढ पारगाव

सर्वाधिक लेण्या - २६० आहेत

अष्टविनायकामधील २ गणपती

- १) गिरिजात्मक : लेण्याद्री
- २) विघ्नेश्वर : ओझर

प्रसिध्द घाट - ६

१. नाणेघाट
२. माळशेज घाट
३. दन्या घाट
४. लागाचा घाट
५. म्हसवंडी घाट
६. हिरवे मिन्हेर घाट

प्रसिध्द धबधबे - ६

१. आंबोली
२. नाणेघाट
३. माळशेज
४. इंगळून
५. हातवीज
६. दुगदिवी

* प्रसिध्द नद्या - ५

१. मिना नदी - उगमस्थान : आंबोली
२. कुकडी नदी - उगमस्थान : कुकडेश्वर
३. पुष्पावती नदी - उगमस्थान : हरिश्चंद्रगड
४. काळू नदी - उगमस्थान : हरिश्चंद्रगड
५. मांडवी नदी

* प्रसिध्द धरणे - ५

१. येडगाव धरण
२. वडज धरण
३. पिंपळगांव जोगा धरण
४. चिल्हेवाडी धरण
५. माणिकडोह धरण

* प्रसिध्द खिंडी -

१. गणेश खिंड
२. मढ खिंड
३. टोलार खिंड
४. आळे खिंड

* जागतिक महादुर्बिण - खोडद

- * भारतातील उत्कृष्ट असा विघ्नहर सहकारी साखर कारखाना
- * जिल्ह्यातील प्रथम सिनेमागृह - शिवाजी थिएटर जुन्नर
- * बिबट्या निवारण केंद्र - माणिकडोह

* सांस्कृतिक पार्श्वभूमी -

जुन्नरची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी प्राचीन काळापासून समृद्ध आहे. येथील ऐतिहासिक किल्ले, मंदीर आणि गुंफा दर्शवितात की जुन्नर हे एक महत्त्वपूर्ण सांस्कृतिक आणि पर्यटन केंद्र आहे.

येथे अनेक प्राचीन मंदीरे आणि बौद्ध गुंफा आहेत. ज्यामुळे जुन्नरची आध्यात्मिक आणि सांस्कृतिक ओळख प्रबळ आहे. जुन्नर एक प्राचीन व्यापारी केंद्र होते. जिथे विविध संस्कृती आणि लोकांचा प्रभाव होता.

जुन्नरची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी विविध पैलूंची सांगड घालणारी आहे. जिथे इतिहास, धर्म, कला आणि संस्कृती यांचा समतोल दिसतो. जुन्नरचा सांस्कृतिक वारसा आजही जतन करण्याची आणि पुढील पिढीला देण्याची गरज आहे.

□ □ □

शिवकुंज २०२४-२०२५

किती सुंदर बाराखडी प्रत्येकाने अंगीकारावी अशी

अ : अशुद्ध अंतकरण शुद्ध असावे
आ : आत्मा कुणाचाही दुखवू नये
इ : इच्छाशक्ती प्रबळ असावी
ई : ईमानदारीने काम करावे
उ : उपकार कोणाचेही घेऊ नये
ऊ : उठसुट कुणाकडे धावू नये
ए : एतखाऊ बनून जगू नये
ऐ : ऐकावे जनाचे करावे मनाचे
ओ : ओझे कुणावरही होऊ नये
औ : औकात कृतीतून सिध्द करावी
अं : अंदाजे तर्क-वितर्क करू नये
अः : अः! वा शब्द बोलावेत
क : कपट मनी कधी नसावे
ख : खरं तेच आपलं म्हणावं
ग : गर्व, अहंकार करू नये
घ : घमेंड कशाची ही करू नये
च : चमचेगिरी करू नये
छ : छळ कुणाचाही करू नये
ज : जपून जपून शब्द वापरावेत
झ : झऱ्यासारखं निर्मळ असावं
ट : टणक असावे पोलादासारखे
ठ : ठकास नेहमी महाठक असावे
ड : डर मनात बाळगू नये

ढ : ढगांसारखंच प्रेम बरसावं
ण : ण... ऐकणाऱ्यांस शिकवू नये
त : तक्रार करूनी जगू नये
थ : थंडपणा कामात असू नये
द : दगडासारख निर्दयी असू नये
ध : धनांत लालच असू नये
न : नम्र शब्दातून मन जिंकावे
प : पटकन हो-नाही म्हणू नये
फ : फजिती कुणाची करू नये
ब : बडबडीपेक्षा कृती करावी
भ : भय मनात बाळगू नये
म : मजबुरीचा फायदा घेवू नये
य : यशासाठी मनी तळमळ असावी
र : रंग सरडयासम बदलू नये
ल : लबाड संगत करू नये
व : वजन कृतीतून सिध्द करावे
श : शहाणपणाने जीवन जगावे
ष : षडयंत्र कधी रचू नये
स : सहनशक्ती अंगी असावी
ह : हसून उपहास करू नये
ळ : लबाडपणे जगू नये
क्ष : क्षमा, मन-हृदयातून करावी
ज्ञ : ज्ञान परिसाला अखंड स्मरावे.

कु. गौरी प्रभाकर डोमसे
१२ वी विज्ञान(ड)

शिवकुंज २०२४-२०२५

माझ्या मराठीचा अभिमान

मराठी आहात! मग ह्या गोष्टी लक्षात असू द्या!

- १) झाशीच्या राणी लक्ष्मीबाई नेवाळकर यांनी हिंदीत नव्हे तर मराठीतच 'मी माझी झाशी देणार नाही' असे म्हटले आहे.
 - २) रशिया, ऑस्ट्रेलिया सह अनेक देशांमध्ये ४४ मराठी रेडीओ केंद्रे आहेत.
 - ३) हरियाणामध्ये १०.५ लाख मराठी राहतात.
 - ४) कराचीत (पाकिस्तान) नारायण जगन्नाथ विद्यालय मराठी शाळा असून इथले विद्यार्थी गुणवत्ता यादीत उत्तीर्ण होतात.
 - ५) मराठीप्रमाणे अन्य कुठल्याही भाषेतील साहित्यिकांचे दरवर्षी संमेलन होत नाही.
 - ६) मराठी भाषेत ४८ पेक्षा जास्त साहित्यप्रकार आहेत आणि १३० पेक्षा जास्त कलाप्रकार असून हा एक जागतिक विक्रम आहे.
 - ७) संगणकावर कंट्रोल पॅनेलमध्ये लोकेशन इंडिया केले तर सर्व कामे मराठी किंवा इतर भारतीय भाषांमध्ये सहज करता येतात.
 - ८) महाराष्ट्रातील काही इंग्रजी माध्यमातील शाळांनी गणित आणि विज्ञान हे विषय मराठीतच समजून देण्यास सुरुवात केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना ते विषय लवकर व चांगल्या पध्दतीने समजू लागले आहेत.
 - ९) देशाच्या आर्थिक उत्पन्नातील सर्वाधिक वाटा महाराष्ट्राचा आहे.
 - १०) सांगली व कोल्हापूरमधील मराठी माणसांचे चांदी शुध्द करण्याचे कारखाने भारतातील महत्त्वांच्या शहरांमध्ये मोठ्या प्रमाणावर आहेत. त्यांचा या व्यवसायात फार मोठा वाटा आहे.
 - ११) पूर्वी अफगाणिस्तान ते कन्याकुमारी व बडोदा ते बंगाल असे मराठी राज्य पसरले होते. तेव्हा संबंध भारतात मराठी भाषा प्रथम क्रमांकावर व हिंदी तृतीय क्रमांकावर होती. आज मराठीचे स्थान दहावे आहे.
- मराठी माणसांनी जास्तीत जास्त व्यवहार मराठी भाषेत केले तर ही गुणी भाषा वरच्या स्थानावर पोहोचेल!

'लाभले आम्हास भाग्य बोलतो मराठी'

गौरी भरत शेखरे,
११ वी विज्ञान (ब)

राजांची तक्रार

स्वप्नात काल माझ्या का थांबले शिवाजी,
बेचैन मी पहाटे का भांडले शिवाजी?
तक्रार तुच केली तलवार पेलवेना
दंडावरी मग कशाला गोंधले शिवाजी?
गाण्यात गैर साऱ्या रंगून फार जातो,
भजनाशिवाय बघ कोठे रंगले शिवाजी
रक्तात मावळ्यांच्या इतिहास घडवलेला,
जागीर ना कुणाची का बोलले शिवाजी?
रंगून रात्र ज्यांची बेरंग रोज होते,
त्यांनी भल्या पहाटे का ऐकले शिवाजी?
ज्यांनी कमावले धन भगव्यास पांघरोनी,
त्यांनीच ऐनवेळी का टांगले शिवाजी?
देवा समान ज्यांची आरास रोज व्हावी,
चौकात माणसांनी का बांधले शिवाजी???

ज्ञानेश्वर कैलास पानसरे,
१२ वी विज्ञान (ब)

प्रेम ! काय असतं ग?

पाहतो तुला, अनुभवतो तुला, पुन्हा प्रेम करतो...
अन् कळतं, भासतं आणि उमगतं देखील,
प्रेम काय आहे!
हो, माझ्यासाठी नेहमीच ते मृगजळ होतं!
पण मृगजळास देखील,
वास्तवात उतरवलेस तू,
अन् कळलं,
प्रेम काय आहे!
लोक म्हणतात,
प्रेम म्हणजे हेच नसतं... प्रेम म्हणजे तेच नसतं.
पण चौकटीत न बसवता सुद्धा
स्वरूप दाखवलेस मला त्या भावनेचं,
अन् तुच समजावलेस,
प्रेम काय असतं!

समर्थ विक्रम ढमाले,
११ वी विज्ञान

शिवकुंज २०२४-२०२५

येणं तुझं !

(एक)

मृगजळापरी येणं तुझं अन्
तेच तेच भारावून जाण माझं!
येशील न उसळणाऱ्या लाटांच्या
हया सागरी तळाशी?
वाटे देणं लागतो तुझं...
घेशील का उराशी?
भाव जरी नष्ट झाला...
भावना जागी आहे!
जरी असेल मी बदललो...
प्रेम मात्र तुझ्या असण्या,
अन् नसण्यावरच आहे!

येणं तुझं! (दोन)

यावं! असं वाटतं का ग कधी?
निदान त्या मृगजळापरी...
किंवा यावं अन् सांगाव्या मला माझ्याच चुका!
खेळ मांडणारा मी अन्
नात्यांना मानणारी....जपणारी तू!
यावं वाटलं तरी येशील असं वाटत नाही!
कारण खेळ खेळणारा मी...
पण बळी पडणारी तू!
त्या विभूर्तीनी नातं जोडलं...
जोडलं अन् निर्देशन देखील केलं!
त्या नात्याला जपणारा मीही... मानणारी तूही!
भेटू असं वाटत नाही!
जोडणारे ते...!
पण जोडणारे आपण का?
जुळवणारा तो!
तरीही हया सगळ्यात
तुटणारा मीच का?

हिशोब

काय

ठेवायचा

काळाच्या निरंतर वाहत्या प्रवाहामध्ये..

आपल्या थोड्या वर्षांचा
हिशोब का ठेवायचा..
आयुष्याने भरभरून दिले असताना
जे नाही मिळाले त्याचा
हिशोब काय ठेवायचा...!!
मित्रांनी दिले आहे,
अलोट प्रेम इथे...
तर शत्रूंचा बोलण्याचा,
हिशोब काय ठेवायचा...!!!
येणारा प्रत्येक दिवस,
आहे प्रकाशमान इथे
तर रात्रीच्या अंधाराचा
हिशोब का ठेवायचा...!!
मधुर आठवणींचे क्षण
इतके आहेत आयुष्यात
तर थोड्या दुःखदायक गोष्टींचा
हिशोब काय ठेवायचा..!!
मिळाली आहेत फुले इथे, कित्येक सहृदय काढून..
मग काट्यांच्या टोचणीचा
हिशोब काय ठेवायचा..!!
चंद्राचा प्रकाश आहे, जर इतका आल्हाददायक
तर त्याबरील डागांचा...
हिशोब काय ठेवायचा...
जर आठवणीनेच होत असेल मन प्रफुल्लित....
तर भेटण्या न भेटण्याचा...
हिशोब काय ठेवायचा!!!

मोनिता दिपक घोलप

११ वी वाणिज्य (अ)

शिवकुंज २०२४-२०२५

आई एक नाव असतं
घरातल्या घरात गजबजलेलं गाव असतं
सर्वात असते तेव्हा जाणवत नाही
आता नसली कुठंच तरी नाही म्हणवत नाही

जत्रा पांगते पालं उठतात
पोरक्या जमिनीत उमाळे दाटतात
आई मनामनात तशीच ठेऊन जाते काही
जिवाचे जिवालाच कळावे असं जाते देऊन काही

आई असते एक धागा
वातीतील उजेड दाखवणारी समईतील जागा
घर उजळते तेव्हा तीचं नसतं भान
विझून गेली की अंधारात
सैरावैरा धावायलाही कमी पडतं रान

आई घरात नाही मग कुणाशी बोलतात
गोठ्यात हंबरणाऱ्या गाई ?
आई खरंच काय असते
लंगड्याचा पाय असते, वासराची गाय असते
दुधावरची साय असते, लेकराची माय असते
आई असते जन्माची शिंदोरी सरतही नाही आणि
उरतही नाही...!

पूजा विनोद डोके
११ वाणिज्य (अ)

यशवंत, कीर्तीवंत, जाणता राजा...

शिवरायांचे आठवावे रुप ।
शिवरायांचा आठवावा प्रताप ।
शिवरायांचा आठवावा साक्षेप ।

भूमंडळी ॥१॥

शिवरायांचे कैसें बोलणें ।
शिवरायांचे कैसें चालणे ।
शिवरायांची सलगी देणे ।
कैसी असे ॥२॥

सकल मुखांचा केला त्याग ।
म्हणोनि साधिजे तो योग ।
राज्यसाधनाची लगबग
कैसी केली ॥३॥

शिवरायांसी आठवावें ।
जीवित तृणवत् मानावें ।
इहलोकी परलोकी उरावे ।
कीर्तीरुपे ॥४॥

निश्चयाचा महामेरु ।
बहुत जनांसी आधारु ।
अखंड स्थितीचा निर्धारु ।
श्रीमंत योगी ॥५॥

कु. पुजा विनोद डोके,
१२ वी वाणिज्य

पाऊल पुढे टाकु की मागे ?

नवीन वळणावर आयुष्य उभे,
कळत नाही पाऊल पुढे टाकू की मागे
पुढची वाट अस्पष्ट सारी,
ढगा पलीकडची दुनियाच न्यारी
मागे मात्र सुख आहे,
जुन्या नात्यांची ऊब आहे
आशा वळणावर मन थबकले,
कळत नाही पाऊल पुढे टाकू की मागे

कु. ऋतुजा प्रदिप बोन्हाडे,
११ वी वाणिज्य (क)

शिवकुंज २०२४-२०२५

मैत्री एक अतूट नात

एक नातं जिवापलिकडचं म्हणजे 'मैत्रीचं',
ती आपुलेपणाची एक खात्री,
मैत्री असते निस्वार्थी आणि प्रेमळ,
मैत्री असते निरागस आणि सुंदर,
मैत्री असते कधी रागवणारी, चिडणारी तर कधी रुसणारी,
मैत्री असते मस्ती करणारी आणि
काही क्षणांनी एकत्र येणारी.
मैत्री असते वेळेप्रसंगी समजूत काढणारी,
तर कधी पाऊल चुकल्यावर कानाखाली मारणारी,
मैत्री असते त्रासातून जाताना साथ देणारी,
व काट्यातून चालताना पाऊलांना वाट देणारी
मैत्री असते जगण्याचा आधार,
मैत्री असते एक सुंदर प्रेमाचा सागर.
करु तरी कसं मैत्रीचं वर्णन,
तिला नाही कोणत्याच मर्यादांच बंधन !

ज्ञानेश्वरी कैलास पानसरे
१२ वी विज्ञान (ब)

ती

ती रोज झुरते, रडते
तरी पण तिच्या आयुष्यासाठी लढते.
कर्तृत्व आहे तिचे खूप मोठे,
नाव मात्र तिचे खूप छोटे
कोण आहे ती?? तीच ती 'स्त्री!'
ती असते कधी मागे न हटणारी,
प्रत्येक परिस्थितीला तोंड देणारी.
ती असते जे आहे त्यात सुखी असणारी,
ती असते नात्यांना बांधून ठेवणारी.
ती असते उत्सवात ही राब-राब राबणारी,
कुटुंबालाच स्वतःचं विश्व समजणारी.
प्रत्येक दुःख पचविण्याची शक्ती नसते पण,
दुखातही हसण्याची कला मात्र स्त्री कडेच असते.
ती म्हणजे वार नाही तर तलवार आहे,
ती म्हणजे अबला नाही तर धगधगता अंगार आहे !!

कु. ज्ञानेश्वरी कैलास पानसरे
१२ वी विज्ञान (ब)

कवीचे मन

कवीचे मन म्हणजे विचार रुपी धन
जणू काही पेनात भरलेले शब्दरुपी धन
कागदावर टिपलेले गत नी वास्तवकाळातील क्षण
कवीचे मन म्हणजे बोध आणि अबोल मनातील भावनांचे बन
कवीचे मन म्हणजे जणू काही पावसातही पडलेलं ऊन
जणू काही सांगते श्रावण सरिंची खूण
कवीचे मन म्हणजे जणू काही देव-दानवांमध्ये झालेले
समुद्रमंथन आणि समुद्रमंथन
कवीला त्या मिळालेले अमृतरुपी प्राशन
कवीच्या मनाचं व्यक्त होताना राहत नाही स्वतःवर भान
म्हणूनच तर त्याला समाजामध्ये मिळतो
साहित्यिक म्हणून सन्मान

संस्कार बाळसराफ
११ वी वाणिज्य (अ)

माझा राजा

ज्यांनी लिहीली यशाची गाथा,
तोच होता स्वराज्याचा पिता,
हाती घेउनी भवानी तलवार,
केले त्यांनी शत्रूला ठार.
होता तो एक स्वातंत्र्य सेनानी,
ज्यांनी कधी डोळ्यांत येऊ न दिलं पाणी
राजा होता तो फक्त जनतेचा,
बाप होता तो त्या अफजलाचा.
नाव होत त्यांच शिवाजी,
साथ होती त्यांना मावळ्यांची
केले ज्यांनी स्वराज्य निर्माण,
उंचवली त्यांनी मराठ्यांची मान!
शब्दही कमी पडतील असा आमचा राजा,
जिकडे पाहावे तिकडे त्यांचाच गाजा बाजा !

कु. ज्ञानेश्वरी कैलास पानसरे,
१२ वी विज्ञान (ब)

शिवकुंज २०२४-२०२५

कॉलेज कट्टा

अजूनही आठवतो तो कॉलेजचा पहिला दिवस!
 जून महिना होता, होते पावसाळी दिवस!
 सगळे अनोळखी नवीन चेहरे,
 ओळख करून घेतल्यावर जरा वाटले बरे,
 आम्ही खेड्यातल्या मुली ।
 किती होत्या दडपणाखाली ।
 त्या दिवशी मिळाल्या नवीन मैत्रिणी,
 आता फक्त आठवतात, त्या धुंद आठवणी
 मैत्रिणींच्या आठवणीने डोळ्यांत पाणी...
 येतील का पुन्हा ते दिवस परतुनी?
 भेटतील का, पुन्हा त्या प्रेमळ मैत्रिणी?
 कॉलेजमधले ते मोरपंखी दिवस
 ज्ञान मिळवण्याचे लेक्चर ऐकण्याचे दिवस
 आमचाही होता एक कॉलेजचा कट्टा
 करायचो आम्ही एकमेकींची थट्टा ।
 कधी सुखदुःख शेअर करण्याचे होते ठिकाण !
 कधी होई विचारांची देवाण-घेवाण
 कॉलेजमधले सुरुवातीचे गुलाबी दिवस
 लेक्चरला दांडी मारून, सिनेमा पाहण्याची हीस
 कधी रंगायची कवितांची मैफील...
 तर कधी आठवणींचे सल..
 मॉर्निंग वॉकची हवा होती मोकळी
 कॉलेजच्या पाठीमागे होती सुंदर टेकडी !
 कधी, लग्न ठरल्याच्या गप्पा !

तर कधी ते मोडल्याचा ठपका
 कोणाची कोणावर कशी प्रीत,
 मैत्रीच्या नात्यांची वेगळी होती रीत,
 निःस्वार्थाची होती फीत!
 मनाचा एक कोपरा अजूनही तिथे गुंतलेला...
 कॉलेजमध्ये रोज गेलेला
 मैत्रिणींनी आठवणीने फोन करणारा,
 मैत्रिणींच्या मोरपिशी स्मृती जपणारा,
 रस्त्यावरून जाताना...
 कॉलेजची इमारत पाहणारा...!

कु. श्रावणी जनार्दन सरजिने
 १२ वी बाणिज्य (अ)

जमवून बघ...

जन्माला आला आहेस
 थोडं जगून बघ,
 जीवनात दुःख खूप आहे,
 थोडं सोसून बघ!
 चिमूटभर दुःखाने कोसळू नकोस,
 दुःखाचे पहाड चढून बघ!
 यशाची चव चाखून बघ,
 अपयश येतं, निरखून बघ,
 डाव मांडणं, सोपं असतं,
 थोडं खेळून बघ!
 घरटं बांधणं सोपं असतं
 थोडी मेहनत करून बघ!
 दोन्हीतल्या वेदना झेलून बघ!
 जीण-मरण एक कोडं असतं,
 जाता-जाता एवढं सोडवून बघ!

कु. पुजा विनोद डोके
 १२ वी बाणिज्य

शिवकुंज २०२४-२०२५

मी कोण ?

मी कोण ? मी आहे तरी कोण ?
पडणाऱ्या पहिल्या पावसाचा गारवा की, खरखणारे ऊन
पहाटेच्या आदित्याची पहिली किरण की,
घोर अंधारलेला रात्रीचा काळोख...
विद्येची देवता सरस्वती मी,
धनाची लक्ष्मी मी, अन्नदात्री अन्नपूर्णा मी,
जन्मदात्री माऊली मी, स्वतः जळून प्रकाशीत करणारी,
वंशाच्या दिव्याची ज्योत मी, नवरात्रीत पुजल्या जाणारी मी,
पण असे असतानाही, आईच्या गर्भात मारली जाणारी मी
धर्मसभेत अपमानित होणारी द्रौपदी मी,
हे विसरून चालणार तरी कसे,
महिशासूरमर्दिनी दुर्गाही मीच,
स्वराज संस्थापक शिवजन्मदात्री जिजाऊ मीच,
शिवरायांच्या हातातली तळपती तलवारही मीच.....

मयुर युवराज गावडे,
११ वी विज्ञान

जागर मराठीचा

ज्ञानेश्वरांनी लिहिली ज्ञानेश्वरी
तुकोबांनी रचली गाथा
समृद्ध, संपन्न झाली
माझी मराठी भाषा
रुजवू मराठी, फुलवू मराठी
चला बोलू फक्त मराठी !
मराठी ज्ञानाची घागर,
करू मराठीचा जागर !

कु. गौरी प्रभाकर डोमसे,
१२ वी विज्ञान (ड)

महाराष्ट्राची शान

ज्ञानदेवांनी रुजवली ती भाषा मराठी
शिवरायांनी टिकवली ती संस्कृती मराठी
संतांनी वाढवली तो वाण मराठी
आमची मायबोली आमचा अभिमान मराठी
मराठी आपली मायबोली
मराठी आपला बाणा
असु दे आपल्या ध्यानीमनी
नेहमी मराठीचं म्हणा.
मराठी भाषा आमची
आहे महाराष्ट्राची शान
भजन, कीर्तन, भारूड ऐकताच
हरपून जाते भान.

प्रणव मनोज बटवाल,
११ वी विज्ञान (ड)

शिवकुंज २०२४-२०२५

Senior College Achievements in Sports
Players Selected at Inter University and Intergroup Level

Gauri Pimpale

Best Player of the year, Interuniversity - Volleyball,
Received Gold Medal at Krida Mohatsava

Pratiksha Tajane
Intergroup Volleyball

Sanika Hande
Intergroup Volleyball

Rahul Bochara
Intergroup Netball

Aditi Naykodi
Intergroup Handball

Riddhi Bopale
Intergroup Handball

Pranay Kambale
Intergroup Handball

Siddhi Bopale
Intergroup Korfball

Santosh Modi
Intergroup Korfball

Sairaj Bhagat
Intergroup Kabaddi

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

कनिष्ठ महाविद्यालय जिमखाना विभाग उल्लेखनिय कामगिरी विशेष प्राविण्य खेळाडू

श्रेयस कदम
राष्ट्रीय हॉण्डबॉल खेळाडू

संस्कार कबाडी
राज्यस्तरीय हॉण्डबॉल खेळाडू

अक्षय करवंदे
विभागीय ऑथेलेटिक्स खेळाडू

कु. ज्ञानेश्वरी सांगडे
विभागीय हॉण्डबॉल व ऑथेलेटिक्स खेळाडू

कु. ऐश्वर्या लळपे
विभागीय ऑथेलेटिक्स खेळाडू

कु. सिध्दी धीरे
विभागीय हॉण्डबॉल खेळाडू

करन नायक
विभागीय हॉण्डबॉल खेळाडू

समर्थ सरजिने
विभागीय हॉण्डबॉल खेळाडू

मयुरेश शिंदे
विभागीय हॉण्डबॉल खेळाडू

संजित शहा
विभागीय बुद्धीबळ खेळाडू

अभिजित पाटोळे
विभागीय हॉण्डबॉल खेळाडू

उदय शिंदे
विभागीय हॉण्डबॉल खेळाडू

देव जंजम
विभागीय हॉण्डबॉल खेळाडू

सोहम केदारी
विभागीय हॉण्डबॉल खेळाडू

सोहम सरजिने
विभागीय हॉण्डबॉल खेळाडू

दिपक उत्तले
विभागीय हॉण्डबॉल खेळाडू

वेदांत दामरे
विभागीय हॉण्डबॉल खेळाडू

गंधर्व सुंदले
विभागीय टेबल टेनिस खेळाडू

तनिसा बुचके
जिल्हास्तरीय ऑथेलेटिक्स खेळाडू

कु. जयश्री कोकणे
जिल्हास्तरीय हॉण्डबॉल खेळाडू

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

कनिष्ठ महाविद्यालय जिमखाना विभाग उल्लेखनिय कामगिरी

कु. रिया पुलपगार
जिल्हास्तरीय हॉकेबॉल, अंधेलॅटीक्स खेळाडू

कु. सोनल पारधी
जिल्हास्तरीय अंधेलॅटीक्स खेळाडू

कु. रुपाली खुटान
जिल्हास्तरीय अंधेलॅटीक्स खेळाडू

कु. टिगा बोन्हाडे
जिल्हास्तरीय अंधेलॅटीक्स खेळाडू

कु. आर्या चौधरी
जिल्हास्तरीय अंधेलॅटीक्स खेळाडू

कु. सुवर्णा घुटे
जिल्हास्तरीय अंधेलॅटीक्स खेळाडू

र. लोक डावखर
जिल्हास्तरीय बुध्दीबळ खेळाडू

कु. स्वानंदी कदम
जिल्हास्तरीय बुध्दीबळ खेळाडू

आदित्य पडवल
जिल्हास्तरीय बुध्दीबळ खेळाडू

कु. रोशनी जाधव
जिल्हास्तरीय हॉकेबॉल खेळाडू

कु. आकांशा काशिव
तालुकास्तरीय बॅडमिंटन खेळाडू

कु. सई हांटे वेशमुख
तालुकास्तरीय बॅडमिंटन खेळाडू

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

|| कनिष्ठ महाविद्यालय जिमखाना विभाग || सांघिक उल्लेखनिय कामगिरी

जिल्हास्तरीय ॲथलेटिक्स - मुले विजयी संघ

जिल्हास्तरीय ॲथलेटिक्स - मुली विजयी संघ

जिल्हास्तरीय हॅण्डबॉल - मुले विजयी संघ

जिल्हास्तरीय हॅण्डबॉल - मुली उपविजयी संघ

तालुकास्तरीय कबड्डी - मुली उपविजयी संघ

तालुकास्तरीय बॅडमिंटन - मुली उपविजयी संघ

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

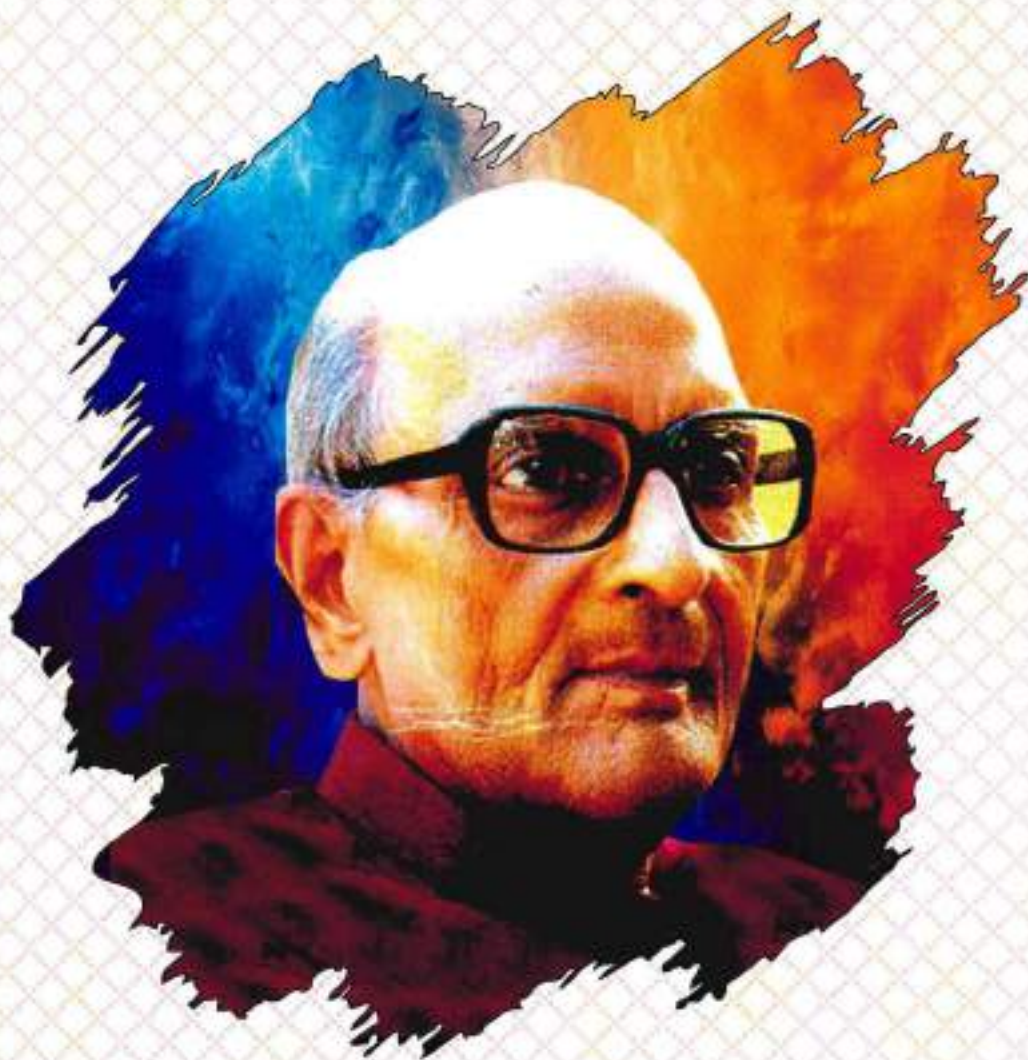
श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर

शिवकुंज

२०२४-२०२५

हिंदी विभाग

(वरिष्ठ महाविद्यालय)

‘साहित्य लोकमंगल की साधन है ।’

– रामविलास शर्मा

प्रा. रेखा गायकवाड

शिवकुंज २०२४-२०२५

अंतरंग

गद्य विभाग

अ.क्र.	विषयाचे नाव	विद्यार्थ्याचे नाव	वर्ग	
१.	जुन्नर तहसील पर्यटन	संकलन- प्रियंका विनायक गायकवाड	एफ.वाय.बी.ए.	४३
२.	शायरी के प्रकार	संकलन- पवित्रा अर्जुन साळवे	एफ.वाय.बी.ए.	४३
३.	प्रेरणादायक कहानी - कुंदन काका की कुल्हाड़ी	संकलन - प्रियंका विनायक गायकवाड	एफ.वाय.बी.ए.	४४
४.	रोजगार संधी के प्रकार	संकलन- पवित्रा अर्जुन साळवे	एफ.वाय.बी.ए.	४५
५.	वर्तमान में हिंदी का महत्त्व	कस्तुरी बाळासाहेब देवाडे	टी.वाय.बी.ए.	४६
६.	दोस्ती	संकलन- सिद्धी गोमाजी तलाडे	टी.वाय.बी.कॉम.	४७
७.	सपने	लक्ष्मी बाळू काळे	एस.वाय.बी.ए.	४७
८.	नारी ने रण संभाला है...	संकलन- कस्तुरी बाळासाहेब देवाडे	टी.वाय.बी.ए.	४७
९.	लम्हे जिंदगी के	लक्ष्मी बाळू काळे	एस.वाय.बी.ए.	४७
१०.	हनुमान चालिसा	संकलन- विनायक भगत	एस.वाय.बी.ए.	४८

शिवकुंज २०२४-२०२५

जुन्नर तहसिल पर्यटन

प्रियंका विनायक गायकवाड, एफ.वाय.बी.ए.

जुन्नर तहसिल भारतीय राज्य महाराष्ट्र में पुणे जिले का एक उत्तरी तहसिल है। यह क्षेत्र क्रमशः लेण्याद्री और ओझर में दो अष्टविनायक मंदिरों के लिए प्रसिद्ध है। जुन्नर तहसिल में शिवनेरी किला, जी. एम. आर. टी. (खोडद) और आर्वी में विक्रम साराभाई अर्थ स्टेशन का घर भी है। प्रसिद्ध मंदिरों में से एक चार दीवारी वाला शहर शामिल है।

१२वीं शताब्दी के संत ज्ञानेश्वर के अनुरोध पर वेदों का पाठ जिस ढंग से की मुख से हुआ उस ढंग से की समाधि आले गाँव में है। पांच मुख्य बांधों के नाम येडगांव, पिंपलगॉवजोगा, माणिकडोह, चिल्हेवाडी और वडज है।

नानेघाट नामक एक प्राचीन स्थान यहाँ है। यह ऐतिहासिक साक्ष्यों के लिए जाना जाता है। जो गुफाओं की दीवारों पर ब्राह्मी लिपि में लिखे गए थे। दरिया घाट जुन्नर से २१ किमी दूर है।

जुन्नर भारतीय राज्य महाराष्ट्र के पुणे जिले का एक शहर है। इस शहर का इतिहास पहली सहस्राब्दी से जुड़ा हुआ है। जुन्नर शहर में पास ही शिवनेरी किला मराठा साम्राज्य के संस्थापक मराठा राजा श्री शिव छत्रपती शिवाजी महाराज की जन्मस्थली है।

९ जनवरी २०१८ को महाराष्ट्र सरकार द्वारा जुन्नर को पुणे जिले का पहला पर्यटन तहसील घोषित किया गया।

जुन्नर तहसील के अंतर्गत शिवनेरी किला, जीवधन किला, हडसर किला, गुफा मंदिर, सौदागर गुम्बज, यवन शिलालेख, कृषि पर्यटन केंद्र भी है।

जुन्नर के आसपास बौद्ध गुफाओं का स्थान है, कुल मिलाकर जुन्नर के आसपास की पहाड़ियों में २२० से अधिक व्यक्तिगत रॉक-कट गुफाएँ स्थित हैं। जुन्नर तहसील में भारत में सबसे बड़ी और सबसे लंबी गुफा खुदाई है। गुफाओं में सबसे प्रसिद्ध लेण्याद्री परिसर है।

यह लगभग ३० रॉक-कट ज्यादातर बौद्ध गुफाओं की एक श्रृंखला का प्रतिनिधित्व करता है। गुफा ७ एक प्रसिद्ध हिंदू मंदिर है जो भगवान गणेश को समर्पित है। यह अष्टविनायक मंदिरों में से एक है, जो महाराष्ट्र के आठ प्रमुख गणेश मंदिरों का एक समूह है। छब्बीस गुफाओं को व्यक्तिगत रूप से क्रमांकित किया गया है।

गुफाएँ दक्षिण की ओर हैं और पूर्व से पश्चिम तक क्रमिक रूप से क्रमांकित हैं। गुफा ६ और १४ चैत्य गुह (चैपल) हैं, यहाँ कई चट्टान से बने पानी के कुंड भी हैं उनमें से दो पर शिलालेख हैं। सभी गुफाएँ हीनयान बौद्ध धर्म से उत्पन्न हुई हैं।

शायरी के प्रकार

शायरी के कई प्रकार होते हैं, जिनमें से कुछ प्रमुख प्रकार निम्नलिखित हैं।

१. गजल - गजल एक प्रकार की शायरी है जिसमें प्रेम, दर्द, और जीवन के अनुभवों को व्यक्त किया जाता है।
२. नज्म - नज्म एक प्रकार की शायरी है। जिसमें एक विशिष्ट विषय या विचार को व्यक्त किया जाता है।
३. कतआ - कतआ एक प्रकार की शायरी है जिसमें एक छोटी सी कविता या शायरी को व्यक्त किया जाता है।
४. दोहा - दोहा एक प्रकार की शायरी है जिसमें एक पंक्तियों में एक विचार या भावना को व्यक्त किया जाता है।
५. शेर - शेर एक प्रकार की शायरी है। जिसमें एक पंक्ति में एक विचार या भावना को व्यक्त किया जाता है।
६. मुत्कक - मुत्कक एक प्रकार की शायरी है। जिसमें एक विचार या भावना को व्यक्त करने के लिए कोई विशिष्ट रूप या पैटर्न नहीं होता है।
७. हाइकु - हाइकु एक प्रकार की शायरी है। जिसमें तीन पंक्तियों में एक विचार या भावना को व्यक्त किया जाता है।
८. लघु कविता - लघु कविता एक प्रकार की शायरी है जिसमें एक छोटी सी कविता या शायरी को व्यक्त किया जाता है।

संकलन : पवित्रा अर्जुन साळवे

एफ.वाय.बी.ए.

शिवकुंज २०२४-२०२५

प्रेरणादायक कहानी कुंदन काका की कुल्हाड़ी

प्रियंका विनायक गायकवाड, एफ.वाय.बी.ए.

कुंदन काका एक फैक्ट्री में पेड काटने का काम करते थे, फैक्ट्री मालिक उनके काम से बहुत खुश रहता और हर एक नए मजदूर को उनकी कुल्हाड़ी चलाने को कहता। यही कारण था कि ज्यादातर मजदूर उनसे जलते थे।

एक दिन जब मालिक काका के काम की तारीफ कर रहे थे तभी एक नौजवान हट्टा-कट्टा मजदूर सामने आया और बोला, मालिक! आप हमेशा इन्हीं की तारीफ करते हैं, जबकि मेहनत तो हम सब करते हैं। बल्कि काका तो बीच-बीच में आराम भी करने चले जाते हैं, लेकिन हम लोग तो लगातार कड़ी मेहनत करके पेड काटते हैं।

इस पर मालिक बोले, 'भाई! मुझे इससे मतलब नहीं है कि कौन कितना आराम करता है, कितना काम करता है, मुझे तो बस इससे मतलब है कि दिन के अंत में किसने सबसे अधिक पेड काटे और इस मामले में काका आप सबसे २-३ पेड आगे ही रहते हैं। जबकि उनकी उम्र भी हो चली है।'

मजदूर को ये बात अच्छी नहीं लगी।

वह बोला-

अगर ऐसा है तो क्यों न कल पेड काटने की प्रतियोगिता हो जाए, कल दिन भर में जो सबसे अधिक पेड काटेगा वही विजेता बनेगा।

मालिक तैयार हो गए!

अगले दिन प्रतियोगिता शुरू हुई। मजदूर बाकी दिनों की तुलना में इस दिन अधिक जोश में थे और जल्दी-जल्दी हाथ चला रहे थे।

लेकिन कुंदन काका को तो मानो कोई जल्दी न हो वे रोज की तरह आज भी पेड काटने में जुट गए।

सबने देखा कि शुरू के आधा दिन बीतने तक काका ने

४-५ ही पेड काटे थे जबकि और लोग ६-७ पेड काट चुके थे। लगा कि आज काका हार जायेंगे। ऊपर से रोज की तरह वे अपने समय पर एक कमरे में चले गए जहाँ वो रोज आराम करने जाया करते थे। सबने सोचा कि आज काका प्रतियोगिता हार जायेंगे। बाकी मजदूर पेड काटते रहे, काका कुछ देर बाद अपने कंधे पर कुल्हाड़ी टाँगे लौटे और वापस अपने काम में जुट गए। तब समय पर प्रतियोगिता खत्म हुई। अब मालिक ने पेडों की गिनती शुरू की बाकी मजदूर तो कुछ खास नहीं कर पाए थे लेकिन जब मालिक ने उस नौजवान मजदूर के पेडों की गिनती शुरू की तो सब बड़े ध्यान सुनने लगे....१-२-३-४-५-६-७-८-९-१० और ये ११। और आखिरी में ये बारहवां पेड.....मालिक ने खुशी से ऐलान किया..

कुंदन काका प्रतियोगिता जीत चुके थे। उन्हें १००० रुपये इनाम में दिए गए। तभी उस हारे हुए मजदूर ने पूछा काका, मैं अपनी हार मानता हूँ। लेकिन कृपया ये तो बताइये कि आपकी शारीरिक ताकत भी कम है और ऊपर से आप काम के बीच आधे घंटे विश्राम भी करते हैं। फिर भी आप सबसे अधिक पेड कैसे काट लेते हैं?

इस पर काका बोले -

बेटा बड़ा सीधा सा कारण है इसका जब मैं आधे दिन काम करते आधे घंटे विश्राम करने जाता हूँ तो उस दौरान मैं अपनी कुल्हाड़ी की धार तेज कर लेता हूँ, जिससे बाकी समय में मैं कम मेहनत के साथ तुम लोगों से अधिक पेड काट पाता हूँ।

सभी मजदूर आश्चर्य में थे कि सिर्फ थोड़ी देर धार तेज करने से कितना फर्क पड़ जाता है। दोस्तों, आप जिस क्षेत्र में भी हो.... आपकी योग्यता आपकी कुल्हाड़ी है जिससे आप अपने पेड काटते हैं.... यानी अपना काम पूरा करते हैं। शुरू में आपकी कुल्हाड़ी जितनी भी तेज हो समय के साथ उसकी धार मंद पड़ती जाती है।

शिवकुंज २०२४-२०२५

उदाहरण के लिए भले ही आप कम्प्यूटर साइंस के अग्रणी रहे हों लेकिन अगर आप नयी तकनीक, नयी भाषा नहीं सीखेंगे तो कुछ ही सालों में आप पुराने हो जायेंगे आपकी धार मंद पड़ जायेगी।

इसलिए हर एक व्यक्ति को कुंदन काका की तरह समय समय पर अपनी धार तेज करनी चाहिए। अपने उद्योग से जुड़ी नयी बातों को सीखना चाहिए, नयी विधि को प्राप्त करना चाहिए, नयी विधि को प्राप्त करना चाहिए और तभी सैंकड़ों हजारों लोगों के बीच अपनी अलग पहचान बना पायेंगे, आप अपने क्षेत्र के विजेता बन पायेंगे।

कहते हैं कि इस कहानी से और भी कई बातें सीखने को मिलती है।

१. लगातार सीखते रहना जरूरी है - जैसे कुंदन काका समय निकालकर कुल्हाड़ी की धार तेज करते थे, वैसे ही हमें भी अपने ज्ञान और कौशल को अपडेट करते रहना चाहिए।

२. सिर्फ मेहनत नहीं, स्मार्ट, वर्क भी जरूरी है- कड़ी मेहनत तब और असरदार होती है जब उसमें सही रणनीति जुड़ी हो।
३. आराम करना समय की बर्बादी नहीं, बुद्धिमानी है-कुंदन काका जैसे समझदार लोग जानते हैं कि थोड़ा रुककर खुद को बेहतर बनाना कितना आवश्यक है।
४. धैर्य और अनुशासन का महत्त्व-काका ने बिना किसी दिखावे या धमंड के अपना काम किया और शांति से प्रतियोगिता भी जीत ली।
५. योग्यता और अनुभव का सम्मान करें - युवा जोश महत्त्वपूर्ण है, लेकिन अनुभवी लोगो की समझ और परिपक्वता कई बार ज्यादा काम आती है।
- * सार - सिर्फ तेजी से काम करना ही सफलता की गारंटी नहीं है, सही तरीके से, निरंतर खुद को निखारते हुए काम करना असली कुंजी है।

रोजगार संधी के प्रकार

१. सरकारी नौकरी - सरकारी नौकरी एक सुरक्षित और सम्मानजनक रोजगार का विकल्प है।
२. निजी क्षेत्र में नौकरी - निजी क्षेत्र में नौकरी एक आकर्षक और चुनौतीपूर्ण रोजगार का विकल्प है।
३. स्व-रोजगार - स्व-रोजगार एक व्यक्ति को अपने सपनों को पूरा करने और अपने जुनून को व्यवसाय में बदलने का अवसर प्रदान करता है।
४. फ्रीलांसिंग - फ्रीलांसिंग एक व्यक्ति को अपनी क्षमताओं और कौशल का उपयोग करके परियोजनाओं पर काम करने का अवसर प्रदान करता है।

रोजगार संधी के लिए आवश्यक कौशल :

१. संचार कौशल - संचार कौशल एक व्यक्ति को अपने विचारों और अवधारणाओं को प्रभावी ढंग से व्यक्त करने में मदद करता है।
२. समस्या - समाधान कौशल - समस्या-समाधान कौशल एक व्यक्ति को चुनौतीपूर्ण स्थितियों में समस्याओं का समाधान करने में मदद करता है।

३. नेतृत्व कौशल - नेतृत्व कौशल एक व्यक्ति को टीम का नेतृत्व करने और लक्ष्यों को प्राप्त करने में मदद करता है।

* रोजगार संधी के लिए आवश्यक शिक्षा और प्रशिक्षण :

१. शैक्षिक योग्यता - शैक्षिक योग्यता एक व्यक्ति को रोजगार के अवसरों के लिए आवश्यक कौशल और ज्ञान प्रदान करती है।
२. प्रशिक्षण और विकास - प्रशिक्षण और विकास एक व्यक्ति को नवीनतम तकनीकी और प्रवृत्तियों के साथ अद्यतन रहने में मदद करता है।
३. प्रमाणीकरण और लाइसेंस - प्रमाणीकरण और लाइसेंस एक व्यक्ति को विशेष क्षेत्रों में विशेषज्ञता का प्रदर्शन करने में मदद करता है।

पवित्रा अर्जुन साळवे
एफ.वाय.बी.ए.

शिवकुंज २०२४-२०२५

हिंदी

लिखें. पढ़ें. बोलें. गर्व करें.

वर्तमान में हिंदी का महत्त्व

कस्तुरी बाळासाहेब देवाडे, टी.वाय.बी.ए.

एक भाषा के रूप में हिंदी न केवल भारत की पहचान है बल्कि यह हमारे जीवन का प्रमाण संस्कृति एवं संस्कारों का सच्चा संवाहक, उपदेशक और परिचय भी है। बहुत सरल, सहज भाषा होने के साथ हिंदी विश्व की संभावना सबसे वैज्ञानिक भाषा है, जिसे दुनिया भर में समझने वाले, बोली जानेवाली और सहज भाषावाले बहुत बड़ी संख्या में मौजूद है। यह विश्व की तीसरी सबसे बड़ी बोली जानेवाली भाषा है जो हमारे परम आदर्श ज्ञान, प्राचीन सभ्यता और आधुनिक प्रगति के बीच एक सेतु भी है। हिंदी भारत संघ की राजभाषा के साथ-साथ उत्तर-पश्चिमी राज्यों और तीन संघों की भी प्रमुख, राजभाषाएँ हैं। संविधान की आठवीं अनुसूची में अन्य इक्कीस समुह के साथ हिंदी का एक विशेष स्थान शामिल है।

देश में प्रौद्योगिकी और आर्थिक समृद्धि के साथ-साथ अंग्रेजी पूरे देश पर हावी हो रही है। हिंदी देश की राजभाषा के बावजूद आज हर जगह अंग्रेजी का होना अनिवार्य है। हिंदी जानने वाले भी हिंदी में बोलते हैं। पढ़ने या काम करने में लग जाते हैं। इसलिए सरकार का प्रयास है कि हिंदी के वोग के लिए मॉनटिन तैयार किया जाए।

राजभाषा हिंदी के विकास के लिए राजभाषा विभाग का गठन किया गया है। भारत सरकार का, राजभाषा विभाग इस दिशा में, प्रयासरत हैं कि केंद्र सरकार के विदेश मंत्रालय में अधिक से अधिक कार्य हिंदी में हो। इसी कड़ी में राजभाषा विभाग द्वारा वर्ष १४ सितंबर को हिंदी दिवस समारोह का आयोजन किया जाता है।

१४ सितंबर, १९४९ का दिन आजाद भारत के इतिहास में बहुत महत्वपूर्ण है। इसी दिन संविधान सभा ने हिंदी को संघ की राजभाषा के रूप में स्वीकार किया था। इस निर्णय को महत्त्व देने के लिए और हिंदी के प्रयोग को अपनाने के लिए वर्ष १९५३ के बाद हर वर्ष १४ सितंबर को हिंदी दिवस मनाया जाता है।

१४ सितंबर, २०१७ को राजभाषा विभाग द्वारा नई दिल्ली के विज्ञान भवन में हिंदी दिवस समारोह का आयोजन किया गया। इस अवसर पर सनातनी कोविन्द ने देश भर के विभिन्न मंत्रालयों, विभिन्न देशों के प्रमुखों को राजभाषा कार्यान्वयन में प्रकाशित किया। इस पर उन्होंने, कहा, हिंदी अनुवाद की नहीं बल्कि संवाद की है। किसी भी तरह की हिंदी या मूल विचारधारा की भाषा है। मेरे लिए इस बात का अवसर है कि आज सरकार के कर्मचारियों और राष्ट्रीय भौतिक पुस्तक लेखन के लिए पुरस्कार मिले हैं।

हर जमाना अपने-अपने ढंग से कामयाब लोग तैयार करता है।

- मुक्तिबोध

दोस्ती

किसी के लिए एहसास है
किसी के लिए विश्वास है
किसी के लिए बस आस है
पर मेरे लिए दोस्ती का मतलब ही खास है ।
दोस्ती है, तो बचपन है
यादें हैं, मुलाकाते हैं
मुस्कुराहटों की बरसाते हैं ।
शिकायतों की बाते हैं ।
मेरे लिए दोस्ती हर दिल का किस्सा है ।
किसी के लिए निःस्वार्थ है
किसी के लिए ये स्वार्थ है
किसी के लिए ये जीवन भर का साथ है ।
पर मेरे लिए दोस्ती, जिन्दगी का
अनमोल हिस्सा है,
मेरे लिए दोस्ती दिल से दिल का रिश्ता है ।

सिद्धी गोमाजी तलांडे
टी.वाय.बी.कॉम.

सपने

हर किसी को नहीं आते
बेजान बारूद के कणों में
सोई आग के सपने नहीं आते
बढ़ी के लिए उठी हुई
हथेली को पसीने नहीं आता
शेल्फों में पड़े
इतिहास के ग्रंथों को सपने नहीं आते
सपनों के लिए लाजमी है
झेलनेवाले दिलों का होना
नींद की नजर होनी लाजमी है
सपने इसलिए हर
किसी को नहीं आते
... पाश

लक्ष्मी बाळू काळे
एस.वाय.बी.ए.

नारी ने रण संभाला है...

देखो, तप-तप के शोलों पे
ये जल बन गया ज्वाला है ।
छोड़ के झूठे रीत-रिवाज
धुंधट से मूँह निकाला है ।
तोड़ के बेडियाँ सदियों की
अब नारी ने रण संभाला है ।
छोड़ श्रृंगार, रस की बातें
शक्ति ने उठाया भाला है ।
मिला कंधे से कन्धा नर के
हर विपदा से बाहर निकाला है ।
तोड़ के बेडियाँ सदियों की
अब नारी ने रण संभाला है ।
जीत लिया जमीं से नभ तक
इतिहास नया रच डाला है ।
निकल कर खुले गगन में
पहना विजय श्री माला है ।
तोड़ के बेडियाँ सदियों की
अब नारी ने रण संभाला है ।

कस्तुरी बाळासाहेब देवाडे
टी.वाय.बी.ए.

लम्हे जिंदगी के

जिंदगी तेरी किताबों के पन्ने महफूज रहे....
लफज धुंधले पड़ गये....
मगर हम पढ़ने को मजबूर रहे...
जिस-जिस पन्ने को मोड़ के रखा हमने...
वापस खोल के देखा आज...
वही पन्ने चूरचूर रहे...
किसी का रास्ता बन रहे हो।
तो क्या गलत है ।
किसी का कुछ दुःख कम कर रहे हो
तो क्या गलत है ।
किसी के दुःख में अगर तुम साथ हो
तो क्या गलत है ।

लक्ष्मी बाळू काळे
एस.वाय.बी.ए.

हनुमान चालीसा

हनुमान चालीसा की ये पंक्ति हम सबने पढ़ी है-

“राम रसायण तुमरे पासा...”

लेकिन क्या हमने कभी ये सोचा है कि इसका मतलब कितना गहरा है?

“राम रस” का अर्थ सिर्फ भक्ति नहीं है। ये कोई मीठा गीत नहीं है कोई भावुक भजन नहीं है।

ये वह अमृत है जो आदमी को साधारण से असाधारण बना देता है।

जो कमजोर हाथों को भी पर्वत उठाने की ताकत दे देता है, जो डरते हुए दिल को भी अजेय बना देता है।

“राम रस” मतलब -

राम जैसा चरित्र, राम जैसी मर्यादा, राम जैसा धैर्य, राम जैसा त्याग, राम जैसी करुणा, राम जैसा कर्तव्य, राम जैसा विश्वास।

और “रस” मतलब - वो भाव, वो ऊर्जा, वो शक्ति जो आत्मा के भीतर उतर जाती है।

और हनुमान? उनके पास ये पूरा खज़ाना था। इसलिए वो सिर्फ शक्तिशाली नहीं थे, वे अजेय थे।

इसलिए नहीं क्योंकि उनके पास ताकत थी बल्कि इसलिए क्योंकि उनके पास राम का रस था।

राम का नाम सिर्फ उनकी जिह्वा पर नहीं था, उनकी आत्मा में था।

इसलिए जब समुद्र सामने आया, वह डरे नहीं।

इसलिए जब पहाड़ उठाना पड़ा, कंधा कांपा नहीं।

इसलिए जब पूरी दुनिया विरोध में खड़ी थी, हनुमान अकेले खड़े रहे।

क्योंकि जब दिल में राम बस जाते हैं, तो डर की जगह विश्वास ले लेता है,

कमजोरी की जगह साहस और हार की जगह विजय।

क्या हमारे भीतर भी “राम रस” है? या हम बस भागदौड़ में, चिंता में, डर में जी रहे हैं?

हम भी हनुमान बन सकते हैं, अगर हम रामजी जैसा सच्चापन सीख लें,

राम जैसा धैर्य अपना लें, राम जैसा कर्तव्य अपने जीवन का आधार बना लें।

तब हम भी -

- अपने जीवन की लंका जीत लेंगे,
- अपने डर का समुद्र पार कर लेंगे,
- अपनी असफलता का पर्वत उठा फेंकेंगे।

क्योंकि जब जीवन में राम का रस आ जाता है, तो जीवन संघर्ष नहीं, साधना बन जाता है।

अगर आज तुम टूटे हो, थके हो, बिखरे हो तो याद रखना - तुम अकेले नहीं हो। तुम कमजोर नहीं हो।

तुम खत्म नहीं हो। तुम्हारे भीतर भी वही हनुमान है, बस जागने का इंतज़ार कर रहा है।

बस दिल से एक बार पुकारो - राम को-मर्यादा को-विश्वास को।

और देखना तुम्हारे भीतर ऐसा साहस उठेगा कि खुद तुम्हें अपने आप पर गर्व होगा।

हनुमान चालीसा की ये पंक्ति हमें यही सिखाती है कि ताकत शरीर से नहीं मिलती, ताकत आस्था और चरित्र से मिलती है।

राम का रस जिसको मिल जाए वो हारा नहीं करता, वो झुका नहीं करता, वो टूटता नहीं, वो इतिहास बनाता है।

विनायक भगत

एस.वाय.वी.ए.

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर

शिवकुंज

२०२४-२०२५

हिंदी विभाग

(कनिष्ठ महाविद्यालय)

‘चाहे कितना भी हो घनघोर अंधेरा छाया
आस रखना कि किसी रोज उजाला होगा
रात की कोख ही से सुबह जनम लेती है।’

प्रा. विकास पांडुरंग बाघमारे

शिवकुंज २०२४-२०२५

अंतरंग

गद्य विभाग

अ.क्र.	विषयाचे नाव	विद्यार्थ्याचे नाव	वर्ग	
१.	सामाजिक परिवर्तन और भारतीय नारी	वैष्णवी अंकुश मानकर	११ वी कला ब	४९

पद्य विभाग

अ.क्र.	विषयाचे नाव	विद्यार्थ्याचे नाव	वर्ग	
१.	बक्त नहीं	कु. शर्वरी बाळू शिंगाडे	११ वी कला अ	४९
२.	दुनिया	कु. वैष्णवी उल्हास जाधव	११ वी कला क	४९
३.	दोस्त	कु. शर्वरी गणपत थोरात	१२ वी वाणिज्य ड	५०
४.	हमारा कॉलेज	कु. भाग्यश्री गाडवे	१२ वी वाणिज्य ड	५०
५.	जीवन	समर्थ विक्रम ठमाले	११ वी विज्ञान अ	५१
६.	शेर शाहरी	असिम फैसल सय्यद	११ वी कला अ	५१
७.	हम सब मुमन एक उपवन के	कु. ऋतुजा प्रदिप बोन्हाडे	११ वी वाणिज्य क	५१
८.	मेरा देश : भारत	कु. वैष्णवी नानाभाऊ भोर	११ वी कला अ	५२

सामाजिक परिवर्तन और भारतीय नारी

प्राचीन युग में नारी को उच्च आदर और सम्मान की दृष्टि से देखा जाता था। पत्नी की उपस्थिति के बिना पति कोई यज्ञ अनुष्ठान नहीं कर सकते थे। दोनों को समान अधिकार प्राप्त थे। उसे पुरुषों के समान शिक्षा की स्वतंत्रता थी। जीवनरूपी संग्राम के लिए उसे भी तैयार किया जाता था। स्वयंवर की परम्परा के माध्यम से लड़कियों को विवाह के लिए स्वयंवर चुनने का अधिकार दिया जाता था।

हमारे इतिहास में कई ऐसी नारियों का उल्लेख है, जिन्होंने कला और साहित्य के क्षेत्र में नाम कमाया, गार्गी और लोमुद्रा ऐसी ही दो नारियाँ हैं। हमारे प्राचीन साहित्य में शैक्षिक और दार्शनिक वाद-विवाद में स्त्रियों की सक्रिय भागीदारी का उल्लेख है। कुछ में तो पुरुषों के ऊपर अपने वर्चस्व को स्थापित किया था।

श्रीमती गांधी ने संपूर्ण विश्व में एक सफल राजनीतिज्ञ के रूप में नाम कमाया। १६ वर्षों तक उन्होंने भारत के प्रधानमंत्री पद को गौरवान्वित किया। इस प्रकार आज की नारी न केवल अपने और अपने परिवार के दायित्वों को कुशलता से निभाने में सफल है, बल्कि संपूर्ण देश और विश्व के कल्याण में भी योगदान दे सकती है।

वर्तमान भारत के निर्माण में स्त्रियों की महत्वपूर्ण भूमिका है। राष्ट्रीय विकास के सामाजिक, आर्थिक, राजनीतिक दायित्वों को महिलाएँ पुरुषों के कंधे से कंधा मिलाकर निभा रही हैं। जीवन के प्रत्येक क्षेत्र में उन्होंने अपनी प्रतिभा का परिचय दिया है। वह दिन दूर नहीं जब भारतीय नारी पाश्चात्य नारी के समान उन्नति कर लेगी और अपने प्राचीन गौरव को प्राप्त करने में सफल हो जाएगी।

वही सफल होता है जिसे उसका काम उसे निरंतर आनंद देता है।

संकलन - कु. वैष्णवी अंकुश मानकर
११ वी कला (ब)

वक्त नहीं

हर खुशी है, लोगों के दामन में,
पर ए हँसी के लिए वक्त नहीं ॥

दिन-रात दौड़ती दुनियाँ में,
जिंदगी के लिए ही वक्त नहीं ॥

माँ की लोरी का एहसास तो है,
पर माँ को माँ कहने का वक्त नहीं ॥

सारे रिश्तों को तो हम मार चुके,
अब उन्हें दफनाने का भी वक्त नहीं ॥

सारे नाम मोबाईल में हैं,
पर दोस्ती के लिए वक्त नहीं ॥

गैरों की क्या बात करें,
जब अपनों के लिए ही वक्त नहीं ॥

आँखों में है निंद भरी,
पर सोने के लिए वक्त नहीं ॥

दिल है गमों से भरा हुआ
पर रोने के लिए वक्त नहीं ॥

कु. शर्वरी बाळू शिंगाडे
११ वी कला (अ)

दुनिया

दुनिया ये दुनिया कैसी है।
बस दुनिया चंद लोगों के रहने जैसी है।

न कोई चैन से देता है जीने।

दुनिया से परेशान लोग जाते हैं मरने।
क्या यह रीत दुनिया की चलती रहेगी।

दुनिया ये दुनिया ही रहेगी।

न किसी को देख सकती है हँसते।

और नाही किसी को रोते।

क्या कोई बंद करेगा दुनिया की जबान
लगता है सभी हो गये हैं बे-जबान

कु. वैष्णवी उल्हास जाधव
११ वी कला (क)

शिवकुंज २०२४-२०२५

दोस्त

एक दोस्त ऐसा हुआ करें
जो सिर्फ मेरा हुआ करे....

मैं रोऊँ तो हंसाया करें
मैं रुटूँ तो मनाया करे....

बदला कर नित नए मशगलों में
वो नाज मेरे उठाया करें....

वो भूल जाए नाम मेरा
मुझे फर्जी नामों से बुलाया करे....

मेरी हर खुशी में शामिल हो
मेरी शारत पे मुस्कराया करे....

उसे कमी महसूस हो मेरी
मुझे भी वो याद आया करें...

उदासी पर मुझे हँसा कर
आंखों से नमी चुराया करें...

मेरी अक्सर नादानियों पे वो
मुझे अधिकार से डराया करें...

एक दोस्त ऐसा हुआ करें
जो सिर्फ मेरा हुआ करे....

कु. शर्वरी गणपत थोरात
१२ वी बाणिज्य (ड)

हमारा कॉलेज

ताज जैसा प्यारा प्यारा
कॉलेज एक हमारा है ।

मिलके सबने खुब इसे
प्यार से सर्वाँरा है ।

हमारे शिव छत्रपती कॉलेज का
हर कोई दिवाना है ।

ऊँची शिक्षा देकर इसने
हमको चलना सिखाया है ।

हर क्षेत्र में उन्नति से
नाम इसने बढ़ाया है ।

ऊँचे विचार देकर इसने
चाँद पर जाना सिखाया है ।

सबसे ऊँचा होने का
सम्मान इसने पाया है ।

हमको उन्नत बनाकर
नया सवेरा दिखाया है ।

आज हमारा शिव छत्रपती कॉलेज
चमकता एक सितारा है ।

सम्मान इसको मिलते रहे
यही हमारा नारा है ।

बुराईयों से लडना भी
इसने हमें सिखाया है ।

ताज जैसा प्यारा प्यारा
कॉलेज एक हमारा है ।

कु. भाग्यरथी गाढवे
१२ वी बाणिज्य (ड)

जीवन

आप साँस ले एक ओझल सी,
और तीव्र स्पंदनो के दास हो हम
पुनः यह अनुभूति हो...
कि यह जीवन भी क्या जीवन?
प्रिये, यह जीवन भी क्या जीवन?
जिसमें एकसंग न हो हम!

आपकी एकमात्र दृष्टि,
और रसधारा से बहते हैं हम!
विस्मृत हो जाते हैं सारे गम!
पुनरपि स्व-चेतना से ही
बिलग हो जाते हैं हम!

पुनः स्वयं से मिलते हैं हम!
किंतु, धरा रह जाता है यह संगम,
सहम जाते हैं हम
और छा जाता है....
एक विवेकहीन तम!

समर्थ विक्रम ढमाले
११ वीं विज्ञान (अ)

शेर-शायरी

दिये जलते हैं, फूल खिलते हैं
आप जैसे माँ-बाप
नसीब वालों को मिलते हैं।
कौन किसका दोस्त होता है?
कौन किसका प्यार होता है?
बन जाते हैं रिश्ते-नाते
जहाँ जिसका नशीब होता है।

माँ-बाप-भाई-बहन
ये रिश्ते तो भगवान बनाता है।
लेकिन दोस्ती का एक ऐसा रिश्ता है,
जो इन्सान खुद बनाता है।

आसिम फैसल सय्यद
११ वीं कला (अ)

हम सब सुमन एक उपवन के।

हम सब सुमन एक उपवन के।
एक हमारी धरती सबकी।
जिसकी मिट्टी में जन्मे हम।
मिली एक ही धूप हमें है।
सींचे गए एक जल से हम।
पले हुए हैं झूल-झूल कर।
पलनों में हम एक पवन के।
हम सब सुमन एक उपवन के॥
रंग रंग के रूप हमारे।
अलग-अलग हैं क्यारी-क्यारी।
लेकिन हम सबसे मिलकर ही।
इस उपवन की शोभा सारी।
एक हमारा माली हम सब।
रहते नीचे एक गगन के।
हम सब सुमन एक उपवन के॥

कु. ऋतुजा प्रदिप बोन्हाडे
११ वीं वाणिज्य (क)

शिवकुंज २०२४-२०२५

मेरा देश : भारत

हमारा देश भारत है। जहाँ लगभग १ अरब से भी ज्यादा लोग रहते हैं। विश्व में चीन के बाद हमारे देश की जनसंख्या का दूसरा स्थान है। आज विश्व का हर सातवां व्यक्ति भारतीय है। भारत की सीमा तीन ओर से समुद्र से घिरी है, एक ओर हिमालय है, तो एक ओर पाकिस्तान है।

भारत एक महान विसद अद्भुत देश है। विश्व के सभी प्रमुख धर्मों के लोग यहां रहते हैं। हिन्दू, बौद्ध, जैन, सिक्ख आदि धर्मों का तो यहीं जन्म हुआ है। अनेकता में एकता, भारत का विलक्षण उदाहरण है। उत्तर में कश्मीर से दक्षिण में कन्याकुमारी तक और पश्चिम में गुजरात से पूर्व में असम तक भारत की सीमा है। उत्तर में पर्वतराज हिमालय शान से खड़ा है। इसकी चोटियां विश्व की सबसे ऊँची चोटियां हैं। ये सदा हिम से अलंकृत रहती हैं। इसके नीचे विशाल सागर हैं। इसके हैं अंदर महान नदियों का विस्तृत जाल है। यहाँ सभी तरह की जलवायु पायी जाती हैं।

भारत में सभी धर्म के लोग आपस में मिलजुल कर रहते हैं और सभी त्यौहार एक साथ मनाते हैं। यहां सभी लोग चाहे किसी भी धर्म या प्रदेश या जाति के हों, वे मिल कर रहते हैं।

भारत का इतिहास भी बड़ा प्राचीन है। सिंधु घाटी की सभ्यता और रामायण काल से लेकर अब तक हजारों वर्षों का इसका इतिहास है। प्राचीन काल में यह सोने की चिड़िया कहलाता था। आज यह प्रगति की राह पर आगे बढ़ रहा है। भारत में अनेक महान विभूतियों का जन्म हुआ है। प्राचीन समय में गौतम बुद्ध, राम, कृष्ण, महावीर हुये तो वर्तमान में महात्मा गांधी। इन्होंने देश की जनता का आदर, सम्मान किया और सदैव विकास की राह पर चलने का उपदेश दिया।

भारत आज महाशक्ति के रूप में जाना जाता है। हमें अपने देश, उसकी सभ्यता पर गर्व है।

कु. वैष्णवी नानाभाऊ भोर
११ वी कला (अ)

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर

शिवकुंज

२०२४-२०२५

संस्कृत विभाग
(कनिष्ठ महाविद्यालय)

‘आपदो जीवने सन्तु तथापि सस्मितं मुखम्।
यद्यस्ति जीवितं लोके सस्मितं जीव मानव॥
गिरौ मयुरा गगने पयोदा लक्षान्तरेऽर्कश्च जलेषु पदम्।
इन्दु द्विलक्षं कुमुदस्य बन्धुः यो यस्य मित्रं न हि तस्य दूरम्॥’

प्रा. नचिकेत मोरेश्वर धर्माधिकारी

शिवकुंज २०२४-२०२५

अंतरंग

विषय सूची

अनु.	लेख/सुभाषित/श्लोक संकलन नाव	विद्यार्थ्यांचे नाव	वर्ग	पान
१.	बुधभूषण काव्य पशुनाम् वर्णनं	कु. वेदिका गणेश महाबारे	१२ वी वाणिज्य	५३
२.	संस्कृत साहित्य प्रकारम् वृक्षतक्ता	कु. भाव्यश्री टिपरे	१२ वी वाणिज्य	५४
३.	बुधभूषण काव्य पक्षीणां वर्णनम्	कु. ऐश्वर्या संजय महाकाळ	१२ वी वाणिज्य	५५
४.	बोधवान्य संग्रह	कु. श्रीजा शिंदे	१२ वी वाणिज्य	५७
५.	सुभाषितानि	कु. रवेता शरद गायकवाड	१२ वी वाणिज्य	५८
६.	सुभाषित संग्रह	कु. भावना अशोक पुरोहित	१२ वी वाणिज्य	५८

शिवकुंज २०२४-२०२५

ग्रंथ - बुधभूषण (श्री. संभाजी महाराज) पक्षीणां वर्णनम्

कु. वेदिका गणेश महाबारे, १२ वी वाणिज्य

मृगस्य - हरिण

दुर्बाड.कुरतृणाहारा धन्यास्तात वने मृगाः ।

विभवोन्मत्तचित्तानां न पश्यन्ति मुखानि यत ॥१२७॥

वनामध्ये दुर्बाकुर व तृण आहार करणारी (कोवळे गवत) हरिणे धन्य होत. वैभवने उन्मत्त झालेले चितोन्मादी लोक मुखाकडे (गरिबांच्या मुखाकडे) पाहत नाहीत.

अस्सल वारसदारी रुप वाचकासमोर येथे हटकून उभे राहते. मस्वयंमेव मृगेंद्रताफ चे हे आदयरूप हा ग्रंथाचा मानबिंदू आहे वाहवा, वाहवा! छ.संभाजी राजांच्या तेजःपुंज जीवना वरील छावा हे सार्थक अभिमान असलेली ही श्री शिवाजीराव सावंत यांची कादंबरी मराठी मनाची ठाव घेणारी साहित्यकृति, सिंहाच्या जीव प्रवेशानंतरच्या जीवनप्रवासाची खास रुपकात्मक साक्ष आहे. महाराष्ट्रात वीररसाचा लाव्हा व्रजगडा शेजारी तयार झाला. आणि ज्येष्ठ शु.१२ (द्वादशी) १४ मे १६५७ ला एक छावा दुर्गाच्या माथ्यावर, बाले किल्ल्यावर जन्मला. जगातल्या थोर थोर सर्वांगीण राजपुत्रांना ललामभूत ठरणारा छावा निपजला. या श्लोकाचे मुळ अनुवादकास मिळाले नाही हे आत्मचरित्रात्मक श्लोक दर्शन केवळ युवराज शंभुंचेच आहे.

हे सुभाषित नीतिशतक किंवा वैराग्यशतकात नाही. शृंगार शतकातही ते नाही त्यांच्या सुखात तीन नीति शतकांच्याशिवाय आणखी काव्य, संशोधक व जिजाजुंनी मिळवले. या श्लोकाच्या शांतता प्रियतेकडे झुकणारा अर्थ, भर्तृहरीच्या वैराग्याच्याही वरचढ आहे.

गजस्य - हत्ती...

कर्णे चामरचारु चत्रुकलिकाः कण्ठे मणीनां गणाः ।

सिन्दुरप्रकराः शिरः परिसरे पाश्वान्तिके किंकिणी ।

लब्ध श्रेष्ठपवाहनेन कणि(रि)णा बदधेन भूषाविधी ।

स्तत्किं भुधरधुलिधुसरतनुर्मान्यो, वन्यो गजः ॥११८॥

कानामध्ये चवरीच्या सुंदर केसांचा झुपक्याप्रमाणे कर्णालंकार, गळयामध्ये मण्याच्या माळा, डोक्यावरती शेंदुर माखलेला, शेजारी छोट्या घंटांची माळा, अशा तऱ्हेने राजाचे वाहन झाल्यावर हत्तीला विविध अलंकारांनी सजवून बांधला गेला. तरी सुद्धा काय झाले? पर्वताच्या धुळीने मलीन झालेल्या वन्य हत्तीस हे वैभव मान्य नाही (वनातले पर्वतीय मुक्त धुळीचे व पाण्याचे) ऐश्वर्य त्याला राजभवनातील ऐश्वर्यपिक्षा श्रेष्ठ वाटते. (राजभवनापेक्षा वनगजास प्रिय!)

सजलेल्या गजा! तुझ्या कानामध्ये चवरीच्या सुंदर केसांचा झुपका, कर्णालंकार इ. तरी वन्य हत्तींना हे वैभव मान्य नाही. त्याला रानातले राजवैभव श्रेष्ठ वाटते. (वनश्री ही राजश्रीस भारी असते, असा मतितार्थ! पारतंत्र्य व स्वातंत्र्याचाही येथे संकेत आहे)

अथ सिंहस्य-सिंहान्योत्कि (विशेष रुचीसह)

मृगेभ्यो रक्ष्यते क्षेत्रं, नरैस्तृणमयैरपि ।

सिंहाक्रान्तं, पुनर्मुढ न हयैर्न च दन्तिभिः ॥१२३॥

पशुंच्या मुळे वनक्षेत्राचे रक्षण होते, पण गोंधाळलेल्या हयवृंदाकडून व गजसमुहापेक्षा ते सिंहाने स्वामित्व केलेल्या (वेढलेल्या) भुमीचे खचितच विशेष अधिक्याने होते.

अस्मिन्नभोदवृन्दध्वनिजनितरुषि, प्रेक्षमाणेन्तरिक्षं ।

मा काक व्याकुलो भुस्तरुशिखरशवक्रव्यलेशानशान ॥

धत्ते मत्तेभकुम्भव्यतिकरकर जग्रामवज्राग्रजाय ।

ग्रासल्यासत्तकमुक्ता, धवलितकवलो न स्पृहमत्र सिंहः ॥

हा या, मेघमालांनी केलेल्या गडगडाच्या ध्वनी रुष्ट(रागावून) होऊन तो अंतरिक्षात आकाशाकडे बाहु लागला,

शिवकुंज २०२४-२०२५

हे काक(कावळया) तु व्याकुळ होऊ नकोस. तु झाडांच्या शिखरावर (फांदयांवर) बसुन प्राण्यांचे (छोट्या कच्चे मांस, तुकडे तुकडे करुन जो मदमत्त हत्तीचे गंडस्थळ फोडून आपल्या उग्र नखांनी ते विदारुन, लावीन घास घेण्यासाठी त्यातील रक्त आपल्या सफेद तोंडामध्ये घेण्याची इच्छा करणारा सिंह, तुझ्या त्या त्या मांस तुकड्यांची क्षुद्र मासांची कणाची इच्छा करणार धरणार नाही. मराठीत सुख्यात असलेल्या काव्य अनुवाद कर्ते-कृ-चिपळुणकर)

मेघांच्या गर्जनेने खवळुनि वरती सिंह पाही स्वभावे। काका, त्वां भीती सारी, त्यजुनी तरुवरी, मांस खंडासि खावे। जो उन्मत्वा गजांच्या खरतरखरी, फाडुनी मस्तकाते। घाला रक्त पिऊनी नच मृत पशुच्या इच्छितो तो कणाते।। भुकेने व्याकुळ झाला, वृद्धापकाळाने कृश झाला प्राण कंठास आले, अत्यंत कष्टमय स्थिती झाले, संकटांनी तेज क्षीण झाले,

वराह रानडुक्कर

आकर्ण्य गर्जितखं धनगर्जतुल्यं
सिंहस्थ यान्ति वनमन्यमि(दि)हा(भा)भयार्ताः॥
तत्रैव पौरुषनिधिः स्वकुलेन सार्धं।
दर्पोद्दुरीं वसति वीतभयो वराह ॥१०५॥

लांब दीर्घ नदी तुझ्या किनाऱ्यावर जरा शिथिल होते. नौकांना वाव देते. पण तुफान आल्यावर उलेटे वारे ही नदी मोठा आवाज करते. तुला शोभेल असे काम तु करित जा. गाज कमी कर. भय सोडलेला। सिंहाच्या, मेघांच्या गर्जनेसारख्या, गर्जनेचा आवाज ऐकुन तो भितीने घाबरलेला वनाकडे घाबरुन पळुन गेला. तेथे त्याने आपल्या पुरुषार्थाने स्वतःच्या कुलाचा उद्धार केला. पण तो तेथे पण तो अत्यंत गर्विष्ठ दर्पोत्किने वर तोंड करणारा व भय सोडलेला वराह रानडुक्कर तेथे वनातच रहात आहे.

□ □ □

संस्कृत साहित्यप्रकारम्

भाग्यश्री टिपरे
१२ वी विज्ञान (ब)

शिवकुंज २०२४-२०२५

ग्रंथ - बुधभूषण (श्री. संभाजी महाराज) पक्षीणां वर्णनम्

ऐश्वर्या संजय महाकाळ, १२ वी वाणिज्य

बकस्य - बगळा

श्लोक-उभौ पक्षौ शुक्लौ भुवि वियति चाररितगतिः।

सदा मीनान्मुंडके वसति, शिरस सकल स्थाणुशिरसि बके
सर्वश्रान्द्रो ।

गुणसमुदयः काश्रेदाधिको गुणः स्थानेमान्या न तु
नवरस्थानहिता ॥

बक व चंद्र यांच्यामध्ये तुलना केली असता दोन्हीही शुक्ल पांढऱ्या वर्णाचे जमीनीवर व पाण्यामध्ये चालणारे नेहमी वक्र व पाण्याने रमणारे एक मासे खाणारा तर दुसरा प्रतिबिंबाने हालचाल करून हालचाल करून रमणारा दोघांचेही मळयामध्ये उभे राहून स्थिर साधना चालते चंद्र शंकराच्या डोक्यावर स्थिर आहे. बगळ्यामध्ये चंद्राचे सगळे गुण समुच्चयाने दिसतात काहींचे अधिक देखील पण गुणांचे आकलन स्थानावरून कुठल्या ठिकाणी कोण आहे होते. ते राजाच्या श्रेस्वरवर रहित असणाऱ्यास मिळत नाही. चंद्राचे स्थान अत्युच्च व आकाशात आहे ज्याची माणुस रात्र झालेल्या मोकळ्या पाणथळ जागेत उभा राहणाऱ्या बगळ्यास सर्वदा असंभवनीय असणे स्थान स्थितीवरून कोण कुठे उभा माणसांची राजांची मान्यता मोठेपणा ठरविले जाते.

बकोट ब्रमस्त्वां लघुनि श(स)।

रसे कापि शिरसि (शकरै) - १

स्तव न्याय्या व तिर्न पुनस्थ गाढुं समुचिना तः
इतश्रेतश्राभ्रां लिहरिहे लालरलित क्षित्तिध्रच्या सैक
गृहलमितिपोतः पपिरपाम

स्पष्टीकरण- हे गवतामधील व पानामधील पाण्या शेजारच्या बगळ्या! तु थोडे तरी बोल तुझी ही बाणासारखी व क्वचित डोक्यासह असणारी बुडी छोटे मासे क्वचित कधीकधी प्रगत होते आहे. तुझी ही न्यायाची साधुत्वाची वृत्ती योग्य नाही.

इकडे तर तुझे अंतः करणात मासे मटकवण्याची, चटकवण्याची वृत्ती सुर्याच्या प्रकाशात लाटाबरोबर तरंगताना दिसत आहे. तु तर पृथ्वीवर ग्रहण लागल्यावर सुर्य किंवा चंद्राचा तुकडा पाण्यात पडला आहे. असल्यांना दिसत आहे. त्यामुळे, मासे आनंदात विचरण करतात तू शांत असल्याने तो त्यांना चंद्र सुर्याचा तुकडाच वाटतो. (फसण्या प्रतिविद्या पासून सावध राहण्याची शिकवण)

काकस्य - कावळा

कृष्णं वपुर्वहतु चुम्बुत सत्फालानि

रम्येषु संचरतु चूतवनान्तेषु

पुंस्कोकिलस्य चरितनि करोतु कामं।

काकः कलध्वनिविधौ खलु काक एव

स्पष्टीकरण- कृष्ण वर्णाचे शरीर धारण करणे चांगल्या चांगल्या फळांचे सेवन चुंबर करणे, रम्य अशा स्थळी संचार करणे आम्रवनांच्या मध्ये अशा तऱ्हेने पुरुष कोकिलाचे चरित्राचे व विविध भावनांचे अनुकरण करतो. पण गोड व रचतंत्र तो कोकिलाचे बरोबरी करू शकत नाही.

पथि निपतितान्शुन्ये हस्ता निरावरणान

दधिभृतघटन्गर्वीन्धर ? समुद्र त कन्धरः॥

निजसमुचिता श्रेष्ठास्तास्ता विकारशताकुलो

यदि न कुरन्ते काणः काक नु करिज्यति

स्पष्टीकरण- काण! गर्वाग्रध मरिस्थिति मेला नसताप नु हे एकाक्ष काक! जर हृदयांचे घट घेवून जाणाऱ्या खादयांवर गौळी मंडळींना तुझ्या शेकडो काव काव या ओरडण्याच्या व लीलेच्या त्रासाने व्याकुळ केले नसतेस. त्रस्त न करतास तर आता तू रस्त्यावर पडून, तोंड उघडे करून शून्याकडे पहात नसतास तु हे जर न करतास तर अशा तऱ्हेने मृत्यूस कवटाळले नसतेच शुभ कार्यात व्यत्यय आणणारास ही ही अवस्था येथे

शिवकुंज २०२४-२०२५

अपसरमेव शरणं मौनं वा तत्र राजहंसस्य
कटु स्तुति निकटवर्ती वाचालस्तिष्ठिओ यत्र
स्पष्टीकरण- टिहिओ -टिटवी। वाचाल-वाचाळ, बडबडी।
अपसरण दुसरे काही। राजहंसा, त्या ठिकाणी दुसरीकडे जावून
शरण जा मौन बाळग किंवा गप्प रहा कि ज्या ठिकाणी वाचळ
टिटवी सारखे पक्षी जवळ राहून, कटु आवाज नेहमी करीत
असते.

अम्भोजिनीवननिवासविलासमेव ।
हंसस्य हन्ति नितरां कुपितो विधाता ।
न त्वस्य दुग्धजलभेदविधिप्रसिध्दां
वैदग्ध्य कीर्तिमपहर्तुमसौ समर्थः

स्पष्टीकरण- नितराम पुर्णपणे। अम्भोजिनो कमलवेल कुपितो
रागावलेला वैदग्ध्य - चातुर्य ।

हंसस्य - राजहंस

अस्ति यद्यपि सर्वत्र नीरं नीरजपण्डितम्
रमते न मरालस्य मानसं मानसं विना

शब्दार्थ : नीरज-कमल। मोति- पर्ल मराल राजहंस नीर

स्पष्टीकरण- सगळीकडे जरी पाणी कमळांनी सुशोभित
असले तर, हंसाचे मानस मनधारणा मानस सरोवरा शिवाय पुरे
होत नाही

एकेन राजहंसेन या शोभा सरासो भवेत्।

न सा बकसहज्रेण परितवस्तीरवसिना

परितः सभोवतालच्या आसपासच्या एकाच राजहंसामुळे
जी शोभा तलावास येते ती त्याच्या कडेला राहणा-
आसपासच्या हजार बगळ्यांची येत नाही

रे राजहंस किमिति ज्व त्व मिहागतोसि

यासौ बकः स इह हंस इति प्रतीतः

तद्रम्यतो तां मनुपदेन पुनः स्वभूमौः

यावद्ब्रुवन्ति न बकं खलु मूढलोकाः

स्पष्टीकरण- इह येथे प्रतीतःअनुपदेन-सेवक अनुगामी
मूढलोकाः:मुख्य लोका हे राजहंस! तू या ठिकाणी कशाला
आलास? येथे बगळ्यालाच लोक हंस समजतात तशी प्रतिष्ठा
देतात तेव्हा तू आपल्या सेवक व अनुयायासह स्वतःच्या भूमीत
परत जा जोपर्यंत तुला हे मुख्य लोक बगळासमजत नाहीत
तोपर्यंत तु प्रयाण कर त्याआधी परत जा

शुकस्य - पोपट

श्रेणीपरिवृढवृथा

अरे कीर श्रेणीपरिवृढवृक्षा वास? रशतं
किमर्थं त्वं व्यर्थं क्षपयसि पलांशे रसभत
यदा पुस्पारम्भ मुखमलि निभा किंचुकतरोः
तदैवेदं ज्ञानं फलपरिचयो दुर्लभतरः

स्पष्टीकरण- परिवृत्त घेरा रभस वासर दिवस किशुक पलाश,
ढाक। रभ-हत्ती हे शुक शेकडो दिवस सभोवती घिरट्या
घालून पळसाच्या झाडाच्या सभोवताली व त्याही झडपा घालून
वेगाने का तु व्यर्थ काळ घालवीत आहेत? फुले येण्याच्या
आधीच, आपली सोंड हत्तीनी काळी करून व मळकट
धुलधूसरीत करून घेतली आहे तेव्हा तु हे सारे जाणून त्यांचा न
लागणारा फलपरिचय जाणून घे. त्याला पळसाला फळे येणे
दुर्लभ असते. अमुस्तिबुदयाने: विहगखल एष प्रतिकलम
विलोलः काकोलः क्वणति पटु या व त्कटुतरम सखे तावत्कीर
ह दृढ्य हृदिवाचं चसकल?

स्पष्टीकरण- मौनेन न्युनो भवलि गुणभाजां गुणगुणः तरुभि
अभिरामे विटपिन. कालीन द्रोणकाक दृ द्र -हृदय गुणभाजां
गुणांचे विभाजन। गुणगुणः गुणो लोकांच्य गुणांचे। विलोल
गदारोळ। काकोल या उदयानात हे शुक! तो पर्यंत तु तुझी वाणी
हृदयामध्ये सर्व तऱ्हेने राखून ठेव जोपर्यंत हा पक्षांचा कलकलाट
व द्रोणकावळ्यांचे हुशार कडवट गुणगुणणे ओबडधोबड
विचलित चालू आहे. मौन बाळगल्याने गुणीजनांच्या गुणांमध्ये
विभाजन न होता त्यांना काहीही न्युनता कमीपणा येत नाही
शुका, तु गप्प रहा काक इ.ना. ओरडू दे या श्लोकात पोपटाला
गप्प राहण्याची व इतरांना कलकलाट करण्याची, कडवट गुण
गुणण्याची संधी देत राहण्याची सुचना आहे. अनेकदा मौन
बालके असते. असा याचा मतितार्थ आहे.

इथं पल्ली। भिल्लै रुचिसमारम्भरसिकैः

समन्तादाकान्ता, विषविषबाण प्रियाभिः

तरोरस्य स्कन्धे गमय सभयं कीर निभृतं

न वाणी कल्याणी तदिह मुखमुद्बैव शरणम्

पल्ली गव निभृणं गुप्तपणे समन्तात-सभोवती सर्वत्र उद्वैव उद्राव
स्पष्टीकरण- हे शुक झाडांच्या शेंडयावर काही काळ गुप्तपणे
कंठ घालव ही भिल्लांची वसति आहे. वसति आहे येथे

शिवकुंज २०२४-२०२५

रिसकांचे समारंभ अनुचित उपयोगी नाहीत असनात इथे वाणी ही कल्याण करणारी नाही तेव्हा इथे मुख मुद्रेला गुपचूप बसण्याची शरण जा गप्प रहा.

बुधभूषणातील श्लोक क्र. १४०, १४१ व १४६ हे शुक अग्योक्तिवत वृक्षान्योक्ति आहेत.

मयुरस्य - मोर

अये नीलग्रीव क्वनु खलु सखे तेदय मुनयः
परं तोषं येषां तव खविलामोर वि. तनुते।
अमी दूरात्क्रराः कणितमिदमाकर्ण्य सहका
त्वरन्ते हन्तुं त्वामहह शबराः पुंखिवशराः

स्पष्टीकरण - हे निळया मयुरा, ज्यांना तुझ्या आवाजाच्या विलासाने केकांनी त्यांना अमृतप्रत्निचा आनंद होत होता तू या कानांना एकदम किणकिण असा आवाज देणाऱ्या पासून

क्रूरापासून दुर हो तुला त्वरेने मारण्यासाठी जंगली माणसाने वाणांना पंख लावून केलेला तो नाद आहे. नादज्ञान युध्द शास्त्रातील पहिला धडा होय.

एतस्मिन्मलयाचले बहुविधैः किं तैरकिंचित्करैः
काकोलूककणेत कोकि लरुकै (रुतै?) रेकोपि
पार्श्वस्थित केकी कजति चत यदा तदा
विघटितन्याला बलीबंधन सेण्यः स्यदिह
सर्वलोकमनसामानदृशुन्दन॥१०८॥

स्पष्टीकरण - मलयगिरी पर्वतामध्ये लहुविधप्रकास्थे आवाज आहेत. यामध्ये क्वचित हत्तींचा त्याचप्रमाणे कावळा, घुबड, कबुतर, कोकिळ यांच्या गोंगाटासह एकच देव शिव तेथे शेजारी उभा आहे. जेव्हा मोराने आपला केकाया केला त्यावेळी

□ □ □

बोधवाक्य संग्रह

१. केन्द्रीय विद्यालय	- तत् त्वं पूषन् अपातृणु ।
२. भारतीय सांख्यिकी संस्थान	- भिन्नेष्वेकस्य दर्शनम्
३. केन्द्रीय माध्यमिक शिक्षा बोर्ड	- असतो मा सद्गमय ।
४. भारतीय तट रक्षक	- वयम् रक्षामः ।
५. भारतीय जीवन बीमा निगम	- योगक्षेमं बहाम्यहम् ।
६. विश्व हिन्दु परिषद	- धर्मो रक्षति रक्षितः ।
७. ऑल इंडिया रेडियो	- सर्वजन हिताय सर्वजनसुखाय ।
८. विश्वविद्यालय अनुदान आयोग	- ज्ञान-विज्ञानं विमुक्तये ।
९. वायु सेना	- नभः स्पृशं दीप्तम् ।
१०. पोलीस विभाग	- सदरक्षणाय खलनिग्रहणाय ।

कु. श्रीजा शिंदे
१२ वी वाणिज्य

शिवकुंज २०२४-२०२५

सुभाषितानि

१. अलस्य कुतो विदया, अविदयस्य कुतो धनम्
अधनस्य कुतो मित्रम्, अमित्रस्य कुतः सुखम्॥
अर्थ - आळशी मनुष्यास विदया कोठून(कशी) मिळणार? विदया नसलेल्या धन कसे मिळणार? ज्याच्याजवळ धन नाही त्याला मित्र कसे मिळणार? मित्र नसलेल्याला सुख कसे मिळणार?
२. यथा चित्तं तथा वाचः यथा वाचस्तथा क्रिया ।
चित्ते वाचि क्रियायां च, साधूनामेकरुपता॥
अर्थ - सज्जनांच्या मनात असे विचार असतात तसे त्यांचे बोलणे असते, आणि जसे बोलणे असते तसे ते वागतात, सज्जनांच्या विचार, बोलणे आणि आचार यांच्यात एकरूपता सुसूत्रता असते.
३. नरस्याभरणं रूपं, रुपस्याभरणं गुणः ।
गुणस्याभरणं ज्ञानं, ज्ञानस्याभरणं क्षमा॥
अर्थ - मनुष्याचा अलंकार रूप आहे. रूपामुळे पुरुष शोभतो. रूपाचा अलंकार गुण आहे. गुणामुळे रूपाची शोभा वाढते. गुणांचा अलंकार ज्ञान आहे. आणि ज्ञानाचा अलंकार क्षमा आहे. क्षमाशीलतेमुळे ज्ञान अधिकच शोभून दिसते.
४. चलत्येकि पादेन तिष्ठत्येकेन पण्डितः ।
नासमीक्ष्य परं स्थान पूर्वमायतनं त्यजेत् ॥
अर्थ - विद्वान एक पाऊल जमिनीवर ठेऊन दुसरे पुढे टाकतो. दुसऱ्या ठिकाणाची चांगली चौकशी केल्याशिवाय पहिले घर सोडू नये.
५. प्रियवाक्यप्रदानेन सर्वं तुभ्यानी जन्तवः ।
तस्मात् तदेव वक्तव्यं वचने का दारिद्र्यता ॥
अर्थ - गोड बोलण्यामुळे सर्व लोक सन्तुष्ट होतात. म्हणून तसेच बोलावे. गोड बोलण्यास दारिद्र्य कशाला दाखवावे?
६. बोभाविष्टी नरी वित्तं वीक्षते नतु चाददम् ।
दुग्धं पशूचरि मर्यारी यथा लगुणहतिम् ॥
अर्थ - लोभी मनुष्य धनच पाहतो. संकट पाहत नाही. मांजर जसे दुध पाहते. काठिघा तडाखा नाही.

१. विदया मित्रं प्रवासेषु, भार्या मित्रं गृहेषु च ।
व्याधितस्यौषधं मित्रं, धर्मो मित्रं मृतस्य च॥
अर्थ - प्रवासात विद्या मित्र साहाय्यकर्ती असते. घरात पत्नी साहाय्यकर्ती होते. रोगाने पीडलेल्याला औषध हे उपयोगी पडते आणि मेलेल्याच्या आत्माला त्याने पूर्वी केलेले धर्माचरण उपयोगी पडते.
२. शैले शैले न माणिक्यं, मौक्तिकं न गजे गजे ।
साधवो न हि सर्वत्र चंदनं व वने वने॥
अर्थ - प्रत्येक पर्वतात रत्ने नसतात. प्रत्येक हत्तीच्या गंडस्थळात मोती नसतात. सज्जन हे सर्वत्र नसतात. प्रत्येक वनात चंदनवृक्ष नसतात.
३. उदारस्य तृणं वित्तं शूरस्य मरणं तृणम् ।
विरक्तस्य तृणं भार्या, निस्पृहस्य तृणं जगतः॥
अर्थ - दानशूर व्यक्तीस धन तुच्छ वाटते. विरक्त मनुष्यास कोणतीही आसक्ती नसलेल्यास पत्नी तुच्छ वाटते. ज्याला कशाचाही मोह नाही, त्याला सर्व जगच तुच्छ वाटते.
४. वृषा दृष्टीः समुद्रेषु, वृथा तृप्तस्य भोजनम् ।
वृथा दानं समर्थस्य, वृथा दीपो दिवापि च॥
अर्थ - समुद्रात पडणारा पाऊस व्यर्थ होय. पोट भरलेल्यास भोजनाचा उपयोग नसतो. धनवानास दान करणे निरर्थक असते आणि दिवसा दिवा लावणे व्यर्थ होय.
५. शतेषु जायते शूरः सहस्रेषु च पंडितः ।
वक्ता दशसहस्रेषु, दाता भवति वा न वा॥
अर्थ - शंभरातून एखादाच शूर निर्माण होतो. हजारतून एखादाच पंडित होतो. दहा हजारतून एखादाच वक्ता निर्माण होतो. दाता मात्र क्वचित्तच निर्माण होतो.
६. आलस्य हि मनुष्याणां शरीरस्यो महारिपुः ।
नास्त्युदयमसमो बन्धुः कृत्वा यं नावसीदति॥
अर्थ - आळस हा माणसाचा शरीरात असलेला त्यांचा मोठा शत्रू आहे. उद्योगासारखा माणसाचा हितकर्ता दुसरा नाही. हा उद्योग करून मनुष्य नाश पावत नाही.

श्वेता शरद गायकवाड
१२ वी वाणिज्य

भावना अशोक पुरोहित
१२ वी वाणिज्य

शिवकुंज २०२४-२०२५

राष्ट्रीय छात्र सेना (N.C.C.)

SUO वैष्णवी मुरलीधर काशिद
Late Major Promad Mahabare Best Leader

JUO ऋषिकेश संजय ठोंगिरे

JUO संस्कृत गणेश रसाळ

विनायक जयकर दातखिळे
Late Major Navnath Rokade Trophy

CPL काजल संतोष चकवे
Best SW Cadet

Successfully Joined Various Fields

सागर भिमा भुकाणे

प्रणाली पंडीत डोके

मयुरी मच्छिंद्र उंडे

समिक्षा मारुती बावळे

अंजली संतोष देवाडे

प्रणव संतोष तळेकर
Selected RDC-IGC

Participation of NCC cadets in the
Republic Day Parade

Participation of NCC cadets in
Swachhata Abhiyan, Shivneri Fort

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ राष्ट्रीय सेवा योजना (N.S.S.) विविध उपक्रम ॥

स्वीड अंतर्गत "महान जगज्जुती अभियान" कार्यक्रमप्रसंगी संस्थेचे अध्यक्ष मा. अ. संस्थेचे शिक्षण समिती, उपाध्यक्ष मा. निवृत्तीसोड काले व सहसंचालक मा. सुभाष कवडे व इतर मान्यवर.

तीन दिवसीय "राज्यस्तरीय ताल-तलास व्यवस्थापन कार्यशाळा" उद्घाटन कार्यक्रमाप्रसंगी संस्थेचे उपाध्यक्ष मा. निवृत्तीसोड काले व सचिव मा. सी. कोठारे व इतर मान्यवर.

तीन दिवसीय "राज्यस्तरीय ताल-तलास व्यवस्थापन कार्यशाळा" समारोह कार्यक्रमाप्रसंगी संस्थेचे निधाल मा. अविनाश घोरवे, मा. अशोक काले व इतर मान्यवर.

पुनर तहसील कार्यालय व राष्ट्रीय सेवा योजना आयोजित "महामूल वेळोवेळी" अंतर्गत "पुढा वेळोवेळी" कार्यक्रमाप्रसंगी नायब तहसीलदार सुधीर बापमारे व इतर मान्यवर.

"स्नान्धता हो सेवा २०२४" उद्योगांतर्गत विद्यार्थ्यांना साहित्य वाटप करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एम. बी. बापमारे व उपस्थित राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यक्रम अधिकारी.

राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग आयोजित "पंचम आहार कार्यशाळा" अंतर्गत प्रमुख पाहुणे डॉ. फैलन परडिले यांचे स्वागत करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एम. बी. बापमारे व इतर मान्यवर.

राष्ट्रीय सेवा योजना आयोजित "राज्य स्तरित" उद्योगांतर्गत स्टॉड वेळ अतिथितांचे स्वागत करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एम. बी. बापमारे व राज्यस्तरीय प्रमुख पाहुणे.

राष्ट्रीय सेवा योजना आयोजित "हर-घर तिरंगे" रतीया शुभारंभ करताना विद्यार्थ्यांसोबत महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एम. बी. बापमारे व इतर मान्यवर.

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ राष्ट्रीय सेवा योजना (N.S.S.) विविध उपक्रम ॥

राष्ट्रीय सेवा योजना आयोजित "विशेष हिवाळी शिबिर" उपक्रमांतर्गत महाविद्यालय व राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाचे कौतुक व सत्कार करताना कर्मविभाग अधिकारी व यमनखेल गावचे ज्ञानस्थ.

राष्ट्रीय सेवा योजना आयोजित एक दिवसीय "विन्हासलरीय ऐतिहासिक स्थळे संवर्धन कार्यशाळा" उपक्रमांतर्गत "किळे शिवनेरी" पालिस नेटीदम्यान विशाख्यना मार्गदर्शन करताना तेगी व दुर्लभापक सिद्धार्थ पळवे.

एक दिवसीय "विन्हासलरीय ऐतिहासिक स्थळे संवर्धन कार्यशाळा" उपक्रमांतर्गत सहभागी राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यक्रम अधिकारी व स्वयंसेवक.

किळे शिवनेरी येथे स्वच्छता अभियान राबवताना एनसीसी फॅडट व राष्ट्रीय सेवा योजना स्वयंसेवक समवेत वनविभाग व महानगरपालिका कर्मचारी.

"स्वच्छता ही सेवा २०२४" उपक्रमांतर्गत आवे हातवीज या ठिकाणी स्वच्छता बोहीम राबविताना राष्ट्रीय सेवा योजना स्वयंसेवक समवेत कार्यक्रम अधिकारी.

"स्वच्छता ही सेवा २०२४" उपक्रमांतर्गत इंगळूम या ठिकाणी मन्नी साखळी व स्वच्छतेची शोध घेताना राष्ट्रीय सेवा योजना स्वयंसेवक समवेत कार्यक्रम अधिकारी.

"दिवाळी विथ माय भारत" उपक्रमांतर्गत राष्ट्रीय महामार्ग - ६०, नारायणनाथ या ठिकाणी सहृदय निपंजण करताना पोलीस पंजरेतोल राष्ट्रीय सेवा योजना स्वयंसेवक व कार्यक्रम अधिकारी.

राष्ट्रीय सेवा योजना आयोजित "विशेष हिवाळी शिबिर" उपक्रमांतर्गत घामपखेल, मानवोडी डोंगर माथ्यावर समतोल चर घेताना राष्ट्रीय सेवा योजना स्वयंसेवक व कार्यक्रम अधिकारी.

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ वरिष्ठ महाविद्यालय विविध विभाग आयोजित उपक्रम ॥

Department of English organized 'Farewell Function' for first year students.

Industrial Visit of SYBA and TYBA English students to Bhimashankar Sugar Factory.

अनुशास्त्र विभागातील प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांची नारायणगाव येथील "ग्लोबल कार्म २०२५" कृषी प्रदर्शनास अभ्यास भेट.

"अर्थशास्त्राची संकल्पना : शोध आणि बोध" पीपीटी प्रेझेंटेशन कार्यशाळाद्वारांगी उपस्थित मा. अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी, प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे व इतर मान्यवर.

भूगोल विभागातील विद्यार्थ्यांचा देवगिरी किल्ल्यावर शैक्षणिक अभ्यास दौरा.

भूगोल विभागातील विद्यार्थ्यांची सोणार सरोवराला शैक्षणिक अभ्यास भेट.

"जुन्नर तालुक्यातील लेण्यांचा इतिहास" या विषयावर मा. सिद्धार्थ कसबे यांचे व्याख्यान.

इतिहास विभाग आयोजित निबंध स्पर्धेचे परितोषिक वितरण समारंभाद्वारांगी उपस्थित प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, वोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

|| वरिष्ठ महाविद्यालय विविध विभाग आयोजित उपक्रम ||

“मराठी भाषा गौरव दिन” कार्यक्रमप्रसंगी उपस्थित प्रमुख पाहुणे डॉ. सिता डोळे, प्राचार्य डॉ. एम. बी. बाघमारे व इतर मान्यवर.

मराठी विभागातील विद्यार्थ्यांचा “विश्व साहित्य संमेलन २०२५” मध्ये सहभाग.

राज्यशास्त्र विभागातर्फे आयोजित “घर घर संविधान आणि जंगल संविधानाचे” कार्यक्रमप्रसंगी उपस्थित प्रमुख पाहुणे प्रा. डॉ. धीरेंद्र आंबटे, मा. अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी, प्राचार्य डॉ. एम. बी. बाघमारे, उपप्राचार्य प्रा. डॉ. आर. डी. चौधरी व इतर मान्यवर.

राज्यशास्त्र विभागातर्फे आयोजित “घर घर संविधान आणि जंगल संविधानाचे” कार्यक्रमांमध्ये विद्यार्थ्यांचे संविधानावर आधारित विविध कलागुण सादरीकरण.

मानसशास्त्र विभागातर्फे आयोजित “करिअर मार्गदर्शन समुपदेशन” एक दिवसीय कार्यशाळेमध्ये विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना प्रमुख पाहुणे प्राचार्य डॉ. पी. व्ही. रसाळ व उपस्थित इतर मान्यवर.

मानसशास्त्र विभागातर्फे आयोजित “करिअर मार्गदर्शन समुपदेशन” एक दिवसीय कार्यशाळेमध्ये विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना प्रमुख पाहुणे प्रा. के. एन. गाटेकर व उपस्थित इतर मान्यवर.

“सॉफ्ट स्किल विभाग आयोजित उद्घाटन प्रसंगी उद्घाटक प्रा. डॉ. प्रीतमकुमार वेदकर, मा.अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी, प्राचार्य प्रा. डॉ. एम. बी. बाघमारे व इतर मान्यवर.

सॉफ्ट स्किल विभाग आयोजित कार्यक्रमांमध्ये विद्यार्थ्यांना कृतिपुक्त सहभागातून मार्गदर्शन करताना प्रमुख पाहुणे प्रा. डॉ. प्रीतमकुमार वेदकर.

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

॥ वरिष्ठ व कनिष्ठ महाविद्यालय विविध विभाग आयोजित उपक्रम ॥

२५ डिसेंबर २०२५ राष्ट्रीय मतदार दिनानिमित्त विद्यार्थी विकास मंडळाच्यावतीने महाविद्यालयातील प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांना "राष्ट्रीय मतदार दिन शपथ ग्रहण" कार्यक्रमाचे आयोजन.

"रिंगिंग प्रतिबंध" दिनानिमित्त विद्यार्थी विकास मंडळाच्यावतीने आयोजित कार्यक्रमात विद्यार्थ्यांना "रिंगिंग प्रतिबंध" या विषयावर व्याख्यान देताना मा. सौ. मनिषा ताम्हाणे व उपस्थित इतर मान्यवर.

महाविद्यालयातील विद्यार्थिनींसाठी विद्यार्थी विकास मंडळाच्यावतीने "निर्भय कन्या अभियान" उपक्रमाचे आयोजन.

चंद्र निबाद व वस्तुत्व मंडळाच्या उद्घाटन प्रसंगी उद्घाटक प्रा. शाबुलराव कोरडे, श्री रतीलाल बाबेल, प्राचार्य डॉ. एम. बी. बाघमारे समवेत उपस्थित इतर मान्यवर.

इंदिराबाई जोगळेकर चंद्रविवाद व गटचर्चा स्पर्धेनिमित्त संस्थेचे विश्वस्त मा. अनिलकाका जोगळेकर, प्रमुख पाहुणे लक्ष्मण दातखळे,

कनिष्ठ महाविद्यालय विद्यार्थिनी कल्याण मंडळ उद्घाटन प्रसंगी प्रमुख पाहुणे मा. सौ. शिखल दुसे, प्राचार्य डॉ. एम. बी. बाघमारे व इतर मान्यवर.

कनिष्ठ महाविद्यालय विद्यार्थिनी कल्याण मंडळ अंतर्गत भोंडला कार्यक्रमाचे उद्घाटनप्रसंगी मा.अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी, प्राचार्य डॉ. एम. बी. बाघमारे व प्राध्यापक वृंद.

कनिष्ठ महाविद्यालय समुपदेशन विभागातर्फे आयोजित "समुपदेशन- स्वरूप आणि उपपद्य" कार्यक्रम प्रसंगी उपस्थित प्रमुख पाहुणे मा. श्रीमती रोहिणी कुलपगार चिकित्सा मानसशास्त्रज्ञ व इतर मान्यवर.

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर

शिवकुंज

२०२४-२०२५

DEPARTMENT OF ENGLISH
(Senior College)

Hold fast to dreams, for if dreams die,
Life is a broken-winged bird
that cannot fly.
Hold fast to dreams, for when dreams go,
Life is a barren field
Frozen with snow.

Langston Hughes

Prof. Yugandhara Chandrakant Girme

INDEX

PROSE SECTION

1) Career Opportunities	Self composed	Gavali Supriya Pandurang	S.Y.B.A.	59
2) Hyderabad's Kancha Gachibowli Deforestation : A Clash between Development and Conservation	Compiled	Inamdar Muskan Mohammed A.	F.Y.B.A.	61
3) The Power of Habits : How small Changes Lead to Big Results	Compiled	Alfiya Najir Pathan	F.Y.B.C.A.	62
4) Women's Empowerment	Self composed	Hawaladar Yasmin Salim	S.Y.B.A.	64
5) My College is My Pride	Self composed	Aarti Gangaram Kusalkar	S.Y.B.A.	65
6) Ratan Tata's Contribution to the Nation Building	Self composed	Maheknaaz Ayyub Pathan	S.Y.B.A.	66

• College Life	Compiled	Supriya Balu Gode	S.Y.B.A.	61
• Strong Woman	Compiled	Kiranjit Kour Gill	S.Y.B.A.	64

POETRY SECTION

1) Life is Precious	Compiled	Gholap Mayuri Navnath	F.Y.B.A.	67
2) It is always good to make decisions	Compiled	Sanobar Farooque Sayyed	M.A.-I	67
3) The Athlete & The Coach	Compiled	Santosh Vitthal Modi	F.Y.B.A.	68
4) Nature	Compiled	Vanshika Laxman Pardeshi	F.Y.B.A.	68
5) Family	Self composed	Alfiya Najir Pathan	F.Y.B.C.A.	69
6) Season Spring	Self composed	Alfiya Najir Pathan	F.Y.B.C.A.	69
7) The Smile	Compiled	Anurag Ashok Dumbare	F.Y.B.A.	70
8) The Power of Education	Compiled	Sonal Dnyaneshwar Ghodekar	S.Y.B.A.	70
9) New Education Policy	Compiled	Siddhi Gomaji Talande	T.Y.B.Com	70

CAREER OPPORTUNITIES

Supriya Pandurang Gavali, S.Y.B.A.

Navigating the Landscape of Modern Career opportunities :- In today's rapidly evolving job market, career opportunities are more diverse than ever, with new fields emerging and traditional roles adapting to new advancements.

This article explores the current landscape of career opportunities, highlighting key trends, factors to consider when choosing a path and strategies to maximize your potential in modern workforce.

Choosing the right career is one of the most important decisions in life. With evolving job market, new career opportunities are emerging across various industries. In this article, we will explore various career avenues that demand an expertise in the use of English. It will introduce us to the professional opportunities that a good grasp over English language will open up for us.

There are various fields which demand expertise in English. Let us discuss about the field of creative writing. While creative writing is an art, it is also a science and a skill that can be learned with dedicated practice. Creative writing is a fast-growing field. It offers a range of interesting career opportunities for those who are passionate about the field and are willing to work hard with patience and dedication.

There are specialist roles for writers of comic books, biographers, personal poets, in house playwrights and ghost writers. Apart from this, a vast range of commercial opportunities are available. For example. Copy writing for various

advertising and marketing agencies. Another major field of creative writing is in the fields of script writing and screen writing. A related profession is that of lyricists. Creative writers also venture into journalism. They can play role of columnists. There are also critics writing on specific fields. Another allied profession is editing. This is the field of creative writing.

There is a huge opportunity in the field of Translation. Translation is a highly dynamic and fast-growing industry today. There is a growing demand for translations into and from English and among other international languages. There are literary translators for various literary genres like poetry, prose, drama. There are various types of translators. Commercial translators work in industrial field. There is also a well paid profession of technical translators which demands excellent technical knowledge.

Website translators work in a dynamic field which deals with customizing web pages for local populations. Legal translators translate all kinds of legal documents and need legal knowledge. A crucial area of specialised translation service is medical translation which requires medical translators and financial translators. This is a dynamic field.

There is a huge demand for news in the twenty-first-century and also has vast career opportunities in Journalism. One of the significant classifications of journalism is its division into media based and content-based varieties. In

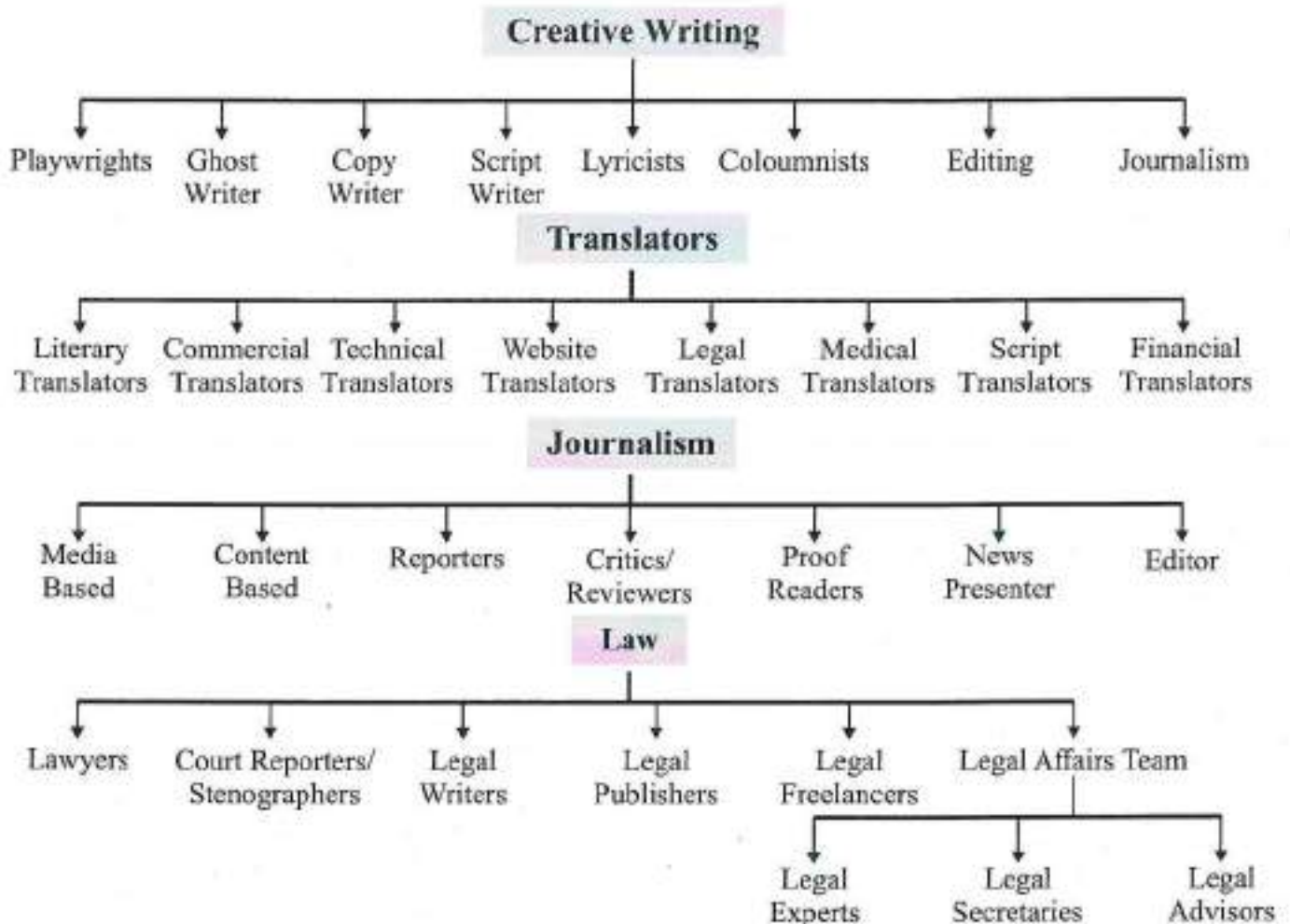

journalism there are various fields. Reporters report about current events, feature writers carry out in depth reporting. Columnists contribute articles on a regular basis. Newspapers and magazines also employ critics/ reviewers. Linguistic expertise can take up roles as proofreaders. Editors command a lot of influence and respect in the journalistic field. One of the high profile jobs in the radio and television news industry is that of news presenter. These are the career opportunities in the field of journalism.

A command over legal English opens up a

host of career opportunities in the domain of the law. Lawyers need to produce documents in English therefore they need good legal language skills. Same knowledge is needed for position of law clerks, court reporters or stenographers. Another area in which specialised legal vocabulary and document-writing skill is in high demand is of legal writers. Every corporated organisation has its own legal affairs team. There is a legal publishing industry. This creates job opportunities for legal writers, editors. There are also legal freelancers who work in legal domain.

Career Opportunities

शिवकुंज २०२४-२०२५

Hyderabad's Kancha Gachibowli Deforestation : A Clash between Development and Conservation

Inamdar Muskan Mohammed, F.Y.B.A.

In early April 2025, Hyderabad's Kancha Gachibowli area became the epicenter of a heated debate, highlighting the delicate balance between urban development and environmental preservation.

The Telangana Government initially auctioned approximately 400 acres of forested land near the University of Hyderabad [UOH] for IT infrastructural limited widespread products and legal interventions.

"The Government Development Agenda"

The Telangana government announced plans to transform the Kancha Gachibowli region into a hub for IT parks, aiming to boost the state's economic growth and create employment opportunities.

This initiative was projected to attract investments worth Rs. 50,000 and generate around five lakh jobs positioning Hyderabad as a prominent player in the global IT landscape.

Judicial Intervention:-

The escalating protests and environmental concerns prompted the supreme court of India to intervene. On April 3, 2025, the court issued an interim order halting activities in the Kancha Gachibowli area. The bench, comprising Justices B. R. Gavai, A. G. Marsh, directed Telangana chief secretary to ensure compliance and brought a detailed report from the Telangana high court register on the current status of the land.

Government Revised Plan -

In response to the mounting pressure and judicial security, the Telangana Government revised its strategy. Abandoning the initial plan to auction the 400-acre parcel, the government proposed the development of a massive eco-park spanning 2,000 acres, encompassing the previously targeted land and acres occupied by the UOH. This ambitious project aims to create one of the world's largest eco-parks, with the University's relocation to a new "future city" also under consideration.

College Life

In halls of learning, bright and wide,
where dreams take flight and hearts confide
Laughter echoes, friendships grow,
Through endless books, our minds do glow.
Each lesson shapes the path ahead,
with wisdom's light, We bravely tread
Through trials tough and moments sweet,
college days make life complete.

Supriya Balu Gode,
S.Y.B.A.

शिवकुंज २०२४-२०२५

The Power of Habits

How small changes lead to big results

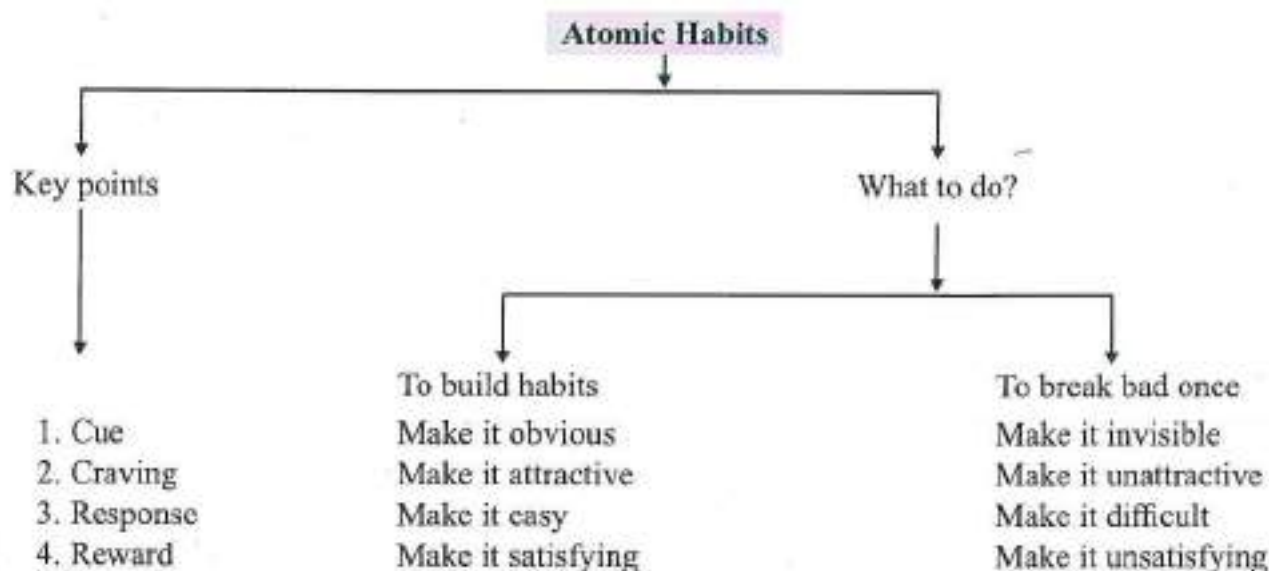
Alfiya Najir Pathan, F.Y.B.C.A.

SMALL
STEPS

BIG
CHANGES

Introduction :-

Habits shape our lives more than we realize. From the moment we wake up to the time we go to bed, our daily actions are largely dictated by habits - whether it's brushing our teeth, checking our phone's, or going for a morning run. James Clear, in his book Atomic Habits, emphasizes the incredible power of small, consistent actions. He argues that improving by just 1% every day can lead to massive transformation over time. But how do we build good Habits & break bad ones? Let's explore James Clear's core principles on habits and how they can help us lead more productive, healthier and successful lives.

The science behind habits :-

Clear explains that habits operate through a loop consisting of four stages.

1. **Cue** - The trigger that initiates a habit.
2. **Craving** - The desire or motivation behind the habit.
3. **Response** - The action or behaviour itself.
4. **Reward** - The outcome that reinforces the habit.

For example, if you see a coffee shop (cue), you crave a caffeine boost (craving), you buy a coffee (response), and feel energized (reward). The more this cycle repeats, the stronger habit becomes.

How to build Good Habits ?

James Clear provides four fundamental Laws for creating good habits, which correspondance to the habit loop.

1. Make it obvious (cue) :-

To build a habit, you must first become aware of your current behaviours & design your environment to support the habit you want to build.

Habit stacking :- Link a new habit with an existing one. for example, "After brushing my teeth, I will meditate for one minute."

Environment design :- Place cues in your surroundings. If you want to read more, keep books on your desk instead of your phone.

2. Make it Attractive (Craving) :-

If a habit is enjoyable, you are more likely to stick with it.

Temptation building :- Pair something you love with the habit you want to build. Example : "I will listen to my favourite music only when I work out." Surround yourself with positive influence : Being around people who already have the habit you desire (such as fit friends if you want to exercise) can motivate you.

3. Make it Easy (Response) -

The easier a habit is the more likely you are to do it.

Reduce friction :- If you want to eat healthier, keep fresh fruits at eye level instead of junk food.

The two minute rule :- Start with something easy. If you want to write a book, start by writing one sentence a day.

4. Make it satisfying (Reward) - To reinforce a habit, it must feel rewarding.

Use immediate rewards :- Celebrate small wins. If you complete a workout, enjoy a smoothie.

Track your progress :- Marking "X" on a calendar every time you complete a habit helps maintain consistency.

How to Break Bad Habits?

Just as clear provides laws to build good habits, he also offers ways to break bad ones by reversing the process.

1. Make it invisible (Remove the cue) - If you don't see a cue you won't triggered. from example

Want to use your phone less? Keep it in another room.

2. Make it unattractive (Reduce the craving) - Reframe your thinking. Instead of saying, "I have to quit smoking," say, "I am becoming a healthier person."

3. Make it difficult (increase friction) - Make the habit harder to do. If you want to stop watching T.V., unplug it or remove the batteries.

4. Make it unsatisfying (Remove the reward) :- Create an accountability system where failing to stick to a habit has consequences. Example - If you don't go to the gym, you have to donate money to a cause you dislike.

The power of Identity - Based Habits :- One of James Clear's most powerful insights is that habits shape our identity - Instead of focusing on goals, focus on the type of person you want to become.

Outcome-Based thinking - "I want to run a marathon."

Identity-Based thinking - "I am a runner". When you identify as a runner, you are more likely to run regularly because it aligns with your self - image.

Conclusion :-

Small habits, when consistently practiced, lead to massive results over time by making habits obvious, attractive, easy & satisfying & breaking bad ones using the reverse process, you can transform your life. The key is not massive change but continuous improvement - just 1% better every day.

James Clear's Atomic habits is a powerful guide that proves success isn't about radical transformation but about mastering the art of small, consistent improvements.

Start today, and over time. Your habits will shape the person you aspire to be.

शिवकुंज २०२४-२०२५

Women's Empowerment

Yasmin Salim Hawaldar, S.Y.B.A.

"Women are always working women,
But some are paid and some remains unpaid."

This quote definitely tells us about the sad reality of women's life. While talking about women's empowerment the question might come into our mind that, why women's empowerment is crucial, here are few points that tell us the importance of women's empowerment :-

1) Education is a key :- Access to quality education is fundamental. It equips women with the knowledge, skills and confidence to participate fully in all aspects of life, from the workforce to leadership roles.

2) Economic Independence :- Women's economic empowerment through equal opportunities and fair wages. When women have control over their resources, they can make better decisions for themselves and their families.

3) Focus on the future :- Empowering women today is investing in a brighter future for our children and grandchildren. A society that values and respects women is a society that thrives.

Then what are the steps that we can take to empower women :-

1. Support education :- Education is the first and most important thing for promoting women and help them in their empowerment, we need to encourage girls to study in school and pursue higher education.

2. Support women leaders :- Elect women to position of power

3. Raise awareness :- Educate ourselves and others about the importance of women's empowerment.

Let's work together to create a world where every woman and girl can live a life of dignity, freedom and opportunity.

Strong Woman

She is a hurricane.

She is a ray of Light.

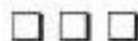
She blooms wild & shines bright.

She is lightning bolt.

She is crisp morning air.

She is everything & everywhere.

Kiranjit Kaur Gill
S.Y.B.A.

My College is My Pride

Aarti Pandurang Kusalkar, S.Y.B.A.

Education is the cornerstone of personal growth, and my college stands as a beacon of inspiration in this journey. It is not just a place where I gain knowledge; it is a community that shapes my character, fuels my ambitions, and fills me with an immense sense of pride. My college is more than an institution - it is a home away from home, a sanctuary of learning, and a foundation for my future.

One of the primary reasons my college fills me with pride is its commitment to academic excellence. The dedicated faculty members are not just teachers but mentors who guide us with patience and wisdom. They encourage us to think critically, explore new ideas, and push the boundaries of our understanding. The well-equipped libraries, laboratories, and modern classrooms create an environment where curiosity thrives. Every lecture, assignment, and discussion is an opportunity to grow, and I feel honored to be part of such a vibrant academic culture.

Beyond academics, my college is a hub of diverse opportunities. From sports to cultural events, debates to community service, there is something for everyone to excel in. I take pride in the way my college nurtures talent and celebrates individuality. Whether it's cheering for our team at a championship or participating in a fest that showcases creativity, these experiences have taught me the value of teamwork, leadership, and performances, or even cramming for exams- are treasures I will carry for a lifetime.

The sense of belonging my college fosters is another reason it holds a special place in my heart. The diversity of students from different backgrounds enriches my perspective and teaches me the beauty of unity in diversity. We come together as a family, supporting each other through challenges and celebrating each other's successes. The traditions, values, and spirit of my college instill in me a deep sense of loyalty and gratitude. It is a privilege to walk the same halls as countless alumni who have gone on to make a mark in the world, and I aspire to contribute to that legacy.

My college is my pride because it prepares me for the future. The skills I acquire here- be it time management, problem-solving, or communication- are tools that will help me navigate the complexities of life. The career guidance, internships, and workshops offered ensure that I am not just a dreamer but a doer, ready to take on real-world challenges knowing that my college invests in my potential motivates me to strive for excellence every day.

In conclusion, my college is not just a stepping stone to my career; it is a source of pride that defines who I am and who I hope to become. It is a place where dreams are born, talents are honed, and futures are built. I am proud to be part of an institution that stands for knowledge, integrity, and progress. My college is my pride, and I will forever cherish the role it plays in shaping my life.

Ratan Tata's Contribution to the Nation Building

Maheknaaz Ayyub Pathan, S.Y.B.A.

Introduction:

Some leader builds companies, but only few builds nation. Among them such an extraordinary leader stands Ratan Naval Tata. A visionary Industrialist, Humanitarian & Philanthropist. His life & work given to the progress & growth of Modern India. He is not just remembered for steering Tata Group to global height, but embedding the values of truth, humility & compassion. For the millions of Indians, Ratan Tata merely not just an entrepreneur but he is the role model of ethical leadership & selfless service. His works & services goes far beyond any business; it is in the field of education, healthcare, employment, technology, rural development, and above all human values.

Early Life: Seeds of Character:

Ratan Naval Tata was born on 28th September 1937 in Mumbai into the famous Tata family. Despite belonging to a wealthy household, his early life was not free from struggle, his parents separated when he was very young. He was raised by his grandmother Lady Navajbai Tata, who instilled in him the values of compassion, discipline & humility.

After completing his schooling in India, he studied architecture & structural engineering at Cornell University in United States. Later he attended management course at Harvard Business School. Such an educational background Ratan

Tata could have easily chosen luxurious life abroad, but his heart belongs to India. He returned determined the legacy of family's empire but for the force of Nation's Growth.

Transformation of the Tata Group:

When Ratan Tata took over as a chairman of the Tata Group in 1991, many doubted his ability. The Tata Empire was vast, but scattered with over 800 companies & little global presence. Yet under his leadership, Tata Group entered in the Global Market with acquisitions like Tetley Tea, Corus Steel, Jaguar and Rover.

Tata Consultancy Services (TCS) became India's leading IT company, putting India in the world's technology map. Tata Motors introduced Tata Indica, India's first indigenously developed car, symbolizing self-reliance.

This transformation in the leadership of Ratan Tata making India respected globally. He believed that Indian companies could compete with the best in the world.

Employment for the Nation Building:

Ratan Tata firmly believed that industrialist was not only build for wealth creation, but also for livelihood creation.

Under the leadership of Ratan Tata, Tata companies generated millions of jobs in India & Abroad

* From steel plants to automobile factories, his project uplifted entire communities.

शिवकुंज २०२४-२०२५

* The 'Tata enterprises maintained workers' welfare schemes, healthcare, housing, they became the families.

* A vision of Ratan Tata not just making profits but being one can uplifting the nation.

Legacy: Role Model for Youth:-

Ratan Tata known not only for his achievement but his character. He is one of India's richest person. But his extraordinary life makes him a role model for youth. He has a inseparable Industrialist, Philanthropist & Humanitarian.

He had no arrogance, no showoff. He never married. He gave his life & services to the Nation.

He retired as chairman of Tata Group in 2012. He teaches us the making money & being richest is not a real success but giving services & uplift nation's growth is real success.

He was kindness, innovative & truthful. He gives his entire life for building a nation. He was a good leader, a philanthropist & a humanitarian.

Ratan Tata is not just a name, but a spirit of service.

A leader whose not just built a company, but a hope.

A good Nation's builder, whose legacy will forever shine in Indian's heart.

"Ratan Tata is not just a pride of the Tata Group, He is the pride of India."

Life IS Precious

The gracefulness
of a butterfly
How gentle,
and fragile they seem.
Gently fluttering
on a calm summers day
floating like a dream.

But sadly,
there time is over
Hardly before
It's begun.

So, enjoy
your special moments,
like a butterfly.
In the sun.

Mayuri Navnath Gholap,
F.Y.B.A.

It is always good to make Decisions

It is always good to make decisions
Right or wrong, a work is best begun
Surgeons must make their first incisions
If you truly want to achieve your visions,
Ideas are nothing until something is done

It is always good to make decisions
Life is just a series of collisions,
Any action is preferable than none
Surgeons must make their first incisions
Switch off all of your televisions,
Live life to the full, don't let it rerun
A desired result is the dividend of right decision.
It is always good to make decisions.

Sanobar Farooque Sayyed F.
M.A. - I

The Athlete and the Coach

The athlete and the coach
we shared a special bond
A special time in our lives

Looking back with memories fond,
Fifteen hundred meters long
She challenged herself beyond
Her goal was to break five minutes
and girl she did respond.

As she raced down the track,
towards the finish line,
I raced along with her too,
screaming out her time.

Yelling out encouraging words,
our hearts were beating fast,
I followed her across the line,
she broke five minutes at last.

Laid my body down on the track
in a state of disbelief,
so happy for my girl,
this father felt relief.

As I lay there on the track,
coaches laughed and smiled
You'd think by reaction,
I'm the one who ran a mile.

I gave my girl time to time to recover
and to savor what she'd done,
although she did all the work.
I felt we both had won.

These special moments fortunate to share,
will be with us forever.
father and daughter sharing a bond.
It just doesn't get any better.

Happy Birthday Kelly Burke,
enjoy your special day,
and as you run down the track,
I'll be cheering you all the way.

Santosh Vitthal Modi,
F.Y.B.A.

Nature

Nature is so good
And don't make us rude,
It gives us everything
Without expecting anything,
It gives us food to eat
And give us shade to reduce heat...

It is so green
And help us to stay clean
With trillions of trees
And Stunning cliffs,
So, it is our duty to
Protect the nature
And to stop the melting
glacier...

Everything is nature,
God gave us this feature.
Birds fly in the sky,
And mountains are so high.
Trees are green,
And water is so clean.
We are not kind to it,
We are only harming it...

Vanshika Laxman Pardeshi,
F.Y.B.A.

शिवकुंज २०२४-२०२५

Family

Never judge but accept you
whatever & whoever you are...

They will always feel you close
However far you are may be

Family always loves you in every seen
It sacrifice for you, that's they all mean

Your closer always will be here & there
But your family always for you everywhere

Your position & designation doesn't matter,
Ego & attitude are reason to family shatter

It is the place, you don't shy but talk
where you live together, eat together,
together walk

It feel you warm, grow you with love & care
family is precious gift. Once gone never be there

Clothes of family are joy & sorrow
But every time it love borrow

Fortunate those are who get the family
Tension & stress are reduce calmly

With trust preserve it, it's so rare
express yourself before they lost forever

Alfiya Najir Pathan,
F.Y.B.C.A.

Season Spring

Ohh...! that season spring
whenver comes, hearts ring.

It's a season spring.... joy bring
like the bees on a flower sing

Season spring melodious music bring
like the chirping souls forever sing

Season spring... delicious dishes bring
pickle & papad are always made in

Season spring bangles are clinging
as the daughter on teces swing

Season spring.... more are brading
every sunlight with messages gleaming

Season spring... dewy flowers bring
Like flourishing fragrance left lingering

Season spring.... vibrant colours being
like the opening of budding beginning

Season spring.... Grand festive bring
cherished joy, with dizzling dancing

Season spring sacred love bring
Where the connections are made in
Ohh! that season spring
Whenever comes, hearts ring.

Alfiya Najir Pathan,
F.Y.B.C.A.

शिवकुंज २०२४-२०२५

The Smile

There is a smile of love,
And there is a smile of deceit
And there is a smile of smiles
In which these two smiles meet

And there is a frown of hate,
And there is a frown of disdain,
And there is a frown of frowns
Which you strive to forget in vain,

For it sticks in the heart's deep core,
And it sticks in the deep backbone
And no smile that ever was smil'd,
But only one smile alone,

The betwixt the cradle and grave
It only once smil'd can be,
And, when it once is smile'd,
There's an end to all misery,

Anurag Ashok Dumbare,
F.Y.B.A.

The Power of Education

A golden key to dreams untold,
A light that shines, a hand to hold,
With every lesson, minds take flight,
Breaking darkness, chasing light.

Through books and words, we learn and grow,
A world of wonders we come to know.
No wealth can match its endless worth,
For knowledge builds a better earth.

With education, we rise so high,
Touch the stars, embrace the sky.
The strongest tool, the greatest art,
A gift that stays within the heart.

Sonal Dnyaneshwar Ghodekar
S.Y.B.A.

New Education Policy

We can build many digital apps,
We can build many mobile apps,
We can build easy solution,
We can build the nation from creative wisdom,
We can build a global education style,
Let education free from a religious cult,
Let education be a national policy,
Funded purely from business taxes,
Education must be a national policy,

Education must be free for all seekers,
It's the duty of the Government to support,
With caring laws and caring framework,
Digitalization and nationalization will change
the destiny,
Let us try for nationalization of the entire
education sector.

Siddhi Gomaji Talande,
T.Y.B.Com.

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर

शिवकुंज

२०२४-२०२५

DEPARTMENT OF ENGLISH
(Junior College)

Vision without action is merely a dream;
Action without vision is merely passing time;
But vision and action together can change the world.

Sudha Murty

Prof. Kavita Kailas Shinde

शिवकुंज २०२४-२०२५

INDEX

PROSE SECTION

1) The Digital India (Collection)	Sanskar Navnath Kabadi	12 Arts - A	71
2) Good Thoughts (Collection)	Akash Shivaji Kale	12 Arts - A	71
3) Junnar Tourism	Sanvi Anand Rokade	11 Sci - D	72
4) The National Education Policy (Collection)	Vaishnavi Balu Naykodi	11 Arts A	73
5) The Role of Teacher in the Era of Internet	Aditi Pradeep Chikhale	12 Sci - D	74
6) College Days : A Golden Era of My Life!	Suryaja Pramod Mane	11 Sci - D	75
7) It's All About Junnar	Anushka Nitin Gholap	11 Com - D	76

POETRY SECTION

1) Make It Green (Collection)	Sayali Vaibhav Ghule	XII Sci - D	77
2) Account of Life	Vedant Rajendra Konde	XII Com - D	77
3) Good Thoughts by Indian Philosophers (collection)	Sanika Lahu Mandave	12 Arts - A	78
4) Different Matters	Harshada Rajendra Gare	XII Sci - D	79
5) If I knew As a child	Riya Sunil Kumar	XII Com - D	79
6) Talk with God (Collection)	Kaustubh Minanath Khandagale	XI Com - D	80
7) What is life? (Collection)	Sanskar Navnath Kabadi	XII Arts - A	80
8) The power of One (Collection)	Ishwari Ravindra Wable	XI Sci - D	81
9) Perfection (Collection)	Aarya Anil Bhagat	XII Sci - D	81
10) Why God Made Teachers?(Collection)	Sanskriti Vinayak Wable	XI Sci - D	82
11) The End is the start	Bhumika Kashid	XI Sci - D	82

शिवकुंज २०२४-२०२५

The Digital India

Sanskar Navnath Kabadi, XII Arts A

The Digital India initiative, launched on July 1, 2015. It represents a significant step towards realizing India's potential as a global leader in technology and digital innovation. The core objective is to empower Indian citizens through digital means, bridging the digital divide and ensuring that everyone has access to the benefits of technology.

The program focuses on three key pillars: improving digital infrastructure, digitally delivering services and promoting digital literacy. This includes expanding broadband connectivity, promoting the use of mobile technologies and establishing public internet access points. By making government services accessible online, the initiative aims to streamline processes, reduce paperwork and improve citizen engagement. Furthermore, Digital India seeks to foster digital

literacy by providing training and resources to equip citizens with the necessary skills to navigate the digital world. This includes initiatives to promote e-governance, e-education, and e-healthcare, ensuring that technology is used to improve the lives of all citizens.

The digital India initiative has the potential to revolutionize various sectors, including education, healthcare, agriculture and financial services. By making these services more accessible, efficient and transparent. The initiative can contribute to economic growth and social development.

In conclusion, Digital India is a transformative initiative that has the potential to reshape India's future by empowering citizens through technology and promoting digital inclusion.

Good Thoughts

- 1) The best way to predict your future is to create it. - Abraham Lincoln
- 2) Success is the sum of small efforts, repeated. - R. Collier
- 3) I think it's possible for ordinary people to choose to be extraordinary - Elon Musk.
- 4) The way to get started is to quit talking and begin doing. - Walt Disney
- 5) The expert in anything was once a beginner - Helen Hayes
- 6) Teachers can open the door but you must enter it yourself - Chinese Proverb
- 7) The man who does not read books has no advantage over the one who cannot read them. - Mark Twain.

Akash Shivaji Kale, XII Arts - A

शिवकुंज २०२४-२०२५

Junnar Tourism

Sanvi Anand Rokade, 11th Sci - D

Junnar is a taluka of the Pune district in the Indian state of Maharashtra, would settle for no other introduction than being known as the birthplace of one of the greatest bravehearts of India called Chhatrapati Shivaji Maharaj; the founder of Maratha kingdom of India. Junnar was declared the first tourism taluka in Pune district by the government of India. The cave temple at Lenyadri, Kulswami Khandoba temple Wadaj, the famous temple of lord Ganesha at Ozar, and the walled town of Junnar itself.

Junnar has not one, not two but many mountain forts in its vicinity. Shivneri fort, Chavand fort, Nimgiri Fort, Narayangad fort, Hadsar fort, Jivdhan fort & Shindola fort are all present in and around Junnar.

But the most important fort of Junnar is Shivneri fort. It is the most popular place to visit when it comes to Junnar tourism. Junnar is home to 2 Ashtavinayaka temples. Such as the Girijatmaj Temple of Lenyadri & Vighnagar Temple at Ozar are situated 13.5 km away from each other in Junnar.

Other than Ganesh temples, the region has other temples such as Brahmanath temple, Hatkeshwar temple, Omkareshwar temple & Khireswar temple among others. Each temple has intricate sculptures & ornate walls & pillars.

Junnar is blessed with Sahyadri Ranges on all sides making perfect spot of trekking. It has highest number of dams such as Pimpalgaon Joga Dam, Chilewadi Pachaghar Dam, Yedgaon Dam,

Manikdoh Dam & Vadaj Dam. The water in each of these dams offer a respite from the sweltering heat & is a perfect hangout spot for picnics. The western Ghats of Sahyadri's always create an amazing ecosystem especially in monsoon where the entire area comes alive with thousands of waterfalls cascading on the hill rocks. Malshej Ghat and Darya Ghat in Junnar are extremely famous for the same.

Thanks to the placement of the world's largest radio telescope, GMRT (Giant Metrewave Radio Telescope) Junnar is untouched by industries in its vicinity. The only small scale factories are Sugar factories due to ample sugarcane farming in area. Junnar is also has a wide range of traditional farming of rice & grapes.

The Hindavi Swarajya Mahostav is celebrated every year at Shivneri fort in Junnar. Local dress up in their best traditional attire with saffron flags & procession are held across the town. Celebrations were full of history, immersed in cultural displays live theater playing the most popular play 'Janata Raja' & exhibits paying homage. Streets were full of memorabilia selling his statues & flags with his face drawn on it. The pink trumpet flowers blooming on both sides of the road with ongoing processions just made the whole atmosphere splendid. Thank you

None of us is as smart as all of us.

- Ken Blanchard

शिवकुंज २०२४-२०२५

The National Education Policy

Vaishnavi Balu Naikodi, XI Arts - A

NATIONAL EDUCATION POLICY 2020

The National Education Policy (NEP) 2020 aims to reform India's education system, emphasizing quality, inclusivity and lifelong learning with a focus on foundational literacy and numeracy, a shift to a 5+3+3+4 curricular structure and a multidisciplinary approach.

Goals and Principles :-

Holistic and Multidisciplinary Education : NEP 2020 promotes an integrated approach to education, encouraging students to pursue a broad spectrum of subjects and disciplines, fostering critical thinking, creativity and a well - rounded personality.

Inclusivity and Equity : The policy aims to ensure that no child loses any opportunity to learn and excel because of their background or circumstances.

Foundational Literacy and Numeracy : NEP 2020 emphasizes the importance of foundational literacy and numeracy skills, aiming to ensure that all children attain these skills by the end of Grade 5.

Early childhood care and Education (ECCE) : The policy recognizes the importance of early childhood education and mandates compulsory schooling from ages 3 to 18, introducing three years of pre-schooling for children aged 3-6.

New Curricular and pedagogical structure : The policy shifts from the traditional 10+2 system to a 5+3+3+4 structure, corresponding the ages 3-8, 8-11, 11 to 14 and 14-18 years respectively.

Flexible curriculum : NEP 2025 emphasizes flexibility in curriculum and pedagogy, allowing students to choose subjects and streams based on their interests and aptitudes.

Emphasis on Research and Innovation : The policy promotes research and innovation in higher education, encouraging the establishment of multidisciplinary institutions and the development of a research oriented culture.

Vocational Education and Internships : NEP 2020 incorporates vocational education and internships into the curriculum, preparing students for the demands of the modern job market.

Technology in Education : The policy promotes the use of technology in education, encouraging the development of digital literacy and use of EdTech tools to enhance classroom learning.

Teacher Education : The policy emphasizes the importance of teacher education and sets out to improve the quality of teachers through a 4 year Bachelor of Education degree as the minimum requirement by 2020.

Assessment Reforms : NEP 2020 introduces assessment reforms, including the use of 360 degree holistic progress cards, tracking students progress for achieving learning outcomes.

I think the NEP 2020 is founded on the five guiding pillars of Access, Equity, Quality, Affordability and Accountability. It will prepare our youth to meet the diverse national and global challenges of the present and the future.

□□□

शिवकुंज २०२४-२०२५

The Role of Teacher in The Era of Internet

Aditi Pradeep Chikhale, XII Sci D

Knowledge is as vast as ocean. Now a days internet is widely used to access multidisciplinary knowledge and within a fraction of second, we can get a lot of information in a single click. Students and educators can access a vast amount of information anytime, anywhere. Educational platforms, educational offers, affordable courses on a wide range of topics are available on internet. By using internet, learners can connect with instructors and peers from all over the world. Earlier students used to take the help of the teacher to find out the meaning or answers of the questions. Now, however there seems to be an increasing trend of using the internet in every field to find out queries of different subjects from younger to older. The collection of data, processing on information, Power Point Presentation, study materials, Animations, Video lectures, Reserch materials and a lot of things can be available on internet.

During COVID-19 pandemic, digital technology developed to such an extent that teachers began teaching students online. Over a time, the practice of Video lectures emerged. E-books, E-lectures, You Tube video lectures, etc. Technologies have evolved in the education system. The traditional education system is being transformed into the modern education system. In this, although the teacher who imparts education remains the same, but his role is changing.

Even if we think that the need for teachers is still low in this changing era of the Internet, we may

be wrong because the knowledge of the teacher is more important than the information provided on the Internet. The Internet provides information, but not wisdom or context. It doesn't know if the student understands the content, is struggling, or needs motivation. Teachers explain, simplify, encourage, and adapt lessons based on each student's needs. The Internet is a powerful support, but is cannot replace the guidance, empathy, and experience a good teacher provides.

In the internet era, the role of the teacher has evolved significantly. Rather than just being a source of information, a teacher now acts as facilitator, guide, and mentor in the process of learning. We can notify that role of teachers has changed in this digital era. So, my opinion about internet era and teacher is -

"Internet is like a library with full of books" but teacher is "a librarian" who known the books, the author of books and the main content of books.

*He who asks a question is a fool for five minutes;
he who does not ask a question remains a fool forever.*

- Chinese Proverb

शिवकुंज २०२४-२०२५

College Days : A Golden Era of my Life!

Suryaja Pramod Mane, XI Sci. D

Every school going student has a fascination about his/her college life. Likewise I also had a fascination about my college life. When I was in std 10th . The transition from school to junior college was a major milestone in my life. After the declaration of my result of std 10th, I started dreaming about my first day of college and finally the day arrived. I still remember the first day of my college was on 24th June 2024. I went to the college & recieved a grand welcome from our teachers. On that day I was filled with mix of excitement, nervousness and curiosity.

One of the first things I noticed was the changed environment. Unlike school, junior college gave me a sense of freedom and responsibility. As I entered in my college life I felt that I was slowly being prepared for the real world. Academically the first year of junior college was both challenging and rewarding. The syllabus was more detailed and required deeper understanding. Though the syllabus was challenging our teachers who are so much devoted towards their work, made the learning more interesting & fun. As the days passed, I learned to manage my schedule focus on important topics and seek help when needed.

One of the most important things in my first year of junior college was participating in extracurricular activities. 'The stage has been my playground since childhood, where dance & drama have always been my favourite games And my college gave me & still giving me the exposure to

show my talent of acting & dancing. I participated in monologue competition, dancing competition, essay competitions etc. These activities helped me to connect with like minded people & to develop a sense of belonging. Cultural events in the college were like cherry on top of the cake for me. I also represented my college at National level science exhibition competition & bagged 1st rank.

At the end of the year I realised that as our parents or family appreciate us for our achievements in the same way my college also appreciated me & encouraged me for my each & every achievement either academic or extracurricular. What I value the most about my first year in college are the people I met. I realised that first year of college was a transformative experience that helped me to grow as a person.

In conclusion, I developed new skills, explored new interests & developed my passion. My first year of junior college was a thrilling & enjoyable experiences that shaped me into a better person. I'm grateful for the opportunities & experience that I had. So, I would like to say that I am proud to be a student of Shri Shiv Chhatrapati college & eager to see what future holds.

Today a reader, Tomorrow a leader

- Anonymous

शिवकुंज २०२४-२०२५

It's All About Junnar...

Anushka Nitin Gholap, XI Commerce D

Junnar taluka is a taluka of the Pune district in the Indian state of Maharashtra. It is northernmost taluka of the District. The area is well known for two of the Ashtavinayak temples. Junnar is also the home of Shivneri fort, GMRT and Vikram Sarabhai Earth Station at Arvi. Junnar is declared as Pune's first tourism taluka by the Govt. of Maharashtra.

GMRT -

The Giant Metrewave Radio Telescope (GMRT) is a significant astronomical research facility located in the Junnar Taluka of the Pune district, Maharashtra, India. Specifically, It is situated in Khodad village. The GMRT, operated by National Centre for Radio Astrophysics (NCRA), is an array of 30 antennas arranged in a "Y" shape. It is known for its use in low-frequency astronomical studies since 2000, contributing to numerous discoveries and providing data for scientists globally. The GMRT was conceived by the late Prof. Govind Swarup.

Caves -

In total there are more than 220 individual rock-cut caves located in four hills around Junnar. Junnar has the largest and longest cave excavations in India. The most famous among the caves is the Lenyadri complex. It represents a series of about 30 rock-cut mostly Buddhist caves.

Dams -

Junnar taluka is home to several dams with Manikdoh Dam being a prominent one built on the

Kukadi River. The Kukadi project which includes Manikdoh Dam, constructed five dams in the region, including Yedgaon, Wadaj, Pimpalgaon Joge and Chilewadi Dam.

Rivers -

The primary river in Junnar taluka is the Kukadi River, a tributary of the Ghod River. Other notable rivers include the Meena and the Pushpavati. The Kukadi river flows from the western Ghats and is a significant water source in the region with dams like Manikdoh & Yedgaon built on it. Meena River flows through the region, with the Wadaj Dam constructed on it. Pushpavati River rises near the Malshej pass & flows down towards the Meena river, eventually joining the Kukadi near Yedgaon. The Pimpalgaon Joga Dam is located on this river.

Forts -

Junnar taluka in Pune district is known for its historical forts, particularly Shivneri Fort, a 17th century military fortification, famous as the birthplace of Chhatrapati Shivaji Maharaj. It's a triangular shaped hill fort with seven well-defended gates. Other forts in the area are Ningiri-Hanumantgad fort and Chavand fort. Ningiri-Hanumantgad fort are two forts on a single hill, part of a group protecting the trade route between Junnar and Kalyan port. Chavand fort is also known as Prasanna Gad, with a history spanning over 800 years.

शिवकुंज २०२४-२०२५

Ashtavinayak -

Junnar is a house of two of the eight Ashtavinayak temples: Lenyadri and Ozar. Lenyadri is the temple located in cave 7. The temple dedicated to Ganesha in the form of Girijatmaj means son of Girija (Parvati). The Vighneshwar temple is located on the banks of the Kukadi river in Ozar. The temple dedicated to Ganesha as Vighneshwar.

Shivlings -

Junnar is known for several Shiva temples, including the ancient Kukdeswar temple in Pur

village and the Panchlinga Mahadev temple located at the base of Shivneri fort. The Nageshwar Temple in Khireswar village. Kukdeswar temple is a 12th century temple famous for its Hemadpanthi architecture and beautiful carvings. Nageshwar temple was believed to be built in Pandav Kalin, Panchalinga Mahadeva temple is of Maratha period & feature a water tank.

Junnar Taluka is itself a beautiful place to visit by anyone anytime.

Make It Green

Lives are crying because it's not clean,
Earth is dying because it's not green...

Earth is our Mother, don't pollute it,
She gives us food and shelter, just salute it.

With Global Warming, it's danger,
Let's save it by becoming a strong ranger...

With dying trees and animals, it's in sorrow,
Make green today and green tomorrow...

With melting snow, one day it will sink,
How can we save it, just think....

Trees are precious, preserve them,
Water is a treasure, reserve it...

Grow more trees, make Mother Earth green,
Reduce pollution and make her a Queen...

- Avani Desai

Sayali Vaibhav Ghule,
XII Sci D

Account of Life

Numbers dance, a silent tune
Ledger lines beneath the moon
Every credit every debit
A story told a fat well-set
Balancing dreams on figures tall
one mis step - a sudden fall
yet steady hands & careful sight
Keep the future burning bright

Gold & Paper, Fleeting gains
Lessons - learned in loss & pains
But wealth is more than what we see,
It's trust, it's hope, it's honesty

So count not just the coin you hold
But kindness given, stories told
for in the end when all is done,
An honest account is life well run.

Vedant Rajendra Konde,
XII Com. - D

शिवकुंज २०२४-२०२५

Good Thoughts By Indian Philosophers

- ♦ What is freedom of expression? Without the freedom to offend, it ceases to exist.
- **Salman Rushdie**
- ♦ The needs of the individual cannot always bow to the needs of the community.
- **Kamala Markandaya**
- ♦ One can always find something lovely to look at or listen to if one tries.
- **Ruskin Bond**
- ♦ Books have to be heavy because the whole world's inside them.
- **Amitav Ghosh**
- ♦ God saves us from people who mean well.
- **Vikram Seth**
- ♦ Life is not to be taken seriously, as we are really temporary here. We are like a pre-paid card with limited validity.
- **Chetan Bhagat**
- ♦ Wherever you go becomes a part of you somehow.
- **Anita Desai**
- ♦ Still, there are times I am bewildered by each mile I have travelled, each meal I have eaten, each person I have known, each room in which I have slept.
- **Jhumpa Lahiri**
- ♦ There are only two kinds of people in the world, the ones who entertain and the ones who observe
- **R. K. Laxman**
- ♦ The power to fly is reserved for those who reach for the skies.
- **Sudha Murthy**
- ♦ Sometimes the heart sees what is invisible to the eye.
- **Manju Kapur**
- ♦ Life is about making right things and going on.
- **R.K. Narayan**
- ♦ You can't cross the sea merely by standing and staring at the water.
- **Rabindranath Tagore**
- ♦ Dream, dream, dream, Dreams transform into thoughts and thoughts result in action.
- **A.P.J. Abdul Kalam**
- ♦ Another world is not only possible, she is on her way. On a quiet day, I can hear her breathing.
- **Arundhati Roy.**
- ♦ To be able to laugh and to be merciful are the only things that make man better than the beast
- **Ruskin Bond.**
- ♦ I believe in enjoying the game. If you make your job fun, and you have fun in your job, you will never feel that you are working.
- **Khushwant Singh**
- ♦ Love is the root of everything. Everything worthwhile stems from love.
- **Amrita Pritam**
- ♦ All of us are bound together in ways that are invisible to the eye.
- **Kiran Desai**
- ♦ We are always remaking history. Our memory is always an interpretive tool, and the past is always being adapted to the needs of the present.
- **Vikram Chandra**
- ♦ Mythology is a way of understanding the world. Myths reflect our imagination and beliefs.
- **Devdutt Pattanaik.**
- ♦ Love is not about grand gestures or the moon and the stars. It's about the little things we do every day.
- **Anuja Chauhan**

Sarika Lahu Mandave
XII Arts A

Different Matters....

Season returns not the weather
days returns not the time
person returns not the bond
somethings return but not the
way they were.

When something is in your destiny
you will get that but if not then you
can't even touch that when it is
infront of you.

Sometimes you have to fix the things
which can possible because you can't
carry every broken thing.

You break into pieces
I have cut only
Your pain is more but
It doesn't mean mine is nothing.

We lose people and we choose
to lose people there is difference
white is the purest colour
but sometimes it feels bad for
not being colourful.

Harshada Rajendra Gare
XII Sci. -D

If I knew as a child

If I knew as a child what I know now,
Mom, I probably wouldn't have
made things so hard for you.

I would have understood that you were
cooking out for my best interest, even
though it may not have seemed so at that time.

I would have known how difficult it is
to let go, to stand back and let someone,
you love learn from their mistakes.

I would have realised how fortunate
I was to have mother who was always
there for me, even after an argument,
even after I'd said things I shouldn't have.

While it's too late for a lot of things
it's not too late for me to tell you that,
I appreciate how loving me you are,
I may not always be good at showing it.

I love you very much.

Riya Sunil Kumar
XII Com -D

शिवकुंज २०२४-२०२५

Talk with God

When I asked God for strength
He gave me difficult situations to face

When I asked God for brain & brawn
He gave me puzzles in life to solve

When I asked God for happiness
He showed me some unhappy people

When I asked God for wealth
He showed me how to work hard

When I asked God for favours
He showed me opportunities to work hard

When I asked God for peace
He showed me how to help others

God gave me nothing I wanted
He gave me everything I needed

Swami Vivekananda

Kaustubh Minanath Khandagale,
XI Com. - D

*Motivation is what gets you started.
Habit is what keeps you going.*

Jim Ryun

What is life?

Once I was sitting in my solitude,
Gazing the stars and pondering,
What life is?

Is it earning the world's exquisite possessions,
or is it losing in the service of others?
Is it craving for name and fame,
or is it bedecking in the cap some more feathers?

Is it getting all the beloved's attention,
Or is it loving others unconditionally?
Is it being a rebel and revolt,
or is it making up docilely?

Is it living a life of pride and dignity,
Or is it making others proud on you?
Is it making haste while the Sun shine,
Or is it letting it steadily brew?

Is it being selfish and self-centered,
Or is it assisting others selflessly?
Is it debating and proving you are right,
Or is it nodding their views carelessly?

I pondered and pondered
And all that I got...

Is some unanswered questions,
Some more baffled thoughts.

So I settled with a view,
For all my crazy queries,
Life is a mocktail of
Facts, Fiction and fairies

Life could be anything,
you want it to be,
It could be pleasant or gloomy,
It could be a crazy spree.

Life could be ocean of aspirations,
Or fistful of wishful sand,
How you want to elevate it,
Is in your earnest hands

Upasna Pathak

Sanskar Navnath Kabadi,
XII Arts - A

शिवकुंज २०२४-२०२५

The Power of One

One song can spark a moment
One flower can wake the dream
One tree can start a forest
One bird can herald spring.

One smile begins a friendship,
One handclasp lifts a soul
One star can guide a ship at sea,
One word can frame the goal.

One vote can change a nation,
One sunbeam lights a room,
One candle wipes out darkness,
One laugh can conquer gloom.

One step must start each Journey,
One word must start each prayer,
One hope will raise our spirits,
One touch can show you care.

One voice can speak with wisdom,
One heart can know what's true
One life can make a difference,
You see, it's up to you !

Ashish Ram

Ishwari Ravindra Wable,
XII Sci - D

Perfection

Nothing they say can be perfect
With this I must disagree
for many things around us
Are perfect I Believe.

The sunrise in the morning
As a new dawn about to break
Birds singing in the tree tops
As nature slowly awakes.

Those golden leaves of Autumn
A season I truly adore
spring and summer flowers
who could ask for more.

Winter with its stark reminder
Warning hibernating creatures its time to Rest
How thoughtful our Lord is
Our creator knows what's Best.

A rainbow of many colours
Those beautiful northern lights
Each raindrop falling from Heaven
Giving every living thing its life.

The sound of rolling seas
Gently brushing on golden sands
lovers deep in Thought
Walk past tenderly holding Hands.

The sunset in the Evening
As another day bids goodbye
Yet even in the Darkness
The stars light up the sky.

Yes we're surrounded by perfection
In all these things we see
Created and woven by God with love
Into a picture perfect Tapestry.

John Read

Aarya Anil Bhagat
XII Sci. D

शिवकुंज २०२४-२०२५

Why God Made Teachers

When God created teachers,
He gave us special friends,
To help us understand his world,
And truly comprehend,
The beauty and the wonder,
of everything we see,
And become a better person,
with each discovery.

When God created teachers,
He gave us special guides,
To show us ways in which to grow,
so we can all decide,
How to live and how to do,
What's right instead of wrong,
To lead us so that we can lead,
And learn how to be strong.

Why God created teachers,
In his wisdom and his grace,
was to help us learn to make our world,
A better, wiser place.

Kevin William Huff

Sanskriti Vinayak Wable
XII Sci - D

The End is the Start

When silence scattered and
all dreams fluttered
Though all doors closed there is a way
Even in darkness there is a hint of day
Though you feel its end the end is the start
Of unknown, unseen paths of journey
going miles a part.
One chapter ends for the start of other
To write new script and move on further
May be next journey is more better part
As there is no end and end is the start

Bhumika Kashid
XI Sci. - D

A positive attitude gives you power
over your circumstances instead of
your circumstances having power
over you.

Joyce Meyer

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर

शिवकुंज

२०२४-२०२५

अहवाल
विभाग

प्रा.डॉ.सौ. पूनम माने
प्रा.सौ.कविता शिंदे

शिवकुंज २०२४-२०२५

अंतरंग

१) मराठी विभाग व मराठी वाङ्मय मंडळ	८३
२) इंग्रजी विभाग	८३
३) हिंदी विभाग	८४
४) इतिहास विभाग	८४
५) शिक्षणशास्त्र विभाग	८५
६) अर्थशास्त्र विभाग	८५
७) भूगोल विभाग	८६
८) मानसशास्त्र विभाग आणि व्यक्तिमत्त्व विकास व समुपदेशन	८७
९) राज्यशास्त्र विभाग	८७
१०) वनस्पतीशास्त्र विभाग	८८
११) रसायनशास्त्र विभाग	८८
१२) गणित विभाग	८८
१३) प्राणीशास्त्र विभाग	८९
१४) वाणिज्य विभाग व संशोधन केंद्र	८९
१५) बी.बी.ए. व बी.सी.ए.	९१
१६) सॉफ्ट स्किल	९२
१७) स्पर्धा परिक्षा केंद्र	९२
१८) कला शाखा	९३
१९) चरित्र जिमखाना विभाग	९४
२०) विद्यार्थी विकास मंडळ	९४
२१) नॅक विभाग	९५
२२) वेबसाईट विभाग	९५
२३) एन.सी.सी. विभाग	९७
२४) ग्रंथालय	९९
२५) राष्ट्रीय सेवा योजना	१००
२६) अंतर्गत तक्रार समिती	१०३
२७) विवेवाहिनी विभाग	१०४
२८) वाद-विवाद व वक्तृत्व मंडळ	१०४
२९) विद्यार्थीनी मंच	१०५
३०) स्टाफ अकॅडमी	१०६
३१) परिसर विकास विभाग	१०७
३२) विद्यार्थीनी कल्याण मंडळ (कनिष्ठ महाविद्यालय)	१०७
३३) परिक्षा विभाग (कनिष्ठ महाविद्यालय)	१०८
३४) समुपदेशन विभाग (कनिष्ठ महाविद्यालय)	१०८
३५) हिंदी विभाग (कनिष्ठ महाविद्यालय)	१०८
३६) वाद-विवाद व वक्तृत्व मंडळ (कनिष्ठ महाविद्यालय)	१०९
३७) वाङ्मय मंडळ (कनिष्ठ महाविद्यालय)	११०
३८) आरोग्य विभाग (कनिष्ठ महाविद्यालय)	११०
३९) कनिष्ठ जिमखाना विभाग	११०
४०) स्टाफ अकॅडमी (कनिष्ठ महाविद्यालय)	१११

शिवकुंज २०२४-२०२५

वार्षिक अहवाल सन २०२४-२०२५

मराठी विभाग व मराठी वाङ्मय

१. 'मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा' निमित्त २७ जानेवारी २०२५ रोजी 'सुंदर हस्ताक्षर स्पर्धा' घेण्यात आली. या स्पर्धेत एकूण २० विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.
२. 'मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा' निमित्त २८ जानेवारी २०२५ रोजी आभासी प्रश्नमंजुषा स्पर्धा घेण्यात आली. या स्पर्धेत एकूण २१ विद्यार्थी सहभागी झाले.
३. 'मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा' निमित्त २९ जानेवारी २०२५ रोजी 'निबंधस्पर्धा' घेण्यात आली. या स्पर्धेत एकूण १४ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.
४. दिनांक २ फेब्रुवारी २०२५ रोजी फर्ग्युसन महाविद्यालय पुणे येथे संपन्न झालेल्या 'विश्व मराठी साहित्य संमेलन २०२५' मध्ये द्वितीय आणि तृतीय वर्षातील मराठी विषयाचे ०९ विद्यार्थी व प्रा. विष्णू घोडे यांनी सहभाग नोंदवला व साहित्य संमेलनातील कार्यक्रमाचा आनंद घेतला.
५. दिनांक ७ मार्च २०२५ रोजी मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त मा.डॉ. स्मिता डोळे यांचे 'अभिजात मराठी भाषा व मराठी भाषेचे महत्त्व' या विषयावर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. या प्रसंगी विद्यार्थ्यांनी मराठी साहित्यावर आधारित भित्तिपत्रके तयार केली आणि मराठी कविता वाचन केले.

विभाग प्रमुख - प्रा. डॉ. सौ. चंदना नडे

Department of English

Department of English undertook following activities during the academic year 2024-25.

- 1) Dr. S. K. Joshi,
Head of the Department of English,
retired on October 31, 2024, as an
Associate Professor after rendering
37 years of dedicated service at S.S.C.
College, Junnar
- 2) Industrial Visit - 25/02/2025
- 3) Essay Writing Contest - 20/03/2025
- 4) Farewell Function - 09/04/2025
- 5) Certificate Distribution Programme -
09/04/2025
- 6) SAT-CHAT on every working
Saturday

Department of English

Dr. T. M. Kamble

Departmental colleagues -

Dr. R. K. Purane
Prof. Y. C. Girmé,
Prof. K. D. Gadilkar
Prof. P. B. Sukale
Prof. M. R. Inamdar

शिवकुंज २०२४-२०२५

हिंदी विभाग

१. शैक्षणिक वर्ष २०२४-२०२५ में महाविद्यालय के वरिष्ठ हिंदी विभाग के द्वारा छात्रों के सर्वांगीण विकास के लिए अलग-अलग कार्यक्रमों का आयोजन किया गया। शुक्रवार, दिनांक २७ सितंबर, २०२४ को हिंदी विभाग में 'हिंदी दिवस समारोह' मनाया गया। इसमें छात्रों द्वारा काव्य तथा शेर-शायरी वाचन के साथ ही पोस्टर प्रदर्शनी भी लगाई गई थी। इस कार्यक्रम के लिए महाविद्यालय के प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे, कला शाखा प्रमुख डॉ. ए. एस. पाटील, हिंदी विभाग प्रमुख डॉ. कैप्टन बी. एम. माने, कु. रेखा गायकवाड, डॉ. व्ही. व्ही. नडे, डॉ. व्ही. व्ही. देसाई आदि कई महानुभाव उपस्थित थे। उद्घाटन कार्यक्रम के पश्चात छात्रों को हिंदी विषय के महत्व के संदर्भ में विस्तार से जानकारी दी गई। तत्पश्चात कु. किरनजीत गिल, कु. नूतन सुरकुले, कु. कस्तुरी देवाडे, कु. लक्ष्मी काळे, कु. रामेश्वर शिंदे, कु. वैभव जाधव, कु. पवित्रा साळवे, कु. श्रद्धा केदार आदि छात्रों ने कविता एवं शेर-शायरी का वाचन किया। पोस्टर प्रदर्शनी के माध्यम से छात्रों ने हिंदी के विविध कवियों की व्यक्तिगत जानकारी तथा उनकी रचनाओं को सभी छात्रों से परिचित करने का कार्य किया। एक तरह से छात्रों में हिंदी के प्रति जागृति एवं प्रेरणा भरने का कार्य किया। इसके पश्चात आभार ज्ञापन के साथ ही कार्यक्रम संपन्न हुआ।

२. श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर का हिंदी विभाग तथा मु. सा. काकडे महाविद्यालय, सोमेश्वरनगर, तहसील बारामती, जि. पुणे का हिंदी विभाग के संयुक्त तत्त्वावधान में शुक्रवार, दिनांक २८ फरवरी, २०२५ को छात्र सहयोग कार्यक्रम का आयोजन किया गया। इसमें दोनों महाविद्यालयों के छात्र-छात्राओं को हिंदी विषय की महत्ता, हिंदी से रोजगार के अवसर, व्यक्तित्व विकास, अनुशासन, नेतृत्व विकास तथा राष्ट्रीय शिक्षा नीति २०२० के अनुसार पाठ्यक्रम में होने वाले बदलावों के संबंध में विस्तृत जानकारी दी गई। इसके अलावा छात्रों को एक-दूसरे के साथ बातचीत करने के लिए प्रोत्साहित करने तथा

उनके बीच सहयोग बढ़ाने के लिए एक कार्यक्रम भी आयोजित किया गया। प्रस्तुत कार्यक्रम का प्रास्ताविक जुन्नर महाविद्यालय के हिंदी विभागाध्यक्ष डॉ. कैप्टन बाबासाहेब माने ने किया। उन्होंने अपने प्रास्ताविक में हिंदी भाषा और छात्र सहयोग कार्यक्रम के महत्व को प्रतिपादित किया। मुख्य अतिथि काकडे महाविद्यालय के हिंदी विभागाध्यक्ष प्रा. अच्युत शिंदे ने हिंदी के माध्यम से उपलब्ध रोजगार के अवसरों के साथ-साथ व्यक्तित्व विकास और नेतृत्व विकास के बारे में विस्तृत जानकारी दी।

कार्यक्रम की अध्यक्षता जुन्नर महाविद्यालय के प्रधानाचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे ने निभाई। उन्होंने अपने मंतव्य में राष्ट्रीय शिक्षा नीति २०२० के अनुसार सावित्रीबाई फुले पुणे विश्वविद्यालय, पुणे के द्वारा तैयार किए गए पाठ्यक्रम के महत्व के संदर्भ में विद्यार्थियों को जानकारी दी। साथ ही विभिन्न कौशलों को हासिल करने और उनका जीवन में उपयोग करने का संदेश भी दिया। इसके बाद विद्यार्थियों के लिए एक-दूसरे से बातचीत करने तथा एक-दूसरे की भावनाओं को समझने के लिए एक कार्यक्रम का आयोजन किया गया। इस अवसर पर काकडे महाविद्यालय के प्रा. जाधव पी. वाई., डॉ. आदिनाथ लोंढे, डॉ. कल्याणी जगताप, श्री. शुभम गायकवाड आदि गणमान्य व्यक्ति और दोनों महाविद्यालयों के हिंदी विषय के कुल ७५ छात्र उपस्थित थे। कार्यक्रम का संचालन एवं धन्यवाद ज्ञापन प्रा. रेखा गायकवाड द्वारा किया गया।

विभाग प्रमुख - डॉ. कैप्टन बाबासाहेब माने
सदस्य - कु. रेखा गायकवाड

इतिहास विभाग :

१. श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर ता. जुन्नर, जि. पुणे इतिहास विभागाच्यावतीने महाराष्ट्रातील शूरवीर पराक्रमी स्त्रीयांचा अभ्यास या विषयांतर्गत महाराणी ताराबाई यांचे कार्य या विषयावर दिनांक ०२ एप्रिल २०२५ रोजी निबंध स्पर्धा आयोजित करण्यात आली होती. यामध्ये २७ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला होता.

शिवकुंज २०२४-२०२५

या स्पर्धेमध्ये पुढील विद्यार्थ्यांचे क्रमांक काढण्यात आले. प्रथम-नूतन नाथा सुरकुले, द्वितीय - तनुजा बाळू भवारी, तृतीय- पुजा सोमनाथ लांडे

स्पर्धा यशस्वी पार पाडण्यासाठी विभाग प्रमुख प्राचार्य डॉ. वाघमारे सर यांच्या मार्गदर्शनाखाली प्रा. डावरे सोनिया यांनी या स्पर्धेचे आयोजन केले होते. प्रा. जठार यांनी परीक्षक म्हणून काम पाहिले.

२. इतिहास विभागामार्फत दि. ५/४/२०२५ रोजी मा. सिध्दार्थ श्रीकांत कसबे यांचे जुन्नर तालुक्यातील लेण्यांचा इतिहास या विषयावर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. मा. सिध्दार्थ कसबे यांनी आपल्या व्याख्यानामधून जुन्नर तालुक्यातील लेण्यांचा इतिहास आणि त्यांची लिपी याविषयी सविस्तर माहिती दिली. तसेच त्या लेण्यांचे प्राचीन भारतातील संदर्भ, त्यांचे महत्त्व आणि जुन्नर मधील लेण्यांची एकूण संख्या अशा अनेक गोष्टींची माहिती त्यांनी आपल्या व्याख्यानातून दिली. या व्याख्यानामधून विद्यार्थ्यांना लेण्यांचा इतिहास समजण्यास मदत झाली.

सदर कार्यक्रमास महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे तसेच इतिहास विभागातील प्रा. एम. पी. जठार, प्रा. एस. डब्ल्यु. डावरे आणि विद्यार्थी उपस्थित होते.

प्राचार्य व विभाग प्रमुख - प्रा. डॉ. एम. बी. वाघमारे
सदस्य - प्रा. एम. पी. जठार, प्रा. एस. डब्ल्यु. डावरे

शिक्षणशास्त्र विभाग :

१. शिक्षणशास्त्र विभागामार्फत दि. ०३/०४/२०२५ रोजी निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. 'राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० ची वैशिष्ट्ये' या विषयावरील निबंध स्पर्धेत शिक्षणशास्त्र विषयाच्या २० विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

निबंध स्पर्धेमध्ये प्रथम क्रमांक साबळे दिक्षा बुधा, द्वितीय क्रमांक डुंबरे अनुराग अशोक तर तृतीय क्रमांक बगाड शितल भानुदास या विद्यार्थ्यांचा आला. सहभागी विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्राचे वाटप करण्यात आले.

विभाग प्रमुख - प्रा. डॉ. ई. डी. वाजगे

अर्थशास्त्र विभाग अहवाल

१) अर्थशास्त्रीय संकल्पना -

शोध आणि बोध-पावर पॉइंट प्रेझेंटेशन दि. ०६/०९/२०२४ रोजी अर्थशास्त्र विभागांतर्गत पावर पॉइंट प्रेझेंटेशन कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. कार्यक्रमाचे उद्घाटन अध्यक्ष प्रतिनिधी मा. प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी यांनी केले व प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थानी उपस्थित होते. कार्यक्रमासाठी कला शाखाप्रमुख डॉ. ए. एस. पाटील, वाणिज्य शाखा प्रमुख डॉ. एस. जे. जाधव, अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख प्रा. एस. एन. कसबे हे उपस्थित होते. या कार्यक्रमांमध्ये एस.वाय.बी.ए. व टी.वाय. बी.ए. अर्थशास्त्र स्पेशल च्या विद्यार्थ्यांनी बेटी बचाओ, बेटी पढाओ, स्वच्छ भारत मिशन, डिजिटल इंडिया मिशन, क्रिप्टो करन्सी, बिटकॉइन, प्लास्टिक मनी, शेअर मार्केट, नोटी बंदी, जन धन योजना, नीती आयोग, इलेक्टोरल बॉड या विषयावर पावर पॉइंट प्रेझेंटेशन तयार केले. अर्थशास्त्र विभागात प्रोजेक्टरवर सर्व विद्यार्थ्यांनी स्वतः तयार केलेल्या या पीपीटो चे सादरीकरण केले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा. पी. बी. मुकाळे आणि कार्यक्रमाचे आभार प्रदर्शन डॉ. एस. एच. काळे यांनी केले.

२) नारायणगांव कृषी महोत्सव अभ्यास क्षेत्र भेट -

दि. ११ जानेवारी २०२५ रोजी श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर अर्थशास्त्र विभागांतर्गत प्रामोन्नती मंडळ कृषी विज्ञान केंद्र नारायणगांव, पुणे आयोजित ग्लोबल कृषी महोत्सवामध्ये अर्थशास्त्र विभागातील १३ विद्यार्थी व अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख प्रा. एस. एन. कसबे, डॉ. एस. एच. काळे प्रा. पी. बी. मुकाळे यांनी सहभाग नोंदवला. या उपक्रमामध्ये कृषी निगडित खते, अवजारे, फळ बागाची रचना, फुल बागांची मशागत, शेतमाल प्रक्रिया उदयोग यंत्र, उदयोजकता इ. बाबतीत विद्यार्थ्यांना बहुमोलाचे मार्गदर्शन मिळाले.

३) अर्थसंकल्प २०२५ थेट प्रक्षेपण कार्यक्रम -

दि. ०१/०२/२०२५ रोजी अर्थशास्त्र विभागांतर्गत महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापकवृंद तसेच अर्थशास्त्र स्पेशल विषयाचे विद्यार्थी यांच्यासाठी ऑनलाईन बजेटचे सादरीकरण

शिवकुंज २०२४-२०२५

करण्यात आले. याप्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे, उपप्राचार्य डॉ. आर. डी. चौधरी, कला शाखा प्रमुख डॉ. ए. एस. पाटील, वाणिज्य शाखाप्रमुख डॉ. एस. जे. जाधव, अर्थशास्त्र विभागप्रमुख प्रा. एस. एन. कसबे, प्रा. पी. बी. सुकाळे महाविद्यालयातील इतर प्राध्यापक, प्राध्यापिका व अर्थशास्त्र स्पेशल चे विद्यार्थी उपस्थित होते. या कार्यक्रमाच्या थेट प्रक्षेपणातून सरकारच्या जमाखर्च तरतुदींचा अभ्यास करून त्याचे अवलोकन करण्याचे आव्हान प्राचार्यांनी केले. सदर कार्यक्रमासाठी प्राध्यापिका मयुरी कुंभोजे व मितेश गाडेकर यांचे सहकार्य लाभले. सर्व विभागातील विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

४) अर्थसंकल्प कार्यशाळा व पोस्टर प्रदर्शन सहभाग (नारायणगांव कॉलेज) -

दि. ११ फेब्रुवारी २०२५ रोजी ग्रामोन्नती मंडळाचे कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय, नारायणगांव आयोजित अर्थसंकल्प कार्यशाळेत अंतर्गत अर्थशास्त्र पोस्टर प्रदर्शन स्पर्धेमध्ये आपल्या महाविद्यालयातील अर्थशास्त्र विभागातील टी. वाय. बी. ए. वर्गातील ९ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. सर्व विद्यार्थ्यांनी प्रदर्शनामध्ये उत्कृष्ट पोस्टरचे सादरीकरण केले. त्यापैकी तीन विद्यार्थ्यांना पोस्टर प्रदर्शनमध्ये बक्षीस प्राप्त झाले. त्यांना प्रत्येकी ५०० रुपये रोख रक्कम व प्रमाणपत्र वितरित करण्यात आले.

विभागातील टी. वाय. बी. ए. बक्षीस प्राप्त विद्यार्थी -

१) रोहिणी करवंदे २) प्राजक्ता राजगुरु ३) वैष्णवी मत्करे

विभाग प्रमुख - प्रा. एस. एन. कसबे

सदस्य - प्रा. डॉ. सौ. एस. एच. काळे,

प्रा. सौ. पी. बी. सुकाळे

भूगोल विभाग :

१. शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ मध्ये भूगोल स्पेशलसाठी एस. वाय. बी. ए. वर्गात ४१ विद्यार्थ्यांनी, एम. ए.-१ १६ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला.
२. भूगोल विभागाची शैक्षणिक सहल २०२४-२५ या वर्षामध्ये शिवनेरी या ठिकाणी दिनांक ६ ऑक्टोबर २०२४ रोजी

आयोजित करण्यात आली होती. या शैक्षणिक सहलीमध्ये टी. वाय. बी. ए. या वर्गाचे २३ विद्यार्थी सहभागी झाले होते. तसेच या शैक्षणिक सहलीमध्ये डॉ. अशोक दुर्शिग, प्रा. संतोष गवळी, डॉ. महेंद्र कोरडे, इ. प्राध्यापक सहभागी झाले होते.

३. भूगोल विभागाची शैक्षणिक अभ्यास सहल २०२४-२५ या वर्षामध्ये लोणार-सिंदखेडराजा-देवगिरी-पैठण-वेरुळ - घृणेश्वर इ. ठिकाणी दिनांक ५ मार्च २०२५ ते ८ मार्च २०२५ रोजी आयोजित करण्यात आली होती. या शैक्षणिक अभ्यास सहलीमध्ये एफ. वाय. बी. ए., एस. वाय. बी. ए., टी. वाय. बी. ए., व एम. ए. या वर्गाचे ३६ विद्यार्थी सहभागी झाले होते. तसेच या शैक्षणिक सहलीमध्ये डॉ. अशोक दुर्शिग, प्रा. संतोष गवळी, डॉ. महेंद्र कोरडे, प्रा. निलेश घोरे व प्रा. अनिशा दुराफे इ. प्राध्यापक सहभागी झाले होते.

४. भूगोल विभागाची शैक्षणिक अभ्यास सहल २०२४-२५ या वर्षामध्ये पाचगणी-महाबळेश्वर इ. ठिकाणी दिनांक २७ मार्च २०२५ रोजी आयोजित करण्यात आली होती. या शैक्षणिक अभ्यास सहलीमध्ये एस. वाय. बी. ए. व टी. वाय. बी. ए. या वर्गाचे १९ विद्यार्थी सहभागी झाले होते. तसेच या शैक्षणिक सहलीमध्ये डॉ. महेंद्र कोरडे, प्रा. निलेश घोरे व प्रा. अनिशा दुराफे इ. प्राध्यापक सहभागी झाले होते.

५. दि. २५ एप्रिल २०२५ रोजी भूगोल विभागामध्ये TYBA व MA-II-Geography या विद्यार्थ्यांसाठी सदिच्छा. समारंभाचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमासाठी मा. प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे अध्यक्षस्थानी तर अध्यक्ष प्रतिनिधी माननीय प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित होते.

विभाग प्रमुख - डॉ. अशोक जयवंता दुर्शिग

सदस्य - प्रा. संतोष बापूराव गवळी, प्रा. डॉ. महेंद्र सिताराम कोरडे, प्रा. निलेश यशवंत घोरे, प्रा. अंकिता वसंत वाळुंज

शिवकुंज २०२४-२०२५

मानसशास्त्र विभाग आणि व्यक्तिमत्त्व विकास समुपदेशन अहवाल

बुधवार दि. ०५/०२/२०२५ रोजी सावित्रीबाई फुले, पुणे विद्यापीठाचे विद्यार्थी विकास मंडळ यांच्या आर्थिक सहकायाने मानसशास्त्र विभाग आणि विद्यार्थी विकास मंडळ यांच्या संयुक्त विद्यमाने एफ.वाय.बी.एस्सी. आणि बी.ए. च्या सर्व वर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी कारकिर्द समुपदेशन या विषयावर एक दिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले.

शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ मध्ये व्यक्तिमत्त्व विकास समुपदेशन विभागामार्फत ०९ विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक समस्याविषयी मार्गदर्शन व समुपदेशन.

विभागप्रमुख - डॉ. एस. एस. खिलारे

सदस्य- प्रा. व्ही. के. रसाळ, प्रा. एम. एम. दुराफे,
प्रा. जे. वाय. शेख

राज्यशास्त्र विभाग :

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर येथे दिनांक ११ मार्च व १२ मार्च २०२५ रोजी राज्यशास्त्र विभागातर्गत 'घरघर संविधान' आणि 'जागर संविधानाचा' हे कार्यक्रम राबविण्यात आले. या कार्यक्रमांतर्गत व्याख्यान व पोस्टर प्रदर्शन या दोन उपक्रमांचे आयोजन केले होते. या कार्यक्रमासाठी प्रमुख पाहुणे म्हणून प्रा.डॉ.श्रीरंजन आवटे सर हे उपस्थित होते. तर अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.एम.बी.बाघमारे सर होते.

या कार्यक्रमाप्रसंगी विशेष उपस्थिती म्हणून जु.ता.शि. शि. प्र. मंडळ मा. अध्यक्ष यांचे अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. व्ही. कुलकर्णी उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे उद्घाटन मान्यवरांनी दीपप्रज्वलन करून केले तसेच राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख प्रा. डॉ. ए. एस. पाटील सर यांनी कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक केले व प्रास्ताविकेतून यांनी कार्यक्रमाची रूपरेषा थोडक्यात समजावून सांगितली. कार्यक्रमाचे प्रमुख पाहुणे व व्याख्याते म्हणून प्रा. डॉ. श्रीरंजन आवटे यांनी संविधानाला ७५ वर्षे पूर्ण झाल्याबद्दल विद्यार्थ्यांना संविधानाबद्दलची माहिती अगदी

साध्या सोप्या भाषेत सांगितली. विद्यार्थ्यांनी पोस्टर प्रदर्शन या स्पर्धेत उत्साहाने सहभाग घेऊन संविधानातील मुल्य आणि विचार याचे मान्यवरांसमोर सादरीकरण केले. या कार्यक्रमाला अध्यक्षीय प्रतिनिधी प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी, उपप्राचार्य प्रा. डॉ. आर. डी. चौधरी, वाणिज्य शाखाप्रमुख डॉ. एस. जे. जाधव इत्यादी मान्यवर उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन द्वितीय वर्ष राज्यशास्त्र विभागातील विद्यार्थीनी यास्मिन हवालदार यांनी केले तर आभार प्रदर्शन प्रा. के. एस. वानखेडे यांनी केले.

जागर संविधानाचा या १२ मार्च २०२५ रोजी आयोजित कार्यक्रमांमध्ये पोवाडा, एकांकिका, मुटकोर्ट, नृत्य, गायन, कविता, नाटक इत्यादींचा समावेश करण्यात आला होता. या कार्यक्रमाचे दीपप्रज्वलन मान्यवरांच्या हस्ते करण्यात आले. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक प्रा. डॉ. ए. एस. पाटील यांनी केले. कार्यक्रमाची सुरुवात संविधानाच्या नांदीने करण्यात आली. त्याचप्रमाणे संविधानावरचे दोन पोवाडे विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या उत्कृष्ट शैलीतून सादर केले.

विद्यार्थ्यांनी विविध कार्यक्रमातून संविधानाबद्दल जनजागृती केली व विविध देशभक्तीपर गीतांवरील नृत्य सादर करून विद्यार्थ्यांमध्ये देश प्रेमाची भावना जागृत केली. कार्यक्रमात विद्यापीठ गीत सादर करून प्राध्यापक के.एस.वानखेडे यांनी आभार प्रदर्शन केले. कार्यक्रमाचे परीक्षक म्हणून प्रा. डॉ. वर्षा देसाई, प्रा. शरद मनसुख, प्रा. जावेद शेख, प्रा. विष्णू घोडे, प्रा. रेखा गायकवाड, प्रा. निलेश घोरे हे उपस्थित होते. कार्यक्रम पार पाडण्यासाठी विभागाचे विभागप्रमुख प्रा. डॉ. ए. एस. पाटील, सहकारी प्रा. वानखेडे, प्रा. विधाटे, प्रा. वाजगे यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले.

विभाग प्रमुख - प्रा. डॉ. ए. एस. पाटील

सदस्य - प्रा. के. एस. वानखेडे, प्रा. विधाटे, प्रा. वाजगे

शिवकुंज २०२४-२०२५

वनस्पतीशास्त्र विभाग अहवाल :

१. १५ जुलै २०२४ रोजी संस्थेचे अध्यक्ष मा. अॅड. संजय शिवाजीराव काळे साहेब यांच्या वाढदिवसानिमित्त वनस्पतीशास्त्र विभाग व परिसर विकास विभाग यांच्यावतीने परिसरातील टेकडी परिसरामध्ये विविध जातीच्या फळे व फुलझाडांची लागवड करण्यात आली व त्यांचे संगोपन करण्यात आले.
२. एफ.वाय. व एस.वाय.बी.एस्सी वर्गातील विद्यार्थ्यांना स्टडी रिपोर्ट जमा करण्यासाठी टिश्यू कल्चर प्रयोगशाळा, फुलवनस्पतींचे शास्त्रीय माहिती संकलन, हर्बेरीअम तयार करणे असे विविध केस स्टडी करण्यासाठी देऊन त्यांच्याकडून रिपोर्ट तयार करून घेण्यात आले.
३. एफ.वाय.बी.ए. व एफ.वाय.बी.कॉम. विद्यार्थ्यांसाठी वनस्पती व मानवी कल्याण तसेच मशरूम उत्पादन तंत्रज्ञान असे आंतरशाखीय विषय जेनेरिक इलेक्टिव शीर्षकांतर्गत देण्यात आले.
४. वनस्पतीशास्त्र विभागामार्फत वनस्पतींवर आधारित प्रोजेक्ट महाविद्यालयीन आविष्कार स्पर्धेमध्ये सादर करण्यासाठी एस.वाय.बी.एस्सी वर्गातील विद्यार्थ्यांना वनस्पतीशास्त्र विभागप्रमुख डॉ. विनायक लोखंडे यांनी मार्गदर्शन केले.

विभाग प्रमुख - डॉ. व्ही. एच. लोखंडे

सदस्य - श्री. जे. जी. टोपे

Department of Chemistry

- Department of Chemistry organized welcome function for M.Sc.(I) and T.Y.B.Sc. Chemistry on 28 august 2024
- Department of Chemistry organized educational visit for T.Y.B.Sc. and M.Sc Chemistry Part-I & II students at Shivaji University Kolhapur on 6 March 2025. For this visit 31 students & 4 professors are participated.
- To increase the interest of students in chemistry subject department of chemistry and Association

of Chemistry Teachers jointly organized 'Concept Test in Chemistry' on 22 March 2025 for B.Sc. students. The 14 students are participated in this test.

- To Increase interest & awareness of chemistry subject. Department of Chemistry, Savitribai Phule Pune University organized CHEMIAD competition on 2 March 2025 F.Y.B.Sc. participated in this exam. Prof. Joshi R.B. coordinated CHEMIAD competition examination.
- On 21 March 2025, one day educational visit of T.Y.B.Sc Chemistry students was organized at Shri Chhatrapati Shivaji Maharaj Rural Hospital, Junnar under Add on Course on, "Biomedical Waste Management.
- Graduate & Post Graduate students were participated in Avishkar competition at college level.
- M.Sc. Part-I students were participated for Hand on Training program on the topic "Advanced Instrumental Analytical Techniques". On 10 March 2025 to 13 March 2025, at Annasaheb Wagire college, Otur.
- Most M.Sc. Analytical and Organic Chemistry students of our department were placed in Research and Educational institutes as well as in different Multinational pharmaceutical and chemical industries.

Head of Department - Prof. S. M. Kale

गणित विभाग :

- Zonal level यांनी आयोजित केलेल्या मध्ये महाविद्यालयाच्या एकूण ०७ विद्यार्थी व ०२ शिक्षकांनी सहभाग घेतला.
- T.Y.B.Sc. या वर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी "Skill enhancement Course in Machine Learning" हा कोर्स राबविण्यात आला.

विभाग प्रमुख - प्रा.आर.बी.सहाणे

शिवकुंज २०२४-२०२५

Department of Zoology & Research Centre

Every year Department of Zoology and Research Centre organizes various programmes to motivate and encourage students to enhance their skills, ideas and career opportunities. Following programmes were organized by the department during the academic year 2024 – 2025.

- Department of Zoology had organized a “Two Day Workshop and Poster Competition” on National Moth Week, 2024 during 31st July to 1st August, 2024.
- On 14th October, 2024 field visit of under graduate and post graduate students was organized at Moroshi, Thithabi, Kalu Waterfall and nearby localities.
- 5 students from Department of Zoology and Research Centre were selected for Zonal Level Avishkar Research Project Competition held on 27th November, 2024.
- 3 students from Department of Zoology and Research Centre were selected for University Level Avishkar Research Project Competition on 15th December, 2024.
- Post Graduate student Miss. Masooma Sayyed from Department of Zoology and Research Centre represented Savitribai Phule Pune University, Pune at State Level Avishkar Research Project Competition held on 27th December, 2024.
- Department of Zoology and Research centre had organized Study Tour for Under Graduate and Post Graduate students to Amboli, Sawantwadi, Malwan, Ganpatipule & nearby localities during 6th, 7th, and 8th March, 2025.
- S. Y. B. Sc. Zoology students viz., Miss. Anushka Kulkarni got 50 marks out of 50 in Animal diversity – IV and Miss. Nida Shaikh got 50 marks out of 50 in Applied Zoology - II in the IVth semester.
- T. Y. B. Sc. Zoology students Miss. Sanika Bankar

got 50 marks out of 50 in Entomology and Miss. Zainab Sayyed and Miss. Naba Sayyed got 50 marks out of 50 in Techniques in Biology in the VIth semester.

Vice Principal & Prof. & Head -
Prof. Dr. R. D. Chaudhari

वाणिज्य विभाग व संशोधन केंद्र अहवाल

शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ मध्ये वाणिज्य विभाग व संशोधन केंद्रामार्फत विविध शैक्षणिक, मार्गदर्शनात्मक आणि महाविद्यालयीन उपक्रमांचे यशस्वी आयोजन करण्यात आले. वर्षाची सुरुवात २२ जुलै २०२४ रोजी आयोजित प्रथम वर्ष बी.कॉम. मधील विद्यार्थ्यांच्या स्वागत समारंभाने झाली. या कार्यक्रमात महाविद्यालयीन नवीन प्रवेशित विद्यार्थ्यांचे स्वागत करण्यात आले. विभागप्रमुख डॉ. एस.जे. जाधव यांनी बी.कॉम. अभ्यासक्रमाची रचना, मूल्यवर्धन अभ्यासक्रम, करिअर मार्गदर्शन व CA, CMA, CS, CFA अशा प्रोफेशनल कोर्सबद्दल माहिती दिली. यावेळी राष्ट्रीय शिक्षण धोरण बाबत प्राथमिक माहिती देऊन, शिक्षणपद्धतीतील बदलांविषयी विद्यार्थ्यांमध्ये जागरूकता निर्माण करण्यात आली. कार्यक्रमाचे आभार डॉ. पी.जे. माने यांनी मानले.

दि. २१ व २२ डिसेंबर २०२४ रोजी टी. वाय. बी. कॉम. वर्गासाठी शैक्षणिक सहल आयोजित करण्यात आली. सहलीचा उद्देश विद्यार्थ्यांना उद्योग व्यवसाय, पर्यटन व सांस्कृतिक वारसा याविषयी प्रत्यक्ष अनुभव देणे हा होता. सहलीमध्ये रायगड किल्ला, दिवेआगर समुद्रकिनारा, मुरुड-जंजिरा किल्ला, महड आणि पाली गणपती मंदिर या ठिकाणांना भेटी देण्यात आल्या. या ठिकाणी ऐतिहासिक, आर्थिक व पर्यावरणीय संदर्भाने विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करण्यात आले. शैक्षणिक अभ्यासक्रमाशी सुसंगत असणाऱ्या या सहलीत विद्यार्थ्यांनी फोटो, दस्तऐवजीकरण केले. प्राचार्य, विभागप्रमुख व प्राध्यापकांच्या मार्गदर्शनामुळे विद्यार्थ्यांचा व्यावसायिक दृष्टिकोन विकसित झाला. या दौऱ्याप्रसंगी महाविद्यालयाचे

शिवकुंज २०२४-२०२५

प्राचार्य डॉ. एम. बी. बाघमारे, वाणिज्य विभाग प्रमुख डॉ. एस. जे. जाधव तसेच प्रा. एस. के. ताजणे, प्रा. जे. एन. कणसे व प्रा. एच. ए. टेकाळे यांचे सहकार्य लाभले.

दि. २४ जानेवारी २०२५ रोजी 'राष्ट्रीय शिक्षण धोरण' (NEP) या विषयावर एक सखोल व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. या व्याख्यानाचे प्रमुख वक्ते डॉ. एस. एस. लंगडे (वाणिज्य विभाग प्रमुख, अण्णासाहेब वाघिरे महाविद्यालय, ओतूर) होते. त्यांनी NEP २०२० अंतर्गत शिक्षणातील व्यापक बदलांविषयी, विद्यार्थ्यांना मिळणाऱ्या स्वायत्तेबद्दल, कौशल्याभिमुखतेबद्दल व बहुभाषिक शिक्षणाबद्दल माहिती दिली. या धोरणाचे सामाजिक, आर्थिक व औद्योगिक क्षेत्रातील परिणाम स्पष्ट केले. कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान प्राचार्य डॉ. एम. बी. बाघमारे यांनी भूषविले. तसेच कला शाखाप्रमुख डॉ. ए. एस. पाटील हे मान्यवर म्हणून लाभले. विद्यार्थ्यांनी प्रश्नोत्तरे सत्रात भाग घेऊन उत्तम प्रतिसाद दिला.

दि. १३ जानेवारी २०२५ रोजी School Connect Programme 2.0 आणि Career Opportunities या विषयांवर मार्गदर्शनपर व्याख्यान घेण्यात आले. हा उपक्रम खासकरून इयत्ता १२वी च्या वाणिज्य शाखेच्या विद्यार्थ्यांसाठी आयोजित करण्यात आला होता. या कार्यक्रमांमध्ये विभाग प्रमुख डॉ. एस. जे. जाधव व कनिष्ठ महाविद्यालयातील प्रा. ए. पी. ढोले यांनी विद्यार्थ्यांना वाणिज्य शाखेत उपलब्ध असणाऱ्या विविध व्यावसायिक संधीबद्दल, उच्च शिक्षणातील पर्यायांबद्दल व उद्योग सुरु करण्याच्या शक्यतांबाबत विस्तृत माहिती दिली. कार्यक्रमात विद्यार्थ्यांच्या मनातील शंका दूर करून त्यांना करिअरसाठी योग्य दिशा दाखविण्यात आली. यामध्ये विविध क्षेत्रातील करिअर संधी विषयी माहिती दिली गेली. हा प्रोग्राम विद्यार्थ्यांसाठी एक उपयुक्त मंच ठरला. जेथे करिअरच्या विविध मार्गदर्शनावर माहिती प्राप्त करून दिली गेली. कौशल्य विकसित करण्यासाठी मार्गदर्शनपर माहिती देण्यात आली.

दि. ५ सप्टेंबर २०२५ रोजी शिक्षक दिन वाणिज्य विभागामार्फत साजरा करण्यात आला. या दिवशी विद्यार्थ्यांनी स्वखुशीने वर्गात शिक्षक म्हणून भूमिका निभावली. त्यांनी आपल्या आवडत्या विषयांवर सादरीकरण केले. कार्यक्रमात

विद्यार्थ्यांनी तयार केलेल्या कविता आणि भाषणाद्वारे शिक्षकांप्रती आपले ऋण व्यक्त केले. प्राचार्य व प्राध्यापकांनी विद्यार्थ्यांना योग्य शिक्षण, उत्तम नागरिकत्व व मूल्यधिष्ठित जीवनासाठी प्रेरणा दिली. शिक्षकांच्या कार्याचे समाज घडवण्यामध्ये असणारे स्थान अधोरेखित करण्यात आले. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष माननीय प्राचार्य डॉ. एम. बी. बाघमारे यांनी शिक्षक विद्यार्थी नात्याविषयी शिक्षणाच्या पध्दतीमध्ये सुधारणा आणि विद्यार्थ्यांमध्ये उत्तम नागरिक तयार करण्याच्या दिशेने शिक्षकांची भूमिका कशी महत्त्वाची आहे हे सांगितले.

दि. ५ एप्रिल २०२५ रोजी टी.वाय.बी.कॉम विद्यार्थ्यांसाठी सदिच्छा समारंभ (Farewell Programme) आयोजित करण्यात आला. या कार्यक्रमात अंतिम वर्षातील विद्यार्थ्यांनी आपल्या अनुभवांचे भावनिक व प्रेरणादायी मत व्यक्त केले. विभागप्रमुख, प्राचार्य व इतर प्राध्यापकांनी विद्यार्थ्यांना पुढील वाटचालीसाठी शुभेच्छा दिल्या आणि आयुष्यात सातत्य, प्रामाणिकपणा व उद्योजकता या गुणांची आवश्यकता अधोरेखित केली. कार्यक्रमात सांस्कृतिक सादरीकरण, विविध गेम्स घेण्यात आले. पेन व गुलाबपुष्प देऊन सन्मानित करण्यात आले. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष मा.प्राचार्य यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करून पुढील वाटचालीस शुभेच्छा दिल्या.

तसेच डॉ. ए. एस. पाटील व डॉ. एस. जे. जाधव यांनी आपल्या मनोगतामध्ये महाविद्यालयीन जीवनातील काही अमूल्य आठवणींचा ठेवा ठेवण्यास सांगून पुढील आयुष्याच्या दिशेने यशशिखरास व वाटचालीस शुभेच्छा दिल्या.

वरील सर्व कार्यक्रमांसाठी नियोजनामध्ये वाणिज्य विभागातील प्राध्यापकांचे, चतुर्थ श्रेणी कर्मचाऱ्यांचे सहकार्य लाभले.

संशोधन केंद्र -

संशोधन केंद्राच्या अंतर्गत, विभागाने संशोधन क्षेत्रातही भरीव कार्य केले आहे. वाणिज्य विभाग व संशोधन केंद्रामध्ये आतापर्यंत ४२ विद्यार्थ्यांनी पीएच.डी.साठी नोंदणी केली व २९ विद्यार्थ्यांना सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातर्फे पीएच.डी. पदवी प्रदान करण्यात आली. सद्यस्थितीत ०६ विद्यार्थी पीएच.डी.चे संशोधन कार्य करीत आहेत.

शिवकुंज २०२४-२०२५

आजपर्यंत विभागात ०७ परदेशी विद्यार्थ्यांनी आपले संशोधन कार्य पूर्ण केले आहे. विभागात मान्यताप्राप्त संशोधन मार्गदर्शक उपलब्ध असून विद्यार्थ्यांना सातत्याने संशोधन साहित्य, विषय निवड, प्रबंध लेखन व सादरीकरणासाठी मार्गदर्शन मिळते. तसेच वाणिज्य विभाग व संशोधन केंद्रामध्ये तीन संशोधक मार्गदर्शक उपलब्ध आहेत.

वरील सर्व कार्यक्रमांचे यशस्वी आयोजन विभागप्रमुख, प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांच्या सक्रिय सहभागामुळे शक्य झाले असून, वाणिज्य विभाग व संशोधन केंद्र विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी सातत्याने कार्यरत आहे.

विभाग प्रमुख- डॉ. एस. जे. जाधव

बी.बी.ए. व बी.सी.ए. अहवाल

बीबीए व बीबीए(सीए) विभागांतर्गत घेण्यात आलेल्या विविध कार्यक्रमांना व स्पर्धांना विद्यार्थ्यांचा प्रतिसाद लाभला. विविध कार्यक्रमाप्रसंगी अध्यक्ष प्रतिनिधी, महाविद्यालयाचे प्राचार्य, उपप्राचार्य, वाणिज्य विभाग व संशोधन केंद्र प्रमुख डॉ. एस. जे. जाधव व समन्वयक डॉ. पी. जे. माने या सर्वच मान्यवरांचे मार्गदर्शन लाभले.

या विविध कार्यक्रमांमध्ये विद्यार्थ्यांना अनेक संधींचा लाभ घेण्यास सांगून वाणिज्याचे शिक्षण विद्यार्थ्यांच्या करिअरसाठी महत्वाचे आहे व योग्य ज्ञान आणि कौशल्ये प्राप्त करून ते भविष्याच्या आव्हानांना तोंड देऊ शकतील. तसेच अमूल्य मार्गदर्शन करण्यात आले. तसेच बीबीए व बीबीए(सीए) शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ मध्ये खालीलप्रमाणे मार्गदर्शनपर व्याख्यानांचे व स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले.

Sr.No.	Date	Programme (Subject)	Resource Person
1.	16/08/2024	Guest Lecture on Business Opportunity	Mr. Pramod Doke (Founder of RDX app)
2.	28/08/2024	Environmental Visit	R.S. Chavan Sir & Ramesh Kharmale Sir
3.	28/08/2024	Industrial Visit	-
4.	21/09/2024	Engineer's Day	* PPT Presentation * Coding War * AD-MAD show * Poster Presentation * Fin - Tech
5.	23/09/2024	Teachers Day & Induction Programme	Prof.M.R.Kumbhoje (HOD Dept of BBA & BBA(CA))
6.	05/10/2024	Dandiya Utsav	-
7.	23/02/2025	Study Tour (BBA & BBA(CA))	-
8.	25/01/2025	Guest Lecture on Stock Market	Mr. Tushar Sadakale (Stock Market Expert)
9.	29/03/2025	Soft Skill Development Workshop	Prof.S.A.Bhosale
10.	08/04/2025	Online Quizz Competition on "Constitution of India"	Prof. K.K.Shinde

वरीलप्रमाणे घेण्यात आलेल्या विविध कार्यक्रमांना विद्यार्थ्यांचा उत्स्फूर्त प्रतिसाद लाभला. या कार्यक्रमांमध्ये सहभागी

शिवकुंज २०२४-२०२५

झालेल्या विद्यार्थ्यांना अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी, महाविद्यालयाचे प्राचार्य प्रा. डॉ. एम. बी. वाघमारे, उपप्राचार्य व विज्ञान शाखा प्रमुख डॉ. आर. डी. चौधरी तसेच कला शाखा प्रमुख डॉ. ए. एस. पाटील व कार्यक्रमाचे समन्वयक व वाणिज्य विभाग व संशोधन केंद्र प्रमुख तसेच बीबीए, बीबीए (सीए) विभाग प्रमुख व कार्यक्रमांचे समन्वयक प्रा. मयुरी कुंभोजे, वाणिज्य विभाग व बीबीए, बीसीए विभागामधील सर्वच प्राध्यापकांचे सहकार्य व मार्गदर्शन लाभले.

कार्यक्रमाप्रसंगी मान्यवरांनी विद्यार्थ्यांना Management Skills, Finance Software Development, Networking, Database Management या विविध विषयांवर जोर देण्यास सांगितले. नवनवीन तंत्रज्ञानातील संधीविषयी माहिती घेण्यास सांगितले. तसेच बीबीए व बीसीए विभागांतर्गत विद्यार्थ्यांना त्यांच्या संबंधित क्षेत्रात उच्च दर्जा, ज्ञान आणि कौशल्ये प्रदान करते हे देखील सांगितले. या अभ्यासक्रमांच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना विविध उद्योग संघीमध्ये यशस्वी होण्यासाठी आवश्यक तयारी करण्यास सांगितले. हे करत असताना विद्यार्थ्यांनी प्रगतीच्यादृष्टीने वेळोवेळी आत्ममूल्यांकन करावे. उद्योगासंबंधी कार्यशाळांमध्ये सहभागी व्हावे आणि प्रत्यक्ष अनुभव मिळवावा असे मार्गदर्शन करण्यात आले.

विभाग प्रमुख – प्रा. मयुरी कुंभोजे

सॉफ्ट स्किल कार्यक्रम अहवाल

महाविद्यालयातील सॉफ्ट स्किल विभागामार्फत दि. १७ ते १९ मार्च २०२५ मध्ये सॉफ्ट स्किल कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. विद्यार्थ्यांमधील न्यूनगंडाची भावना दूर करून त्यांच्यामध्ये आत्मविश्वास निर्माण करणे, मुलाखत तंत्र अवगत करणे, विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तीमत्वाचा विकास साधणे, विद्यार्थ्यांमध्ये संभाषण कौशल्याचा विकास करणे या उद्देशाने सॉफ्ट स्किल कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. कार्यक्रमांमध्ये दि. १७ मार्च रोजी अहमदनगर महाविद्यालय अहिल्यानगर येथील उपप्राचार्य व मानसशास्त्र विभागप्रमुख प्रा. डॉ. प्रितमकुमार बेदरकर यांनी सॉफ्ट स्किलचे जीवनातील महत्त्व, प्रकार याविषयी मार्गदर्शन केले. त्यांनी मुलाखतीला

सामोरे जाताना उपयुक्त अशा तंत्राचा परिचय विद्यार्थ्यांना करून दिला. दि. १८ मार्च २०२५ रोजी नारायणगांव येथील शफीउद्दीन सय्यद यांनी संप्रेषण कौशल्य व स्पोकन इंग्लिश या विषयावर मार्गदर्शन केले. दि. १९ मार्च २०२५ रोजी प्रजापिता ब्रह्मकुमारी ईश्वरीय विश्वविद्यालयाच्या जुन्नर सेवा केंद्रातील कोमल कोतवाल यांनी डिजिटल वेलनेस अँड मेडीटेशन या विषयावर विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. मोबाईलच्या अतिवापरामुळे मानसिक स्वास्थ्यावर होत असलेले परिणाम आणि त्यावर मात करण्यासाठी मेडीटेशनचे फायदे याबाबत त्यांनी माहिती दिली.

कार्यक्रमाचे उद्घाटन अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. विलास कुलकर्णी यांच्या हस्ते झाले. सॉफ्ट स्किल हा विषय अभ्यासक्रमामध्ये अंतर्भूत असण्याची गरज त्यांनी आपल्या उद्घाटनपर मनोगतात व्यक्त केली. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्राचार्य डॉ. महादेव वाघमारे यांनी विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्व विकासात सॉफ्ट स्किलचे महत्त्व अधोरेखित केले. याप्रसंगी अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. विलास कुलकर्णी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. महादेव वाघमारे, महाविद्यालयातील अध्यापक वृंद आणि १२० विद्यार्थी उपस्थित होते.

समन्वयक – डॉ. एकनाथ वाजगे

सदस्य – डॉ. अशोक दुर्गिंग, प्रा. राहुल सहाणे, प्रा. विक्रम रसाळ, प्रा. जावेद शेख, प्रा. महेश जठार, प्रा. श्रद्धा रेणूकदास

स्पर्धा परीक्षा केंद्र :

जुन्नर तालुका शिवनेर शिक्षण प्रसारक मंडळ, श्री शिव छत्रपती महाविद्यालयात दि. ९ सप्टेंबर, २०२४ रोजी स्पर्धा परीक्षा केंद्रामार्फत 'पोलीस भरती प्रक्रिया व तयारी' यावर व्याख्यान आयोजन केले होते. या उपक्रमाचा उद्देश विद्यार्थ्यांना पोलीस भरती परीक्षेविषयी आवश्यक माहिती पुरवणे, तयारीचे योग्य मार्गदर्शन देणे व प्रेरणा देणे हा होता. सदर कार्यक्रमासाठी विभागातील सर्व प्राध्यापक व विद्यार्थी उपस्थित होते.

कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे हे उपस्थित होते. स्पर्धा परीक्षा केंद्रप्रमुख प्रा. डॉ. ए. एस. पाटील यांनी कार्यक्रमाच्या प्रास्ताविकामधून

शिवकुंज २०२४-२०२५

कार्यक्रमाची रुपरेषा सांगितली. या व्याख्यान अंतर्गत पोलीस भरती प्रक्रियेबाबत सविस्तर माहिती दिली गेली. लेखी परीक्षा, शारीरिक चाचणी, वैद्यकीय तपासणी व मुलाखत या सर्व टप्प्यांविषयी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करण्यात आले. तसेच अभ्यासाची योग्य पध्दत, वेळापत्रकाचे नियोजन, शारीरिक तंदुरुस्ती कशी राखावी, तसेच आत्मविश्वास वाढवण्यासाठी काय करावे यासारख्या महत्वाच्या गोष्टींवर विद्यार्थ्यांसोबत चर्चा करण्यात आली.

विद्यार्थ्यांनी उत्स्फूर्तपणे प्रश्न विचारले व त्यावर त्यांना समाधानकारक उत्तरे देण्यात आली. पोलीस भरती बरोबरच इतर सरळ सेवा परीक्षांचा व राज्य लोकसेवा आयोगातर्फे घेण्यात येणाऱ्या विविध स्पर्धा परीक्षाबाबत मार्गदर्शन करण्यात आले. महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे यांनी अध्यक्ष स्थानावरून बोलताना स्पर्धा परीक्षा बाबत ग्रामीण भागात असणाऱ्या मुलांच्या शंकांविषयी त्यांना मार्गदर्शन केले.

कार्यक्रमाला सर्व शाखेतील स्पर्धा परीक्षेसाठी तयारी करणारे विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. व्याख्यानाद्वारे विद्यार्थ्यांमध्ये पोलीस भरती विषयी जागरूकता वाढविण्यात आली व त्यांच्या पोलीस भरती प्रशिक्षणाला योग्य दिशा देण्याचे काम या कार्यक्रमाद्वारे करण्यात आले. कार्यक्रमात आभार प्रदर्शन प्रा. के. एस. वानखेडे यांनी केले. या कार्यक्रमाचे संपूर्ण नियोजन स्पर्धा परीक्षा केंद्रातील सर्व प्राध्यापकवृंदांनी केले तर सूत्रसंचालन प्रा. आर. एस. विधाटे यांनी केले.

संचालक - प्रा. डॉ. ए. एस. पाटील

सदस्य- प्रा. डॉ. सी. काळे एस.एच., प्रा. डॉ. आर. के. पुराणे, प्रा. एस. के. बनकर, प्रा. के. एस. वानखेडे, प्रा. एस. एस. वाजगे, प्रा. व्ही. के. कदम, प्रा. जे. वाय. शेख, प्रा. एस. डब्ल्यु. डावरे, प्रा. के. डी. गाडीलकर, प्रा.आर. एस. विधाटे, प्रा. व्ही. ई. घोडे, प्रा. एन. वाय. घोगरे

कला शाखा अहवाल :

जुन्नर तालुका शिवनेर शिक्षण प्रसारक मंडळ, श्री शिव छत्रपती महाविद्यालयात प्रथम वर्षाच्या विद्यार्थ्यांसाठी Induction Programme Welcome Programme चे आयोजन दि. २३ ऑगस्ट २०२४ रोजी करण्यात आले. या

कार्यक्रमाचे उद्दिष्ट नवागत विद्यार्थ्यांना नवीन शैक्षणिक धोरणा बद्दल ओळख करून देणे, अभ्यासक्रमाचे स्वरूप समजावून सांगणे, महाविद्यालयीन जीवनात त्यांचे स्वागत करणे हे होते.

कार्यक्रमाची सुरुवात मान्यवरांच्या हस्ते दीप प्रज्वलनाने झाली. कलाशाखा प्रमुख प्रा. डॉ. ए. एस. पाटील यांनी आपल्या प्रास्ताविकेतून कार्यक्रमाची रुपरेषा सादर केली. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे हे उपस्थित होते. कार्यक्रमासाठी प्रमुख पाहुणे म्हणून महाविद्यालयाचे अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी सर उपस्थित होते. कार्यक्रमाप्रसंगी प्रा. डॉ. ए. एस. पाटील यांनी महाविद्यालय व राष्ट्रीय शिक्षण धोरण संबंधीची माहिती दिली. परीक्षा पध्दती व क्रेडीट संबंधीची माहिती प्रा. डॉ. ए. जे. दुर्शिग यांनी सादर केली. राष्ट्रीय सेवा योजनाचे प्रमुख प्रा. डॉ. एम. एस. कोरडे यांनी त्याबद्दल विद्यार्थ्यांना सविस्तर माहिती मदली.

महाविद्यालयातील एन.सी.सी.विभागाची माहिती प्रा. डॉ. बी. एम. माने यांनी प्रस्तुत केली. शैक्षणिक इतर विभाग व सुविधा संबंधीची माहिती प्रा. डॉ. ई. डी. वाजगे यांनी विद्यार्थ्यांना दिली. नवीन विद्यार्थ्यांनी आपली उत्सुकता व्यक्त करत विविध प्रश्न विचारले. प्राध्यापकांनी त्यावर सविस्तर उत्तर देऊन त्यांचे स्वागत केले. Induction Program मध्ये विविध कार्यक्रमांचे नियोजन करण्यात आले होते. त्यामध्ये फनी डान्स, दाम्शेराज, गीत गायन, रांगोळी स्पर्धा, इत्यादींचा समावेश होता. त्याचप्रमाणे प्रथम वर्ष विद्यार्थ्यांचा प्रातिनिधिक स्वरूपात सत्कार करण्यात आला. प्रा. डॉ. टी. एम. कांबळे यांनी विद्यार्थ्यांसोबत एक मजेशीर खेळ खेळून विद्यार्थ्यांमध्ये उत्साह निर्माण केला.

कला शाखेचा Induction Program हा नवागत विद्यार्थ्यांसाठी अत्यंत उपयुक्त ठरला. त्यांनी विभाग, अभ्यासक्रम व शिक्षकांशी प्राथमिक परिचय करून घेतला आणि अभ्यासाच्या नव्या प्रवासास सुरुवात करण्यासाठी सकारात्मक ऊर्जा मिळवली.

कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा. आर. व्ही. गायकवाड यांनी केले व आभार प्रदर्शन प्रा. पी. बी. सुकाळे यांनी केले.

शिवकुंज २०२४-२०२५

वरिष्ठ जिमखाना विभाग

शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ मध्ये आपल्या महाविद्यालयातील कबड्डी (मुले), क्रॉसकंट्री (मुले), व्हॉलीबॉल (मुली), बॅटमिंटन (मुले/मुली), बास्केटबॉल (मुले/मुली), हॅण्डबॉल (मुले/मुली), नेटबॉल, कॉर्फबॉल, अॅथलेटीक्स या आंतरमहाविद्यालय स्पर्धेमध्ये खालील संघाने यश संपादन केले व पुढील स्पर्धेकरीता खेळाडूंची निवड झाली.

संघ -

१. व्हॉलीबॉल मुली - उपविजयी
२. क्रॉसकंट्री मुले - उपविजयी
३. कॉर्फबॉल मुले/मुली - तृतीय क्रमांक
१. मयूर चव्हाण - ८० किलो वजनी गटात आंतरमहाविद्यालय शरीरसौष्ठव स्पर्धेत तृतीय क्रमांक
२. ताजणे प्रतीक्षा - पुणे जिल्हा आंतरविभागीय व्हॉलीबॉल स्पर्धेकरीता निवड
३. हांडे सानिका - पुणे जिल्हा आंतरविभागीय व्हॉलीबॉल स्पर्धेकरीता निवड
४. भगत साईराज - पुणे जिल्हा आंतरविभागीय कबड्डी स्पर्धेकरीता निवड जिल्हा निवड चाचणी स्पर्धेमध्ये पिंपरी-चिंचवड संघात (१९ वर्षाखालील) निवड
५. बोचरे राहुल - पुणे जिल्हा आंतरविभागीय नेटबॉल स्पर्धेकरीता निवड
६. नायकोडी आदिती - पुणे जिल्हा आंतरविभागीय हॅण्डबॉल स्पर्धेकरीता निवड
७. बोपले रिध्दी - पुणे जिल्हा आंतरविभागीय हॅण्डबॉल स्पर्धेकरीता निवड
८. कांबळे प्रणय - पुणे जिल्हा आंतरविभागीय हॅण्डबॉल स्पर्धेकरीता निवड
९. बोपले सिध्दी - पुणे जिल्हा आंतरविभागीय कॉर्फबॉल स्पर्धेकरीता निवड
१०. संतोष मोदी - पुणे जिल्हा आंतरविभागीय कॉर्फबॉल स्पर्धेकरीता निवड
११. पिंपळे गौरी -
- १) श्री. कुशलदास विद्यापीठ हनुमानगड राजस्थान येथे झालेल्या पश्चिम विभागीय आंतरविद्यापीठ व्हॉलीबॉल स्पर्धेत पुणे विद्यापीठ संघात निवड

२) गोंडवाना विद्यापीठ गडचिरोली येथे झालेल्या महाराष्ट्र राज्य आंतरविद्यापीठ व्हॉलीबॉल स्पर्धेत विजयी (सुवर्णपदक) महाराष्ट्र राज्य क्रीडा दिन व स्नेह संमेलना निमित्त झालेल्या आंतरवर्गीय क्रिकेट स्पर्धेत

१. विजयी संघ - एम.ए.

२. उपविजयी संघ - एफ.वाय.बी.कॉम.-अ

शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ मध्ये कु. पिंपळे गौरी नरेंद्र या विद्यार्थीनीस कै. प्रा. मेजर एन. ए. रोकडे स्मरणार्थ डॉ. स्नेहल कंक यांच्यातर्फे उत्कृष्ट खेळाडू पुरस्कार

विभाग प्रमुख - प्रा. डॉ. ए. के. बढे

विद्यार्थी विकास मंडळ :

शैक्षणिक वर्ष २०२४-२०२५ मध्ये सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे विद्यार्थी विकास मंडळ यांच्या निर्देशानुसार खालील गटांनुसार राबविलेले उपक्रम

अ गट -

१. महात्मा गांधी जयंती २. संविधान दिन ३. राष्ट्रीय मतदार दिवस ४. राजमाता जिजाऊ व स्वामी विवेकानंद जयंती ५. मराठी भाषा गौरव दिन विद्यार्थी विकास मंडळ व एन.एस.एस. यांच्या संयुक्त विद्यमाने कार्यक्रम घेण्यात आला. ६. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती ७. वृक्षारोपण कार्यक्रम ८. अँटी रॅगिंग अहवाल सत्र एक व दोन ९. निवतकालिका पूर्तता शिवकुंज १०. वर्षभरात निर्गमित झालेल्या उपक्रमांची पूर्तता ११. ध्वनी प्रदूषण १२. अल्पसंख्यांक दिवस

ब गट -

१. निर्भय कन्या अभियान दि. १२/०२/२०२५ -

मुलींची संख्या ७०

प्राप्त रक्कम रु. ५०००/- प्रत्यक्ष खर्च रु. ६३८०/-

क गट - इतर उपक्रम - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ विद्यार्थी विकास मंडळ मार्फत एकुण १ कार्यशाळा मंजूर. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ विद्यार्थी विकास मंडळ इतर उपक्रम मान्यता कार्यशाळा व प्राप्त रक्कम खालीलप्रमाणे Career Guidance Counselling One Day Workshop एकुण मुलांची संख्या - ६०

प्राप्त रक्कम रु. ८०००/-

प्रत्यक्ष खर्च रु. ९०२०/-

शिवकुंज २०२४-२०२५

ड गट -

कर्मवीर भाऊराव पाटील कमवा व शिका योजना :

उन्हाळी कमवा व शिका २०२४-२०२५

मुले - ०२ मुली - ३८ एकूण - ४०

प्राप्त रक्कम रु. ३,६६,०००/- प्रत्यक्ष खर्च रु. ४२३००५/-

विद्यार्थी विकास अधिकारी प्रा. विक्रम किसन रसाळ तसेच प्रा. डॉ. बी. एम. माने, प्रा. डॉ. एम. एस. कोरडे, प्रा. डॉ. ई. डी. वाजगे, प्रा. सौ. ए. एम. दुराफे, प्रा. एस. के. बनकर, प्रा. एस. आल्हाट यांनी सक्रिय सहभाग घेऊन विद्यार्थी विकास मंडळाला मोलाचे सहकार्य केले आहे. त्या सर्व कार्यक्रम अधिकारी यांचे संस्था पदाधिकारी व विश्वस्त मंडळ यांनी कौतुक केले.

विद्यार्थी विकास अधिकारी - प्रा. विक्रम किसन रसाळ

नॅक विभाग अहवाल :

शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ मध्ये नॅक आयक्यूएसी विभागाच्यावतीने युजीसीने निश्चित केलेल्या व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या विविध अभ्यासक्रम मंडळांनी दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाची (एनईपी २०२०) अंमलबजावणी महाविद्यालय स्तरावर कला, विज्ञान, वाणिज्य तसेच बीबीए व बीसीए पदविका अभ्यासक्रमांच्या प्रथम वर्षाच्या विद्यार्थ्यांसाठी करण्यात आली.

नॅक विभागामार्फत शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ चा AQAR ऑनलाईन भरण्यासाठी, ऑनलाईन पध्दतीने सातही नॅक क्रायटेरियाचे चेअरमन यांचे माध्यमातून कार्यालय आणि महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापक आणि शैक्षणिक आणि इतर विविध विभागांचे विभागप्रमुख यांच्याकडून विविध प्रकारची माहिती संकलित करण्यात आली. सदर माहिती व्यवस्थित तपासून, आयक्यूएसी कोऑर्डिनेटर, आणि नॅक कोऑर्डिनेटर यांनी सर्व माहिती नॅक पोर्टलवर ऑनलाईन भरलेली आहे. सदर माहिती भरताना नॅक क्रायटेरिया -१ साठी लागणारा विद्यार्थी, पालक, शिक्षक, एम्प्लॉयर, माजी विद्यार्थी यांचा फीडबॅक ऑनलाईन पध्दतीने संकलित करून त्याचा अहवाल तयार करण्यात आला. तसेच नॅक क्रायटेरिया-२ साठी लागणारी SSS (Student Satisfaction Survey) माहितीसुध्दा

ऑनलाईन पध्दतीने संकलित करण्यात आली. नॅक विभाग, बंगलोर यांचेकडून निर्माण झालेल्या काही तांत्रिक अडचणींमुळे सदर AQAR ऑनलाईन पध्दतीने वेळेत तयार करूनसुध्दा जमा करता आला नाही.

सदर माहिती भरताना, संस्थेचे अध्यक्ष मा. अॅड. संजय शिवाजीराव काळे साहेब व सर्व विश्वस्त मंडळ, महाविद्यालयाचे प्राचार्य, उपप्राचार्य, नॅक आयक्यूएसी कोऑर्डिनेटर आणि सदस्य, नॅक कोऑर्डिनेटर, सर्व नॅक क्रायटेरिया चेअरमन व सदस्य आणि महाविद्यालयाचे संपूर्ण प्रशासन, वरिष्ठ महाविद्यालय प्राध्यापक वृंद, सर्व शिक्षकेतर कर्मचारी वर्ग, महाविद्यालयीन विद्यार्थी व विद्यार्थिनी, आणि माजी विद्यार्थी संघ यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले.

NAAC समिती

- डॉ. व्ही. एच. लोखंडे - IQAC Co-ordinator
- डॉ. टी. एम. कांबळे - NAAC Co-ordinator
- प्रा. ए. जे. दुर्गिंग - Criterionian Chairman
- डॉ. एस. जे. जाधव - Criterionian Chairman
- प्रा. आर. बी. सहाणे - Criterionian Chairman
- डॉ. ए. एस. पाटील - Criterionian Chairman
- डॉ. ई. डी. वाजगे - Criterionian Chairman
- डॉ. एस. एस. खिलारे - Criterionian Chairman
- प्रा. एस. एम. काळे - Criterionian Chairman

वेबसाईट विभाग वार्षिक अहवाल :

शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ मध्ये युजीसीने व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने निर्गमित केलेल्या माहितीनुसार महाविद्यालयाची सुधारित व नाविन्यपूर्ण वेबसाईट तयार करण्यासाठी संस्थेचे अध्यक्ष मा. अॅड. संजय शिवाजीराव काळे साहेब, सर्व विश्वस्त मंडळ, मा. अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी, मा. प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे, उपप्राचार्य डॉ. आर. डी. चौधरी यांचे सूचनेनुसार व मार्गदर्शनाखाली शैक्षणिक वर्षाच्या सुरुवातीला जबाबदारी देण्यात आली.

नविन वेबसाईट तयार करण्यासाठी महाविद्यालय आणि ब्रेनमार्क वेब सोलुशन, पुणे यांचेमध्ये व्यापारिक सामंजस्य

शिवकुंज २०२४-२०२५

करार करण्यात आला.

महाविद्यालयाची www.scccollegejunnar.org या शीर्षकाची नविन अद्ययावत वेबसाईट तयार करण्यात आली. यामध्ये नविन वेबसाईट तयार करताना वेबसाईटच्या मुख्य पानावर (होम पेजवर) सर्व अद्ययावत माहिती (महाविद्यालयाचे अचूक शीर्षक व लोगो, पत्ता, विविध विद्याशाखा, प्राप्त दर्जा व ठळक वैशिष्ट्ये, अद्ययावत फोटो, ५० वर्षपूर्ती दर्शविणारे प्रतिक) संकलित करण्यात आली व सुबक मांडणी करण्यात आली.

युजीसीने व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार वेबसाईटच्या मुख्य पानावर (होम पेजवर) विविध भाग करून त्या भागाच्या शीर्षकांतर्गत माहिती संकलित करून सुयोग्य पध्दतीने मांडणी करण्यात आली, यामध्ये प्रामुख्याने ABOUT, US, INFRASTRUCTURE, IQAC, NEP, DEPARTMENTS : ACADEMICS And EXTRA-CURRICULAR DEPARTMENTS, RESEARCH, FACULTY PROFILE, STUDENT CORNER, LIBRARY, ONLINE ADMISSION, EXAMINATION, ALUMNI, FEEDBACK, JUNIOR COLLEGE, CONTACT US असे विविध टॅब तयार करण्यात आले आहेत. टॅब मध्ये प्रामुख्याने महाविद्यालयासंबंधी माहिती देताना, महाविद्यालयाचा इतिहास, संस्था प्रशासन-संस्थेचे विश्वस्त मंडळ व महाविद्यालय विकास समिती, महाविद्यालयीन प्रशासन-प्रशासकीय प्राचार्य, प्रबंधक व कार्यालयीन कर्मचारी तसेच शैक्षणिक प्राचार्य, उपप्राचार्य, शाखा विभाग प्रमुख, विषय विभाग प्रमुख, व प्राध्यापक या प्रकारची माहिती संकलित करून मांडणी करण्यात आली.

टॅबमध्ये महाविद्यालयात उपलब्ध असणाऱ्या सर्व भौतिक सुविधांची फोटो स्वरूपात मांडणी करून माहिती उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे. विविध शीर्षकांतर्गत नॅक आयक्यूएसी विभागाशी संबंधित सर्व माहिती संकलित करून सुयोग्य मांडणी करण्यात आली आहे. टॅबसाठी युजीसीने व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने एनईपी २०२० धोरण महाविद्यालय स्तरावर पदवी व पदविका अभ्यासक्रमांसाठी निर्गमित केलेल्या सर्व सूचनांच्या आधारावर माहिती संकलित करून मांडणी करण्यात येणार आहे. विविध विभाग प्रमुखांशी चर्चा करून विशिष्ट पध्दतीने माहिती संकलित करण्यात आली

आहे, तसेच विभागाची सविस्तर माहिती विद्यार्थ्यांना सहज पाहता येण्यासाठी नियोजन करण्यात आले आहे.

अंतर्गत विद्यार्थ्यांच्या कलागुणांना वाव देणाऱ्या सर्व शैक्षणिकेतर विभागांच्या शीर्षकांचे संकलन करून त्यामध्ये प्रत्येक विभागाची वैशिष्ट्ये दर्शविणारी माहिती देण्यात आली आहे. विभागांतर्गत त्या संबंधित विभागाची माहिती, विभागामधील प्राध्यापक वर्ग, शैक्षणिक आराखडा, संशोधन माहिती (प्रोजेक्ट, लेख, प्रबंध), प्राप्त पुरस्कार, विविध उपक्रम, फोटो, व्हिडीओ इ. माहिती ठेवण्यात आली आहे. मध्ये महाविद्यालयातील सर्व विषयांचे विभाग प्रमुख व सहकारी प्राध्यापक यांचे सविस्तर माहिती देणारे डीजीटल फलक तयार करण्यात आले आहेत व त्यामध्ये प्रत्येक प्राध्यापकाने स्वतःची माहिती देण्यासाठी सोय करण्यात आली आहे. यामध्ये विद्यार्थ्यांना प्रवेश घेताना लागणाऱ्या माहितीपत्रकापासून ते संपूर्ण प्रवेशप्रक्रिया सुलभ पध्दतीने होण्यासाठीच्या सर्व मार्गदर्शक सूचना, लिंक्स देण्यात आलेल्या आहेत. यामध्ये विद्यार्थ्यांना परीक्षा फॉर्म भरण्यापासून ते निकाल मिळण्यापर्यंत निर्माण होणाऱ्या सर्व समस्यांचे निराकरण करणारी माहिती देण्यात आलेली आहे.

शीर्षकांतर्गत विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयातील सर्व प्रकारच्या सुखसुविधा, विविध शैक्षणिक इतर विभाग, ऑनलाईन प्रवेश व परीक्षा प्रक्रिया, शिष्यवृत्ती योजना, विविध प्रकारच्या विभागांशी संलग्नित माहिती व मार्गदर्शक सूचना उपलब्ध आहेत. महाविद्यालयातील वाणिज्य आणि प्राणीशास्त्र संशोधन विभागांची माहिती सादरीकरण करण्यासाठी सोय करण्यात आली आहे. मध्ये ग्रंथालयाशी संबंधित सर्व माहिती विद्यार्थी तसेच इतर सर्व वाचकांना सुलभ पध्दतीने उपलब्ध होण्यासाठी नियोजनबद्ध मांडणी करण्यात आली आहे.

टॅबमध्ये महाविद्यालयातून पास झालेल्या माजी विद्यार्थ्यांची माहिती एकाच पोर्टलवर उपलब्ध होण्यासाठी, ऑनलाईन रजिस्ट्रेशन फॉर्म तयार करण्यात आला आहे. तसेच जे विद्यार्थी ऑनलाईन माहिती भरतील त्यांची सर्व माहिती सुलभ पध्दतीने सर्वांना उपलब्ध होण्यासाठी सोय करण्यात आली आहे. टॅबमध्ये विद्यार्थी, पालक, प्राध्यापक व माजी विद्यार्थी या सर्वांना महाविद्यालयाबद्दल, शैक्षणिक अभ्यासक्रमांबद्दल, प्रशासन व प्राध्यापकांबद्दल आपले मत व्यक्त करण्यासाठी फीडबॅक फॉर्म तयार करून ऑनलाईन

शिवकुंज २०२४-२०२५

उपलब्ध करण्यात आलेले आहेत.

पोर्टलवर कनिष्ठ महाविद्यालय प्रशासन, शिक्षकांची माहिती यादी, विविध कमीत व त्यामधील सदस्य, शैक्षणिक विभागातील शाखा व त्यांची माहिती, विद्यार्थी प्रवेश व परीक्षा प्रक्रिया, पारितोषिके, बातम्या व व्हिडीओ लिंक्स, विशेष प्राविण्य प्राप्त शिक्षक व विद्यार्थ्यांची माहिती दर्शविणारा भाग असे विविध माहिती देणारे पोर्टल तयार केलेले आहेत. लवकरच या शैक्षणिक वर्षाच्या सरतेशेवटी सर्वांसाठी महाविद्यालयाची नविन वेबसाईट प्रदर्शित करून सर्वांना सहज व सुलभतेने माहिती मिळण्यासाठी उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे.

महाविद्यालयातील पोर्टलवर कनिष्ठ महाविद्यालयासाठी स्वतंत्र पोर्टल तयार करण्यात आले आहे, यामध्ये कनिष्ठ महाविद्यालय प्रशासन, शिक्षकांची माहिती यादी, विविध कमीत व त्यामधील सदस्य, शैक्षणिक विभागातील शाखा व त्यांची माहिती, विद्यार्थी प्रवेश व परीक्षा प्रक्रिया, पारितोषिके, बातम्या व व्हिडीओ लिंक्स, विशेष प्राविण्य प्राप्त शिक्षक व विद्यार्थ्यांची माहिती दर्शविणारा भाग असे विविध माहिती देणारे पोर्टल तयार केलेले आहेत. लवकरच या शैक्षणिक वर्षाच्या सरतेशेवटी सर्वांसाठी महाविद्यालयाची नविन वेबसाईट प्रदर्शित करून सर्वांना सहज व सुलभतेने माहिती मिळण्यासाठी उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे.

महाविद्यालयाची नविन वेबसाईट तयार करण्यासाठी वेबसाईटचा सुबक आराखडा तयार करण्यापासून ते संबंधित विभाग, व्यक्ती यांचेकडून माहिती संकलन करण्यापर्यंत तसेच सदर माहिती नविन वेबसाईटवर सुस्थितीमध्ये सादरीकरण करण्यासाठी योग्य पध्दतीने तयार करणे व त्यावर अंतिम निर्णय घेऊन सर्व माहिती डिझाईन आणि डेव्हलपमेंट करण्यासाठी वेळोवेळी टप्प्याटप्प्याने ब्रेनमाईन वेब सोलुशन, पुणे यांचेकडे सुपुर्त करणे तसेच ब्रेनमाईन वेब सोलुशन यांचेकडून तयार झालेली माहिती अंतिमतः मान्य करून परवानगी मिळविण्यासाठी मा.अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी यांनी सदर गोष्टीला विशेष प्राधान्य व वेळ देऊन सहकार्य केलेले आहे.

तसेच मा. प्राचार्य डॉ. एम. बी. बाघमारे, उपप्राचार्य डॉ. आर. डी. चौधरी यांनीही वेळोवेळी मार्गदर्शन व सहकार्य केलेले आहे. नवीन वेबसाईटची माहिती तयार करण्यासाठी सर्व

शाखा प्रमुख, शैक्षणिक व शैक्षणिकेतर विभागातील विभाग प्रमुख व सदस्य, वरिष्ठ व कनिष्ठ महाविद्यालयातील अनुदानित व विनाअनुदानित प्राध्यापक वर्ग, प्रशासकीय व चतुर्थश्रेणी कर्मचारी, विद्यार्थी-विद्यार्थिनी, माजी विद्यार्थी संघ सर्वांनी मोलाची मदत केलेली आहे. तसेच वेबसाईट विभागातील सर्व सदस्य यांचेही सहकार्य लाभले.

संस्थेचे अध्यक्ष मा. अॅड. संजय शिवाजीराव काळे साहेब, सर्व विश्वस्त मंडळ, मा. अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी, मा. प्राचार्य डॉ. एम. बी. बाघमारे, उपप्राचार्य डॉ. आर. डी. चौधरी यांनी वेबसाईट तयार करण्याचा कोणताही अनुभव नसताना तसेच कॉम्प्युटरशी संबंधित कोणतेही सखोल ज्ञान नसतानासुद्धा नवीन वेबसाईट तयार करण्यासाठी दाखविलेल्या विश्वासाबद्दल व दिलेल्या जबाबदारीबद्दल त्यांचे खूप खूप आभार.

विभाग प्रमुख – प्रा. डॉ. व्ही. एच. लोखंडे व सर्व सदस्य

एन. सी. सी. विभाग अहवाल :

शैक्षणिक वर्ष २०२४-२०२५ मध्ये महाविद्यालयीन एनसीसी मध्ये कुल १०० छात्रांनी प्रवेश लिया था।

इनमें प्रथम वर्ष एनसीसी में

SD - २३ + SW - १० = ३३ कैडेट्स,

द्वितीय वर्ष एनसीसी में

SD - २० + SW - २३ कैडेट्स = ४३ और

तृतीय वर्ष एनसीसी में

SD - १७ + SW - ०७ = २४ कैडेट्स,

ऐसे कुल १०० कैडेट्स शामिल हुए थे।

इस वर्ष कैडेट्स के सर्वांगीण विकास हेतु महाविद्यालय तथा बटालियन स्तर पर अनेक सामाजिक एवं व्यक्तित्व विकास के कार्यक्रमों का आयोजन किया।

साथ ही बटालियन और ग्रुप स्तर पर अनेक प्रशिक्षण शिविरों का आयोजन भी किया गया। इनमें एनसीसी के कई छात्रों ने भाग लिया। इस वर्ष एनसीसी विभाग के पूर्व छात्रा

१. बाबळे समीक्षा मारुती

२. उडे मयूरी मच्छिंद्र

का मुंबई पुलिस में चयन हुआ है।

शिवकुंज २०२४-२०२५

* कैम्पस का विवरण निम्न तरह से है-

Sr.No.	Name of Camp	Duration	Participated cadet	Place of camp
1.	CATC - 701	28/04/2024 to 07/05/2024	SD=12+SW=10 -22	Gp.Hq.Pune
2.	CATC - 708	18/06/2024 to 27/06/2024	SD=10+SW=10 = 15	Gp.Hq.Pune
3.	Pre -TSC	06/07/2024 to 15/07/2024	SW=01	Gp.Hq.Pune
4.	Army Attachment	09/09/2024 to 20/09/2024	SD= 05	Aundh, Pune
5.	CATC - 420	20/09/2024 to 29/09/2024	SD=01	Gp.Hq.Pune
6.	SPNTTrek	16/11/2024 to 24/11/2024	SD=02	Rajpipla, Gujrat
7.	Shivaji Trail Trek	08/11/2024 to 16/11/2024	SW=02	Kolhapur
8.	CATC - 728	09/12/2024 to 18/12/2024	SD=10 + SW=10 = 20	Gp.Hq.Pune

सामाजिक एवं व्यक्तित्व विकास कार्य :

- महाविद्यालय के एनसीसी विभाग के द्वारा संयुक्त रूप से दिनांक २१ जून, २०२४ को अंतर्राष्ट्रीय योग दिवस मनाया गया।
- ३६ महाराष्ट्र बटालियन, एनसीसी पुणे और महाविद्यालय के एनसीसी विभाग के संयुक्त तत्वावधान में शुक्रवार, दिनांक १२ जुलाई, २०२४ मवर्ल्ड पेपर बैग डेफ मनाया गया। नुक्कड़ नाटक के द्वारा जुन्नर शहरवासियों को पेपर बैग इस्तेमाल करने हेतु प्रेरित किया गया।
- वन विभाग, जुन्नर तथा महाविद्यालय के एनसीसी विभाग के संयुक्त तत्वावधान में दिनांक २२ सितंबर, २०२४ को शिवनेरी दुर्ग पर स्वच्छता अभियान चलाया गया।
- ३६ महाराष्ट्र बटालियन, एनसीसी, पुणे के द्वारा दिनांक २३ सितंबर से २६ सितंबर, २०२४ तक ए. सी. एस. कॉलेज, नारायणगांव में आयोजित इंस्टिट्यूशनल ट्रेनिंग प्रोग्राम में एनसीसी के ७० छात्रों ने भाग लिया।
- एनसीसी विभाग की ओर से दिनांक २ अक्टूबर, २०२४ को जुन्नर शहर में स्वच्छता अभियान रैली निकली गई।
- एनसीसी दिवस कार्यक्रम दिनांक २४ नवंबर, २०२४ को मनाया गया। इसमें डॉ. रंजना पुराणे (इंग्रजी विभाग) को आमंत्रित किया गया।

- ३६ महाराष्ट्र बटालियन एनसीसी पुणे के द्वारा ए.सी.एस.कॉलेज, नारायणगांव में दिनांक ०८ जनवरी से ११ जनवरी, २०२५ तक इंस्टिट्यूशनल ट्रेनिंग प्रोग्राम का आयोजन किया गया था। इसमें हमारे महाविद्यालय की एनसीसी के छात्रों ने भाग लिया।

छात्रों की वैयक्तिक उपलब्धियाँ -

- कै.मेजर प्रमोद नवनाथ महाबरे बेस्ट लीडरशिप ट्रॉफी के लिए SUO कशिद वैष्णवी मुरलीधर (TYBCom) का चयन हुआ।
- इस वर्ष बेस्ट अंडर ऑफिसर ट्रॉफी के लिए JUO ठोंगिरे ऋषिकेश संजय (FYBA) का चयन हुआ।
- इस वर्ष दूसरे बेस्ट अंडर ऑफिस ट्रॉफी के लिए JUO रसाळ संस्कृत गणेश (FYBA) का चयन हुआ।
- कै.मेजर नवनाथ रोकडे बेस्ट कंडेट ट्रॉफी के लिए SGT दातखिळे विनायक जयकर (XII Arts) का चयन हुआ।
- श्री.मोहनशेट मुकुंदराव भुजबळ के द्वारा दी जानेवारी बेस्ट कंडेट ट्रॉफी के लिए CPL चकवे काजल संतोष (XII Sci) चयन हुआ।

विभाग प्रमुख- प्रा. डॉ. कैप्टन बी. एम. माने

शिवकुंज २०२४-२०२५

ग्रंथालय अहवाल २०२४-२५ :

ज्ञान हे वर्धिष्णू आहे आणि त्यामध्ये सातत्याने वेगाने भर पडत असते. विसाव्या शतकाच्या उत्तरार्धात ज्ञानाचा परिस्फोट झाला आणि माहितीप्रधान समाज उदयाला आला. या समाजासाठी आवश्यक असलेली आणि मोठ्या प्रमाणावर उपलब्ध असलेली माहिती संग्रहीत करण्यासाठी आणि तिचे सुयोग्य पध्दतीने वितरण करण्यासाठी ग्रंथालयांना आपली पारंपारिक ओळख पुसून आधुनिकतेची आणि तंत्रज्ञानाची कास धरावी लागली. शिक्षण संस्थांमध्ये तर ग्रंथालयाला अनन्य साधारण महत्त्व असते. त्यादृष्टीने आपल्या महाविद्यालयाचे ग्रंथालय अधिकाधिक समृद्ध, आधुनिक आणि वाचकाभिमुख करण्याचा प्रशासनाचा प्रयत्न असतो.

ग्रंथालयाबरोबरच ग्रंथेतर साहित्य व पूरक इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांद्वारे वाचकाला हवी असलेली माहिती यथाशीघ्र उपलब्ध करून देण्यासाठी यावर्षीही ग्रंथालयात आवश्यक त्या ग्रंथांची व साधनांची खरेदी करण्यात आली.

१. ग्रंथसंख्या -

सन २०२४-२५ मध्ये ग्रंथालयात खालीलप्रमाणे नवीन ग्रंथांची भर पडली.

विभाग	ग्रंथसंख्या	किंमत रु.
कनिष्ठ महाविद्यालय	३२७	६०३०६
वरिष्ठ व पदव्युत्तर महाविद्यालय	१२३२४	१५६२६९१
एकुण	१२६५१	१६२२९९७

३१ मार्च २०२५ अखेर आपल्या ग्रंथालयातील ग्रंथांची एकुण संख्या खालीलप्रमाणे

विभाग	ग्रंथसंख्या	किंमत रु
कनिष्ठ महाविद्यालय	११८५९९	७९४०८७२
वरिष्ठ व पदव्युत्तर महाविद्यालय	१५५३८०	१८५९२८९२
एकुण	२७३९७९	२५७३३७६४

२. दैनिके व नियतकालिके :

जगातील चालू घडामोडींची वाचकांना तात्काळ माहिती व्हावी यासाठी मराठी, हिंदी व इंग्रजी भाषेतील ११ दैनिके व ५२ नियतकालिके ग्रंथालयात नियमितपणे घेतली जातात. काही महत्वाच्या नियतकालिकांचे मागील अंक संदर्भासाठी ग्रंथालयात बाईंडिंग करून ठेवले आहेत. असे १८९५ खंड ग्रंथालयात उपलब्ध आहेत. त्यांचा उपयोग विद्यार्थी, प्राध्यापक, संशोधक व परिसरातील जिज्ञासू वाचक नियमितपणे करतात.

३. बुक बँक :

महाविद्यालयात प्रवेश घेतलेल्या कनिष्ठ व वरिष्ठ महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थ्यांसाठी बुक बँक योजना राबविली जाते. या योजनेत विद्यार्थ्यांना त्यांची सर्व क्रमिक पुस्तके वर्षारंभी वर्षभर वापरासाठी दिली जातात व वर्षाअखेरीस परत घेतली जातात. सन २०२४-२५ मध्ये कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या २१७६ व वरिष्ठ महाविद्यालयाच्या २१२२ विद्यार्थ्यांनी या योजनेचा लाभ घेतला. एवढ्या मोठ्या प्रमाणात ही योजना राबविणारे आपले एकमेव महाविद्यालय आहे. याशिवाय सर्व विद्यार्थ्यांना त्यांच्या नावावर एकावेळी दोन पुस्तके आठ दिवसांसाठी दिली जातात.

४. संदर्भ विभाग :-

ग्रंथालयाचा संदर्भ विभाग समृद्ध असून या विभागात सध्या २३६५ संदर्भग्रंथ आहेत. दरवर्षी त्यात नवनवीन संदर्भग्रंथांची भर घातली जाते. त्यात सर्वसाधारण ज्ञानकोश, विश्वकोश, विशिष्ट विषयांचे ज्ञानकोश, चरित्रकोश, संकेतकोश, विविध भाषेतील व विविध विषयांवरील शब्दकोश, स्थलवर्णन कोश, शासकीय संदर्भग्रंथ, अहवाल, वार्षिके, माहिती पुस्तिका, नकाशासंग्रह, प्रवासी मार्गदर्शिका इ. संदर्भ साधनांचा समावेश आहे.

५. अभ्यासिका :-

ग्रंथालयात १५० विद्यार्थी आसन क्षमतेची स्वतंत्र अभ्यासिका आहे. अभ्यासिकेत विद्यार्थ्यांसाठी काही संदर्भ व क्रमिक पुस्तके, काही नियतकालिके, अभ्यासक्रम पुस्तिका, प्रश्नपत्रिका संच ठेवलेले असतात. प्राध्यापक व पदव्युत्तर वर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी स्वतंत्र अभ्यासिकेची सोय आहे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

अभ्यासिकेत पूर्णवेळ स्वतंत्र कर्मचाऱ्याची नियुक्ती केली आहे. अभ्यासिकेची वेळ स.८.०० ते सायं.५.३० अशी आहे.

६. बहिस्थ वाचकांसाठी सेवा -

महाविद्यालयाच्या धोरणानुसार ग्रंथालयाचा उपयोग विद्यार्थी व प्राध्यापकांबरोबरच परिसरातील ज्ञानजिज्ञासूंना, अभ्यासकांना, ज्येष्ठ नागरिकांना, महाविद्यालयाच्या माजी विद्यार्थ्यांना व संशोधकांना नाममात्र शुल्क आकारून करून दिला जातो. या योजनेचा लाभ यावर्षी ९६ वाचकांनी घेतला.

७. अनुदान व देणगी -

मराठा ट्रस्ट, प्रा. डॉ. बी. एम. माने, प्रा. सी. एम. डी. हाडवळे, श्री. अरुण गणपती लाड, श्री. शिवाजीराव निलख, श्री. सत्राळकर रमेश, सौ. कलडोणे सरिता, प्रा. मनसुख एस. के. यांच्याकडून १६ ग्रंथ भेट मिळाले त्या सर्वांना धन्यवाद.

८. ग्रंथप्रदर्शन -

समाजात वाचन संस्कृती जोपासण्यासाठी डायमंड पब्लिकेशन, पुणे यांच्या सहकार्याने ग्रंथालयातर्फे दि. ११ ते १३ डिसेंबर २०२४ या कालावधीत ग्रंथप्रदर्शन व विक्री या उपक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. या प्रदर्शनात विविध प्रकाशकांची विविध विषयावरील पुस्तकांची सबलतीत विक्री करण्यात आली. त्यास ग्रंथप्रेमींचा भरघोस प्रतिसाद मिळाला. प्रदर्शनात सुमारे २५००० पुस्तके मांडण्यात आली होती. प्रदर्शनाचे उद्घाटन संस्थेच्या खजिनदार मा. सी. कांताताई बाळासाहेब मस्करे मॅडम यांचे शुभहस्ते करण्यात आले. यावेळी मा.अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी, मा. प्राचार्य प्रा.डॉ. एम. बी. वाघमारे, प्रभारी प्रबंधक प्रा. एम.डी. कोरे इत्यादी मान्यवर उपस्थित होते. विद्यार्थी, प्राध्यापक व परिसरातील रसिकांनी ग्रंथप्रदर्शनास भेट देऊन ग्रंथ खरेदी केली.

ग्रंथालयातील सर्व पुस्तकांची व वाचकांची माहिती संगणकावर घेण्यात आली असून संगणकीय देवघेव चालू आहे. ग्रंथालयात वाचकांना इंटरनेटची व N-List अंतर्गत ई-बुक व ई-जर्नलची सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. ग्रंथालयाच्या दैनंदिन कामात ग्रंथालयातील कर्मचाऱ्यांची मोलाची साथ व सहकार्य मिळत आहे. ग्रंथालयाच्या सर्वांगीण विकासासाठी व वाचकांना आवश्यक त्या सर्व सोयी सुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी संस्थेचे अध्यक्ष मा. अॅड. संजय

शिवाजीराव काळे साहेब, विश्वस्त मंडळ मा. अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी, प्राचार्य प्रा. डॉ. एम. बी. वाघमारे, उपप्राचार्य प्रा. डॉ. रविंद्र चौधरी, ग्रंथालय सल्लागार समितीतील सदस्य प्रा. डॉ. बी. एम. माने, प्रा. डॉ. ए. एस. पाटील, प्रा. एस. एन. कसबे, प्रा. डॉ. व्ही. एच. लोखंडे, प्रा. एस. एस. थोरवे, प्रा. सी. एस. के. बनकर सर्व प्राध्यापक व कर्मचाऱ्यांचे मोलाचे सहकार्य, मार्गदर्शन व प्रोत्साहन मिळाले. प्रभारी ग्रंथपाल - सी. व्ही. ए. चव्हाण

राष्ट्रीय सेवा योजना अहवाल : नियमित कार्यक्रम २०२४-२५

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर अंतर्गत राष्ट्रीय सेवा योजना विभागातील नियमित कार्यक्रम मोठ्या उत्साहात संपन्न झाले.

- * दि. ५ जुलै ते ९ ऑगस्ट, २०२४ या कालावधीत महा-विद्यालयामध्ये “नव मतदार नोंदणी अभियान”
- * दि. १६ जुलै २०२४ रोजी “एक पेड माँ के नाम” उपक्रमा अंतर्गत वृक्षारोपण करण्यात आले.
- * दि. १४ ऑगस्ट २०२४ रोजी “हर घर तिरंगा” मोहीम
- * दि. २४ ऑगस्ट २०२४ रोजी सांस्कृतिक व साहित्यिक स्पर्धांचे आयोजन केले.
- * दि. २२ सप्टेंबर २०२४ रोजी किल्ले शिवनेरी येथे तसेच
- * दि. २३ सप्टेंबर २०२४ रोजी महाविद्यालयात “स्वच्छतेची प्रतिज्ञा व महाविद्यालय परिसर स्वच्छता” कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला.
- * दि. २४ सप्टेंबर २०२४ रोजी महाविद्यालयात “मोफत आरोग्य तपासणी व पोषण आहार युवा मोर्चा” या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.
- * दि. २५ सप्टेंबर २०२४ रोजी महाविद्यालयात “अशक्त-पणा व आयुष” कार्यशाळेचे आयोजन
- * दि. २५ सप्टेंबर २०२४ रोजी महाविद्यालयात “उत्तम आरोग्यासाठी योग प्रशिक्षण” या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.
- * दि. २७ सप्टेंबर २०२४ रोजी महाविद्यालयात “ऑनलाईन प्रश्नमंजुषा व स्वच्छता घोषणा वाक्य स्पर्धेचे” आयोजन

शिवकुंज २०२४-२०२५

- * दि. २ ऑक्टोबर २०२४ रोजी महात्मा गांधी जयंती निमित्त महाविद्यालयात “स्वच्छ भारत दिवस” उत्साहात साजरा करण्यात आला.
- * दि. २७ ऑक्टोबर ते ३० ऑक्टोबर २०२४ दिवाळीची सुरुवात विविध सामाजिक उपक्रम राबवत अनोख्या पध्दतीने करण्यात आली.
- * दि. १४ नोव्हेंबर २०२४ रोजी महाविद्यालयात “संकल्प पत्रातून आई-वडिलांना मतदानाचा आग्रह” उपक्रमाचे आयोजन.
- * दि. १७ नोव्हेंबर २०२४ रोजी महाविद्यालयात मतदान जनजागृती अभियान राबविण्यात आले.
- * दि. २६ नोव्हेंबर २०२४ रोजी महाविद्यालयात “संविधान हे भारतीय लोकशाहीचा सर्वोच्च ग्रंथ व कायदा” मोठ्या उत्साहाने साजरा करण्यात आला.
- * दि. ११ डिसेंबर २०२४ रोजी महाविद्यालयात ग्रंथ प्रदर्शनाचे आयोजन करण्यात आले.
- * दि. २४ डिसेंबर २०२४ रोजी महाविद्यालयात “राष्ट्रीय ग्राहक दिन सप्ताह” चे आयोजन.
- * दि. २५ डिसेंबर ते ३१ डिसेंबर २०२४ दरम्यान महाविद्यालयात “Dekho Ana Desh Peole's Choice Poll” हा उपक्रम राबविण्यात आला.
- * दि. १ जानेवारी २०२५ रोजी महाविद्यालया “वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा, वाचन कौशल्य” कार्यशाळेचे आयोजन.
- * दि. ३ जानेवारी २०२५ रोजी महाविद्यालयात “वाचन व लेखन परिसंवाद” या विशेष कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.
- * दि. १६ जानेवारी २०२५ रोजी महाविद्यालयात “पुस्तक परीक्षण व कथन स्पर्धा” घेण्यात आली.
- * दि. १७ फेब्रुवारी २०२५ रोजी “भव्य रक्तदान शिबिर” महाविद्यालयाच्या प्रांगणात आयोजित करण्यात आले.
- * दि. २५ फेब्रुवारी २०२५ या कालावधीत “स्वातंत्र्यवीर सावरकर” यांच्या पुण्यतिथी निमित्त मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती अभियान आयोजित करण्यात आले.
- * दि. ११ व १२ जानेवारी २०२५ रोजी “विकसित भारत यंग लीडर्स डायलॉग २०२५” या कार्यक्रमाचे आयोजन

करण्यात आले.

- * दि. ८ मार्च २०२५ रोजी ‘जागतिक महिला दिन’ साजरा करण्यात आला.

एक दिवसीय जिल्हास्तरीय ऐतिहासिक स्थळे संवर्धन कार्यशाळा अहवाल -

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर यांच्या संयुक्त विद्यमाने राष्ट्रीय सेवा योजना विभागातर्फे “एक दिवसीय जिल्हास्तरीय ऐतिहासिक स्थळे संवर्धन” कार्यशाळा दि. ७ फेब्रुवारी २०२५ रोजी शिवनेरी किल्ल्यावर आयोजित करण्यात आली. या कार्यशाळेचा उद्देश ऐतिहासिक वारशाचे जतन व संवर्धन करण्याची जाणीव विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण करणे, तसेच त्यांना इतिहासाची महत्वपूर्ण माहिती प्रदान करणे हा होता.

कार्यशाळेची सुरुवात शिवनेरी किल्ल्याच्या प्रवेश द्वाराजवळ दीपप्रज्वलन आणि छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या प्रतिमेला अभिवादन करून करण्यात आली. यानंतर इतिहास तज्ज्ञ आणि पुरातत्व संशोधकांनी शिवनेरीचा ऐतिहासिक वारसा, गडसंवर्धनाचे तंत्र, ऐतिहासिक ठिकाणांचे महत्त्व आणि संवर्धनाच्या उपाययोजना याविषयी मार्गदर्शन केले. यामध्ये पुणे जिल्ह्यातील विविध महाविद्यालयातील ७५ स्वयंसेवक व कार्यक्रम अधिकारी डॉ. महेंद्र कोरडे, डॉ. सुप्रिया काळे, प्रा. विष्णू घोडे, प्रा. जयश्री कणसे, प्रा. मयूर चव्हाण यांनी सहभाग घेतला. या उपक्रमात किल्ले शिवनेरीचे ऐतिहासिक महत्त्व जाणत शिवजयंतीच्या पार्श्वभूमीवर किल्ल्यावरील प्लास्टिक कचरा, पाला-पाचोळा गोळा करत स्वच्छता केली. याप्रसंगी दुर्ग, लेणी अभ्यासक सिध्दार्थ कसबे यांनी किल्ले शिवनेरीच्या वास्तू व इतिहास अतिशय समर्पक आणि अभ्यासपूर्ण पध्दतीने स्वयंसेवकांना विशद केला.

शिवनेरी किल्ल्याचे संवर्धन, स्वच्छता व जोपासना यांचे महत्त्व अधोरेखित व्हावे म्हणून महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाकडून जिल्हास्तरीय “ऐतिहासिक स्थळे संवर्धन” या विषयावर कार्यशाळेचे आयोजन केल्याचे महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे यांनी सांगितले. समारोप प्रसंगी सर्व गडप्रेमी स्वयंसेवकांना महाविद्यालयाचे प्राचार्य व प्रमुख पाहुण्यांच्या हस्ते प्रमाणपत्राचे वाटप करत कार्यक्रम अधिकारी डॉ. महेंद्र कोरडे यांनी सर्वांचे आभार व्यक्त

शिवकुंज २०२४-२०२५

केले. या शिविरासाठी जुन्नर तालुका शिवनेर शिक्षण प्रसारक मंडळाचे अध्यक्ष अॅड. संजय शिवाजीराव काळे यांनी शुभेच्छा दिल्या तर अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. विलास कुलकर्णी, प्राचार्य, उपप्राचार्य, प्राध्यापक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे विशेष सहकार्य लाभले. कार्यशाळेत महाविद्यालयातील एन.एस.एस. स्वयंसेवक, इतिहास अभ्यासक, प्राध्यापक आणि जिल्ह्यातील इतर महाविद्यालयांचे प्रतिनिधी यांनी सहभाग घेतला. विद्यार्थ्यांचा उत्स्फूर्त प्रतिसाद आणि गडसंवर्धनासाठी दाखविलेली जागरूकता उल्लेखनीय होती.

तीन दिवसीय राज्यस्तरीय ताण-तणाव व्यवस्थापन कार्यशाळा अहवाल -

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ व श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर यांच्या संयुक्त विद्यमाने राष्ट्रीय सेवा योजना विभागातर्फे “तीन दिवसीय राज्यस्तरीय ताण-तणाव व्यवस्थापन कार्यशाळा” दि. ८ फेब्रुवारी ते १० फेब्रुवारी २०२५ दरम्यान लेण्याद्री येथे आयोजित करण्यात आली. या कार्यशाळेचा उद्देश विद्यार्थ्यांना शारीरिक, मानसिक आणि शैक्षणिक तणाव हाताळण्यासाठी आवश्यक तंत्रे शिकवणे आणि त्यांचा सर्वांगीण विकास घडवणे हा होता.

कार्यशाळेची सुरुवात उद्घाटन सत्राने झाली, ज्यामध्ये महाविद्यालयाचे प्राचार्य, तज्ज्ञ मार्गदर्शक आणि एन.एस.एस. विभागाचे पदाधिकारी उपस्थित होते. तणाव व्यवस्थापनाचे महत्व, मानसिक आरोग्य आणि जीवनशैली यावर तज्ज्ञांनी मार्गदर्शन केले.

कार्यशाळेमध्ये ध्यानधारणा, श्वासोच्छ्वास योग आणि मेडिटेशन, आत्मविश्वास वाढवण्यासाठी संवाद कौशल्ये आणि मानसिक सकारात्मकता, तणाव निर्माण होण्याची कारणे आणि त्यावरील उपाययोजना, मानसिक ताजेतवानेपणा मिळवण्यासाठी लेण्याद्री परिसरात ट्रेकिंग आणि निसर्ग भ्रमंती असे अनेक कार्यक्रम घेण्यात आले.

या कार्यशाळेमध्ये आजच्या धक्काधक्कमीच्या जीवनात ताण मुक्त जीवन जगण्यासाठी ताणतणाव व्यवस्थापन कसे महत्वाचे आहे व ते कशा पध्दतीने करून आपले जीवन ताणतणाव विरहित व आनंदी जगता येईल या संदर्भात विविध

तज्ज्ञांनी मार्गदर्शन केले. डॉ. शीतल रुईकार, फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे तसेच सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ मानसशास्त्र विभागातील तज्ञ मार्गदर्शक डॉ. जुही देशमुख व डॉ. अपर्णा सातपुते यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. डॉ. मनोज मितनानी व सुमतीदीदी यांनी ध्यान-धारणेचे महत्व प्रात्यक्षिकाच्या सहाय्याने विद्यार्थ्यांना पटवून दिली.

कार्यशाळेच्या उद्घाटन प्रसंगी संस्थेचे उपाध्यक्ष माननीय निवृत्तीशेठ काळे यांनी विद्यार्थ्यांना संबोधित करताना स्पर्धेच्या युगात मार्गक्रमण करताना संतुलन राखणे महत्वाचे आहे, तसेच व्यावसायिक आणि कौटुंबिक जबाबदाऱ्यांच्या कालखंडात जीवनात होणाऱ्या बदलाबरोबर ताणतणाव हा येत असतो परंतु अगदी सहजगत्या आपल्या ताणतणावाचं व्यवस्थापन आजच्या कार्यशाळेतून करण्यास तुम्ही सबळ बनावल असो विश्वास व्यक्त करत महाराष्ट्रभरातून आलेल्या विद्यार्थ्यांचे स्वागत केले. ताणतणाव व्यवस्थापन कार्यशाळेसाठी महाराष्ट्रातून ३५ महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी नोंदणी केली व एकुण शंभर विद्यार्थ्यांनी प्रत्यक्ष सहभाग नोंदवला.

कार्यशाळेच्या समारोपप्रसंगी संस्थेचे विश्वस्त अॅड. अविनाश थोरे व श्री. अशोकशेठ काळे यांनी कार्यशाळेत सहभागी झालेल्या सर्व विद्यार्थ्यांचे कौतुक करत भावी आयुष्यासाठी या कार्यशाळेचा उपयोग करून यशस्वी होण्यासाठी शुभेच्छा दिल्या.

महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे यांनी ताणतणाव व्यवस्थापनामध्ये, जीवनात होत असलेल्या बदलां-बरोबर आपल्या व्यक्तिमत्वात बदल कशा पध्दतीने करणे आवश्यक आहे. वाबद्दल सखोल मार्गदर्शन केले. सर्व स्वयंसेवकांना महाविद्यालयाचे प्राचार्य व प्रमुख पाहुण्यांच्या हस्ते प्रमाणपत्राचे वाटप करत कार्यक्रम अधिकारी प्रा. जयश्री कणसे यांनी सर्वांचे आभार व्यक्त केले. तर डॉ. वर्षा देसाई यांनी कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन केले.

या कार्यशाळेसाठी जुन्नर तालुका शिवनेर शिक्षण प्रसारक मंडळाचे अध्यक्ष मा. अॅड. संजय शिवाजीराव काळे यांनी शुभेच्छा दिल्या तर अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. विलास कुलकर्णी, प्राचार्य, उपप्राचार्य, प्राध्यापक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे विशेष सहकार्य लाभले. ही कार्यशाळा विद्यार्थ्यांसाठी तणाव

शिवकुंज २०२४-२०२५

मुक्त जीवनशैली आणि मानसिक आरोग्य सुधारण्यासाठी उपयुक्त ठरली. भविष्यात अशा प्रकारच्या उपक्रमांचे आयोजन करण्याचा संकल्प एन.एस.एस. विभागाने व्यक्त केला.

कार्यक्रम अधिकारी - प्रा. डॉ. महेंद्र कोरडे

सदस्य - प्रा. डॉ. सौ. सुप्रिया काळे, प्रा. विष्णू घोडे,

प्रा. मयूर चव्हाण, प्रा. जयश्री कणसे

अंतर्गत तक्रार समिती (ICC)

वार्षिक अहवाल :

दि. १३/०८/२०२४ रोजी श्री शिव छत्रपती महा-विद्यालय, जुन्नर अंतर्गत तक्रार समिती, राष्ट्रीय सेवा योजना व विद्यार्थी विकास मंडळ अंतर्गत दि. १२ ऑगस्ट हा दिवस रॅगिंग प्रतिबंध दिन म्हणून साजरा करण्यात आला.

आजच्या आधुनिक युगात रॅगिंगमुळे विद्यार्थ्यांच्या आयुष्यावर, समाजावर व कुटुंबावर गंभीर स्वरूपाचे परिणाम होताना दिसतात. त्यामुळे पूर्ण आयुष्य उध्वस्त होऊन जाते. त्याचप्रमाणे आजच्या काळात लैंगिक छळ वादास किशोरवयीन मुली बळी पडत आहेत. त्यासाठी किशोरवयीन मुलींमध्ये जागरूकता निर्माण व्हावी म्हणून या कार्यक्रमासाठी जुन्नर पोलिस स्टेशनच्या पोलिस हेड कॉन्स्टेबल मा. सौ. मनीषा ताम्हाणे यांनी आपल्या व्याख्यानात रॅगिंग प्रतिबंध कायदा, रॅगिंग कशा स्वरूपात केली जाते तसेच लैंगिक छळ म्हणजे काय? व तो रोखण्यासाठी त्याची आपण खबरदारी कशी घ्यावी व त्यावर कोणकोणते कायदे असतात, रॅगिंग व लैंगिक छळ संबंधित "POSH ACT 2013" विषय माहिती दिली. रॅगिंग प्रतिबंधक कायदानुसार रॅगिंग करणाऱ्या विरुद्ध कडक कारवाई तसेच दंड होऊ शकतो.

विद्यार्थ्यांनी सहकार्य वृत्तीने अध्ययन करून व्यक्तिमत्त्व विकास साधावा असे आवाहन त्यांनी केले. हे विविध उदाहरणांच्या व चर्चेच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना बहुमोल मार्गदर्शन केले. महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. महादेव वाघमारे यांनी आपल्या अध्यक्षीय भाषणात रॅगिंग प्रतिबंध दिवसाचे महत्त्व पटवून दिले. या कार्यक्रमासाठी जुन्नर तालुका शिवनेर शिक्षण प्रसारक मंडळाचे अध्यक्ष मा. अॅड. संजय शिवाजीराव काळे, संस्थेचे सर्व पदाधिकारी व विश्वस्त, अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. विलास कुलकर्णी, उपप्राचार्य डॉ. रवींद्र चौधरी, कला

विभाग प्रमुख डॉ. अभिजीत पाटील, वाणिज्य विभाग प्रमुख डॉ. सतीश जाधव यांचे विशेष मार्गदर्शन व सहकार्य लाभले. तसेच जुन्नर पोलीस स्टेशनचे हेड कॉन्स्टेबल मा. सौ. कांचन गीते व मा. दिव्या शेगर यांचे ही सहकार्य मिळाले.

या कार्यक्रमाचे नियोजन प्रा. डॉ. अनिल बढे यांनी केले. प्रास्ताविक अंतर्गत तक्रार समितीचे अरमन प्रा. डॉ. सौ. सुप्रिया काळे यांनी केले. राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यक्रम अधिकारी डॉ. महेंद्र कोरडे, प्रा. जयश्री कणसे, प्रा. मयूर चव्हाण यांचेही सहकार्य लाभले. सदर कार्यक्रमासाठी बहुसंख्य विद्यार्थी व प्राध्यापकवृंद मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा. डॉ. एकनाथ वाजगे यांनी केले. सदर कार्यक्रमाचे आभार प्रा. विक्रम रसाळ, विद्यार्थी विकास मंडळ अधिकारी यांनी मानले.

दि. ०८/०३/२०२५ रोजी श्री शिव छत्रपती महा-विद्यालय, जुन्नर यांच्या अंतर्गत तक्रार समिती (ICC) व महिला कक्ष विभागाच्यावतीने जागतिक महिला दिनाचे औचित्य साधून आनंद विहार आणि मानसिक संतुलन या विशेष कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यक्रमाचा मुख्य उद्देश महिला सशक्तीकरण, मानसिक आरोग्य जपण्याचे महत्त्व आणि आनंदी जीवनशैली कशी ठेवावी त्याचप्रमाणे लैंगिक छळवाद रोखण्यासाठीची जागरूकता याविषयी मार्गदर्शन करणे हा होता.

या कार्यक्रमासाठी प्रमुख वक्ते म्हणून डॉ. प्रिया चेतन करडिले (साईगुलाब हॉस्पिटल, जुन्नर) यांनी उपस्थित राहून महिलांचे मानसिक आरोग्य, ताणतणाव व्यवस्थापन आणि आत्मविश्वास वाढवण्याच्या तंत्रांविषयी उपयुक्त माहिती दिली. तसेच लैंगिक छळवादसाठी प्रतिबंधात्मक मार्ग सुचवले. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. महादेव वाघमारे होते. त्यांनी आपल्या मार्गदर्शनातून महिलांच्या शारीरिक आणि मानसिक सुदृढतेसाठी आवश्यक गोष्टी, आत्मविश्वास वाढविण्यासाठी शिक्षण व सशक्तीकरण यांचे महत्त्व यावर प्रकाश टाकला.

कार्यक्रमास महाविद्यालयाचे अध्यक्ष प्रतिनिधी मा. प्रा. विलास कुलकर्णी, उपप्राचार्य डॉ. रवींद्र चौधरी, कनिष्ठ महाविद्यालय समन्वयक प्रा. प्रतिभा लोढा, प्रभारी प्रबंधक प्रा. मनीषा कोरे, महिला अंतर्गत तक्रार समिती समन्वयक डॉ.

शिवकुंज २०२४-२०२५

सुप्रिया काळे यांच्यासह सर्व महिला प्राध्यापिका व विद्यार्थिनी मोठ्या संख्येने उपस्थित होत्या. या कार्यक्रमात महिला सशक्तीकरणावर चर्चा, मानसिक तणाव दूर करण्यासाठी ध्यानधारणा, सुदृढ जीवनशैली उपयुक्त टिप्स आणि महिलांसाठी प्रेरणादायी अनुभव शेअरिंग, महिलांवरील होणारे अत्याचार रोखण्यासाठी उपाय सुचवण्यासाठी सांस्कृतिक कार्यक्रमाच्या माध्यमातून महिला प्राध्यापिकांनी प्रयत्न केला. विविध उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले.

अंतर्गत तक्रार समिती समन्वयक- डॉ. एस. एच. काळे
सदस्य- प्रा. एस. व्ही. सोनवणे, प्रा. ए. एम. दुराफे, प्रा. एम. आर. कुंभोजे, सौ. एम. डी. जोगळेकर प्रा. डॉ. ए. एस. पाटील, प्रा. डॉ. एस. जे. जाधव, प्रा. आर. बी. सहाणे, प्रा. व्ही. के. रसाळ

विवेकवाहिनी विभाग अहवाल :

१) दि. ०६/०९/२०२४ रोजी पर्यावरणपूरक गणेश विसर्जन अभियान-गणेश उत्सवाच्या काळामध्ये पर्यावरण संरक्षणा करिता महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना पर्यावरणपूरक गणेश उत्सव प्लास्टिक ऑफ पॅरिस गणेश मूर्ती प्रतिष्ठापना ऐवजी शाडूच्या गणेश मूर्तीचे प्रतिष्ठापना करण्याचे आवाहन करण्यात आले. त्याचप्रमाणे गणेश मूर्तीचे विसर्जन नदी-तील पाण्यात न करता कृत्रिमरित्या तयार केलेल्या हौदात करण्याचे आवाहन विभागामार्फत करण्यात आले. निर्माल्य नदीपात्रात न टाकता निर्माल्य कलशात टाकून पर्यावरण पूरक गणेश विसर्जन करण्याचे विद्यार्थ्यांना विभागामार्फत सूचित करण्यात आले.

२) **प्रदूषण मुक्त दिवाळी अभियान** - दिवाळीच्या कालखंडात महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांनी ध्वनी प्रदूषण टाळण्यासाठी पर्यावरण पूरक छोटे फटाक्यांचा वापर करावा तसेच मोठे आवाजाचे फटाके टाळण्याचे आवाहन विभागामार्फत विद्यार्थ्यांना सूचित करण्यात आले.

३) **३१ डिसेंबर, व्यसन विरोधी निर्धार दिन** - ३१ डिसेंबर हा दिवस समाजामध्ये नवीन वर्षाचे स्वागत मध्यरात्री व्यसन करून साजरा करण्याची प्रथा अलीकडे तरुणांमध्ये दिसून येते. त्यांनी विभागामार्फत व्यसनमुक्तीचा निर्धार करण्याचे समाजामध्ये आवाहन करावे असे विभागामार्फत विद्यार्थ्यांना सूचित करण्यात आले.

केंद्रवाहक- प्रा. जावेद शेख

सदस्य- प्रा. सचिन कसबे, प्रा. संतोष गवळी, प्रा. पी. एस. उतळे

वाद-विवाद व वक्तृत्व विभाग :

१. दि. ०१/१०/२०२४ रोजी सकाळी ११.०० वा. वाद-विवाद व वक्तृत्व मंडळ विभागाचे उद्घाटन व "संभाषण कौशल्य व रोजगाराच्या संधी" या विषयी एक दिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन संस्थेचे सन्माननीय अध्यक्ष अॅड. संजय शिवाजीराव काळे साहेब यांच्या मार्गदर्शनाखाली आयोजित करण्यात आले होते. या कार्यशाळेचे उद्घाटन अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी यांनी केले. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष महाविद्यालयाचे प्राचार्य प्रा. डॉ. एम. बी. वाघमारे होते. या कार्यशाळेस प्रमुख मार्गदर्शक प्रा. डॉ. शाकुराव कोरडे संस्थापक शब्दसृष्टी अकॅडमी जांबूत शिरूर, प्रा. रतिलाल बाबेल नारायणगांव, प्रा. सौ. मुक्ता गाडेकर बेल्हा, प्रा. सौ. वैशाली सावंत, जुन्नर इ. मान्यवरांचे मार्गदर्शन लाभले. सदर कार्यशाळेकरिता कनिष्ठ व वरिष्ठ महाविद्यालयातील विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

२. कै. इंदिराबाई जोगळेकर वाद विवाद व गटचर्चा स्पर्धा गटचर्चा स्पर्धा - दि. २६/१२/२०२४ रोजी कै. इंदिराबाई जोगळेकर वादविवाद व गटचर्चा स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. सदर स्पर्धा ही आपल्या संस्थेचे विश्वस्त सन्माननीय अनिलकाका जोगळेकर यांच्या आईच्या स्मरणार्थ कै. इंदिराबाई जोगळेकर यांच्या नावाने दरवर्षी आयोजित करण्यात येते. या स्पर्धेस कनिष्ठ व वरिष्ठ महाविद्यालयातील अनेक विद्यार्थ्यांनी उत्स्फूर्तपणे सहभाग घेतला. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. विलास कुलकर्णी तर प्रमुख पाहुणे संस्थेचे विश्वस्त अनिलकाका जोगळेकर व महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य डॉ. रविंद्र चौधरी, कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या समन्वयक प्रा. प्रतिभा लोढा, पर्यवेक्षक प्रा. समीर श्रीमंते, एम. सी. व्ही. सी. विभाग प्रमुख प्रा. कुंडलिक नेटके इ. मान्यवर उपस्थित होते.

या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक प्रा. सौ. एस. डी. सोनार यांनी तर सूत्रसंचालन प्रा. जावेद शेख यांनी केले. वादविवाद गटचर्चा स्पर्धेसाठी प्रा. शरद मनसुख, श्री. विनायक रावळ यांनी परीक्षण केले. या कार्यक्रमाच्या वशस्वीतेसाठी प्रा.

शिवकुंज २०२४-२०२५

जे. वाय. शेख व प्रा. टी. वाय. शेख यांनी परिश्रम घेतले.
खालील विद्यार्थ्यांनी स्पर्धेमध्ये बक्षीस प्राप्त केले.

वरिष्ठ विभाग - वाद-विवाद स्पर्धा

प्रथम क्रमांक - गवारी सुयमा व दसरे सायली

रु. २१०० रोख रक्कम, सन्मान चिन्ह व प्रमाणपत्र

द्वितीय क्रमांक - डोके निकीता व मयूरी खरात

रु. १५०० रोख रक्कम, सन्मान चिन्ह व प्रमाणपत्र

तृतीय क्रमांक - भोसले उमेश व आदित्य कुमकर

रु. १००० रोख रक्कम, सन्मान चिन्ह व प्रमाणपत्र

३. दि. १६/०१/२०२५ रोजी कै. इंदिराबाई जोगळेकर वाद विवाद व गटचर्चा स्पर्धा बक्षीस वितरण समारंभ व सन २०२४-२५ महाविद्यालयीन उत्कृष्ट वक्ता निवड स्पर्धा आयोजित करण्यात आली होती या कार्यक्रमासाठी संस्थेचे विश्वस्त सन्माननीय अनिलकाका जोगळेकर हे उपस्थित होते. या कार्यक्रमप्रसंगी अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी, उपप्राचार्य डॉ. आर. डी. चौधरी, कलाशाखा प्रमुख डॉ. ए. एस. पाटील, वाणिज्य शाखाप्रमुख डॉ. एस. जे. जाधव व कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या समन्वयक श्रीमती पी. एस. लोढा मॅडम तसेच कनिष्ठ महाविद्यालयातील पर्यवेक्षक प्रा. श्रीमंते, एमसीव्हीसी विभागप्रमुख प्रा. नेटके सर इत्यादी मान्यवर उपस्थित होते. उत्कृष्ट वक्ता २०२५ या स्पर्धेसाठी परीक्षण डॉ. अशोक दुर्गि, डॉ. वर्षा देसाई, प्रा. रोहिदास मोरे, प्रा. रोहिणी माने यांनी केले.

वरिष्ठ महाविद्यालय उत्कृष्ट वक्ता म्हणून कु. मयूरी खरात या विद्यार्थीनीची निवड करण्यात आली.

४. दि. १७/०१/२०२५ रोजी चांदमल ताराचंद बोरा महाविद्यालय, शिरूर येथील छत्रपती संभाजी महाराज राज्यस्तरीय आंतर महाविद्यालयीन वक्तृत्व स्पर्धेकरिता वरिष्ठ महाविद्यालयातील टी. वाय. बी. ए. वर्गातील शितल भगत व कस्तुरी देवाडे, या विद्यार्थीनींनी सहभाग नोंदविला.

५. दि. १ फेब्रुवारी २०२५ रोजी केशवसुत स्मृति करंडक स्वयंरचित राज्यस्तरीय काव्यवाचन स्पर्धा सरस्वती मंदिर नाईट कॉलेज ॲण्ड कॉमर्स ॲण्ड आर्ट्स, शुक्रवार पेठ

बाजीराव पेठ, पुणे येथे एफ. वाय. बी. ए. वर्गातील उमेश भोसले या विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला.

६. दि. ४ फेब्रुवारी २०२५ रोजी श्रीमती के. सी. गोबल महाविद्यालय दापोडी येथे दादा माइक करंडक राज्यस्तरीय आंतर महाविद्यालयीन वक्तृत्व स्पर्धेकरिता वरिष्ठ महाविद्यालयातील एम. एस्सी. प्रथम वर्गातील कु. मयूरी खरात या विद्यार्थीनींनी सहभाग नोंदविला.

चेअरमन - प्रा. एस. एन. कसबे

सदस्य - प्रा. एस. बी. गवळी, प्रा. जे. वाय. शेख, प्रा. आर. व्ही. गायकवाड, प्रा. टी. वाय. शेख, प्रा. ए. एम. दुराफे, प्रा. एन. वाय. घोगरे

विद्यार्थीनी मंच :

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालयात विद्यार्थीनी मंच अंतर्गत शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ मध्ये विद्यार्थ्यांसाठी विविध शैक्षणिक मार्गदर्शनात्मक महाविद्यालय उपक्रमांचे, कार्यक्रमांचे यशस्वी आयोजन करण्यात आले. यामध्ये विशेषतः सांस्कृतिक आणि पारंपारिक वारसा जपणाऱ्या कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले.

१. नागपंचमी सण - दि. ९ ऑगस्ट २०२४ रोजी नागपंचमी सणानिमित्त विद्यार्थीनींनी भारतीय पारंपारिक वेशभूषा परिधान करून महाविद्यालयात उपस्थिती दर्शवली. कार्यक्रमाच्या उद्घाटन प्रसंगी माननीय प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे यांनी नागपंचमी सणाचे सांस्कृतिक महत्त्व विद्यार्थीनींना समजावून सांगितले. नागपंचमी सणाच्या निमित्ताने विद्यार्थीनींना पारंपारिक खेळांचा अनुभव घेण्याची संधी मिळाली. यामध्ये विविध खेळांचा समावेश करण्यात आला आणि विद्यार्थीनींनी उत्साहाने सहभाग घेतला.

२. रक्षाबंधन सण - दि. १३ ऑगस्ट २०२४ रक्षाबंधन सणाच्या निमित्ताने सीमेवर कार्यरत असलेल्या सैनिकांना राख्या पाठवण्याचे आयोजन करण्यात आले. विद्यार्थीनींनी मोठ्या प्रमाणात राख्या गोळा करून विविध ठिकाणी पाठवलेल्या राख्या सैनिकांसाठी एक प्रतीक आहे. त्यामुळे त्यांना त्यांच्या कर्तव्याची आणि त्यागाची जाणीव होते. या

शिवकुंज २०२४-२०२५

राख्या पाठविणे हा सैनिकांनी देशासाठी व संपूर्ण समाजासाठी केलेल्या कार्याची कृतज्ञता व्यक्त करण्याचा एक मार्ग आहे.

३. गणपती उत्सव - दि. ०८ सप्टेंबर, २०२४ गणपती उत्सवानिमित्त अनेक कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. यामध्ये रांगोळी स्पर्धा, मेहंदी स्पर्धा, पुष्परचना स्पर्धा, अन्नकोट स्पर्धा आणि गणपती चित्रकला स्पर्धा यांचा समावेश होता. विद्यार्थीनींनी या कार्यक्रमांमध्ये उत्साही सहभाग नोंदवला.

४. मकर संक्रांत सण - दि. १४ जानेवारी २०२५ संक्रांती निमित्त विद्यार्थीनी मंचातर्फे तिळगुळ वाटप समारंभाचे आयोजन करण्यात आले. यामध्ये सर्व विद्यार्थीनींनी मकर संक्रांत या सणाचे महत्त्व समजून घेत विद्यार्थीनींनी व सर्व महिला प्राध्यापिकांनी एकमेकांना तिळगुळ देऊन आनंद साजरा केला.

५. वार्षिक स्नेहसंमेलन - दि. २० जानेवारी २०२५ वार्षिक स्नेहसंमेलनाच्या दरम्यान विद्यार्थ्यांसाठी रांगोळी स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. यामध्ये महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेऊन आपल्या कलागुणांचे प्रदर्शन केले. या कार्यक्रमासाठी संस्थेचे अध्यक्ष, महाविद्यालयाचे प्राचार्य तसेच उपप्राचार्य व विविध विभाग प्रमुखांनी शुभेच्छा देऊन कार्यक्रमासाठी सहकार्य केले.

६. विविध डेज - दि. १४ जानेवारी २०२५ ते १७ जानेवारी २०२५ रोजी महाविद्यालयात विविध डेज साजरे करण्यात आले. त्यामध्ये ट्रेडिशनल डे, घोस्ट डे, बॉलीवूड डे, ब्लॅक अँड व्हाइट डे, विविध डेज साठी विद्यार्थीनींनी तसेच विद्यार्थ्यांनी देखील उत्स्फूर्त सहभाग नोंदविला. विविध वेशभूषा करत पारंपारिक वेशभूषा, १९९० पासून २०२४ पर्यंतच्या हॉलिवूड व बॉलीवूड थीम नुसार विद्यार्थ्यांनी वेशभूषा करत आनंद घेतला.

७. स्वयंसिद्धा कार्यक्रम - दि. २७ जानेवारी २०२५ ते ३० जानेवारी २०२५ विद्यार्थीनी मंच अंतर्गत शारदाबाई पवार महिला आर्ट्स, कॉमर्स अँड सायन्स कॉलेज माळेगाव कॉलनी, बारामती याठिकाणी स्वयंसिद्धा कार्यक्रम आयोजित केला गेला. यामध्ये एकुण आठ विद्यार्थीनींनी

सहभाग घेतला. ज्यांनी त्यांच्या कौशल्यांचे प्रात्यक्षिक दाखवले आणि इतर विद्यार्थीनींना प्रेरित केले. शैक्षणिक अभ्यासक्रमाशी सुसंगत असणाऱ्या या कार्यक्रमाविषयी विद्यार्थीनींनी नोंदी लिहिल्या, फोटो, दस्तऐवजीकरण केले आणि अहवाल देखील सादर केला. या कार्यक्रमाप्रसंगी सर्व विद्यार्थीनींना चांगल्या प्रकारचे मार्गदर्शन मिळाले तसेच या कार्यक्रमांमध्ये स्वतःविषयी व कुटुंबाविषयी काळजी घेण्याचे तसेच शैक्षणिक मार्गदर्शन देखील करण्यात आले. श्री शिवछत्रपती महाविद्यालयातील विद्यार्थीनी मंचाने २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षात विविध सांस्कृतिक, शैक्षणिक आणि पारंपारिक कार्यक्रमांचे आयोजन करून विद्यार्थीनींना अनेक विविधतांचा अनुभव दिला. या कार्यक्रमांनी विद्यार्थीनींच्या एकतेचा, सहकार्याचा आणि सांस्कृतिक आदान-प्रदानाचे महत्त्व पटवून दिले. विद्यार्थीनींच्या सक्रिय सहभागामुळे महाविद्यालयात एक उत्साही आणि सकारात्मक वातावरण निर्माण झाले आहे. वरील सर्व कार्यक्रमांसाठी विद्यार्थीनी मंच चेअरमन डॉ. पी. जे. माने व महाविद्यालयातील सर्व महिला प्राध्यापिकांचे विशेष सहकार्य लाभले.

चेअरमन - डॉ. पी. जे. माने

सदस्य - वरिष्ठ महाविद्यालयातील सर्व महिला प्राध्यापिका

स्टाफ अकॅडमी

शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ मध्ये संस्थेशी संबंधित खालील मान्यवरांचे दुःखद निधन झाले.

संस्थेचे विश्वस्त मा. अॅड. अविनाश विठ्ठल थोरवे यांचे वडील कै. विठ्ठलराव लक्ष्मण थोरवे, संस्थेच्या खजिनदार मा. सौ. कांताताई बाळासाहेब मस्करे मॅडम यांच्या मातोश्री कै. राहीबाई दगडू जाधव, महाविद्यालयाचे माजी प्राचार्य कै. प्रा. डॉ. कांतीलाल पुराणे, माजी प्राचार्य प्रा. डॉ. चंद्रकांत मंडलिक यांचे वडील कै. रामनाथ दगडू मंडलिक, महाविद्यालयाचे कर्मचारी श्री. संतोष खरात यांचे वडील कै. अशोक हरिभाऊ खरात, वाणिज्य विभागातील शेते मॅडम यांच्या मातोश्री कै. उज्वला विश्वनाथ पवार, वाणिज्य विभागातील प्रा. निखळ मॅडम यांच्या सासुबाई कै. यमुना नंदकुमार काळे, प्रा. सौ. तृती जयकर ढोले यांचे सासरे कै. लक्ष्मण ज्ञानदेव ढोले यांचे दुःखद निधन झाले. सर्वांना स्टाफ अकॅडमी तर्फे भावपूर्ण श्रध्दाजली

शिवकुंज २०२४-२०२५

अर्पण करण्यात आली.

- * देशाच्या स्वातंत्र्यासाठी प्राणार्पण केलेल्या हुतात्म्यांच्या स्मरणार्थ आदर व्यक्त करण्यासाठी गुरुवार दि. ३० जानेवारी २०२५ रोजी श्रद्धांजली अर्पण करण्यात आली.
- * सन २०२४-२५ शैक्षणिक वर्षात प्राध्यापक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे वैयक्तिक उपलब्धीसाठी सत्कार घेण्यात आले.

चेअरमन - प्रा. विक्रम रसाळ

परिसर विकास विभाग अहवाल :

महाविद्यालयातील परिसर सुशोभित, स्वच्छ, आल्हाददायक आणि पर्यावरणपूरक ठेवण्यासाठी परिसर विकास विभाग आणि वनस्पतीशास्त्र विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने परिसरातील महत्त्वाच्या ठिकाणी व इमारतीच्या सभोवताली लॉन, विविध प्रकारची फुलझाडे व शोभिवंत झाडे लावली जातात व त्यांचे संगोपन केले जाते. शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ मध्ये महाविद्यालय परिसरामध्ये लावलेली विविध प्रकारची फुलझाडे व शोभिवंत झाडे यांचे संगोपन करणे आणि परिसर स्वच्छ ठेवणे यावर विशेष भर देण्यात आला. पावसाळ्यामध्ये परिसरातील मोकळ्या जागेवर तसेच टेकडीवर जवळपास ताम्हण, बकुळ, बहावा, शेंदरी भोकर, आंबा अशा विविध प्रकारच्या २०० रोपांची लागवड करण्यात आली. परिसरातील सर्व झाडांना नियमित पाणी मिळण्यासाठी ड्रीपध्दतीचे नियोजन करण्यात आले. परिसरातील लॉन, फुलझाडे, शोभिवंत झाडे यांना गांडूळखत, सेंद्रिय खत तसेच केमिकल खतांचा वापर करून वाढीसाठी तसेच हिरवीगार ठेवण्यासाठी नियोजन करण्यात आले. संस्थेचे अध्यक्ष मा. अॅड. संजय शिवाजीराव काळे साहेब यांचे वाढदिवसानिमित्त भेट मिळालेल्या लाल व सोन केळीच्या रोपांची लागवड करून संगोपन करण्यात आले.

महाविद्यालयातील चतुर्थश्रेणी कर्मचारी वर्ग यांचे कामाचे नियोजन करून तसेच कमवा शिका योजना आणि एन. एस. एस. विभागातील विद्यार्थी यांचे माध्यमातून परिसरामध्ये वाढलेले अवास्तव तण, गवत, केरकचरा, प्लास्टिक, राडारोडा गोळा करणे, झाडांना माती लावणे आणि आळी तयार करणे, पाणी घालणे, झाडांची निगा राखणे, रोपे तयार करण्यासाठी प्लास्टिक पिशव्यांमध्ये माती भरणे, रोपे तयार

करणे, लॉनमधील गवत काढणे, अवास्तव निरोपवोगी झाडांचे फुटवे काढणे, शोभिवंत व फुलझाडांची छाटणी करणे व त्यांना आकार देणे, झाडांचे स्थलांतरीकरण करून वृक्षारोपण करणे, ड्रीपलाइन टाकणे अशी अनेक प्रकारची कामे करण्यात आली.

परिसर विकास विभागाच्या माध्यमातून वर्षभर चालणाऱ्या विविध प्रकारच्या कामांसाठी विविध स्तरातील मनुष्यबळ, ज्यामध्ये प्रामुख्याने विविध प्रकारच्या खरेदीसाठी तात्काळ मान्यता मिळण्यासाठी आणि कामे मार्गी लागण्यासाठी प्रशासनातील अधिकारी मा.अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी, मा. प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे, आणि उपप्राचार्य डॉ. आर. डी. चौधरी यांचे सतत सहकार्य लाभले. परिसरामध्ये खऱ्या अर्थाने सातत्याने काम करणारे सर्व चतुर्थश्रेणी कर्मचारी, तसेच श्री. चौधरी, श्री. बोचरे यांनी प्रामाणिकपणे काम केल्यामुळे आज परिसर आपल्या सर्वांना आनंददायी वाटत आहे. या शैक्षणिक वर्षामध्ये श्री. विशाल नवले व श्री. शांताराम शेळके यांनी विशेष, सातत्यपूर्ण परिश्रम घेतल्यामुळे परिसर विकास विभाग बळकट होण्यास विशेष मदत झाली आहे. तसेच महाविद्यालयातील एन.एस.एस., एन. सी.सी. विभाग, विद्यार्थी विकास मंडळ, जिमखाना विभाग, सर्व प्राध्यापक व विद्यार्थी, विद्यार्थीनी यांनी परिसर स्वच्छ ठेवण्यासाठी वेळोवेळी श्रमदान करून विभागाला मदत केली. परिसर विकास विभागाचे काम सुरळीत चालण्यासाठी संस्थेचे अध्यक्ष मा.अॅड. संजय शिवाजीराव काळे साहेब, सर्व विश्वस्त मंडळ, मा.अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा.व्ही.बी.कुलकर्णी, मा.प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे, उपप्राचार्य डॉ. आर. डी. चौधरी अशा सर्व तज्ज्ञ मंडळांचे मार्गदर्शन आणि सहकार्य लाभले, त्याबद्दल विभागाच्यावतीने सर्वांचे हार्दिक आभार.

विभाग प्रमुख - डॉ. व्ही. एच. लोखंडे

सदस्य - परिसर विकास विभाग व एन.एस.एस. विभाग, एन.सी.सी. विभाग, विद्यार्थी विकास मंडळ, जिमखाना विभाग

कनिष्ठ महाविद्यालय अहवाल विद्यार्थीनी कल्याण मंडळ

* शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ मध्ये विद्यार्थीनी कल्याण मंडळाचे उद्घाटन दि. ३० सप्टेंबर २०२४ रोजी प्रसिद्ध निवेदिका, व्याख्याता, प्रवचनकार, समुपदेशक मा. सौ. शीतल

शिवकुंज २०२४-२०२५

श्रीपाद तुसे यांच्या हस्ते झाले. त्यांनी विद्यार्थीनींना 'दिवस तुझे हे फुलायचे' या कार्यक्रमांतर्गत नैतिक मूल्ये कशी जोपासावी, आई-वडील व शिक्षक यांच्याविषयी आदर राखणे, जीवनात संयम, सहनशीलता, क्रियाशीलता वाढविणे, स्वतःची सुरक्षितता राखणे याविषयी मार्गदर्शन केले. या कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे यांनी भूषविले.

* दि. ८ सप्टेंबर २०२४ रोजी गणेशोत्सवानिमित्त विद्यार्थीनी कल्याण मंडळ अंतर्गत रांगोळी, मेहंदी, अन्नकोट, पारंपारिक वेशभूषा, पथनाट्य व एकपात्री नाटक, पोस्टर तयार करणे व 'One Minute On Stage' या स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले होते. सर्व प्राध्यापकवृंद व विद्यार्थी यांनी उत्साहात या स्पर्धेत आपला सहभाग नोंदवला.

* दि. ११ ऑक्टोबर २०२४ रोजी विद्यार्थीनींसाठी भोंडला व दांडियाचे आयोजन करण्यात आले. मा. अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा.व्ही.बी.कुलकर्णी, प्राचार्य डॉ.एम.बी.वाघमारे, उपप्राचार्या प्रा.पी.एस.लोढा, पर्यवेक्षक प्रा.एस.ए.श्रीमंते व सर्व विभाग प्रमुख, सर्व प्राध्यापिका उपस्थित होते.

* दि. २० जानेवारी २०२५ रोजी वार्षिक स्नेहसंमेलनानिमित्त रांगोळी स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले.

विभाग प्रमुख - प्रा.सौ.के.के.शिंदे

सदस्य - सर्व महिला प्राध्यापक

परीक्षा विभाग

शैक्षणिक वर्ष २०२४-२०२५ या कालावधीत वार्षिक नियोजनाप्रमाणे परीक्षा घेण्यात आल्या. त्यामध्ये इ. ११ वी व इ. १२ वी घटक चाचणी-१ ही परीक्षा, दि. ४ सप्टेंबर २०२४ ते ६ सप्टेंबर २०२४, सहामाही परीक्षा, दि. २१ ऑक्टोबर २०२४ ते २६ ऑक्टोबर २०२४ व इ. ११ वी घटक चाचणी-२ व इ. १२ वी सराव परीक्षा, दि. २ जानेवारी २०२५ ते १ जानेवारी २०२५ व इ. ११ वी वार्षिक परीक्षा, दि. १० मार्च ते १७ मार्च २०२५ या कालावधीत घेण्यात आली.

तसेच इ.१२ वी महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक (एच.एस.सी.) लेखी परीक्षा ११ फेब्रुवारी २०२५ ते १८ मार्च २०२५ व प्रात्यक्षिक परीक्षा दि. २४ जानेवारी २०२५ ते १० फेब्रुवारी २०२५ या कालावधीत पार पडल्या.

विभाग प्रमुख - प्रा. चिखले पी. बी.

सदस्य - परीक्षा समिती

समुपदेशन मंडळ

शैक्षणिक वर्ष २०२४-२०२५ मध्ये समुपदेशन मंडळाचे उद्घाटन दि. १० ऑक्टोबर २०२४ रोजी (जागतिक मानसिक आरोग्य दिन) दु.१२ वाजता प्रसिध्द व्यावसायिक समुपदेशक व मानसोपचार तज्ञ मा. श्रीमती रोहिणी फुलपगार-पुणे यांच्याहस्ते झाले. समुपदेशनाचे महत्त्व व उपयोग या विषयावर त्यांनी मार्गदर्शन केले. विद्यार्थ्यांची मानसिकता बिघडण्याची कारणे, त्यामुळे होणारे दुष्परिणाम, नैराश्य, चिडचिड, अनामिक भिती, अतिविचार या समस्या तसेच वेळेचे व्यवस्थापन, स्वनियंत्रण याविषयी मार्गदर्शन केले. या कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान मा. प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे यांनी भूषविले. त्यांनी आपल्या अध्यक्षीय मनोगतात मानसिक आरोग्याचे महत्त्व विशद केले.

याप्रसंगी संस्थेचे अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी, उपप्राचार्य डॉ. आर. डी. चौधरी, कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या समन्वयक प्रा. श्रीमती पी. एस. लोढा, पर्यवेक्षक प्रा. एस. ए. श्रीमंते, कला विभाग प्रमुख प्रा. आर. एस. कांबळे, वाणिज्य विभाग प्रमुख प्रा. श्रीमती ए. पी. ढोले व समुपदेशन विभागाचे सर्व सदस्य उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक मंडळाच्या प्रमुख प्रा. सौ. एस. डी. बनसोडे, सूत्रसंचालन प्रा. सौ. के. के. शिंदे यांनी व आभार प्रा. सौ. व्ही. एम. बनकर यांनी मानले.

विभाग प्रमुख - प्रा. सौ. एस. डी. बनसोडे

सदस्य - प्रा. आर. एस. कांबळे, प्रा. सौ. व्ही. एच. सावंत, प्रा. जी. एम. रोकडे, प्रा. सौ. एम. डी. हाडवळे, प्रा. कु. एस. व्ही. सोनवणे, प्रा. सौ. के. के. शिंदे, प्रा. जे. जे. दुराफे, प्रा. सौ. व्ही. एम. बनकर

हिंदी विभाग

कनिष्ठ महाविद्यालय के हिंदी विभाग की तरफ से शै.वर्ष २०२४-२५ में विविध कार्यक्रमों का आयोजन किया गया था। दि. २२ जुलाई २०२४ को महाराष्ट्र राष्ट्रभाषा सभा पुणे, श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर तथा पंचायत समिती जुन्नर के संयुक्त तत्वावधान में जुन्नर तहसील के हिंदी अध्यापकों के लिए एक दिवसीय हिंदी शिक्षक संगोष्ठी का आयोजन किया गया

शिवकुंज २०२४-२०२५

था। इस संगोष्ठी में हिंदी के ५० से भी अधिक अध्यापक प्रतिभागी हुए थे। इस समारोह के लिए महाराष्ट्र राष्ट्रभाषा सभा पुणे के उपाध्यक्ष मा. पुरुषोत्तम जी पगारे, मा. रविकिरण गलंगे, मा. सुश्री. वृंदा जी. कुलकर्णी, सभा के सन्माननीय पदाधिकारी, जुन्नर पंचायत समिति की शिक्षा अधिकारी मा. अनिता जी. शिंदे, मा. अध्यक्ष जी. के. प्रतिनिधी मा. व्ही. बी. कुलकर्णी, महाविद्यालय के प्रधानाचार्य मा. डॉ. एम. बी. वाघमारे, कनिष्ठ महाविद्यालय की उपप्रधानाचार्य मा. पी. एस. लोढा मैडम, पर्यवेक्षक मा. एस. ए. श्रीमंते, प्रमुख अतिथि के रूप में उपस्थित थे। इस अवसर पर महाविद्यालय के वरिष्ठ व कनिष्ठ महाविद्यालय के हिंदी विषय के सभी अध्यापक उपस्थित थे।

‘हिंदी दिवस’ के उपलक्ष्य में दि. २६ सितंबर २०२४ को हिंदी दिवस समारोह का आयोजन किया गया था। इस अवसर पर कनिष्ठ महाविद्यालय के विद्यार्थियों के लिए ‘हिंदी निबंध प्रतियोगिता’ का आयोजन किया गया था।

इस समारोह को प्रमुख अतिथि के रूप में कनिष्ठ महाविद्यालय के हिंदी विभाग के पूर्व अध्यक्ष प्रा. पद्माकर जी. तांबे सर उपस्थित थे।

इस शैक्षिक वर्ष में पहली बार महाविद्यालय में महाराष्ट्र राष्ट्रभाषा सभा पुणे द्वारा ली जानेवाली प्रवीण और पंडित परीक्षाओं का आयोजन किया गया था। प्रवीण परीक्षा के लिए कनिष्ठ महाविद्यालय के ४६ विद्यार्थी प्रतिभागी हुए थे। प्रवीण परीक्षा में सभी विद्यार्थियों ने सफलता प्राप्त की।

विभाग प्रमुख – प्रा. श्री. सोनार डी. बी.

सदस्य – प्रा. वाघमारे व्ही. पी., प्रा. घोडके वाय. डी., प्रा. सौ. मनसुख पी. एस.

वाद-विवाद व वक्तृत्व मंडळ

१) दि. ०१ ऑक्टोबर २०२४ रोजी वाद-विवाद वक्तृत्व व चर्चा मंडळाच्या वतीने ‘संभाषण कौशल्य व स्वयं रोजगार संधी’ या विषयावर एक दिवसीय कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली होती. या कार्यशाळेचे उद्घाटन महा-विद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे यांच्या हस्ते

करण्यात आले. याप्रसंगी प्रसिद्ध वक्ते डॉ. शाकुराव कोरडे (संस्थापक शब्दसृष्टी अँकाडमी जांबूत, शिरूर), प्रा. रतिलाल बाबेल (नारायणगांव), प्रा. सौ. वैशाली सावंत (उत्कृष्ट निवेदक, कवयित्री, जुन्नर), प्रा. मुक्ता गाडेकर (बेल्हा) इ. मान्यवरांनी एक दिवसीय कार्यशाळेस मार्गदर्शन केले. या कार्यशाळेच्या प्रसंगी कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या समन्वयक प्रा. पी. एस. लोढा, पर्यवेक्षक प्रा. एस. ए. श्रीमंते, एम.सी.व्ही.सी. विभाग प्रमुख प्रा. के. जी. नेटके, वरिष्ठ महाविद्यालयातील कला शाखा प्रमुख डॉ. ए. एस. पाटील उपस्थित होते. तसेच या कार्यशाळेचे प्रास्ताविक वरिष्ठ महाविद्यालयातील वाद-विवाद वक्तृत्व मंडळाचे प्रमुख प्रा. सचिन कसबे यांनी केले. सूत्रसंचालन प्रा. व्ही. व्ही. फुलसुंदर, प्रमुख पाहुण्यांचा परिचय प्रा. एस. बी. गवळी तर आभार प्रदर्शन प्रा. के. के. शिंदे यांनी केले. कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या वाद-विवाद व वक्तृत्व मंडळाच्या प्रमुख प्रा. सौ. एस. डी. सोनार, मंडळातील इतर सदस्य प्राध्यापकांनी सहकार्य केले. या कार्यशाळे-करीता वरिष्ठ व कनिष्ठ महाविद्यालयातील १५० विद्यार्थी उपस्थित होते.

२) दि. २६ डिसेंबर २०२४ रोजी कै.इंदिराबाई जोगळेकर वाद-विवाद व गटचर्चा स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रम प्रसंगी कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे सर यांनी भूषविले. उद्घाटन संस्थेचे विश्वस्त मा.अनिलकाका जोगळेकर यांच्या हस्ते करण्यात आले. श्री. लक्ष्मण दातखिले (प्रशिक्षक व वक्ता, टी. व्ही. न्यूज अँकर, ज्ञानामृत करिअर अँकाडमी, जुन्नर) यांनी या स्पर्धेच्या निमित्ताने विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

या प्रसंगी मा. अध्यक्ष प्रतिनिधी प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी, वरिष्ठ महाविद्यालय उपप्राचार्य प्रा. डॉ. आर. डी. चौधरी, समन्वयक उपप्राचार्या प्रा. पी. एस. लोढा, पर्यवेक्षक प्रा. एस. ए. श्रीमंते, व्होकेशनल विभाग प्रमुख प्रा. के. जी. नेटके हे मान्यवर उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा. सौ. के. के. शिंदे, प्रास्ताविक वाद-विवाद मंडळाच्या विभाग प्रमुख प्रा. सौ. एस. डी. सोनार, आभार प्रा. एस. के. कोकणे यांनी मानले. तर स्पर्धेच्या परीक्षणाचे कामकाज

शिवकुंज २०२४-२०२५

मा. तांबे मॅडम, रावळ सर, प्रा. रसाळ सर, प्रा. बनकर मॅडम, प्रा. मनसुख सर यांनी पाहिले.

३) दि. १६ जानेवारी २०२५ रोजी महाविद्यालयाचा 'उत्कृष्ट वक्ता' ही स्पर्धा घेण्यात आली. यामध्ये कु. श्रावणी कैलास घुले - इ.१२वी वाणिज्य या विद्यार्थीनीची 'उत्कृष्ट वक्ता' म्हणून निवड करण्यात आली.

४) इतर महाविद्यालयातील वक्तृत्व स्पर्धांमध्ये खालील विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला.

१. श्रावणी कैलास घुले - १२ वी वाणिज्य -

गुरुवर्ष रा.प.सबनीस तालुकास्तरीय वक्तृत्व स्पर्धा २०२५ प्रथम क्रमांक

छत्रपती संभाजी महाराज राज्यस्तरीय आंतर महाविद्यालयीन वक्तृत्व स्पर्धा २०२५ द्वितीय क्रमांक

२. वैष्णवी सतिश लोखंडे - १२वी विज्ञान

गुरुवर्ष रा.प.सबनीस तालुकास्तरीय वक्तृत्व स्पर्धा २०२५ द्वितीय क्रमांक

चेअरमन- प्रा. सौ. सारिका ज्ञानेश्वर सोनार

सदस्य- प्रा. सौ. के. के. शिंदे, प्रा. सौ. आर. एन.

कणसे, प्रा. सौ. एस. एस. मस्करे, प्रा. व्ही. पी. वाघमारे, प्रा. ए. टी. जराड, प्रा. एस. ए. वाघमोडे, प्रा.सौ. पी. एस. मनसुख, प्रा. एस. के. कोकणे, प्रा.सौ. व्ही. व्ही. फुलसुंदर

वाङ्मय मंडळ

१) शैक्षणिक वर्ष २०२४-२०२५ मध्ये वाङ्मय मंडळ उद्घाटन प्रसंगी दि. ०८ ऑक्टोबर २०२४ रोजी मा. सौ. सरिता कलढोणे मॅडम यांना उद्घाटक म्हणून आमंत्रित करण्यात आले. याप्रसंगी त्यांनी आपल्या निवडक कविता सादर केल्या व वाङ्मय वाचनाने मानवी जीवन कसे समृद्ध होते हे पटवून देताना विविध दाखले व उदाहरणे देऊन विद्यार्थ्यांना पटवून दिले. या कार्यक्रमाप्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे उपस्थित होते. त्यांनी विद्यार्थ्यांना वाचनाचे महत्त्व पटवून दिले तसेच वाङ्मय व इतिहास यांचा सहसंबंध देखील स्पष्ट केला. तसेच मराठी भाषेला अभिजात दर्जा प्राप्त झाल्याबद्दल सर्वांचे अभिनंदन केले. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक या

विभागाचे विभाग प्रमुख प्रा. जी. एम. रोकडे यांनी केले. या कार्यक्रमप्रसंगी वरिष्ठ महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य प्रा. डॉ. आर. डी. चौधरी, कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या समन्वयक प्रा. पी. एस. लोढा मॅडम तसेच पर्यवेक्षक प्रा. एस. ए. श्रीमंते उपस्थित होते. या विभागातील सर्व सदस्य प्राध्यापक-प्राध्यापिका यांनी बहुमोल सहकार्य केले.

२. दि. ०२ सप्टेंबर २०२४ रोजी विभागांतर्गत महाविद्यालया मध्ये कला, वाणिज्य व विज्ञान या शाखांमध्ये इ.११वी च्या विद्यार्थ्यांचे प्रकट वाचन घेऊन वाचन प्रेरणा दिन साजरा करण्यात आला.

विभाग प्रमुख - प्रा. रोकडे जी. एम.

सदस्य - प्रा. एन. एम. धर्माधिकारी, प्रा. सौ. एस. एस. डोंगरे, प्रा. एस. ए. वाघमोडे, प्रा. पी. बी. शिंदे, प्रा. वाय. डी. घोडके, प्रा. एस. के. कोकणे, प्रा.सौ. एम. डी. हाडवळे, प्रा. वाय.बी.मुकाळे, प्रा.एस.एस. काळे, प्रा.सौ. व्ही. एच. सावंत

आरोग्य विभाग

सन २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालयातील प्राध्यापिकांची कॅन्सर तपासणी दि. १८ जानेवारी २०२५ रोजी डॉ. अमेय डोके यांच्या मार्गदर्शनाखाली करण्यात आली. सदर कार्यक्रमाच्या नियोजनाची संपूर्ण जबाबदारी आरोग्य विभागातील प्राध्यापिका सौ. के. के. शिंदे, प्रा. टी. ई. लोखंडे, प्रा.सौ. सावंत व्ही. एच. आणि प्रा. सय्यद मॅडम यांनी योग्यप्रकारे पार पाडली.

तसेच आरोग्य विभागातील इतर सदस्यांनी त्यांना बहुमोल सहकार्य केले.

विभाग प्रमुख- प्रा. एन. एम. धर्माधिकारी

सदस्य- प्रा. सौ. शिंदे के. के., प्रा. सौ. व्ही. व्ही. सावंत प्रा. कु. लोखंडे टी. ई., प्रा. सय्यद

जिमखाना विभाग

सन २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षात आपल्या महाविद्यालयातील ज्युनिअर विभागातील क्रीडा व युवक सेवा संचलनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे आयोजित क्रॉसकंट्री मुले-

शिवकुंज २०२४-२०२५

मुली, हॅण्डबॉल मुले-मुली, कबड्डी मुले-मुली, कुस्ती-मुले, क्रिकेट-मुले, तायक्वांदो-मुले, वॉलीबॉल मुले-मुली, बॅडमिंटन मुले-मुली, टेबलटेनिस -मुले, कॅरम-मुले, बुध्दीबळ मुले-मुली, ऑथलेटिक्स मुले-मुली अशा एकूण १२ विविध क्रीडा प्रकारात महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. त्यापैकी कुस्ती-मुले, कबड्डी मुले-मुली, बुध्दीबळ मुले-मुली, तायक्वांदो मुले, ऑथलेटिक्स मुले-मुली, बॅडमिंटन मुले-मुली, वॉलीबॉल मुले-मुली इ. संघ तालुकास्तरावर विजयी झाले. त्याचबरोबर हॅण्डबॉल मुले-मुली संघ जिल्हा स्तरावर विजयी झाला.

या शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालयात तालुका स्तरीय बुध्दीबळ, तालुकास्तरीय बॅडमिंटन स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले. या विविध स्पर्धांमध्ये तालुकास्तरावर ९८ खेळाडू सहभागी झाले. जिल्हास्तरावर ६५ आणि विभागीय पातळीसाठी २२ खेळाडू सहभागी झाले. यातून राज्यपातळीसाठी अंशम लगड या विद्यार्थ्यांची निवड झाली. तसेच श्रेयस कदम या विद्यार्थ्यांची हॅण्डबॉल खेळाच्या राष्ट्रीय स्पर्धेसाठी निवड झाली. त्याचबरोबर वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभानिमित्ताने आंतरवर्गीय क्रिकेट स्पर्धा घेण्यात आल्या.

विभाग प्रमुख - प्रा. एम. एस. बोंबले

स्टाफ ॲकेडमी अहवाल

कनिष्ठ महाविद्यालय स्टाफ ॲकेडमीच्या वतीने महाविद्यालयामध्ये विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. महाविद्यालयातील सर्व सहकारी प्राध्यापकांचे वाढदिवस तसेच विशेष नैपुण्य प्राप्त प्राध्यापकांचे सत्कार करून त्यांना प्रेरणा व प्रोत्साहन देण्याचे काम या विभागामार्फत करण्यात आले.

दि.१८/०१/२०२५ रोजी स्टाफ ॲकेडमी व आरोग्य विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने आरोग्य तपासणी शिबीराचे आयोजन करण्यात आले. या अंतर्गत महिला प्राध्यापकांची अल्पदरात मॅमोग्राफी तपासणी करण्यात आली. कार्यक्रमाच्या प्रमुख पाहुण्या मा. डॉ. वर्षा गुंजाळ, वैद्यकीय अधिकारी जुन्नर यांनी महिला प्राध्यापिकांनी आरोग्याची काळजी कशी घ्यावी याबाबत मार्गदर्शन केले व आरोग्याचे महत्त्व पटवून दिले. महिलांनी कॅन्सरपासून स्वतःचा बचाव कसा करावा याविषयी माहिती दिली. डॉ. अमेय डोके, नारायणगांव यांनी महिलांनी

घाबरून न जाता कॅन्सरची लक्षणे जाणवल्यास तात्काळ तपासणी करून घेण्याचा सल्ला दिला.

कार्यक्रमाचे अध्यक्ष मा. प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे यांनी सर्वांना आरोग्याविषयी जागरूक राहण्याची गरज असल्याचे सांगितले. महिला कुटुंबाचा आधारस्तंभ असल्याने सर्वांनी त्यांचे आरोग्य जपावे व त्यांची योग्य ती काळजी घ्यावी असे मनोगत व्यक्त केले.

या कार्यक्रमाच्या माध्यमातून महाविद्यालयातील जवळपास ५० महिलांनी आपली मॅमोग्राफी तपासणी करून घेऊन उदंड प्रतिसाद दिला. अतिशय अल्पदरात ही मॅमोग्राफी तपासणी उपलब्ध करून दिल्याबद्दल महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे यांनी या विभागाचे डॉ. डोके व डिसेंट फाऊंडेशन यांचे मनापासून आभार मानले.

याप्रसंगी या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमारे, संस्थेचे अध्यक्ष प्रतिनिधी मा. प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी, प्रमुख पाहुणे डॉ. वर्षा गुंजाळ-वैद्यकीय अधिकारी, डॉ. अमेय डोके-नारायणगांव, डिसेंट फाऊंडेशनचे अध्यक्ष मा.जितेंद्र बिडवई, उपप्राचार्य डॉ. आर. डी. चौधरी, समन्वयक व उपप्राचार्या मा. प्रा. पी. एस. लोढा, पर्यवेक्षक मा.प्रा.एस.ए.श्रीमंते, एमसीव्हीसी विभाग प्रमुख प्रा. के. जी. नेटके, सर्व विभाग प्रमुख व सर्व प्राध्यापिका यांच्या उपस्थितीत या कार्यक्रमाचे उद्घाटन संपन्न झाले.

स्टाफ ॲकेडमी प्रमुख - प्रा. निलेश आमले

सदस्य - प्रा. सौ. वैशाली सावंत, प्रा. सौ. कविता शिंदे, प्रा. सौ. लता बेळे, प्रा. शशिकांत उशिरे

शिवकुंज २०२४-२०२५

वैयक्तिक उपलब्धी (वरिष्ठ महाविद्यालय)

डॉ. संदीप सिताराम खिलारे

१. बुधवार दि. ०५/०२/२०२५ रोजी सावित्रीबाई फुले, पुणे विद्यापीठाचे विद्यार्थी विकास मंडळ यांच्या आर्थिक सहकार्याने मानसशास्त्र विभाग आणि विद्यार्थी विकास मंडळ यांच्या संयुक्त विद्यमाने एफ.बाय.बी.एस्सी. आणि बी.ए. च्या सर्व वर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी कारकीर्द समुपदेशन या विषयावर एक दिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन

कैप्टन प्रो. बाबासाहेब मारुती माने

१. पद्मचिह्न इस राष्ट्रीय स्तर के पीर रिव्युड एंड रेफ्रिड जर्नल में ०२ शोधालेख (रिसर्च पेपर) प्रकाशित।
२. इंक प्रकाशन, प्रयागराज से प्रकाशित हिंदी साहित्य में आदिवासी एवं किन्नर विमर्श इस किताब में ०१ शोधालेख (रिसर्च पेपर) प्रकाशित।
३. 'अभिनव गवेषणा' नामक अंतर्राष्ट्रीय पीर रिव्युड एंड रेफ्रिड जर्नल में ०१ शोधालेख प्रकाशित।
४. राष्ट्रीय स्तर के प्रकाशन, चिंतन प्रकाशन कानपूर से 'किसान' नामक हिंदी काव्य-संग्रह प्रकाशित।
५. क्रिस्तु महाविद्यालय, बेंगलुरु के द्वारा दिनांक २३ सितंबर से २८ सितंबर, २०२४ इस कालावधि में आयोजित FDP कोर्स पूर्ण किया।

Dr. Ashok J. Dushing

Savitribai Phule Pune University, Pune appointed as Pune District Co-ordinator for practical examination in Geography April 2025 for TYBA and TYBSC

प्रा. राहुल सहाणे-

Annasaheb Awate Arts, Commerce and Hutatma Babu Genu Science College, Manchar यांनी आयोजित केलेल्या एकदिवसीय आंतरराष्ट्रीय परिषदेमध्ये सादर केलेल्या "A Study One Hub Color Energy of Graphs" या Research Paper ला प्रथम क्रमांक मिळाला.

प्रा. विकास कदम-

रसायनशास्त्र विषयात ७ एप्रिल २०२४ रोजी झालेल्या महाराष्ट्र SET परिक्षेत उत्तीर्ण झाले.

वैयक्तिक उपलब्धी (कनिष्ठ महाविद्यालय)

प्रा. सौ. मीरा दत्तात्रय हाडवळे -

१. 'पालवी' हा स्वलिखित कविता संग्रह प्रकाशित
२. शिवांजली साहित्यपीठ (चाळकवाडी) चा 'शिवांजली भूमीपुत्र पुरस्कार २०२५' प्राप्त
३. दिपोत्सव, भूमिका, अपेक्षा, जनस्तंभ या दिवाळी अंकांमध्ये प्रत्येकी एक कविता प्रकाशित

शिवकुंज २०२४-२०२५

प्रा. गणेश मुक्ताजी रोकडे -

१. दि. १७ मार्च २०२५ रोजी 'सामाहिक जनतांचे वार-प्रतिवार' या रायगड जिल्ह्यातून प्रकाशित होणाऱ्या मराठी सामाहिकामध्ये 'जाणता राजा-छत्रपती शिवाजी महाराज' हा लेख प्रकाशित झाला.
२. दि. ०७ एप्रिल २०२५ रोजी 'सामाहिक जनतांचे वार-प्रतिवार' या सामाहिकामध्ये 'सत्यशोधक - महात्मा फुले' हा लेख प्रकाशित झाला.
३. दि. १४ एप्रिल २०२५ रोजी 'सामाहिक जनतांचे वार-प्रतिवार' या सामाहिकामध्ये 'आधुनिक भारताचे शिल्पकार महामानव विश्वरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर' लेख प्रकाशित झाला.

प्रा. शरद मनसुख -

- * दैनिक लोकमत मध्ये 'कला शाखेच्या विद्यार्थ्यांना अमर्याद संधी', 'राज्यशास्त्र अभ्यासातून व्हाल नेता अन् अधिकारी' 'सत्यशोधक चळवळीचे कणखर नेतृत्व भाऊ कोंडाजी डुंबरेपाटील', 'वारकरी संप्रदायातील एक वादळ' हे लेख प्रकाशित
- * दैनिक सकाळ मध्ये 'कला शाखेतील करिअर वाटा' हा लेख जुलै २०२४ रोजी प्रकाशित
- * दैनिक पुण्यनगरीत 'सत्यशोधकांचे गाव' हा लेख २४ सप्टेंबर २०२४ रोजी प्रकाशित
- * अपेक्षा दिवाळी अंक व भूमिका दिवाळी अंक २०२४ मध्ये 'सुगस्त्री सावित्रीबाई फुले' 'महात्मा फुले यांचे कृषी विषयक विचार' हे लेख प्रकाशित
- * महाराष्ट्र पोलिसांचे मुखपत्र दक्षता मासिकात जून ते नोव्हेंबर २०२४ मध्ये 'विशालचं धाडस', 'महात्मा फुले यांचे कृषीविचार', पत्रास कारण..., तुम्हारी रेखा, राज्यशास्त्र करिअर संधी, वाजले की बारा, करो ना टेस्ट इत्यादी कथा, विनोदी कथा प्रकाशित
- * भैरवनाथ विद्यालय गिरवली ३ जानेवारी २०२५ रोजी सावित्रीबाई फुले जयंतीनिमित्त व्याख्यान
- * भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर विद्यालय जुन्नर येथे १३ जानेवारी २०२५ 'करिअर संधी' या विषयावर व्याख्यान
- * १७ जानेवारी २०२४ रोजी अण्णासाहेब आवटे विद्यालय जुन्नर येथे 'मराठी भाषा व लेखन करिअर संधी' या विषयावर व्याख्यान
- * शंकरराव बुट्टे पाटील विद्यालय जुन्नर येथे दि. १७ जानेवारी २०२५ रोजी 'विनोदी लेखन व मराठी भाषा' या विषयावर व्याख्यान
- * राष्ट्रीय सेवा योजना अंतर्गत विशेष श्रमसंस्कार शिबीरात दि. १ फेब्रुवारी २०२५ रोजी 'हास्यवारी' या विषयावर व्याख्यान
- * श्री. आसारामजी भांडवलदार महाविद्यालय देवगाव रंगारी ता.कन्नड जि.छत्रपती संभाजीनगर येथे जानेवारी २०२५ रोजी एकदिवसीय राष्ट्रीय परिषदेत 'सावित्रीबाई फुले यांची शैक्षणिक व सामाजिक चळवळ' या विषयावर शोधनिबंध प्रकाशित
- * शिवांजली साहित्य पीठ महाराष्ट्र साहित्य परिषद शाखा चाळकवाडी आयोजित ३२ व्या राज्यस्तरीय शिवांजली मराठी साहित्य महोत्सव मध्ये दि. २ मार्च २०२५ रोजी कथाकथन कार्यक्रमात विनोदी कथा सादर
- * साहित्य क्षेत्रातील लेखन कार्याचा गौरव म्हणून दि. २ मार्च २०२५ रोजी 'शिवांजली साहित्यपीठ भुमिपुत्र पुरस्कार २०२५' हा पुरस्कार सन्मानपत्र, स्मृतीचिन्ह प्राप्त
- * 'दोन मिनिटांचा ब्रेक' या विनोदी कथासंग्रहाचे सुप्रसिद्ध निवेदक, कवी, अभिनेता संकर्षण कन्हाडे यांच्या हस्ते दि. २२ जानेवारी २०२५ रोजी प्रकाशन

शिवकुंज २०२४-२०२५

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, जुन्नर (पुणे) वरिष्ठ महाविद्यालय प्राध्यापक वृंद

कला शाखा

इतिहास

१. प्रा. डॉ. एम. बी. वाघमारे	- प्राचार्य व विभाग प्रमुख	- एम.ए., पीएच.डी., सेट
२. प्रा. एम. पी. जठार	- सहा. प्राध्यापक	- एम.ए., बी. एड.
३. प्रा. सौ. एस. डब्ल्यु डावरे	- सहा. प्राध्यापक	- एम. ए. सेट, बी. एड.

इंग्रजी

२. प्रा. डॉ. टी. एम. कांबळे	- सहयोगी प्राध्यापक	- एम. ए., सेट, पीएच. डी., PGDTE, GIC
३. प्रा. डॉ. आर. के. पुराणे	- सहा. प्राध्यापक	- एम. ए., बी. एड., सेट, एम. फिल., पीएच. डी.
४. प्रा. वाय. सी. गिरमे	- सहा. प्राध्यापक	- एम. ए., बी. एड.
५. प्रा. के. डी. गाडीलकर	- सहा. प्राध्यापक	- एम. ए. बी. एड.
६. प्रा. एम. आर. इनामदार	- सहा. प्राध्यापक	- एम. ए.

मराठी

१. प्रा. डॉ. सौ. व्ही. व्ही. नढे	- विभाग प्रमुख व प्राध्यापक	- एम.ए., बी.एड., पीएच.डी.,
नेट, P.G.C.C.W.S.C.
२. प्रा. व्ही. ई. घोडे	- सहा. प्राध्यापक	- एम. ए., सेट
३. प्रा. डॉ. व्ही. व्ही. देसाई	- सहा. प्राध्यापक	- एम.ए. पीएच. डी.

हिंदी

१. कॅप्टन प्रा. डॉ. बी. एम. माने	- विभाग प्रमुख व प्राध्यापक	- एम.ए., पीएच.डी., नेट
२. प्रा. कु. आर. व्ही. गायकवाड	- सहा. प्राध्यापक	- एम.ए.-हिंदी, मराठी, बी.एड., नेट

राज्यशास्त्र

१. प्रा. डॉ. ए. एस. पाटील	- विभाग प्रमुख व प्राध्यापक	- एम.ए., एम.फिल., नेट, PGDHR, पीएच. डी.
२. प्रा. आर. एस. विधाटे	- सहा. प्राध्यापक	- एम. ए.
३. प्रा. के. एस. वानखेडे	- सहा. प्राध्यापक	- एम.ए., सेट
४. प्रा. कु. एस. एस. वाजगे	- सहा. प्राध्यापक	- एम. ए.

भूगोल

१. डॉ. अ. जे. दुर्शिंग	- विभाग प्रमुख व सहयोगी प्राध्यापक	- एम.ए., नेट, पीएच. डी.
२. प्रा. एस. बी. गवळी	- सहा. प्राध्यापक	- एम.ए., सेट

शिवकुंज २०२४-२०२५

३. प्रा. डॉ. एम. एस. कोरडे	- सहा. प्राध्यापक	- एम.ए., एम.एस्सी., नेट (JRF), पीएच.डी. सेट
४. प्रा. एन. वाय. घोरे	- सहा. प्राध्यापक	- एम.ए. बी.एड., डी.एस.एम.
५. प्रा. ए. व्ही. बाळुंज	- सहा. प्राध्यापक	- एम.ए. बी.एड.

मानसशास्त्र

१. प्रा. एस. एस. खिलारे	- विभाग प्रमुख व सहयोगी प्राध्यापक-	एम.ए., सेट, एम.फिल., पीएच. डी.
२. प्रा. व्ही. के. रसाळ	- सहा. प्राध्यापक	- एम.ए., सेट
३. प्रा. जे. वाय. शेख	- सहा. प्राध्यापक	- एम.ए., बी.एड., P.G.C.C.W.S.C.
३. प्रा. ए. एम. दुण्फे	- सहा. प्राध्यापक	- एम.ए., सेट

अर्थशास्त्र

१. प्रा. एस. एन. कसबे	- विभाग प्रमुख व सहा. प्राध्यापक	- एम.ए., एम.फिल., नेट
२. डॉ. सौ. एस. एच. काळे	- सहा. प्राध्यापक	- एम.ए., बी.एड., पीएच.डी., सेट
३. प्रा. पी. बी. सुकाळे	- सहा. प्राध्यापक	- एम.ए., बी.एड.

शिक्षणशास्त्र

१. प्रा. डॉ. ई. डी. वाजगे	- सहयोगी प्राध्यापक	- एम.ए., एम.एड., डी.एस.एम., सेट, पीएच.डी.
---------------------------	---------------------	---

वाणिज्य शास्त्र

२. प्रा. डॉ. एस. जे. जाधव	- विभाग प्रमुख व सहयोगी प्राध्यापक-	एम.कॉम., बी.एड., एम.फिल., नेट, सेट, पीएच.डी.
३. प्रा. डॉ. सौ. पी. जे. माने	- सहा. प्राध्यापक	- एम.कॉम., पीएच.डी.
४. प्रा. डॉ. पी. व्ही. निखळ	- सहा. प्राध्यापक	- एम.कॉम., नेट, सेट, पीएच.डी.
४. प्रा. एस. के. बनकर	- सहा. प्राध्यापक	- एम.कॉम., बी.एड., एम.फील.
५. प्रा. एम. एम. चव्हाण	- सहा. प्राध्यापक	- एम.कॉम.
७. प्रा. जे. एन. कणसे	- सहा. प्राध्यापक	- एम.कॉम., बी.एड.
८. प्रा. एस. एस. रेणूकदास	- सहा. प्राध्यापक	- एम.कॉम.
९. प्रा. एस. के. ताजणे	- सहा. प्राध्यापक	- एम.कॉम.
१०. प्रा. जी. एम. शेते	- सहा. प्राध्यापक	- एम.कॉम. सी.ओ. (इंटर)

बी.बी.ए./बी.सी.ए.

१. प्रा. टी. बी. इनामदार	- सहा. प्राध्यापक	- एम.कॉम., एम.बी.ए., जी.डी.सी.ऑण्ड ए., एम.फिल, पीएच.डी
२. प्रा. एम. आर. कुंभोजे	- सहा. प्राध्यापक	- एम.ई.कॉम्प्युटर इंजिनिअरिंग, बी.एड
३. प्रा. एस. ए. परदेशी	- सहा. प्राध्यापक	- एम.सी.ए.
४. प्रा. कु. एम. ए. पटाडे	- सहा. प्राध्यापक	- एम.सी.ए.

शिवकुंज २०२४-२०२५

५. प्रा. पी. एन. गुजराथी	- सहा. प्राध्यापक	-
६. प्रा. डी. ए. आहुजा	- सहा. प्राध्यापक	-
७. प्रा. जी. एम. शेते	- सहा. प्राध्यापक	- एम.कॉम., बी.एम.एस., सी.ए.(इंटर)
८. प्रा. आर. आर. परदेशी	- सहा. प्राध्यापक	-
९. प्रा. टेकाळे एच. अ.	- सहा. प्राध्यापक	-
१०. प्रा. अ. एस. घाडगे	- सहा. प्राध्यापक	-
११. प्रा. एस. के. बेळे	- सहा. प्राध्यापक	-
१२. प्रा. ए. सी. परदेशी	- सहा. प्राध्यापक	- एम. बी. ए.

विज्ञान शाखा

रसायनशास्त्र

१. प्रा. एस. एम. काळे	- विभाग प्रमुख व सह. प्राध्यापक	- एम.एस्सी.
२. प्रा. एस. एस. थोरवे	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी.नेट
६. प्रा. कु. टी. वाय. शेख	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी.
७. प्रा. कु. अ. बी. बोरकर	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी.
८. प्रा. व्ही. के. कदम	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी., बी.एड
९. प्रा. जी. एस. गाढवे	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी.
१०. प्रा. अ. एस. दसरे	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी.नेट
११. प्रा. अ. पी. वाघ	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी.सेट
१२. प्रा. जोशी आर.बी.	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी.,सेट

पदार्थ विज्ञान

१. प्रा. डॉ. अ. व्ही. मिटकरी	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी., पीएच.डी.
२. प्रा. एस. के. आल्हाट	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी.,सेट

वनस्पतीशास्त्र

१. प्रा. डॉ. व्ही. एच. लोखंडे	- विभाग प्रमुख व सहयोगी प्राध्यापक	- एम.एस्सी., पीएच.डी., डीएसके पीडीएस
२. प्रा. जे. जी. टोपे	- सहा. प्राध्यापक	- एम. एस्सी.

प्राणीशास्त्र

१. प्रा. डॉ. आर. डी. चौधरी	- विभाग प्रमुख व प्राध्यापक	- एम.एस्सी., पीएच.डी., एफ.ए.झेड, एफ.ए.ई.बी., एफ.ए. झुलॉजी, एम.एफ.आय.पी.एस.
२. प्रा. जी. जी. कांबळे	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी.
३. डॉ. पी. सी. माने	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी., पीएच.डी.

शिवकुंज २०२४-२०२५

५. प्रा. के. अ. वर्णे	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी.
६. डॉ. डी. पी. माने	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी., पीएच.डी.
६. प्रा. सी. पी. एम. मेहेर	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी.
७. प्रा. व्ही. एम. रघतवान	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी.
७. प्रा. एस. जे. पिंगळे	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी.
८. प्रा. व्ही. आर. ढोले	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी.

गणित

१. प्रा. आर.बी.सहाणे	- विभाग प्रमुख व सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी., नेट
२. प्रा. के.आर.डुंबरे	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी.
३. प्रा. एस.एम.शेख	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एस्सी.

शा. शिक्षण

१. प्रा. ए. के. बडे	- सहा. प्राध्यापक	- एम.एड (फिजी), सेट, एम.फिल.
---------------------	-------------------	------------------------------

ग्रंथालय

१. सौ. व्ही. ए. चव्हाण	- प्रभारी ग्रंथपाल	- एम.ए., एम.लीब.
------------------------	--------------------	------------------

टेक्नीकल

१. श्री. गाडेकर एम.एम.	- टेक्नीशियन	- बी. कॉम., डिप्लोमा इन हार्डवेयर अँड नेटवर्कींग
------------------------	--------------	---

शिवकुंज २०२४-२०२५

कनिष्ठ महाविद्यालय प्राध्यापक वृंद

१. प्रा. श्रीमती पी. एस. लोढा	- ज्युनियर कॉलेज समन्वयक	- एम.एससी., बी.एड. एम.ए. - हिंदी
२. प्रा. एस.ए. श्रीमंते	- पर्यवेक्षक	- एम.ए., बी.एड.
३. प्रा. के.जी. नेटके	- विभागप्रमुख, एम.सी.व्ही.सी.	- डी.ई.ई.

वाणिज्य शाखा

१. प्रा. सौ. एल. जी. बेळे	- वाणिज्य	- एम. कॉम., बी.एड. (ए/सी, बैंकिंग)
२. प्रा. सौ. व्ही. एम. बनकर	- वाणिज्य	- एम. कॉम., बी.एड.
३. प्रा. एम. आर. शेलार	- अर्थशास्त्र	- एम.ए., बी.एड., एम. फिल.
४. प्रा. आर. ए. मोरे	- अर्थशास्त्र	- एम.ए., बी.एड., डी.आय.ई.
५. प्रा. वाय. बी. सुकाळे	- भूगोल	- एम.ए., बी.एड. (अर्थशास्त्र, भूगोल)
६. प्रा. कु. टी. ई. लोखंडे	- वाणिज्य	- एम. कॉम., बी.एड.
७. प्रा. व्ही. व्ही. फुलसुंदर	- इंग्रजी	- एम.ए., बी.एड.
८. प्रा. जे. डी. डावखर	- वाणिज्य	- एम. कॉम., बी.एड.
९. प्रा. एस. व्ही. सोनवणे	- वाणिज्य	- एम. कॉम., बी.एड. एल.एल.बी.
१०. प्रा. सौ. यु. ए. सय्यद	- वाणिज्य	- एम. कॉम. बी.एड.
११. प्रा. सी. टी. जेढोले	- वाणिज्य	- एम. कॉम. एम.ए. बी.एड.

कला शाखा

१. प्रा. सौ. व्ही. एच. सावंत	- इंग्रजी	- एम.ए., बी.एड., एम.एड.
२. प्रा. सौ. के. के. शिंदे	- इंग्रजी	- एम.ए. - इंग्रजी, अर्थशास्त्र, बी.एड.
३. प्रा. कु. पी. बी. शिंदे	- इंग्रजी	- एम.ए., बी.एड.
४. प्रा. जी. एम. रोकडे	- इंग्रजी	- एम.ए., बी.एड., एम.एड.
५. प्रा. आर. सी. माने	- इंग्रजी	- एम.ए., बी.एड.
६. प्रा. सौ. एस. एस. काळे	- मराठी	- एम.ए., बी.एड. सेट
७. प्रा. सौ. एस. डी. सोनार	- मराठी	- एम.ए. - मराठी व राज्यशास्त्र, एम. एड.
८. प्रा. सौ. एस. डी. हाडवळे	- मराठी	- एम.ए., बी.एड., एम.एड.
९. प्रा. एन. बी. आमले	- मराठी	व भूगोल - एम.ए., बी.एड.
१०. प्रा. डी. बी. सोनार	- हिंदी	- एम.ए., बी.एड.
११. प्रा. व्ही. पी. वाघमारे	- हिंदी	- एम.ए., बी.एड.
१२. प्रा. वाय. डी. घोडके	- हिंदी/मानसशास्त्र	- एम.ए., बी.एड.
१३. प्रा. सौ. पी. एस. मनसुख	- हिंदी	- एम.ए., बी.एड.
१४. प्रा. एन. एम. धर्माधिकारी	- संस्कृत	- एम.ए., बी.एड.

शिवकुंज २०२४-२०२५

१५. प्रा. सौ.एस.एस.डोंगरे	- भूगोल/ पर्यावरणशास्त्र	- एम.ए., एम.फिल., बी.एड.
१६. प्रा. सौ.आर.एन.कणसे	- भूगोल	- एम.ए. - भूगोल, मराठी, इतिहास, राज्यशास्त्र, बी.एड.
१७. प्रा. आर.एस.शिंपूरकर	- मानसशास्त्र	- एम.ए., बी.एड.
१८. प्रा. सौ.एस.डी.बनसोडे	- मानसशास्त्र	- एम.ए. - मानसशास्त्र व समाजशास्त्र, बी.एड.
१९. प्रा. आर.एस.कोकरे	- इतिहास	- एम.ए., बी.एड.
२०. प्रा. के.टी.रूपनर	- इतिहास	- एम.ए., बी.एड.
२१. प्रा. एस.डी.कुलाल	- राज्यशास्त्र	- एम.ए., बी.एड.
२२. प्रा. एस.के.मनसुख	- राज्यशास्त्र	- एम.ए., बी.एड., एम.फिल., सेट
२३. प्रा. एस.एम.काळे	- अर्थशास्त्र	- एम.ए., बी.एड.
२४. प्रा. कु.ओ.पी.ढोले	- अर्थशास्त्र	- एम.ए., बी.एड.
२५. प्रा. एम.एस.बोंबले	- शारीरिक शिक्षण	- बी.कॉम.एम.पी.एड.
२६. प्रा. कु.एस.एस.काठे	- अर्थशास्त्र	- एम.ए., बी.एड.

विज्ञान शाखा

१. प्रा. सी.बी.कांबळे	- जीवशास्त्र	- एम.एस्सी., बी.एड.
२. प्रा. ए.एन.पाटील	- जीवशास्त्र	- एम.एस्सी., बी.एड.
३. प्रा. पी.बी.चिखले	- जीवशास्त्र	- एम.एस्सी., बी.एड. एम. ए. शिक्षणशास्त्र
४. प्रा. सौ.एस.वाय.यादव	- जीवशास्त्र	- एम.एस्सी., बी.एड.
५. प्रा. कु.ओ.टी.जराड	- जीवशास्त्र	- एम.एस्सी., बी.एड.
६. प्रा. एस.के. कोकणे	- जीवशास्त्र	- एम.एस्सी., बी.एड. एम.एड.
७. प्रा. सौ.व्ही.एम.आहेर	- रसायनशास्त्र	- एम.एस्सी., बी.एड.
८. प्रा. सौ.एम.एन.कुलकर्णी	- रसायनशास्त्र	- एम.एस्सी., बी.एड., एम.एड.
९. प्रा. आर.वाय.शेख	- रसायनशास्त्र	- एम.एस्सी., बी.एड.
१०. प्रा. कु.एस.व्ही.औटी	- रसायनशास्त्र	- एम.एस्सी., बी.एड.
११. प्रा. एस.जी.चाळक	- रसायनशास्त्र	- एम.एस्सी., बी.एड.
१२. प्रा. ए.आर.डुंबरे	- पदार्थ विज्ञान	- एम.एस्सी., बी.एड.
१३. डॉ. एस.पी.चव्हाण	- पदार्थ विज्ञान	- एम.एस्सी., बी.एड., पीएच.डी.
१४. प्रा. पी.व्ही.बालझाडे	- पदार्थ विज्ञान	- एम.एस्सी., बी.एड.
१५. प्रा. एस.ए. बाघमोडे	- पदार्थ विज्ञान	- एम.एस्सी., बी.एड.
१६. प्रा. एस.जी.भोर	- पदार्थ विज्ञान	- एम.एस्सी., बी.एड.
१७. प्रा. ओ.ओ.डुंबरे	- पदार्थ विज्ञान	- एम.एस्सी., बी.एड.
१८. प्रा. व्ही.पी.आरडे	- गणित	- एम.एस्सी., बी.एड.
१९. प्रा. एम.पी.चौधरी	- गणित	- एम.एस्सी., बी.एड.

शिवकुंज २०२४-२०२५

२०. प्रा. कु.जे. जे. दुराफे	- गणित	- एम.एस्सी.
२१. प्रा. एस.बी.एरंडे	- गणित	- एम.एस्सी., बी.एड.
२२. प्रा. डी.एम.भगत	- आय. टी.	- एम.ई. कॉम्प्युटर, बी.एड.
२३. प्रा. सौ.आर.जे.म्हस्के	- आय.टी.	- बी.सी.एस., एम.सी.ए.बी.एड.डी.सी.एम.
२४. प्रा. एन.एम.सरजिने	- पर्यावरण	- एम.ए.
२५. प्रा. कु. एम.एस. ठोसर	- आय.टी.	- बी.सी.ए., एम.सी.ए.

व्यवसाय अभ्यासक्रम

१. प्रा. के.जी.नेटके	- इलेट्रीकल	- डी.ई.ई.
२. प्रा. जी.ए.कुलकर्णी	- अकौंटिंग अँड ऑडिटिंग	- एम.कॉम.बी.एड.
३. प्रा. एस.ए.उशिरे	- इलेट्रीकल	- ए.टी.आय.ए.आय.आय.

द्वितीय अभ्यासक्रम

१. प्रा. सौ. एस. एस. मस्करे	- कॉम्प्युटर सायन्स	- एम.सी.ए., बी.ई. कॉम्प्युटर, बी.एड.
२. प्रा. सौ. एस. आर. भोर	- कॉम्प्युटर सायन्स	- डीप्लोमा इन इलेक्ट्रॉनिक्स, बी.ई.
३. प्रा. एम. आर. गोरडे	- इलेक्ट्रॉनिक्स	- बी.ई. इलेक्ट्रॉनिक्स अँड टेलिकम्युनिकेशन

शिवकुंज २०२४-२०२५

शिक्षकेतर कर्मचारी

१. सी. एम.डी.कोरे	- प्र. प्रबंधक	२६. श्री. अ.एस.गवळी	- शिपाई
२. सौ. जे.एस.मदाफुले	- वरिष्ठ लिपीक	२७. श्री. एस.एस.भास्कर	- शिपाई
३. सौ. एन.एस.मोढवे	- ज्यु.स्टेनो	२८. सौ. एम.डी.जोगळेकर	- प्रयोगशाळा परिचर
४. सौ. व्ही.ए.चव्हाण	- सहाय्यक ग्रंथपाल	२९. श्री. जी.एम.काळे	- प्रयोगशाळा परिचर
५. श्री. एस.ए.केदारी	- कनिष्ठ लिपीक	३०. श्री. जी.वाय.गाडेकर	- प्रयोगशाळा परिचर
६. श्री. एम.डी.मेहेर	- कनिष्ठ लिपीक	३१. सौ. एस.जी.केदारी	- प्रयोगशाळा परिचर
७. सौ. एस.डी.साबळे	- ग्रंथालय लिपीक	३२. श्रीमती एच.आर.दुनके	- प्रयोगशाळा परिचर
८. श्री. एस.ए.खरात	- प्रयोगशाळा सहाय्यक	३३. श्री. एस.के.भास्कर	- प्रयोगशाळा परिचर
९. श्री. एस.बी.मस्करे	- कनिष्ठ लिपीक	३४. श्री. टी.टी.शिंदे	- प्रयोगशाळा परिचर
१०. श्री. ए.व्ही.शितकल	- प्रयोगशाळा सहाय्यक	३५. श्री. आर.एस.डोके	- कनिष्ठ लिपीक
११. श्री. टी.आर.कोकणे	- प्रयोगशाळा सहाय्यक	३६. सौ. एस.एम.तांबे	- कनिष्ठ लिपीक
१२. श्री. एन.एस.चव्हाण	- प्रयोगशाळा परिचर	३७. श्री. ए.बी.राऊत	- कनिष्ठ लिपीक
१३. श्री. यु.जी.काळे	- शिपाई	३८. श्री. एस.एस.कासार	- कनिष्ठ लिपीक
१४. श्री. बी.एम.घायवट	- शिपाई	३९. श्रीमती एम.आर.पंडित	- कनिष्ठ लिपीक
१५. श्री. एस.टी.जाधव	- परिचर	४०. सौ. आर.यु.भोपे	- कनिष्ठ लिपीक
१६. श्री. एम.बी.कांबळे	- परिचर	४१. सौ. पी.एल.सिडाम	- कनिष्ठ लिपीक
१७. श्री. व्ही.के.आल्हाट	- परिचर	४२. सौ. व्ही.के.जाधव	- कनिष्ठ लिपीक
१८. श्री. अ.जे.चव्हाण	- शिपाई	४३. श्री. डी.वाय.जोशी	- शिपाई
१९. श्री. एम.एन.सोनवणे	- शिपाई	४४. श्री. अ.के.भालचिम	- शिपाई
२०. श्री. ए.एन.मते	- शिपाई	४५. श्री. आर.पी.नाईक	- शिपाई
२१. श्री. के.एस.सूर्यवंशी	- शिपाई	४६. श्री. जी.टी.चतुर	- शिपाई
२२. श्री. आर.एस.गवळी	- शिपाई		
२३. श्री. व्ही.एच.नवले	- प्रयोगशाळा परिचर		
२४. सौ. आर.एस.गवते	- प्रयोगशाळा परिचर		
२५. श्री. वाय.डी.मस्करे	- शिपाई		

एम.सी.व्ही.सी.शिक्षकेतर कर्मचारी वर्ग

१. श्री. एच.के.काळे	- कनिष्ठ लिपीक
२. श्री. बी.एच.खेडकर	- शिपाई

शिवकुंज २०२४-२०२५

देणगीदार पारितोषिके २०२४-२०२५

महाविद्यालयात शैक्षणिक गुणवत्ता प्राप्त विद्यार्थ्यांना संस्थेचे अध्यक्ष, पदाधिकारी, समाजातील दानशूर व्यक्ती/संस्था/ प्राध्यापक यांजकडून विविध पारितोषिके दिली जातात. त्यांचा नामोल्लेख करणे क्रमप्राप्त आहे.

- १) सहकार महर्षी मा. श्री. शिवाजीराव महादेव तथा दादासाहेब काळे -
'गुणवंत व आदर्श प्राध्यापक पुरस्कार' तर्फे मा. अॅड. संजयराव शिवाजीराव काळे -
- २) कै. पार्वतीबाई शिवाजीराव काळे
'गुणवंत व आदर्श प्राध्यापिका पुरस्कार' तर्फे मा. अॅड. संजयराव शिवाजीराव काळे -
- ३) कै. पार्वतीबाई शिवाजीराव काळे यांचे स्मरणार्थ ७५०/-
टी. वाय. बी. ए./बी. कॉम./बी. एस. सी. विद्यापीठ परीक्षेत सर्वप्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास प्रत्येकी २५०/-
मा. अॅड. संजय शिवाजीराव काळे यांचेतर्फे.
- ४) कै. शब्दश्री भास्कर शेळके यांचे स्मरणार्थ
आदर्श कर्मचारी किंवा आदर्श प्राध्यापक (अनुक्रमे प्रत्येक वर्षी) डॉ. भास्कर शेळके यांचे तर्फे १०००/-
रक्कम रु. ११०००/- ठेवीतून येणाऱ्या व्याजातून स्मृतिचिन्ह व प्रशस्तीपत्र
- ५) कै. प्रा. मेजर नवनाथ आत्माराम रोकडे (शारिरीक शिक्षण संचालक) यांचे स्मरणार्थ
डॉ. स्नेहल संजय कंक यांचेतर्फे रुपये २०,०००/- च्या ठेवीवर मिळणाऱ्या व्याजातून
एन. सी. सी. विभाग-बेस्ट कॅडेट व उत्कृष्ट खेळाडू पारितोषिक - स्मृतिचिन्ह व प्रशस्तीपत्र
- ६) पू. एस. एम. जोशी पारितोषिक ५००/-
इ. १२ वी सायन्स या वर्गात बोर्ड परीक्षेत प्रथम क्रमांकाने उत्तीर्ण होणाऱ्या विद्यार्थ्यास
डॉ. आर. आय. मोकाशी यांच्यातर्फे.
- ७) टी. एम. बोन्हाडे पारितोषिक ५०/-
टी. वाय. बी. ए. या वर्गात मराठी विषय घेवून जास्त गुण मिळवून विद्यार्थी नसल्यास
एस. वाय. किंवा एफ. वाय. या वर्गात मराठी विषयात प्रथम येणाऱ्या हिंदू महादेव कोळी
या विद्यार्थ्यास.
- ८) अन्नपूर्णा जोशी पारितोषिक ५०/-
इ. १२ वी आर्ट्स व कॉमर्स या वर्गांमध्ये पहिल्या क्रमांकाने उत्तीर्ण होणाऱ्या विद्यार्थ्यास
कै. अॅड. गणेश लक्ष्मण जोशी यांच्यातर्फे.
- ९) भागिरथीबाई जोशी पारितोषिक ५०/-
एफ. वाय. बी. ए. व बी. कॉम. या वर्गात पहिल्या क्रमांकाने उत्तीर्ण होणाऱ्या विद्यार्थ्यास
कै. अॅड. गणेश लक्ष्मण जोशी यांच्यातर्फे.
- १०) कै. प्रा. आबासो पारिख पारितोषिक ५०/-
टी. वाय. बी. ए. या वर्गात अर्थशास्त्र विषयात सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास
कै. अॅड. ग. सा. रोकडे यांच्यातर्फे.

शिवकुंज २०२४-२०२५

- ११) गुरुवर्य रामभाऊ रानडे पारितोषिक ५०/-
टी.वाय.बी.ए. या वर्गात जास्तीत जास्त गुण मिळविणाऱ्या विद्यार्थ्यास
कै. अॅड.रामभाऊ जोशी यांच्यातर्फे
- १२) कै. प्रा.जी.डी.पारीख पारितोषिक ५००/-
टी.वाय.बी.ए. या वर्गात अर्थशास्त्र या विषयात प्रथम क्रमांकाचे उत्तीर्ण होणाऱ्या
विद्यार्थ्यास कै. इंदुताई पारीख पारितोषिक
- १३) कै. रामभाऊ तात्याबा मंडलीक पारितोषिक १००/-
इ.१२ वीच्या तीनही शाखेतील प्रथम क्रमांकाचे उत्तीर्ण होणाऱ्या विद्यार्थ्यास
कै. तात्याबा रामभाऊ मंडलीक यांच्यातर्फे.
- १४) कै. अनुसयाबाई धोंडीबा पानसरे पारितोषिक २००/-
इ.१२ वी शास्त्र परीक्षेत सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास
कै. नारायण धोंडीबा पानसरे यांच्यातर्फे
- १५) कै. जेठमलजी भुरमलजी लोढा पारितोषिक ५००/-
इ.१२ वी शास्त्र परीक्षेत गणित विषयात प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास
प्रा. श्रीमती पी.एस.लोढा यांच्यातर्फे
- १६) कै. प्रा.एस.जे.लोढा पारितोषिक - ११००/- च ट्रॉफी
टी.वाय.बी.एस्सी. विद्यापीठ परीक्षा गणित विषयात सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास
प्रा. श्रीमती लोढा पी. एस. यांचे तर्फे
- १७) कै. संपतशेठ धुलचंद लुणावत पारितोषिक ५००/-
एस.वाय.बी.एस्सी.वर्गात गणित विषयात प्रथम येणाऱ्यास प्रा.श्रीमती पी.एस.लोढा यांच्यातर्फे
- १८) कै. कु.सीमा श्रीराम परदेशी पारितोषिक ५००/-
इ.१२ वी वार्षिक परीक्षेत तीनही शाखेतून हिंदी विषयात सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास
श्री. सचिन परदेशी यांच्यातर्फे.
- १९) कै. श्रीमती प्रभावती वसंत साखरे पारितोषिक ५००/-
एस.वाय.बी.एस्सी.विद्यापीठ परीक्षेत फिजिक्स विषयात सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास
(एफ.वाय.चा फिजीक्स सुटलेला असावा.) प्रा.साखरे व्ही.व्ही.यांचे तर्फे.
- २०) कै. श्रीमती प्रभावती वसंत साखरे पारितोषिक ५००/-
टी.वाय.बी.एस्सी. फिजीक्स विषयात प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास प्रा.साखरे व्ही.व्ही.यांचे तर्फे.
- २१) कै. शांताबाई रंगनाथ वेळापूरे पारितोषिक २५०/-
इ.१२ वी परीक्षेत मराठी विषयात सर्व प्रथम येणाऱ्या मुलीस प्रा.डॉ.एम.एस.सासवडे यांच्यातर्फे
- २२) कै. प्रा. आर. बी. जेजूकर पारितोषिक ५०/-
इ.१२ वी परीक्षेत कला शाखेत इतिहास विषयात सर्व प्रथम येणाऱ्यास
श्रीमती जेजूकर यांच्यातर्फे.
- २३) कै. तुकाराम रामजी डोके पारितोषिक ६२७५/-
११ वी ते टी.वाय. मधील त्यांनी निवडलेल्या विद्यार्थ्यास श्री. रविंद्र तुकाराम डोके यांच्यातर्फे

शिवकुंज २०२४-२०२५

- २४) कै. सुधामाई ज्ञानेश्वर खत्री पारितोषिक १००/-
इ.१२ वीच्या तीनही शाखेतील प्रथम क्रमांकाच्या विद्यार्थ्यांस प्रत्येकी
- २५) गुरूवर्य रा.प.सबनीस पारितोषिक- प्रत्येकी १००/-३००/-
टी.वाय.बी.ए., बी.कॉम., बी.एस्सी. मध्ये सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस कै. शं. प. खत्री यांच्यातर्फे
- २६) गिरीजा गोपी पारितोषिक १००/-
चि.आशूतोष शांताराम बाव्हळ यांचे स्मरणार्थ टी.वाय.बी.ए.भूगोल या विषयांत सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस मे.बाव्हळ ब्रदर्स यांच्यातर्फे.
- २७) गुरूवर्य विश्वनाथ रामचंद्र नगरकर पारितोषिक ३००/-
इ.१० वी वार्षिक परिक्षेत सर्वाधिक गुण मिळवून या महाविद्यालयात प्रवेश घेणाऱ्या तिन्ही शाखेतील विद्यार्थ्यांस.
- २८) कै. भारती बबुशा ढोले पारितोषिक १५०/-
इ.१२ वी कॉमर्स मध्ये सर्वप्रथम येणाऱ्या मुलीस श्री.जनार्दन बबुशा ढोले यांच्यातर्फे
- २९) कै. सखाराम तात्याबा मंडलिक पारितोषिक १००/-
इ.१२ वी कॉमर्समध्ये प्रथम क्रमांकाने उत्तीर्ण होणाऱ्या विद्यार्थ्यांस श्री. ज्ञानेश्वर सखाराम मंडलिक यांच्यातर्फे
- ३०) ढोबळे बंधू मुंबई पारितोषिक ३४५३/-
इ.१२ वीच्या तीनही शाखेतील प्रथम क्रमांकाच्या विद्यार्थ्यांस प्रत्येक ११५१/-
- ३१) कै. सत्यभामा विठ्ठल शेळके पारितोषिक
* इ.१२ सायन्स एच.एस.सी.बोर्ड परिक्षेत रसायनशास्त्र विषयास सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस श्री. शेळके पी. व्ही.(परिचर) यांच्यातर्फे २००/-
* टी.वाय.बी.एस्सी. रसायनशास्त्र विषयात प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस श्री. शेळके पी. व्ही.(परिचर) यांच्यातर्फे ४५०/-
- ३२) सौ. शोभा दिलीप कासार पारितोषिक १००/-
टी.वाय.बी.कॉम.मध्ये अकौंट या विषयात सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस
- ३३) कै. पुंडलिकशेठ नथूजी खांडगे पारितोषिक
(१०००० रु.च्या ठेवीच्या व्याजाची होणारी रक्कम प्रत्येकी २५०/- ७५०/-
इ.१२ वी बोर्ड परीक्षेत तिन्ही शाखेतून प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस
- ३४) कै. सबाजी नामदेव कासार पारितोषिक ५००/-
इ.१२ वी बोर्ड परीक्षेत रसायनशास्त्र विषयात मध्ये प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस प्रा. सौ. कासार पी. आर. यांच्यातर्फे
- ३५) कै. दाजी भाऊ काटेकर पारितोषिक ५००/-
इ.१२ वी बोर्ड परीक्षेत बायलॉजी विषयात मध्ये प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस प्रा. सौ. काटेकर यु. एल. यांच्यातर्फे
- ३६) कै. नानाभाऊ बाबूराव जेजूरकर पारितोषिक २५०/-
टी.वाय.बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी. या तिन्हीमध्ये सर्वप्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस श्री. दत्तात्रय नानाभाऊ जेजूरकर, श्री. शंकर नानाभाऊ जेजूरकर यांच्यातर्फे

शिवकुंज २०२४-२०२५

- ३७) कै. निलेश दत्तात्रय भिडे पारितोषिक (रु ५०००/- च्या ठेवीच्या व्याजावर होणारी रक्कम) ४००/-
इ.१२ वी आर्ट्स शाखेत राज्यशास्त्र विषयात सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास श्रीमती शोभा भिडे यांच्यातर्फे
- ३८) कै. वासुदेव रामचंद्र धर्माधिकारी पारितोषिक ५००/-
इ. १२ वी बोर्ड परीक्षेत संस्कृत विषयात सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास प्रा. धर्माधिकारी एन.एम. यांच्यातर्फे.
- ३९) कै. शांताबाई भागुजी जाधव पारितोषिक ३००/-
टी.वाय.बी.ए.,बी.कॉम.,बी.एस्सी. मध्ये सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास शांताई एज्युकेशन सोसायटी तर्फे प्रत्येकी १००/-
- ४०) कै. मनोहरशेठ राजाराम ढोबळे पारितोषिक (रु. २०,०००/- ठेव पावतीच्या व्याजातून) प्रत्येकी रु. ४००/-
आर्ट्स, कॉमर्स, सायन्स व एमसीव्हीसी विभागातून सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास
- ४१) कै. रामचंद्र कोंडाजी ढोले पारितोषिक २००/-
अ) इ.१२ वीच्या चारही शाखेतून मराठी विषयात सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास रु. १००/-
ब) एम.ए. मराठी विषयात सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास कु. ढोले पी. आर. यांचेतर्फे रु. १००/-
- ४२) कवी कुसुमाग्रज पारितोषिक ५००/-
इ.१२वी परीक्षेत मराठी या विषयात महाविद्यालयात सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास प्रा. एल. एन. धोरात (ग्रंथपाल) यांच्यातर्फे
- ४३) कै.मथुराबाई पाटील पारितोषिक ५००/-
टी.वाय.बी.एस्सी.परीक्षेत रसायनशास्त्र विषयात सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास प्रा. पाटील एस. जी. यांच्यातर्फे
- ४४) पै. डॉ. आय. एम. मोकाशी यांचे स्मरणार्थ पारितोषिक ५००/-
इ.१२ वी सायन्स मध्ये बोर्ड परीक्षेत सायन्स विषयात प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास डॉ.आर.आय.मोकाशी यांचेतर्फे
- ४५) कै. उल्हास काशिनाथ मनसुख पारितोषिक ५००/-
इ.१२ वी सायन्स रसायनशास्त्र विषयात सर्वप्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास प्रा. सौ. आहेर व्ही. एम. यांच्यातर्फे
- ४६) कै. विमल उल्हास मनसुख पारितोषिक ५००/-
१२ वी सायन्स रसायन विषयात सर्वप्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास प्रा. सौ. आहेर व्ही. एम. यांच्यातर्फे
- ४७) प्रा. पवार बी.बी. पारितोषिक ५००/-
तृतीय वर्ष कला भूगोल स्पेशल या विषयात प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास महाविद्यालयातर्फे
- ४८) कै. दत्तात्रय नरसिंग पुराणे पारितोषिक ४००/-
एम.ए.राज्यशास्त्र विषयात सर्वप्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास माजी प्राचार्य डॉ. के. डी. पुराणे यांचेकडून
- ४९) कै. गिरजाबाई दत्तात्रय पुराणे पारितोषिक ४००/-
बी.ए.राज्यशास्त्र विषयात सर्वप्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास माजी प्राचार्य डॉ. के. डी. पुराणे यांचेकडून
- ५०) प्रा. व्ही. बी. कुलकर्णी पारितोषिक ५००/-
१२ वी बोर्ड परीक्षेत अर्थशास्त्र या विषयात प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास महाविद्यालयातर्फे
- ५१) डॉ. एम. एस. सासवडे पारितोषिक ५००/-
इ.१२ वी बोर्ड परीक्षेत मराठी या विषयात प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास महाविद्यालयातर्फे

शिवकुंज २०२४-२०२५

- ५२) एच.एस.सी.व्होकेशनल स्टाफतर्फे १०००/-
इ.१२वी बोर्ड परीक्षेत एमसीव्हीसी मध्ये प्रथम,द्वितीय व तृतीय येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस
- ५३) डॉ. गोविंद गारे पारितोषिक १०००/-
टी.वाय.बी.कॉम./टी.वाय.बी.एस्सी./टी.वाय.बी.ए. च्या परीक्षेत आदिवासी विद्यार्थ्यांमध्ये प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस १०००/- स्मृतीचिन्ह,सन्मानपत्र
- ५४) कै.सिंधु मुरलीधर शिंदे पारितोषिक ५००/-
इ. १२ वी आर्ट्स व कॉमर्स वर्गात इंग्रजी विषयात सर्वप्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस प्रा. सौ. शिंदे के. के. यांचेतर्फे रुपये ५५५१/- ठेबीतून येणाऱ्या व्याजातून
- ५५) कै. रविंद्र दशरथ बाळसराफ यांचे स्मरणार्थ पारितोषिक ४५०/-
महाविद्यालय स्नेहसम्मेलनात फिशपॉण्ड मध्ये प्रथम तीन क्रमांकास श्री.रोहिदास बाळसराफ-परिचर यांचे तर्फे
१) २००/- २) १५०/- ३) १००
- ५६) प्रा. श्री. गोरडे पी.बी.पारितोषिक -
इ. १२ वी एच.एस.सी.व्होकेशनल विभागात सर्वप्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस प्रा.डोंगरे ई.जी. यांचे तर्फे रु. ४००/-
- ५७) प्रा. जे. आर. मुल्ला पारितोषिक -
१. टी.वाय.बी.कॉम.वर्गात सर्वप्रथम - विद्यार्थी ५००/-
विद्यार्थीनी ५००/-
२. टी.वाय.बी.ए.वर्गात सर्वप्रथम विद्यार्थी ५००/-
विद्यार्थीनी ५००/-
३. टी.वाय.बी.एस्सी.वर्गात सर्वप्रथम - विद्यार्थी ५००/-
विद्यार्थीनी ५००/-
४. एन.एस.एस.विभागात उल्लेखनिय काम करणाऱ्या - विद्यार्थी ५००/-
विद्यार्थीनी ५००/-
५. कला मंडळ उत्कृष्ट कलाकार - विद्यार्थी ५००/-
विद्यार्थीनी ५००/-
वरील विभागात सर्वप्रथम येणाऱ्या विद्यार्थी व विद्यार्थीनीस प्रा. डॉ. जे. आर. मुल्ला यांचे तर्फे
- ५८) प्रा. डॉ. जे. आर. मुल्ला पारितोषिक -
टी.वाय.बी.कॉम.परीक्षेत अकौन्ट विषयात सर्व प्रथम क्रमांकाने उत्तीर्ण होणाऱ्या विद्यार्थ्यांस महाविद्यालयातर्फे ५००/-
- ५९) कै. गंगूबाई मनोहर ढोबळे पारितोषिक -
इ. १२ वी कॉमर्स - एस.एस.आय. विषयात सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस श्री. डॉ. शंकर ढोबळे व श्री. सुधीर ढोबळे यांचे तर्फे १५००/-
- ६०) प्रा. दरेकर एस. ई. पारितोषिक-
इ.१२ वी बोर्ड परीक्षेत इंग्रजी विषयात सर्व प्रथम क्रमांकाने उत्तीर्ण होणाऱ्या विद्यार्थ्यांस महाविद्यालयातर्फे ५००/-

शिवकुंज २०२४-२०२५

भावपूर्ण श्रद्धांजली

डॉ. मनमोहन सिंह
भारताचे १४ वे पंतप्रधान

मा. रतन टाटा
उद्योगपती

उस्ताद झाकीर हुसेन
तबलावादक, संगीत दिग्दर्शक आणि तालवाद्यवादक

मा. मनोज कुमार
अभिनेते, पटकथालेखक, दिग्दर्शक आणि निर्माते

मा. अमित सिंह बक्षी
भारतीय खेळाडू आणि फील्ड हॉकी

अरण्यक्रांती मा. मारुती भुजंगराव चितमपल्ली
वनविद्येचे तत्त्वज्ञ, ललित गद्यकार

श्री शिव छत्रपती महाविद्यालय, बोडकेनगर, जुन्नर, जि. पुणे.

सहकार महर्षि शिवाजीराव तथा द्वाव्दासाहेब काळे
प्रधानाचार्य दम्भारत

श्री शिवायुत्राभनी महाविद्यालय प्रशासकीय इमारत